

ประมาณการ | 2561 เศรษฐกิจไทย | 2562

มกราคม 2562
JANUARY 2019

THAILAND'S
ECONOMIC OUTLOOK
2018-2019

วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ และ เป้าประสงค์ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

วิสัยทัศน์

องค์กรนำในการเสนอแนะนโยบายเศรษฐกิจการคลังเพื่อเศรษฐกิจสมดุล

พันธกิจ

- ศึกษา และวิเคราะห์และเสนอแนะนโยบายด้านการคลัง ระบบการเงิน การออม และการลงทุน รวมทั้งเศรษฐกิจมหภาคและระหว่างประเทศอย่างมีอรรถประโยชน์
- ติดตาม กำกับ และประเมินผล มาตรการเศรษฐกิจการคลังให้มีประสิทธิภาพ
- เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และการยอมรับในนโยบายเศรษฐกิจการคลังกับทุกภาคส่วน
- พัฒนาบุคลากรและองค์กรสู่ความเป็นเลิศ ด้านวิชาการ คุณธรรม และมีความสุข

ยุทธศาสตร์

- ส่งเสริมเศรษฐกิจไทยให้เติบโตและแข่งขันได้
- กระจายโอกาสทางเศรษฐกิจ ลดความเหลื่อมล้ำ และส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- เสริมสร้างความเข้มแข็งของการคลังภาคสาธารณะ
- เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ ความร่วมมือกับทุกภาคส่วน
- เสริมสร้างความแข็งแกร่งขององค์กร

เป้าประสงค์

- เศรษฐกิจไทยมีศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น
- การเจริญเติบโตและพัฒนาเศรษฐกิจอย่างทั่วถึง เป็นธรรม และยั่งยืน
- การคลังของรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีเสถียรภาพอย่างยั่งยืน
- องค์กรได้รับการยอมรับและเชื่อถือจากสาธารณชน
- องค์กรก้าวหน้าและบุคลากรมีความสุข

กลยุทธ์ สำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค : “เสาหลักด้านเศรษฐกิจมหภาคอย่างมีอรรถประโยชน์”

“วิเคราะห์สถานการณ์เศรษฐกิจได้อย่างมีคุณภาพ แม่นยำ และทันต่อเหตุการณ์ เพื่อให้สามารถเสนอแนะนโยบายเศรษฐกิจมหภาคได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องต่อสาธารณชน”

สารบัญ

หน้า

1. ประเมินการเศรษฐกิจไทย

บทสรุปผู้บริหาร	4
Executive Summary	6
ประมาณการเศรษฐกิจไทย ปี 2562 (ณ เดือนมกราคม 2562)	
1.1 สมมติฐานหลักในการประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2561	10
1.2 ผลการประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2561 และ ปี 2562	24

2. ภาคการคลัง

รายงานสรุปสถานการณ์ด้านการคลัง ไตรมาสที่ 1 ในปีงบประมาณ 2562 (ตุลาคม 2561 – ธันวาคม 2561)	36
--	----

3. ภาคการเงิน

รายงานภาวะเศรษฐกิจการเงินไทยในไตรมาส 4 ปี 2561	44
--	----

4. บทวิเคราะห์เศรษฐกิจ: Macroeconomic Analysis Briefings

4.1 Provincial Technical Efficiency in Thailand	52
4.2 โครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐสามารถพัฒนาให้ดีขึ้นได้อย่างไร ?	63
4.3 การท่องเที่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจภาคตะวันตก	74
4.4 ความไม่แน่นอนทางการค้าโลกผลพวงสู่แนวโน้มการส่งออกไทยในปี 2562	86
4.5 วิฤตค่าเงินอินโดนีเซีย	96
4.6 2 ปีที่โลกมีทรัมป์: เมื่อสหรัฐฯ รับผิดชอบต่อทุกสิ่งและนอกประเทศ	106

5. Thailand's Key Economic Indicators

ตารางเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจ (Economic Indicators)	120
ตารางเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจ (Economic Indicators) รายไตรมาส	122

ประมาณการเศรษฐกิจไทย

บทสรุปผู้บริหาร

ประมาณการเศรษฐกิจไทย ปี 2561 และ 2562
(ณ เดือนมกราคม 2562)

“เศรษฐกิจไทยปี 2561 คาดว่าจะขยายตัวเร่งขึ้นจากปีก่อนมาอยู่ที่ร้อยละ 4.1 และมีแนวโน้มขยายตัวอย่างต่อเนื่องที่ร้อยละ 4.0 ในปี 2562”

เศรษฐกิจไทยในปี 2561 คาดว่าจะสามารถขยายตัวอย่างต่อเนื่องที่ร้อยละ 4.1 เร่งขึ้นจากปีก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 3.9 โดยได้รับแรงขับเคลื่อนหลักมาจากการใช้จ่ายภาคเอกชนทั้งด้านการบริโภคและการลงทุนที่มีแนวโน้มขยายตัวเร่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการจ้างงานที่ปรับเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ มาตรการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยของภาครัฐ โดยเฉพาะโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐยังช่วยสนับสนุนการใช้จ่ายใช้สอยของประชาชน และความคืบหน้าของโครงการลงทุนภาครัฐยังเป็นแรงสนับสนุนให้การลงทุนภาคเอกชนมีแนวโน้มขยายตัวดีขึ้นจากปีก่อนหน้าอีกด้วย อย่างไรก็ตาม การขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าที่ชะลอตัวลง และนโยบายกีดกันทางการค้าของสหรัฐฯ รวมถึงการตอบโต้จากประเทศต่าง ๆ คาดว่าจะส่งผลให้การส่งออกสินค้าชะลอตัวลงเล็กน้อย สำหรับเสถียรภาพเศรษฐกิจภายในประเทศ อัตราเงินเฟ้อทั่วไปในปี 2561 อยู่ในระดับต่ำที่ร้อยละ 1.1 เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากปีก่อนหน้า ตามทิศทางราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกที่เพิ่มขึ้นและการฟื้นตัวของอุปสงค์ภายในประเทศ

สำหรับเศรษฐกิจไทยในปี 2562 สำนักงานเศรษฐกิจการคลังคาดว่า เศรษฐกิจไทยมีแนวโน้มขยายตัวร้อยละ 4.0 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 3.5 – 4.5) โดยได้รับแรงส่งจากโครงการลงทุนของภาครัฐที่จะมีส่วนช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจเป็นสำคัญ ตามกรอบงบประมาณรายจ่ายลงทุนภาครัฐประจำปีงบประมาณ 2562 ที่ปรับตัวเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง นอกจากนี้ ในปีนี้ยังคาดว่าโครงการร่วมลงทุนของภาครัฐและเอกชน (PPP) ในโครงการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานและความชัดเจนเกี่ยวกับการจัดการเลือกตั้งยังจะช่วยสนับสนุนให้การลงทุนภาคเอกชนมีแนวโน้มขยายตัวสูงกว่าปีก่อนหน้าอีกด้วย อย่างไรก็ตาม การส่งออกสินค้ามีแนวโน้มขยายตัวชะลอตัวลง ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากแนวโน้มการขยายตัวของเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าของไทยที่ชะลอตัวลงเล็กน้อยจากปีก่อนหน้า และนโยบายกีดกันทางการค้าระหว่างสหรัฐฯ และจีน สำหรับเสถียรภาพเศรษฐกิจภายในประเทศ คาดว่าอัตราเงินเฟ้อทั่วไปในปี 2562 จะอยู่ที่ร้อยละ 1.0 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 0.5 – 1.5) ลดลงจากปีก่อนหน้า ตามแนวโน้มราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกที่ลดลง

ทั้งนี้ ในการประมาณการเศรษฐกิจไทยจำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยเสี่ยงที่ต้องติดตามอย่างใกล้ชิด อาทิ ผลกระทบจากนโยบายกีดกันทางการค้าระหว่างสหรัฐฯ และจีน ความผันผวนของตลาดการเงินโลก และอัตราแลกเปลี่ยน รวมทั้งแนวโน้มการฟื้นตัวของการท่องเที่ยว

**ตารางสรุปสมมติฐานและผลการประมาณการเศรษฐกิจ
ปี 2561 และ ปี 2562 (ณ เดือนมกราคม 2562)**

	2560	2561f ณ ม.ค. 62 เฉลี่ย	2562f ณ ม.ค. 62	
			เฉลี่ย	ช่วง
สมมติฐานหลัก				
สมมติฐานภายนอก				
1) อัตราการขยายตัวเฉลี่ย 15 ประเทศคู่ค้าหลัก (ร้อยละ)	4.01	3.92	3.77	3.3 ถึง 4.3
2)ราคาน้ำมันดิบดูไบ (ดอลลาร์สหรัฐ ต่อบาร์เรล)	53.1	69.4	63.0	58.0 ถึง 68.0
สมมติฐานด้านนโยบาย				
3) อัตราแลกเปลี่ยน (บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ)	33.94	32.31	32.25	31.25 ถึง 33.25
4) รายจ่ายภาคสาธารณะ (ล้านล้านบาท)	3.46	3.59	3.82	3.78 ถึง 3.86
5) จำนวนนักท่องเที่ยว (ล้านคน)	35.4	38.2	40.0	39.0 ถึง 41.0
ผลการประมาณการ				
1) อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (ร้อยละ)	3.9	4.1	4.0	3.5 ถึง 4.5
2) อัตราการขยายตัวของการบริโภค				
- การบริโภคภาคเอกชน ณ ราคาคงที่ (ร้อยละ)	3.2	4.5	4.3	3.8 ถึง 4.8
- การบริโภคภาครัฐ ณ ราคาคงที่ (ร้อยละ)	0.5	2.0	2.3	1.8 ถึง 2.8
3) อัตราการขยายตัวของการลงทุน				
- การลงทุนภาคเอกชน ณ ราคาคงที่ (ร้อยละ)	1.7	3.4	4.5	4.0 ถึง 5.0
- การลงทุนภาครัฐ ณ ราคาคงที่ (ร้อยละ)	-1.2	4.2	5.3	4.8 ถึง 5.8
4) อัตราการขยายตัวของปริมาณส่งออก สินค้าและบริการ (ร้อยละ)	5.5	3.1	3.2	2.7 ถึง 3.7
5) อัตราการขยายตัวของปริมาณนำเข้า สินค้าและบริการ (ร้อยละ)	6.8	7.4	4.8	4.3 ถึง 5.3
6) ดุลการค้า (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)	34.2	20.8	19.6	19.1 ถึง 20.1
- มูลค่าสินค้าส่งออกในรูปดอลลาร์สหรัฐ (ร้อยละ)	9.8	6.5	4.5	4.0 ถึง 5.0
- มูลค่าสินค้านำเข้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ (ร้อยละ)	13.2	14.2	5.4	4.9 ถึง 5.9
7) ดุลบัญชีเดินสะพัด (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)	50.2	32.8	36.3	35.8 ถึง 36.8
- ร้อยละของ GDP	11.0	6.4	6.8	6.3 ถึง 7.3
8) อัตราเงินเฟ้อทั่วไป(ร้อยละ)	0.7	1.1	1.0	0.5 ถึง 1.5
อัตราเงินเฟ้อพื้นฐาน (ร้อยละ)	0.6	0.7	0.9	0.4 ถึง 1.4

Executive Summary

Thailand's Economic Projections for 2018 and 2019 (As of January 2019)

"The Thai economy is forecast to expand by 4.1 percent in 2018 and continuously grow by 4.0 percent in 2019"

FPO anticipates the Thai economy in 2018 to grow by 4.1 percent accelerating from 3.9 percent in the previous year. Private consumption and private investment are the main drivers of Thai economy this year, consistent with high employment rate. Moreover, social welfare policy, especially for low-income people is another factor that supporting people's consumption. The progression of public infrastructure investment projects is expected to foster business confidence and good economic environment, which lead to a higher private investment. However, the slowdown of many trading partners' economies, US trade barriers, and countermeasures from other countries are anticipated to cause the exports to grow slower than expected. For internal stability, headline inflation remained low at 1.1 percent, slightly higher from the previous year, from higher crude oil price and higher domestic consumption.

In 2019, Thai economy is projected to grow by 4.0 percent (or within a range of 3.5 to 4.5). Public expenditure is the key driver of Thai economy this year through various government investment projects, especially the increasing in the capital expenditures of the budget expenditures for fiscal year 2019. Moreover, the public-private partnership (PPP) infrastructure investment projects and the announcement of the national election date could be the important factors supporting the private investment. However, the slowdown of trading partners' economies and US-China trade barriers will affect the export of goods to grow at a decelerated rate. For internal stability, headline inflation is predicted to be 1.0 percent lower than the previous year (or within a range of 0.5 to 1.5) due to the lower energy prices.

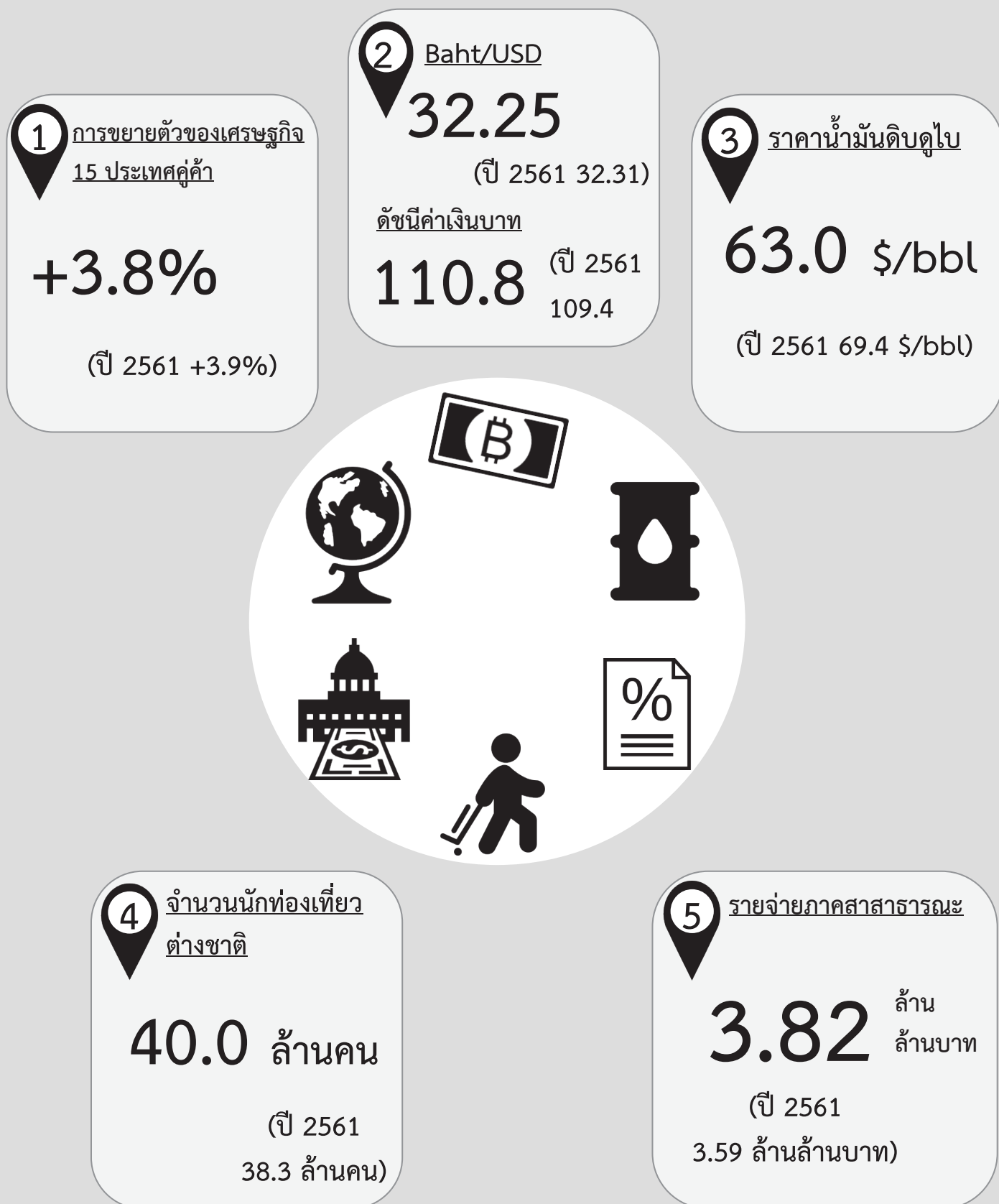
Finally, for the economic projections, several risk factors should be elaborately considered such as the escalating trade war between US and China, the capital flows and exchange rate fluctuations, and the recovery of Thailand's foreign tourist arrivals.

Major Assumptions and Economic Projections for 2018 and 2019 (As of Jan 2019)

	2016	2017	2018f As of JAN18 Avg.	2019f As of JAN18	
				Avg.	Range
Major Assumptions					
<u>Exogenous Variables</u>					
1) Average Economic Growth Rate of Major Trading Partners (percent y-o-y)	3.43	4.01	3.92	3.77	3.3 to 3.3
2) Dubai Crude Oil Price (U.S. dollar per Barrel)	41.2	53.1	69.4	63.0	58.0 to 68.0
<u>Policy Variables</u>					
3) Exchange Rate (Baht per U.S. dollar)	35.30	33.94	32.31	32.25	31.25 to 33.25
4) Public Expenditure (Trillion Baht)	3.39	3.46	3.59	3.82	3.78 to 3.86
5) Number of foreign tourists (Million)	32.5	35.4	38.2	40.0	39.0 to 41.0
Projections		32.5	35.4	38.0	37.5 to 38.5
1) GDP Growth Rate (percent y-o-y)	3.3	3.9	4.1	4.0	3.5 to 4.5
2) Real Consumption Growth (percent y-o-y)		3.3	3.9	4.5	4.3 to 4.7
- Real Private Consumption (percent y-o-y)	3.0	3.2	4.5	4.3	3.8 to 4.8
- Real Public Consumption (percent y-o-y)	2.2	0.5	2.0	2.3	1.8 to 2.8
3) Real Investment Growth (percent y-o-y)		2.2	0.5	2.6	2.4 to 2.8
- Real Private Investment (percent y-o-y)	0.5	1.7	3.4	4.5	4.0 to 5.0
- Real Public Investment (percent y-o-y)	9.5	-1.2	4.2	5.3	4.8 to 5.8
4) Export Volume of Goods and Services (percent y-o-y)	2.8	5.5	3.1	3.2	2.7 to 3.7
5) Import Volume of Goods and Services (percent y-o-y)	-1.0	6.8	7.4	4.8	4.3 to 5.3
6) Trade Balance (USD billion)	36.5	34.2	20.8	19.6	19.1 to 20.1
- Export Value of Goods in USD (percent y-o-y)	0.1	9.8	6.5	4.5	4.0 to 5.0
- Import Value of Goods in USD (percent y-o-y)	-5.1	13.2	14.2	5.4	4.9 to 5.9
7) Current Account (billion U.S.)	48.2	50.2	32.8	36.3	35.8 to 36.8
- Percentage of GDP	11.7	11.0	6.4	6.8	6.3 to 7.3
8) Headline Inflation (percent y-o-y)	0.2	0.7	1.1	1.0	0.5 to 1.5
Core Inflation (percent y-o-y)	0.7	0.6	0.7	0.9	0.4 to 1.4

ข้อสมมติฐานสำคัญในการ ประมาณการเศรษฐกิจไทย ปี

2562

4.1%
2561f

4.0%
2562f

Download Link: <https://goo.gl/rdG4Fg>

รายละเอียด

การบริโภค

4.5%
2561f

4.3%
2562f

ภาคเอกชน

การลงทุน

3.4%
2561f

4.5%
2562f

การบริโภค

2.0%
2561f

2.3%
2562f

ภาครัฐ

การลงทุน

4.2%
2561f

5.3%
2562f

ส่งออก

มูลค่าสินค้า **6.5%**
2561f

ปริมาณ **4.5%**
2562f

สินค้า & บริการ **3.1%**
2561f

3.2%
2562f

ภาคต่างประเทศ

นำเข้า

มูลค่าสินค้า **14.2%**
2561f

ปริมาณ **5.4%**
2562f

สินค้า & บริการ **7.4%**
2561f

4.8%
2562f

พื้นฐาน

0.7%
2561

0.9%
2562f

อัตราเงินเฟ้อ

ทั่วไป

1.1%
2561

1.0%
2562f

หมายเหตุ: ข้อมูลเป็นอัตราการขยายตัวของมูลค่าที่แท้จริง (Real term) ยกเว้น
อัตราการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกและนำเข้าสินค้าที่คิดจาก USD term ตามระบบ BOP

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

สมมติฐานหลักในการประมาณการเศรษฐกิจไทย

ปี 2561

1. อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของ 15 ประเทศคู่ค้าหลักของไทย

“สศค. คาดว่า ในปี 2561 เศรษฐกิจประเทศคู่ค้าหลักของไทย 15 ประเทศจะขยายตัวร้อยละ 3.9 ชะลอลงเล็กน้อยจากปี 2560 เนื่องจากเศรษฐกิจจีนขยายตัวในอัตราที่ชะลอลง ขณะเดียวกันเศรษฐกิจญี่ปุ่นและยูโรโซนก็มีแนวโน้มขยายตัวชะลอลงจากเครื่องชี้ที่ส่งสัญญาณเป็นลบ ในทางกลับกันเศรษฐกิจสหรัฐฯ ขยายตัวเร่งขึ้น ผลส่วนหนึ่งจากนโยบายปฏิรูปภาษีที่มีผลบังคับใช้ในปี 2561 อย่างไรก็ตาม ประเด็นความขัดแย้งทางการค้าระหว่างสหรัฐฯ และจีน ส่งผลให้ปริมาณการค้าโลกชะลอตัวลง โดยประเทศที่พึ่งพาการส่งออกต่างได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและลบแตกต่างกันไป ขณะที่เครื่องชี้ของเศรษฐกิจที่พึ่งพาการใช้จ่ายภายในประเทศอื่น ๆ ส่งสัญญาณผสม

สำหรับในปี 2562 คาดว่าเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าหลักของไทย 15 ประเทศโดยรวมจะขยายตัวที่ร้อยละ 3.8 ชะลอลงเล็กน้อยจากปี 2561 โดยมีสาเหตุหลักจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจจีน ประเด็นนโยบายกีดกันทางการค้าที่ชัดเจนขึ้น แนวโน้มการปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยของธนาคารกลางสหรัฐฯ และการยุติมาตรการผ่อนคลายนโยบายการเงินของเศรษฐกิจยูโรโซน โดยเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าหลักของไทย มีแนวโน้มขยายตัวชะลอลงเป็นส่วนมาก มีเพียงเศรษฐกิจญี่ปุ่นและฟิลิปปินส์ที่มีแนวโน้มขยายตัวเร่งขึ้น โดยในกรณีของญี่ปุ่นเป็นผลจากการเร่งบริโภคก่อนการปรับขึ้นภาษีมูลค่าเพิ่มในไตรมาสที่ 4 และการลงทุนของทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อเตรียมการแข่งขันโอลิมปิกปี 2563 ที่ญี่ปุ่นเป็นเจ้าภาพ ในกรณีของฟิลิปปินส์ คาดว่า จะมีเม็ดเงินลงทุนไหลเข้าประเทศอย่างต่อเนื่อง ขณะที่เศรษฐกิจสหราชอาณาจักรมีแนวโน้มทรงตัวจากปีก่อนหน้าเนื่องจากการเจรจา Brexit ยังไม่ได้ข้อยุติ”

ตารางที่ 1 อัตราการขยายตัวเฉลี่ยของเศรษฐกิจคู่ค้าหลักของไทย 15 ประเทศ (ร้อยละ)

ประเทศคู่ค้าหลักเรียงตามสัดส่วนการส่งออกปี 2561	2559	2560	2561				2561	YTD	ทั้งปี 2561F
			Q1	Q2	Q3	Q4			
15 ประเทศคู่ค้า (78.1%)	3.4	4.1	4.2	4.1	3.6	-	-	3.9	3.8
1. จีน (12.0%)	6.7	6.9	6.8	6.7	6.5	6.4	6.6	6.6	6.4
2. สหรัฐฯ (11.1%)	1.6	2.2	2.6	2.9	3.0	-	-	2.9	2.5
3. ญี่ปุ่น (9.9%)	0.6	1.9	1.2	1.4	0.0	-	-	0.8	0.9
4. ยูโรโซน (7.2%)	1.7	2.5	2.4	2.1	1.7	1.2	1.8	2.0	1.8
5. เวียดนาม (5.1%)	6.2	6.8	7.4	7.0	6.7	7.3	7.1	7.1	6.8
6. ฮ่องกง (5.0%)	2.0	3.8	4.6	3.5	2.9	-	-	3.4	3.2
7. มาเลเซีย (4.6%)	4.2	5.9	5.4	4.5	4.4	-	-	4.6	4.5
8. ออสเตรเลีย (4.3%)	2.8	2.4	3.0	3.1	2.8	-	-	2.9	2.8
9. อินโดนีเซีย (4.0%)	5.0	5.1	5.1	5.3	5.2	-	-	5.2	5.1

ประเทศคู่ค้าหลักเรียงตาม สัดส่วนการส่งออกปี 2561	2559	2560	2561				2561	YTD	ทั้งปี 2561F
			Q1	Q2	Q3	Q4			
10. สิงคโปร์ (3.7%)	2.0	3.5	4.6	4.1	2.2	2.2	3.2	3.2	2.7
11. ฟิลิปปินส์ (3.1%)	6.9	6.7	6.6	6.2	6.0	6.1	6.2	6.2	6.6
12. อินเดีย (3.0%)	7.9	6.3	7.7	8.2	7.1	-	-	7.5	7.3
13. เกาหลีใต้ (1.9%)	2.8	3.1	2.8	2.8	2.0	3.1	2.7	2.7	2.6
14. สหราชอาณาจักร (1.6%)	1.9	1.7	1.3	1.4	1.5	-	-	1.4	1.4
15. ไต้หวัน (1.6%)	1.5	2.9	3.1	3.3	2.3	-	-	2.6	2.3

ที่มา : รวบรวมและประมาณการโดย สศค.

1.1 เศรษฐกิจจีน (ตลาดส่งออกใหญ่อันดับ 1 ของไทย: สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 12.0 ของมูลค่าส่งออกสินค้ารวมปี 2561)

➡ ในไตรมาสที่ 4 ปี 2561 เศรษฐกิจจีนขยายตัวชะลอลงที่ร้อยละ 6.4 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน หรือคิดเป็นการขยายตัวร้อยละ 1.5 จากไตรมาสก่อนหน้า (ขจัดผลทางฤดูกาล) โดยภาคการบริการและการเกษตรขยายตัวชะลอลงที่ร้อยละ 7.4 และร้อยละ 3.5 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ตามลำดับ ในขณะที่ภาคการผลิตขยายตัวร้อยละ 5.8 เร่งขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า ทำให้เศรษฐกิจจีนทั้งปี 2561 ขยายตัวร้อยละ 6.6 ชะลอลงจากปีก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 6.9 ซึ่งสอดคล้องกับการคาดการณ์โดยผลจากการชะลอตัวของทั้งภาคการเกษตร การผลิต และบริการ

➡ ในปี 2562 คาดว่า เศรษฐกิจจีนจะขยายตัวร้อยละ 6.4 หรือในช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 5.9 – 6.9 ชะลอลงจากปีก่อน เนื่องจากในช่วงต้นปี 2562 เศรษฐกิจจีนจะยังได้รับผลกระทบจากสงครามการค้า อย่างไรก็ตาม ในปี 2562 รัฐบาลจีนได้ประกาศเตรียมใช้มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจอีกครั้ง เพื่อพยุงเศรษฐกิจให้ขยายตัวได้ตามเป้าหมายที่ช่วงร้อยละ 6.0 – 6.5 โดยมีมาตรการสำคัญ ได้แก่ การใช้นโยบายการเงินแบบผ่อนคลายเป็นพิเศษด้วยการลดสัดส่วนเงินสำรองที่ธนาคารพาณิชย์ต้องดำรงไว้ตามกฎหมาย (Reserve Requirement Ratio) เพื่อกระตุ้นให้เกิดสภาพคล่องในระบบเศรษฐกิจ นอกจากนี้ รัฐบาลจะใช้มาตรการการคลัง อาทิ การลดภาษี และการสนับสนุนการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานซึ่งจะช่วยพยุงเศรษฐกิจไม่ให้ชะลอตัวมากเกินไป นอกจากนี้ คาดว่าสถานการณ์ความขัดแย้งด้านการค้าระหว่างสหรัฐฯ และจีนจะลดความตึงเครียดลงภายในครึ่งปีหลัง ซึ่งจะส่งผลดีต่อเศรษฐกิจของทั้ง 2 ประเทศ

1.2 เศรษฐกิจสหรัฐฯ (ตลาดส่งออกใหญ่อันดับ 2 ของไทย: สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 11.1 ของมูลค่าส่งออกสินค้ารวมในปี 2560)

➡ ในไตรมาสที่ 4 ปี 2561 เศรษฐกิจสหรัฐฯ ขยายตัวต่อเนื่อง บ่งชี้จากเครื่องชี้เศรษฐกิจสหรัฐฯ ที่ยังคงส่งสัญญาณการขยายตัวทางเศรษฐกิจ โดยเครื่องชี้ด้านอุปทานที่สะท้อนโดยดัชนีผู้จัดการฝ่ายจัดซื้อ (Purchasing Manager Index: PMI) ภาคบริการเฉลี่ยในไตรมาสที่ 4 ปี 2561 อยู่ที่ระดับ 59.5 จุด เพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า ด้านดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคเฉลี่ยในไตรมาสที่ 4 ปี 2561 อยู่ที่ระดับ 133.6 จุด เพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าที่อยู่ที่ระดับ 132.6 จุด ทั้งนี้ เสถียรภาพเศรษฐกิจสหรัฐฯ ยังคงแข็งแกร่ง โดยอัตราการว่างงานในไตรมาสที่ 4 ปี 2561 เฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 3.8 ของกำลังแรงงานรวม ทรงตัวจากไตรมาสก่อนหน้า และอัตราเงินเฟ้อทั่วไปเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 2.2 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้า

ทั้งนี้ ที่ประชุมคณะกรรมการนโยบายการเงินของสหรัฐฯ (Federal Open Market Committee: FOMC) เมื่อวันที่ 18-19 ธันวาคม 2561 มีมติปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายมาอยู่ที่ร้อยละ 2.25 – 2.50 ต่อปี โดยปัจจัยสนับสนุนการปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายดังกล่าว ได้แก่ ตลาดแรงงานที่แข็งแกร่งต่อเนื่อง และอัตราเงินเฟ้อที่ปรับตัวเข้าใกล้อัตราเป้าหมาย ประกอบกับเศรษฐกิจสหรัฐฯ ขยายตัวดีต่อเนื่อง **ทั้งนี้ เศรษฐกิจสหรัฐฯ ในปี 2561 ขยายตัวเร่งขึ้นจากปีก่อนที่ขยายตัวร้อยละ 2.2**

➡ ในปี 2562 คาดว่า เศรษฐกิจสหรัฐฯ จะขยายตัวร้อยละ 2.5 หรือในช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 2.0 – 3.0 ชะลอลงจากปี 2561 เนื่องจากประเด็นมาตรการกีดกันทางการค้าระหว่างสหรัฐฯ และจีนที่ยังคงยืดเยื้อจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจสหรัฐฯ อย่างเป็นรูปธรรมขึ้น โดยเฉพาะในภาคการผลิต ซึ่งจะส่งผลถึงด้านการบริโภคด้วย อย่างไรก็ตาม คาดว่าสถานการณ์จะคลี่คลายลงในช่วงครึ่งหลังของปี นอกจากนี้ รัฐบาลสหรัฐฯ ตกอยู่ในภาวะการปิดทำการชั่วคราวบางส่วน (Government Shutdown) ตั้งแต่ช่วงปลายปี 2561 จากความเห็นต่างงบประมาณการสร้างความก้าวหน้าระหว่างสหรัฐฯ และเม็กซิโกที่ไม่ตรงกันของพรรครีพับลิกัน และพรรคเดโมแครต ทำให้หน่วยงานภาครัฐบางส่วนต้องประสบกับการปิดทำการที่ยาวนานที่สุดเป็นประวัติการณ์ ส่งผลกระทบต่อทั้งการบริโภคภาครัฐและภาคเอกชน นอกจากนี้ สหรัฐฯ มีแนวโน้มขาดดุลการคลังเพิ่มขึ้นจากการปฏิรูปภาษีและหนี้รัฐบาลกลางสหรัฐฯ (Federal debt) ที่สูงขึ้นด้วย ทำให้มีช่องว่างในการดำเนินนโยบายการคลัง (Policy space) ที่ลดลง ดังนั้นจึงคาดว่าเศรษฐกิจสหรัฐฯ จะขยายตัวชะลอลงจากปี 2561

1.3 เศรษฐกิจญี่ปุ่น (ตลาดส่งออกใหญ่อันดับ 3 ของไทย: สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 9.9 ของมูลค่าส่งออกสินค้ารวมในปี 2561)

➡ เศรษฐกิจญี่ปุ่นในไตรมาส 4 ปี 2561 ส่งสัญญาณชะลอตัว โดยมูลค่าการส่งออกในไตรมาส 4 ปี 2561 ขยายตัวชะลอลงที่ร้อยละ 1.3 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 2.9 จากการส่งออกสินค้าไปยังตลาดหลักโดยเฉพาะจีนและอาเซียนที่หดตัวลง ขณะที่การส่งออกบริการขยายตัวเร่งขึ้น สะท้อนจากจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 4.4 เร่งขึ้นจากร้อยละ 3.1 ในไตรมาสก่อนหน้า ขณะที่ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคไตรมาส 4 ปี 2561 อยู่ที่ระดับ 42.7 จุด ชะลอลงจากไตรมาส 3 ปี 2561 ที่อยู่ที่ระดับ 43.5 จุด นอกจากนี้ ภาคอุปทานที่บ่งชี้โดยดัชนีผู้จัดการฝ่ายจัดซื้อภาคอุตสาหกรรมเฉลี่ยในไตรมาส 4 อยู่ที่ระดับ 52.6 จุด สูงกว่าค่าเฉลี่ยไตรมาสสามเล็กน้อย ที่อยู่ที่ระดับ 52.4 จุด ด้านเสถียรภาพเศรษฐกิจ อัตราเงินเฟ้อทั่วไปเฉลี่ยในไตรมาส 4 อยู่ที่ร้อยละ 0.8 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่อยู่ที่ร้อยละ 1.1 ส่งผลให้คาดว่าปี 2561 เศรษฐกิจญี่ปุ่นจะขยายตัวร้อยละ 0.8

➡ ในปี 2562 คาดว่าเศรษฐกิจญี่ปุ่นจะขยายตัวเร่งขึ้นจากปี 2561 มาอยู่ที่ร้อยละ 0.9 หรือในช่วงคาดการณ์ร้อยละ 0.4 – 1.4 เนื่องจากฐานต่ำจากปี 2561 นอกจากนี้ การปรับขึ้นอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มจากอัตราร้อยละ 8 สู่ร้อยละ 10 ในวันที่ 1 ตุลาคม 2562 จะส่งผลกระทบต่อภาคบริโภคในไตรมาสสุดท้าย แต่คาดว่าจะมีการเร่งการบริโภคในช่วงไตรมาส 3 ก่อนบังคับใช้อัตราภาษีใหม่ และรัฐบาลญี่ปุ่นน่าจะมีมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจเพิ่มเติมเพื่อบรรเทาผลกระทบการขึ้นภาษีดังกล่าว ทั้งนี้ เศรษฐกิจญี่ปุ่นยังมีปัจจัยเสี่ยงจากอัตราเงินเฟ้อที่ยังคงอยู่ในระดับต่ำกว่าเป้าหมาย รวมถึงผลกระทบจากสงครามการค้าระหว่างจีนกับสหรัฐฯ อย่างไรก็ตาม รัฐบาลได้มีมาตรการที่ช่วยสนับสนุนเศรษฐกิจ เช่น มาตรการรองรับสังคมผู้สูงอายุ การรับแรงงานต่างชาติ เป็นต้น

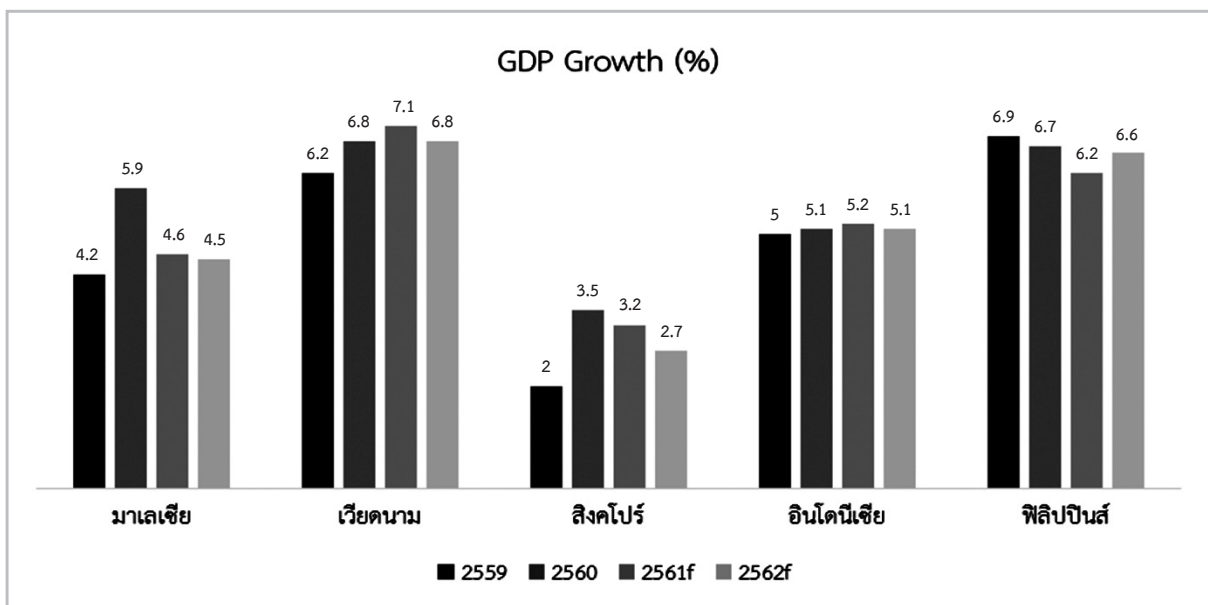
1.4 เศรษฐกิจยูโรโซน 19 ประเทศ (ตลาดส่งออกใหญ่อันดับ 4 ของไทย: สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 7.2 ของมูลค่าส่งออกสินค้ารวมในปี 2561)

➡ ในไตรมาสที่ 4 ปี 2561 เศรษฐกิจยูโรโซน ขยายตัวร้อยละ 1.2 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน หรือขยายตัวร้อยละ 0.2 จากไตรมาสก่อนหน้า (ขจัดผลทางฤดูกาล) ชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 1.6 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน สอดคล้องกับเครื่องชี้ทางเศรษฐกิจในไตรมาส 4 ที่ส่งสัญญาณชะลอตัว อาทิ ดัชนีผู้จัดการฝ่ายจัดซื้อภาคอุตสาหกรรมและบริการเฉลี่ยในไตรมาสที่ 4 ปี 2561 ที่อยู่ระดับ 51.7 และ 52.8 จุด ตามลำดับ ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้า นอกจากนี้ ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคเฉลี่ยในไตรมาสที่ 4 ปี 2561 อยู่ในระดับ -4.3 จุด ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่อยู่ระดับ -1.8 จุด ขณะที่ด้านเสถียรภาพเศรษฐกิจปรับตัวดีขึ้น โดยอัตราการว่างงานของยูโรโซนเฉลี่ยในช่วง 2 เดือนแรกของไตรมาสที่ 4 เฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 8.0 ของกำลังแรงงานรวม ทรงตัวจากไตรมาสก่อนหน้า และอัตราเงินเฟ้อทั่วไปเฉลี่ยไตรมาสที่ 4 อยู่ที่ร้อยละ 1.9 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้า ทำให้ทั้งปี 2561 เศรษฐกิจยูโรโซนขยายตัวร้อยละ 1.6 ชะลอลงจากปีก่อนที่ขยายตัวร้อยละ 2.5

➡ ในปี 2562 คาดว่าเศรษฐกิจยูโรโซนจะขยายตัวชะลอลงที่ร้อยละ 1.8 เนื่องจากธนาคารกลางยุโรป (European Central Bank: ECB) ประกาศยกเลิกมาตรการทางการเงินแบบผ่อนคลายเชิงปริมาณ (Quantitative Easing) ที่ได้ดำเนินมาต่อเนื่อง 4 ปีลงเมื่อปลายปี 2561 ประกอบกับยังคงมีความเสี่ยงด้านเสถียรภาพทางการคลังของอิตาลี

1.5 เศรษฐกิจอาเซียน 5 ประเทศ (สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 20.6 ของมูลค่าการส่งออกรวมปี 2560)

ภาพที่ 1 อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจอาเซียน (%)

ที่มา : CEIC รวบรวมโดย สศค.

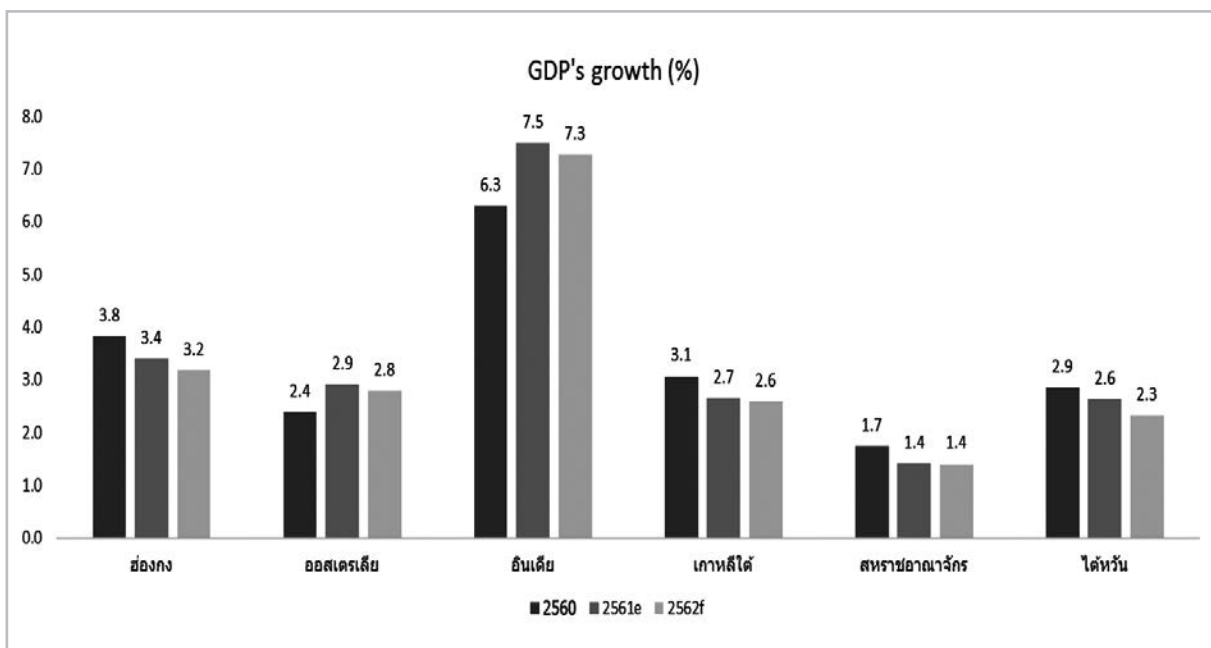
➔ เศรษฐกิจอาเซียนในไตรมาสที่ 4 ปี 2561 มีอัตราการขยายตัวที่แตกต่างกัน โดยเศรษฐกิจเวียดนามและอินโดนีเซียขยายตัวได้ดี โดย GDP เวียดนามขยายตัวได้ดีในไตรมาสที่ 4 ที่ร้อยละ 7.3 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน โดยมีปัจจัยมาจากกำลังการผลิตและผลผลิตอุตสาหกรรมที่เพิ่มสูง ทำให้การส่งออกขยายตัวต่อเนื่อง นอกจากนี้ การบริโภคภายในประเทศและการลงทุนจากต่างประเทศยังคงขยายตัวต่อเนื่อง ในขณะที่เศรษฐกิจอินโดนีเซียในไตรมาสที่ 4 ส่งสัญญาณที่ค่อนข้างดี การบริโภคภายในประเทศยังคงเข้มแข็ง การใช้จ่ายภาครัฐ และการลงทุนยังขยายตัวต่อเนื่องตลอดทั้งปี ส่งผลให้คาดว่าปี 2561 เศรษฐกิจอินโดนีเซียจะขยายตัวที่ร้อยละ 5.2 อย่างไรก็ตาม เศรษฐกิจสิงคโปร์ มาเลเซีย และฟิลิปปินส์มีสัญญาณผสม โดยเศรษฐกิจสิงคโปร์ในไตรมาสที่ 4 ขยายตัวต่ำที่ร้อยละ 2.2 ทรงตัวจากไตรมาสก่อนหน้า เปรียบเทียบกับ 3 ไตรมาสแรกของปีที่ขยายตัวสูงถึงร้อยละ 3.6 ผลกระทบจากความไม่แน่นอนของสถานการณ์เศรษฐกิจโลกและความขัดแย้งด้านการค้าระหว่างจีนกับสหรัฐฯ เห็นได้ชัดจากมูลค่าการส่งออกที่ลดลง และการขาดดุลการค้าที่เพิ่มขึ้นในไตรมาสดังกล่าว นอกจากนี้เศรษฐกิจมาเลเซียมีสัญญาณชะลอตัวอย่างชัดเจน บ่งชี้จากดัชนีผู้จัดการฝ่ายจัดซื้อภาคอุตสาหกรรมที่ลดระดับลงแตะจุดต่ำสุดในรอบ 6 ปี ในเดือนธันวาคม 2561 ประกอบกับผลกระทบจากความขัดแย้งด้านการค้าระหว่างสหรัฐฯ กับจีน ทำให้มูลค่าการส่งออกลดลง และขาดดุลการค้าเพิ่มขึ้นในไตรมาสที่ 4 ส่งผลให้คาดว่าเศรษฐกิจมาเลเซียจะขยายตัวที่ร้อยละ 4.6 นอกจากนี้ เศรษฐกิจฟิลิปปินส์ในไตรมาสเดียวกันขยายตัวน้อยกว่าคาดที่ร้อยละ 6.1 จากช่วงเดียวกันปีก่อน โดยอัตราเงินเฟ้อและเงินเปโซที่อ่อนค่ายังเป็นปัญหาภายในประเทศ ส่งผลให้รัฐบาลดำเนินนโยบายการเงินแบบหดตัวด้วยการปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยเป็นระยะ ส่งผลกระทบต่อการบริโภคและลงทุน

➔ ในปี 2562 คาดว่าเศรษฐกิจอาเซียนโดยรวมจะขยายตัวในอัตราที่ชะลอลง แม้ว่าเศรษฐกิจฟิลิปปินส์ยังคงขยายตัวต่อเนื่อง โดยคาดว่าเศรษฐกิจฟิลิปปินส์จะขยายตัวร้อยละ 6.6 เนื่องจากพื้นฐานเศรษฐกิจมหภาคที่มั่นคง การลงทุน และการบริโภคภายในประเทศที่เข้มแข็ง เงินลงทุนจากต่างประเทศที่ยังคงไหลเข้าประเทศอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งการใช้จ่ายด้านต่าง ๆ ของภาครัฐช่วงก่อนการเลือกตั้งในเดือนพฤษภาคม 2562 เป็นปัจจัยหนุนให้เศรษฐกิจขยายตัวเร่งขึ้น ขณะที่เศรษฐกิจอินโดนีเซีย มาเลเซีย สิงคโปร์ และเวียดนามในปี 2562 มีแนวโน้มชะลอตัวลง โดยมีปัจจัยร่วมคือผลกระทบจากความขัดแย้งด้านการค้าระหว่างจีนกับสหรัฐฯ ตลอดจนเศรษฐกิจโลกที่โดยรวมมีแนวโน้มชะลอตัวจะส่งผลกระทบต่อประเทศไทยผ่านช่องทางการส่งออก โดยคาดว่าเศรษฐกิจอินโดนีเซียจะขยายตัวชะลอลงจากปี 2561 มาอยู่ที่ร้อยละ 5.1 เนื่องจากความตึงเครียดของรัฐบาลช่วงก่อนการเลือกตั้งในเดือนเมษายนนี้ ปัญหาค่าเงินรูเปย์ที่อ่อนตัวมายาวนาน อย่างไรก็ตาม การบริโภคภายในประเทศจะยังคงหนุนให้เศรษฐกิจขยายตัวได้ ขณะที่เศรษฐกิจมาเลเซียคาดว่าจะขยายตัวชะลอลงมาอยู่ที่ร้อยละ 4.5 เนื่องจากยังไม่มีแผนการลงทุนภาครัฐในโครงการขนาดใหญ่ที่ชัดเจนในปี 2562 และผลกระทบจากนโยบายการคลังที่ไม่ชัดเจน ด้านเศรษฐกิจสิงคโปร์คาดว่าจะขยายตัวชะลอลงที่ร้อยละ 2.7 เนื่องจากผลกระทบจากความขัดแย้งด้านการค้าระหว่างจีนกับสหรัฐฯ อีกทั้งการชะลอตัวของผลผลิตอุตสาหกรรมภายในประเทศตลอดทั้งปี 2561 จะมีส่วนทำให้เศรษฐกิจสิงคโปร์ในปีนี้จะชะลอลงจากปีก่อนหน้า นอกจากนี้ คาดว่าเศรษฐกิจเวียดนามจะขยายตัวชะลอลงที่ร้อยละ 6.8 เนื่องจากปัจจัยฐานสูง ประกอบกับปัจจัยภายนอก โดยเฉพาะการกีดกันทางการค้าที่มีแนวโน้มสูงขึ้นอาจส่งผลกระทบต่อทางลบกับเศรษฐกิจเวียดนาม

1.6 เศรษฐกิจประเทศคู่ค้าอื่น ๆ ในเอเชีย (ฮ่องกง เกาหลีใต้ ไต้หวัน และอินเดีย) ออสเตรเลีย และ สหราชอาณาจักร (สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 17.4 ของมูลค่าส่งออกสินค้ารวมในปี 2561)

➡ ในไตรมาส 4 ปี 2561 เศรษฐกิจอินเดีย ออสเตรเลีย เศรษฐกิจฮ่องกง ไต้หวัน และ สหราชอาณาจักรมีสัญญาณชะลอตัว โดยเศรษฐกิจที่พึ่งพาการส่งออกเป็นแรงขับเคลื่อนเศรษฐกิจหลัก บางประเทศ ได้แก่ ไต้หวันและฮ่องกง ขยายตัวชะลอลง อันเป็นผลกระทบจากเศรษฐกิจจีนที่ชะลอตัว รวมถึงสถานการณ์ความขัดแย้งด้านการค้าระหว่างสหรัฐฯ และจีน ขณะเดียวกันเศรษฐกิจที่พึ่งพาการ บริโภคภายในประเทศเป็นหลักอันได้แก่อินเดียและออสเตรเลียได้รับผลกระทบจากอุปสงค์ภายในประเทศ ที่ขยายตัวชะลอลง สะท้อนจากเครื่องชี้ทางเศรษฐกิจด้านการบริโภคที่ชะลอตัว นอกจากนี้ เศรษฐกิจ สหราชอาณาจักรมีแนวโน้มขยายตัวชะลอลงเล็กน้อยจากเครื่องชี้ทางเศรษฐกิจที่ชะลอตัวลงทั้งภาคการผลิตและ การบริโภคภายในประเทศ ทั้งนี้ เศรษฐกิจเกาหลีใต้ ปี 2561 ขยายชะลอลงจากปี 2562 อย่างไรก็ดี เศรษฐกิจใน ไตรมาส 4 ขยายตัวดีขึ้น จากการส่งออกที่ขยายตัวในอัตราที่ค่อนข้างสูง

ภาพที่ 2 อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจและคาดการณ์ปี 2562

ที่มา: CEIC รวบรวมโดย สศค.

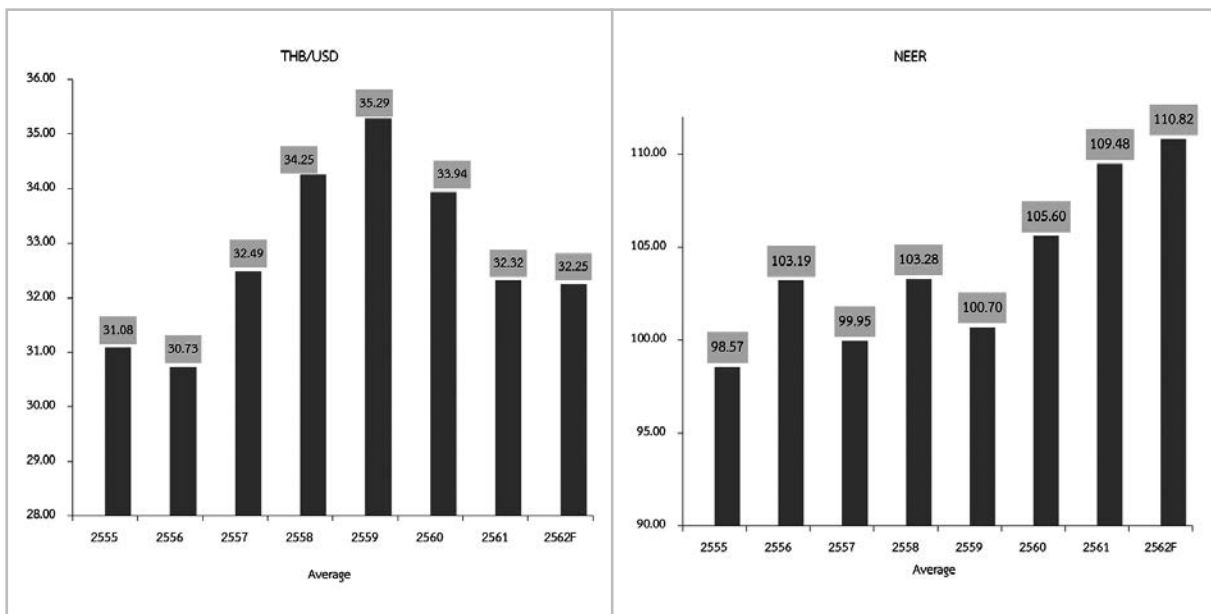
➡ ในปี 2562 คาดว่าเศรษฐกิจคู่ค้าอื่น ๆ ที่พึ่งพาการส่งออกจะขยายตัวในอัตราชะลอลง จากความเสี่ยงของความขัดแย้งทางการค้าระหว่างสหรัฐฯ และจีน การชะลอตัวทางเศรษฐกิจของจีน รวมถึง ปัจจัยภายนอกอื่นๆ อาทิ การใช้นโยบายการเงินแบบตึงตัวของสหรัฐฯ ที่ทำให้เงินทุนผันผวนและไหลกลับสู่ สหรัฐฯ ปัจจัยเหล่านี้จะทำให้เศรษฐกิจฮ่องกง ไต้หวัน และเกาหลีใต้ขยายตัวชะลอลง ขณะที่เศรษฐกิจ ของประเทศที่พึ่งพาการบริโภคภายในประเทศอย่างอินเดีย และออสเตรเลีย คาดว่าจะขยายตัวชะลอลง สำหรับอินเดียคาดว่าเศรษฐกิจจะชะลอลง เนื่องจากปัจจัยเสี่ยงด้านเงินเฟ้ออยู่ในระดับสูง ความผันผวนของ ค่าเงินเป็นความเสี่ยงที่สามารถลดการเติบโตของเศรษฐกิจโลกและทำให้เงินทุนไหลออกจากตลาดเกิดใหม่ และปัจจัยเสี่ยงด้านตลาดแรงงาน รวมถึงสงครามการค้าที่สร้างแรงกดดันให้กับตลาดโลกและอาจส่งผลต่อ

ภาคการส่งออกได้ แต่คาดว่าอินเดียยังมีปัจจัยหนุนจากการบริโภคและการลงทุนภายในประเทศ ขณะที่เศรษฐกิจออสเตรเลียคาดว่าจะขยายชะลอลงเนื่องจากฐานสูงในปี 2561 แต่ยังได้รับปัจจัยหนุนจากตลาดแรงงานที่ปรับตัวดีขึ้น ค่าจ้างเพิ่มสูงขึ้น และการบริโภคภาคเอกชนที่ฟื้นตัว นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยเสี่ยงของหนี้ครัวเรือนที่มีสัดส่วนที่สูงเมื่อเทียบกับรายได้ของประชาชน ซึ่งสูงกว่าประเทศพัฒนาแล้วอื่นๆมาก อย่างไรก็ตาม คาดว่าเศรษฐกิจสหราชอาณาจักรจะทรงตัวจากปีก่อนหน้า และยังคงมีความเสี่ยงจนกว่าการเจรจา Brexit จะสำเร็จลุล่วง

2. อัตราแลกเปลี่ยนบาทต่อดอลลาร์สหรัฐ และดัชนีค่าเงินบาท

“ในปี 2562 คาดว่าเงินบาทจะแข็งค่าจากปีก่อนหน้าเล็กน้อย โดยเฉลี่ยทั้งปีที่ 32.25 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ หรือแข็งค่าขึ้นร้อยละ 0.2 จากค่าเฉลี่ยปีก่อนหน้า และคาดว่าดัชนีค่าเงินบาทปี 2562 จะแข็งค่าขึ้นร้อยละ 1.2” (ภาพที่ 3)

ภาพที่ 3 สมมติฐานค่าเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐ และดัชนีค่าเงินบาทเฉลี่ยในปี 2562

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) รวบรวมโดย สศค.

หมายเหตุ: ดัชนีค่าเงินบาท จากการคำนวณของ สศค.

➔ การเปรียบเทียบเงินบาทกับเงินสกุลหลักและเงินสกุลอื่น ๆ ในภูมิภาคพบว่าในปี 2561 เงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐแข็งค่าขึ้นในอัตราที่มากกว่าค่าเงินสกุลหลักส่วนมาก โดยเฉลี่ยอยู่ที่ 32.32 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ หรือแข็งค่าขึ้นร้อยละ 4.8 จากค่าเฉลี่ยปีก่อนหน้า ผลจากเงินดอลลาร์สหรัฐที่อ่อนค่าลงมากในช่วง 4 เดือนแรกของปี 2561 ประกอบกับภาคการส่งออกสินค้าและบริการขยายตัวดี ตลอดจนผลพวงจากวิกฤติค่าเงินในตุรกี ที่ทำให้นักลงทุนจำนวนมากหันมาลงทุนในไทย ซึ่งเป็นประเทศตลาดเกิดใหม่ที่มีเสถียรภาพสูง นอกจากนี้ ดัชนีค่าเงินบาท (Nominal Effective Exchange Rate: NEER) ที่คำนวณโดย สศค. เฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 109.48 จุด คิดเป็นการแข็งค่าขึ้นร้อยละ 3.7 เมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยปี 2560 โดยมีสาเหตุหลักมาจากเงินสกุลหลักที่แข็งค่าในอัตราที่น้อยกว่าเงินบาท โดยเฉพาะเงินหยวน เยน ปอนด์สเตอร์ลิง วอน ดอลลาร์ไต้หวัน ดอลลาร์สิงคโปร์ และดอลลาร์ออสเตรเลีย ตลอดจนเงินบางสกุลที่อ่อนค่าลง

➔ ในช่วงเดือนมกราคม 2562 เงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐแข็งค่าขึ้นในอัตราที่มากกว่าค่าเงินสกุลหลักส่วนมาก โดยเฉลี่ยอยู่ที่ 31.81 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ หรือแข็งค่าขึ้นร้อยละ 1.6 จากค่าเฉลี่ยปี 2561 ผลส่วนหนึ่งจากเงินทุนที่ไหลเข้าตลาดหลักทรัพย์และตลาดพันธบัตรที่ทำให้เงินบาทแข็งค่ากว่าเงินสกุลอื่น ๆ ส่งผลให้ดัชนีค่าเงินบาทเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 112.66 จุด แข็งค่าขึ้นถึงร้อยละ 2.9 จากค่าเฉลี่ยปี 2561

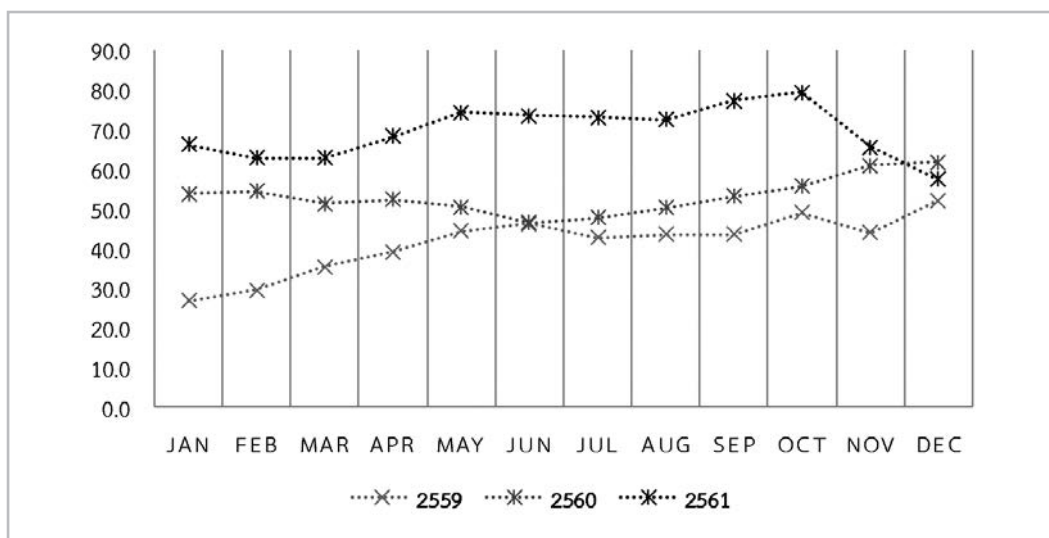
➔ ในปี 2562 คาดว่าในภาพรวมเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐจะแข็งค่าขึ้นจากปี 2561 โดยเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 32.25 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ 31.25 – 33.25 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ) หรือคิดเป็นการแข็งค่าขึ้นร้อยละ 0.2 จากค่าเฉลี่ยปี 2561 โดยคาดว่าความไม่แน่นอนในสถานการณ์เศรษฐกิจและการเงินโลกจะส่งผลให้นักลงทุนมองหาแหล่งลงทุนที่มีเสถียรภาพแข็งแกร่ง ไทยจึงน่าจะได้รับการานิสงค์ดังกล่าวในรูปของเงินทุนไหลเข้า เป็นปัจจัยสนับสนุนที่ทำให้เงินบาทแข็งค่าขึ้น อย่างไรก็ตาม การปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายสหรัฐฯ ที่คาดว่าจะในปี 2562 นี้ จะมีการปรับขึ้นทั้งหมด 2 ครั้ง หลังจากปรับขึ้น 4 ครั้ง ในปีก่อนหน้า ซึ่งจะทำให้อัตราดอกเบี้ยนโยบายสหรัฐฯ ณ สิ้นปี 2562 อยู่ที่ช่วงร้อยละ 2.75 – 3.00 ต่อปี ซึ่งสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยนโยบายของไทย จะเป็นปัจจัยที่ทำให้เงินบาทไม่แข็งค่ามากนัก ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบกับเงินสกุลอื่น ๆ คาดว่าเงินบาทจะเคลื่อนไหวในทิศทางที่ใกล้เคียงกับเงินสกุลหลักและภูมิภาค ส่งผลให้ดัชนีค่าเงินบาทในปี 2562 คาดว่าจะเฉลี่ยที่ 110.82 จุด ใกล้เคียงกับปีก่อนหน้า หรือคิดเป็นการแข็งค่าขึ้นร้อยละ 1.2 จากค่าเฉลี่ยปี 2561

ทั้งนี้ ปัจจัยที่อาจส่งผลกระทบต่อค่าเงินบาทและค่าเงินสกุลอื่น ๆ ได้แก่ ประเด็นความขัดแย้งด้านการค้าระหว่างสหรัฐฯ กับจีน ประเด็นการเมืองภายในของสหรัฐฯ ตลอดจนความเสี่ยงด้านภูมิรัฐศาสตร์ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นนักลงทุนและส่งผลกระทบต่อค่าเงินบาท ดอลลาร์สหรัฐ ตลอดจนค่าเงินสกุลอื่น ๆ ได้

3.ราคาน้ำมันดิบในตลาดโลก

ราคาน้ำมันดิบดูไบในปี 2561 มีการปรับตัวเพิ่มขึ้นต่อเนื่องจากปี 2560 โดยราคาเฉลี่ยทั้งปีอยู่ที่ 69.4 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าร้อยละ 30.7 โดยสาเหตุหลักมาจากปัญหาภายในประเทศของเวเนซุเอลา และการที่สหรัฐฯ คว่ำบาตรอิหร่าน ส่งผลให้อุปทานน้ำมันดิบของโลกหายไปค่อนข้างมาก ทำให้ในช่วงเดือนตุลาคม 2561 ราคาน้ำมันดิบดูไบเฉลี่ยเพิ่มขึ้นไปอยู่ที่ 79.4 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล อย่างไรก็ตาม ในช่วงเดือนธันวาคม 2561 ราคาน้ำมันดิบได้ลดลงอย่างรวดเร็วไปอยู่ที่ 57.4 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล เป็นผลจากการที่อุปทานน้ำมันดิบเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก shale oil ของสหรัฐฯ เป็นสำคัญ ขณะที่อุปสงค์น้ำมันดิบมีการชะลอตัว เนื่องจากความกังวลของมาตรการกีดกันการค้าของทางสหรัฐฯ และจีน (Trade War) และเศรษฐกิจโลกที่มีแนวโน้มชะลอตัวลง ทั้งนี้ ในช่วงปลายปี 2561 กลุ่มประเทศผู้ผลิตน้ำมัน OPEC และ non-OPEC ได้มีการประชุมเพื่อตกลงลดกำลังการผลิตน้ำมันดิบของแต่ละประเทศ เพื่อให้อุปสงค์และอุปทานสอดคล้องกันเพื่อรักษาเสถียรภาพราคาน้ำมันของโลก

ภาพที่ 4 ราคาน้ำมันดิบดูไบรายวัน ปี 2559 2560 และ 2561

ที่มา: Reuters

ตารางที่ 2 ประมาณการด้านปัจจัยพื้นฐานของตลาดน้ำมันดิบโลกของ EIA

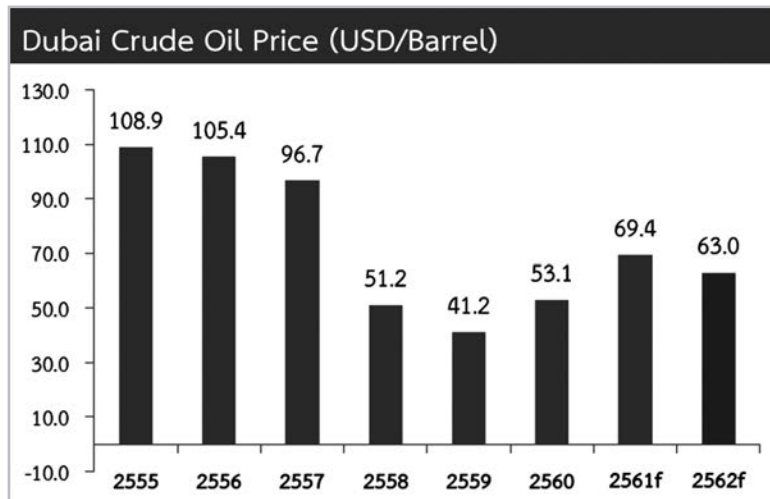
EIA ประมาณการ ณ กรกฎาคม 61	Supply (ล้านบาร์เรลต่อวัน)	Demand (ล้านบาร์เรลต่อวัน)	Change in Inventory (ล้านบาร์เรล เทียบกับ ปีก่อนหน้า)
2561 (ข้อมูลจริง)	100.40	100.0	+65.9
2562 (คาดการณ์)	101.78	101.55	+2075.8

ที่มา: EIA (US Energy Information Administration)

จากตัวเลขคาดการณ์ของ EIA พบว่า ในปี 2562 ทั้งปริมาณการผลิตและปริมาณความต้องการใช้น้ำมันดิบมีการปรับตัวเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า อย่างไรก็ตาม ปริมาณน้ำมันดิบเพิ่มขึ้นมากกว่าความต้องการ (Oversupply) เนื่องจากเศรษฐกิจโลกที่มีแนวโน้มชะลอตัวลง ประกอบกับสต็อกน้ำมันดิบที่ปรับเพิ่มขึ้นอยู่ในระดับสูง

ในปี 2562 คาดว่าราคาน้ำมันดิบลดลงจากปีก่อนหน้าเล็กน้อย จากปริมาณน้ำมันดิบที่เพิ่มขึ้นมากกว่าความต้องการ และสต็อกน้ำมันดิบที่อยู่ในระดับสูง ทั้งนี้ ยังมีปัจจัยที่ต้องติดตามอย่างใกล้ชิดต่อไป ได้แก่ ความรุนแรงของมาตรการกีดกันการค้าของทางสหรัฐฯ และจีน (Trade War) เศรษฐกิจโลกที่มีแนวโน้มชะลอตัวลง ข้อตกลงลดกำลังการผลิตของประเทศกลุ่มโอเปกและพันธมิตร รวมถึงปริมาณน้ำมันดิบคงคลังของสหรัฐฯ ที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง โดยในปี 2562 คาดว่าราคาน้ำมันดิบดูไบ จะเฉลี่ยอยู่ที่ 63 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล (ช่วงคาดการณ์ที่ 58.0 ถึง 68.0 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล)

ภาพที่ 5 สมมติฐานราคาน้ำมันดิบดูไบ

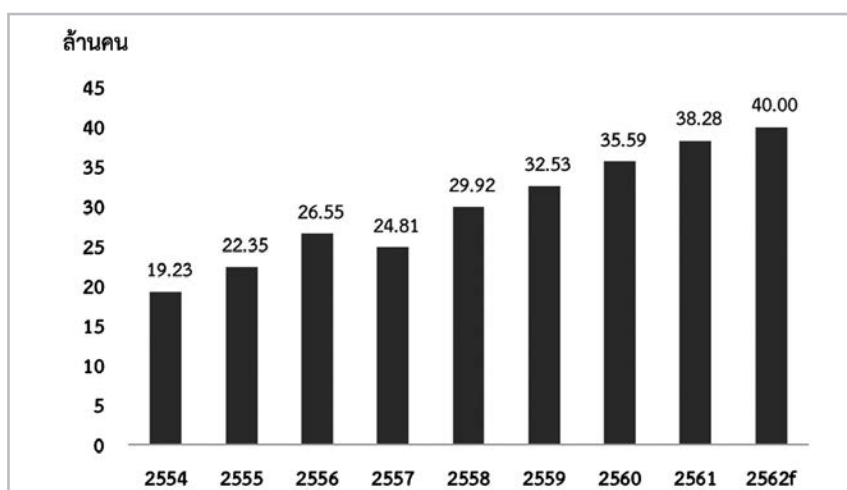
ที่มา: Reuters และประมาณการโดย สศค.

4. จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศ

นักท่องเที่ยวต่างประเทศที่เดินทางเข้าประเทศไทยในปี 2561 มีจำนวนทั้งสิ้น 38.28 ล้านคน ขยายตัวร้อยละ 7.5 ต่อปี โดยแหล่งที่มาของการขยายตัว (Contribution to Growth) มาจากนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศจีน มาเลเซีย ฮองกง อินเดีย และรัสเซีย เป็นหลัก สร้างรายได้ให้กับการท่องเที่ยว จำนวน 2,003,837 ล้านบาท หรือคิดเป็นการขยายตัวร้อยละ 9.4 ต่อปี

ในส่วนของสมมติฐานจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศปี 2562 คาดการณ์จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่เดินทางเข้าประเทศไทยในปี 2562 ณ เดือนมกราคม 2562 ที่ 40.0 ล้านคน โดยคิดเป็นการขยายตัวร้อยละ 4.5 ต่อปี ซึ่งคาดว่าจะสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวจำนวน 2.13 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นการขยายตัวร้อยละ 6.1 ต่อปี โดยปัจจัยสำคัญ ได้แก่ การขยายเวลาของมาตรการ free visa on arrival สำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ ไปจนถึง 30 เมษายน 2562 นอกจากนี้ ในช่วงเทศกาลตรุษจีนคาดว่าจะมีนักท่องเที่ยวชาวจีนและมาเลเซียจะเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งยังมีสายการบิน low cost ที่เปิดเส้นการบินโดยตรงจากจีน-ไทย และอินเดีย-ไทย มากขึ้นอีกด้วย

ภาพที่ 6 จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศ

ที่มา: EIA (US Energy Information Administration)

5. รายจ่ายภาคสาธารณะประจำปี 2562

“ปี 2562 รายจ่ายภาคสาธารณะตามระบบบัญชีประชาชาติคาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 3,821,118 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 6.3 ต่อปี ซึ่งแบ่งออกได้เป็น (1) การบริโภคภาครัฐบาล คาดว่า จะสามารถเบิกจ่ายได้ 2,776,917 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 5.6 ต่อปี และ (2) การลงทุนภาครัฐบาล คาดว่า จะสามารถเบิกจ่ายได้ 1,044,200 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 8.1 ต่อปี”

5.1 รายจ่ายของรัฐบาล

สำหรับปีงบประมาณ 2562 รายจ่ายรัฐบาลคาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายงบประมาณรวม ได้ทั้งสิ้น 3,251,948 ล้านบาท ลดลงร้อยละ -1.3 ต่อปี โดยรายจ่ายงบประมาณรวมคาดว่าจะสามารถเบิกจ่าย ได้ทั้งสิ้น 2,944,272 ล้านบาท ลดลงร้อยละ -2.1 ต่อปี เนื่องจากในปีงบประมาณ 2561 มีการจัดทำ งบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม จำนวน 150,000 ล้านบาท ทั้งนี้ รายจ่ายปีงบประมาณ 2562 สามารถเบิกจ่ายได้ 2,705,899 ล้านบาท ลดลงร้อยละ -3.1 หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ 90.2 ของกรอบวงเงิน งบประมาณ 3,000,000 ล้านบาท ทั้งนี้ รายจ่ายงบประมาณแบ่งออกเป็น (1) รายจ่ายประจำ สามารถเบิกจ่าย ได้ 2,317,836 ล้านบาท ลดลงร้อยละ -3.9 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ 98.5 ของกรอบวงเงิน งบประมาณรายจ่ายประจำ 2,353,127 ล้านบาท (2) รายจ่ายลงทุน สามารถเบิกจ่ายได้ 388,063 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.0 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ 60.0 ของกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่าย ลงทุน 646,873 ล้านบาท ขณะที่รายจ่ายเหลือปีสามารถเบิกจ่ายได้ 238,373 ล้านบาท

การเบิกจ่ายรายจ่ายนอกงบประมาณจากเงินกู้ คาดว่า จะสามารถเบิกจ่ายได้ 2,355 ล้านบาท ลดลงร้อยละ -28.6 ต่อปี ซึ่งประกอบด้วย (1) เงินกู้เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (Development Policy Loan: DPL) คาดว่า จะสามารถเบิกจ่ายได้ 195 ล้านบาท และ (2) โครงการเงินกู้ เพื่อการพัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำและระบบขนส่งทางถนนระยะเร่งด่วนคาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 2,160 ล้านบาท สำหรับการเบิกจ่ายจากรายจ่ายกองทุนนอกงบประมาณคาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้จำนวน 305,319 ล้านบาท

ตารางที่ 3 สมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายของรัฐบาลปีงบประมาณ 2562

(หน่วย: ล้านบาท)	ปีงบประมาณ 2561	ปีงบประมาณ 2562 คาดการณ์ ณ ม.ค. 2562
1. รายจ่ายรัฐบาล (1.1+1.2+1.3)	3,297,648	3,251,948
1.1 รายจ่ายงบประมาณรวม (1.1.1+1.1.2+1.1.3)	3,007,203	2,944,272
1.1.1 รายจ่ายประจำ	2,411,775	2,317,836
1.1.2 รายจ่ายลงทุน	380,330	388,063
รายจ่ายรัฐบาลประจำปี (1.1.1)+(1.1.2)	2,792,105	2,705,899
อัตราเบิกจ่ายรายจ่ายงบประมาณ	91.5	90.2
1.1.3 รายจ่ายเหลือปี	215,098	238,373

(หน่วย: ล้านบาท)	ปีงบประมาณ 2561	ปีงบประมาณ 2562 คาดการณ์ ณ ม.ค. 2562
1.2 รายจ่ายนอกงบประมาณจากเงินกู้	3,300	2,355
1.2.1 ไทยเข้มแข็ง	-	-
1.2.2 โครงการบริหารจัดการน้ำ ระยะเร่งด่วน	-	-
1.2.3 โครงการลงทุนพัฒนาระบบน้ำและทางถนน	2,850	2,160
1.2.4 โครงการลงทุน DPL	450	195
1.3 รายจ่ายกองทุนนอกงบประมาณ	287,145	305,319

ที่มา: สำนักนโยบายการคลัง (สนค.) สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

5.2 งบประมาณรายจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)

การเบิกจ่ายงบประมาณของ อปท. ในปีงบประมาณ 2562 คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 541,580 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.3 ต่อปี นอกจากนี้ ในส่วนของพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มีวัตถุประสงค์เพื่อกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีเป้าหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดบริการสาธารณะในระดับพื้นที่ (Area) และสอดคล้องกับข้อเสนอของคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่อปท. รวมทั้งสอดคล้องกับแนวทางปฏิรูปรายได้ของ อปท. เพื่อให้สามารถพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น และก่อให้เกิดความยั่งยืนทางการคลังของท้องถิ่น

ตารางที่ 4 สมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีงบประมาณ 2562

(หน่วย: ล้านบาท)	ปีงบประมาณ 2561	ปีงบประมาณ 2562 คาดการณ์ ณ ม.ค. 2562
รายจ่ายท้องถิ่น	534,586	541,580

ที่มา: สำนักนโยบายการคลัง (สนค.) จำนวนโดยสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค (สคม.) สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

5.3 งบประมาณรายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจ

ปีงบประมาณ 2562 คาดว่ารายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจจะสามารถเบิกจ่ายได้ 264,323 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.5 ต่อปี โดยมีมาตรการการเร่งรัดการเบิกจ่ายงบลงทุนของรัฐวิสาหกิจตามนโยบายของรัฐบาลเพื่อกระตุ้นการเบิกจ่ายรายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจ

ตารางที่ 5 สมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจในปีงบประมาณ 2562

(หน่วย: ล้านบาท)	ปีงบประมาณ 2561	ปีงบประมาณ 2562 คาดการณ์ ณ ม.ค. 2562
รายจ่ายลงทุนรัฐวิสาหกิจ	260,452	264,323

ที่มา: สำนักนโยบายการคลัง สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.) จำนวนโดยสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค

5.4 สรุปรวมรายจ่ายภาคสาธารณะ

สมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายภาคสาธารณะในปีงบประมาณ 2562 ดังกล่าว ทำให้คาดว่า ในปีงบประมาณ 2562 รายจ่ายภาคสาธารณะสามารถเบิกจ่ายได้ทั้งสิ้น 4,057,851 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 0.8 ต่อปี ประกอบด้วย (1) รายจ่ายรัฐบาลรวมจำนวน 3,251,948 ล้านบาท (2) รายจ่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 541,580 ล้านบาท และ (3) รายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจจำนวน 264,323 ล้านบาท

ตารางที่ 6 สมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายภาคสาธารณะในปีงบประมาณ 2562

(หน่วย: ล้านบาท)	ปีงบประมาณ 2561	ปีงบประมาณ 2562 คาดการณ์ ณ ม.ค. 2562
1. รายจ่ายรัฐบาล (1.1+1.2+1.3)	3,297,648	3,251,948
1.1 รายจ่ายงบประมาณรวม (1.1.1+1.1.2+1.1.3)	3,007,203	2,944,272
1.1.1 รายจ่ายประจำ	2,411,775	2,317,836
1.1.2 รายจ่ายลงทุน	380,330	388,063
รายจ่ายรัฐบาลประจำปี (1)+(2)	2,792,105	2,705,899
อัตราเบิกจ่ายรายจ่ายงบประมาณ	91.5	90.2
1.1.3 รายจ่ายเหลือในปี	215,098	238,373
1.2 รายจ่ายนอกงบประมาณจากเงินกู้	3,300	2,355
1.2.1 ไทยเข้มแข็ง	-	-
1.2.2 โครงการบริหารจัดการน้ำ ระยะเร่งด่วน	-	-
1.2.3 โครงการลงทุนพัฒนาระบบน้ำและทางถนน	2,850	2,160
1.2.4 โครงการลงทุน DPL	450	195
1.3 รายจ่ายกองทุนนอกงบประมาณ	287,145	305,319
2. รายจ่ายท้องถิ่น	534,586	541,580
3. รายจ่ายลงทุนรัฐวิสาหกิจ	260,452	264,323
รายจ่ายภาคสาธารณะรวม	4,092,686	4,057,851

ที่มา: สำนักงานนโยบายการคลัง สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.) คำนวณโดยสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค

5.5 สรุปสมมติฐานรายจ่ายภาคสาธารณะตามระบบบัญชีประชาชาติ

จากสมมติฐานรายจ่ายภาคสาธารณะตามระบบงบประมาณข้างต้น สามารถนำมาแปลงเป็นรายจ่ายภาคสาธารณะตามระบบบัญชีประชาชาติ (System of National Accounts: SNA) ที่ลงสู่ระบบเศรษฐกิจจริง คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 3,821,118 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 6.3 ต่อปี ซึ่งแบ่งออกได้เป็น (1) การบริโภคภาครัฐบาล คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 2,776,917 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 5.6 ต่อปี และ (2) การลงทุนภาครัฐบาล คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 1,044,200 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 8.1 ต่อปี

ตารางที่ 7 สมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายภาคสาธารณะตามระบบบัญชีประชาชาติ

(หน่วย: ล้านบาท)	ปีงบประมาณ 2562 คาดการณ์ ณ ม.ค. 2562
1. การบริโภคภาครัฐบาล	2,776,917
อัตราการขยายตัว	5.6
2. การลงทุนภาครัฐบาล	1,044,200
อัตราการขยายตัว	8.1
รายจ่ายภาคสาธารณะรวม	3,821,118
อัตราการขยายตัว	6.3

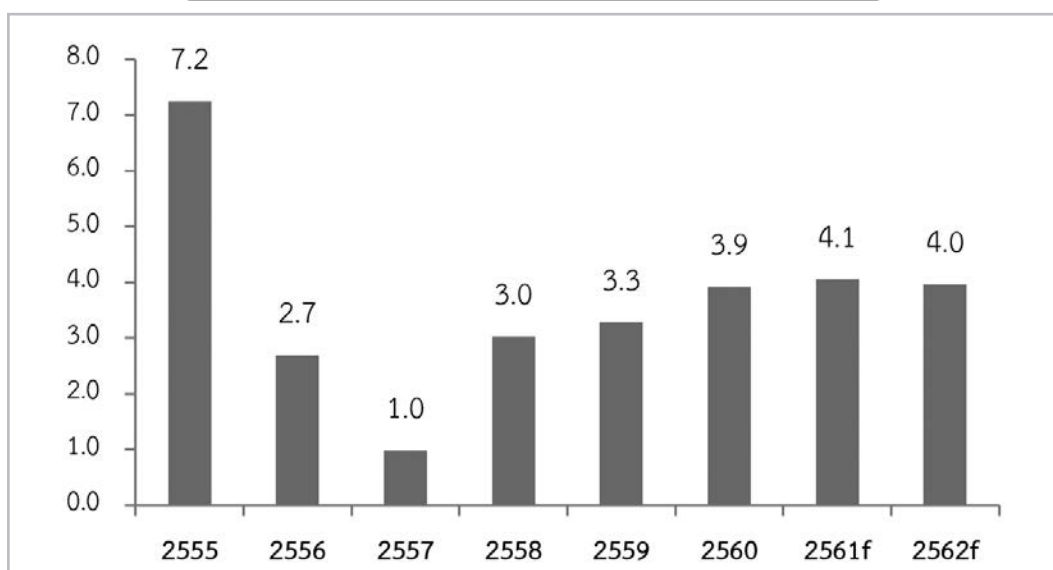
ที่มา: จากการคำนวณโดยสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค

ผลการประมาณการเศรษฐกิจไทย ปี 2561 และปี 2562

➔ สำหรับเศรษฐกิจไทยในปี 2561 คาดว่าจะสามารถขยายตัวอย่างต่อเนื่องที่ร้อยละ 4.1 เติบโตขึ้นจากปีก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 3.9 โดยได้รับแรงขับเคลื่อนหลักมาจากการใช้จ่ายภาคเอกชนทั้งด้านการบริโภคและการลงทุนที่มีแนวโน้มขยายตัวเร่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการจ้างงานที่ปรับเพิ่มขึ้น นอกจากนี้มาตรการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยของภาครัฐ โดยเฉพาะโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐยังช่วยสนับสนุนการใช้จ่ายใช้สอยของประชาชน และความคืบหน้าของโครงการลงทุนภาครัฐยังเป็นแรงสนับสนุนให้การลงทุนภาคเอกชนมีแนวโน้มขยายตัวดีขึ้นจากปีก่อนหน้าอีกด้วย อย่างไรก็ตาม การขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าที่ชะลอตัวลง และนโยบายกีดกันทางการค้าของสหรัฐฯ รวมถึงการตอบโต้จากประเทศต่างๆ คาดว่าจะส่งผลให้การส่งออกสินค้าชะลอตัวลงเล็กน้อย สำหรับเสถียรภาพเศรษฐกิจภายในประเทศ อัตราเงินเฟ้อทั่วไปในปี 2561 อยู่ที่ร้อยละ 1.1 เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า ตามทิศทางราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกที่เพิ่มขึ้นและการฟื้นตัวของอุปสงค์ภายในประเทศ ทั้งนี้ ผลการประมาณการเศรษฐกิจในแต่ละภาคจะมีการนำเสนอในส่วนถัดไป ดังนี้

➔ สำหรับเศรษฐกิจไทยในปี 2562 คาดว่า เศรษฐกิจไทยมีแนวโน้มขยายตัวร้อยละ 4.0 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 3.5 – 4.5) โดยได้รับแรงส่งจากโครงการลงทุนของภาครัฐที่จะมีส่วนช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจเป็นสำคัญ ตามกรอบงบประมาณรายจ่ายลงทุนภาครัฐประจำปีงบประมาณ 2562 ที่ปรับตัวเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง นอกจากนี้ ในปีนี้ยังคาดว่าโครงการร่วมลงทุนของภาครัฐและเอกชน (PPP) ในโครงการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานและความชัดเจนเกี่ยวกับการจัดการเลือกตั้ง ยังจะช่วยสนับสนุนให้การลงทุนภาคเอกชนมีแนวโน้มขยายตัวสูงกว่าปีก่อนหน้าอีกด้วย อย่างไรก็ตาม การส่งออกสินค้ามีแนวโน้มขยายตัวชะลอตัวลงส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากแนวโน้มการขยายตัวของเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าของไทยที่ชะลอตัวลงเล็กน้อยจากปีก่อนหน้า

ภาพที่ 1 ประมาณการอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

* หมายเหตุ f หมายถึงประมาณการ

และนโยบายกีดกันทางการค้าระหว่างสหรัฐฯ และจีน สำหรับเสถียรภาพเศรษฐกิจภายในประเทศ คาดว่าอัตราเงินเฟ้อทั่วไปในปี 2562 จะอยู่ที่ร้อยละ 1.0 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 0.5 – 1.5) ลดลงจากปีก่อนหน้าตามแนวโน้มราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกที่ลดลง

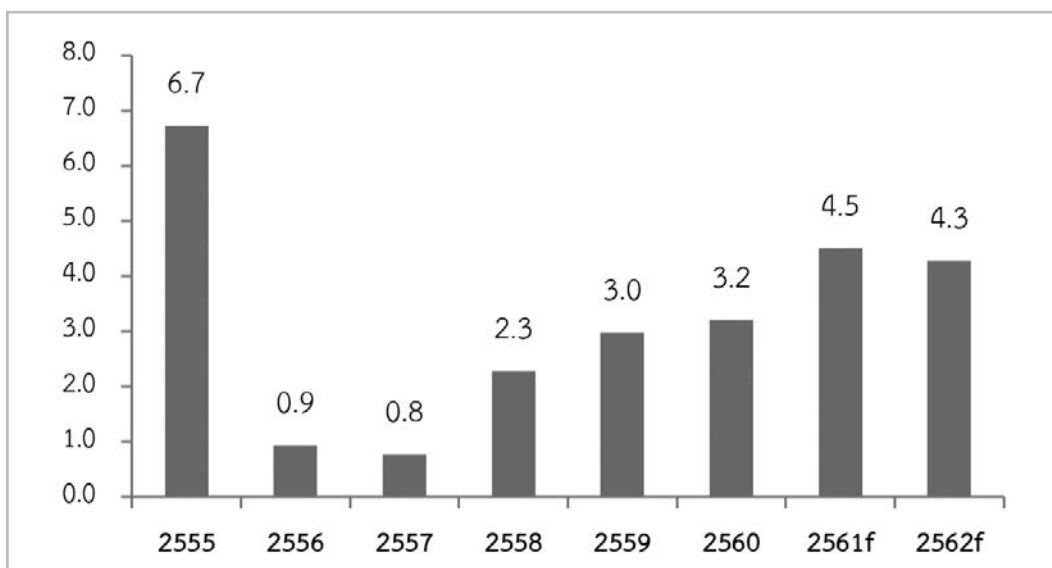
1. การบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

➔ สำหรับในไตรมาสที่ 4 ปี 2561 การบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ ส่งสัญญาณขยายตัวชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้า สะท้อนจากเครื่องชี้ทางเศรษฐกิจด้านการบริโภคภาคเอกชนในไตรมาสที่ 4 ปี 2561 ได้แก่ รายได้จากการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มขยายตัวร้อยละ 5.8 ชะลอลงจากไตรมาสที่ 2 ปี 2561 ที่ขยายตัวร้อยละ 6.6 ส่วนปริมาณจำหน่ายรถยนต์นั่งขยายตัวร้อยละ 6.8 ปริมาณนำเข้าสินค้าอุปโภคบริโภคขยายตัวเร่งขึ้นที่ร้อยละ 8.2 ขณะที่ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคที่ปรับตัวลดลง และปริมาณการจำหน่ายรถจักรยานยนต์จดทะเบียนใหม่หดตัวเล็กน้อยที่ร้อยละ -0.2 อย่างไรก็ตาม การบริโภคภาคเอกชนยังคงได้รับปัจจัยสนับสนุนจากมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของภาครัฐ โดยเฉพาะโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ส่งผลให้กำลังซื้อของภาคครัวเรือนยังคงขยายตัวได้อย่างต่อเนื่อง

➔ สำหรับในปี 2561 การบริโภคภาคเอกชนขยายตัวดีขึ้นที่ร้อยละ 4.5 โดยได้รับแรงสนับสนุนจากการจ้างงานที่ปรับตัวเพิ่มขึ้น และรายได้เกษตรกรที่เริ่มฟื้นตัวดีขึ้นตามราคาและปริมาณผลผลิตสินค้าเกษตรที่เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ มาตรการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยของภาครัฐ โดยเฉพาะโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐที่มีส่วนช่วยสนับสนุนการบริโภคภาคเอกชนให้ขยายตัวได้อย่างต่อเนื่อง

➔ สำหรับในปี 2562 การบริโภคภาคเอกชนมีแนวโน้มขยายตัวอย่างค่อยเป็นค่อยไปที่ร้อยละ 4.3 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 3.8 – 4.8) โดยได้รับแรงสนับสนุนจากมาตรการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยของภาครัฐ โดยเฉพาะโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ความชัดเจนเกี่ยวกับการจัดเลือกตั้ง และรายได้ครัวเรือนนอกภาคเกษตรได้รับผลดีจากภาวะตลาดแรงงานที่อยู่ในเกณฑ์ดี

ภาพที่ 2 ประมาณการอัตราการขยายตัวของการบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริง

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

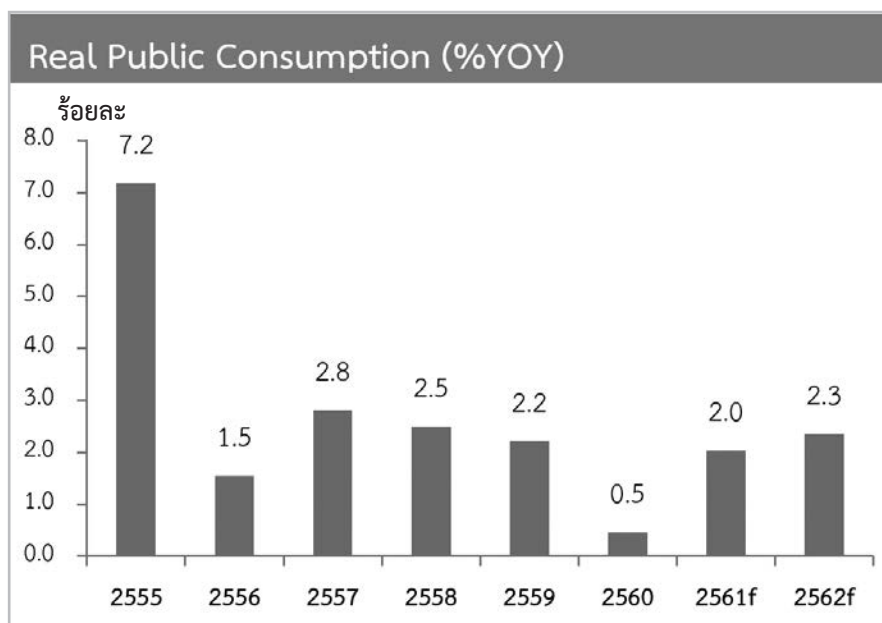
* หมายเหตุ f หมายถึงประมาณการ

2. การบริโภคภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

➔ ในปี 2561 การบริโภคภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 2.0 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน โดยมีปัจจัยสนับสนุนจากการใช้จ่ายภาครัฐที่เพิ่มขึ้นต่อเนื่อง โดยเฉพาะในส่วนของการเบิกจ่ายงบบุคลากรและค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้าและบริการ ทั้งนี้ การเบิกจ่ายเงินงบประมาณปีงบประมาณ 2561 (ตุลาคม 2560 – กันยายน 2561) ในส่วนของรายจ่ายประจำสามารถเบิกจ่ายได้ 2,411,742 ล้านบาท คิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายร้อยละ 96.1 ของวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำหลังโอนเปลี่ยนแปลง

➔ ในปี 2562 การบริโภคภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ คาดว่าจะขยายตัวดีขึ้นร้อยละ 2.3 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 1.8–2.8) ตามกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2562 ที่คณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบการอนุมัติวงเงินงบประมาณรายจ่ายจำนวน 3,000,000 ล้านบาท โดยในจำนวนนี้เป็นงบประมาณรายจ่ายประจำ จำนวน 2,353,121 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 78.5 ของวงเงินงบประมาณรวม ทั้งนี้ การเบิกจ่ายเงินงบประมาณในช่วงไตรมาสแรกของปีงบประมาณ 2562 (ตุลาคม – ธันวาคม 2561) ในส่วนของรายจ่ายประจำสามารถเบิกจ่ายได้ 817,733 ล้านบาท คิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายร้อยละ 34.8 ของวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำหลังโอนเปลี่ยนแปลง

ภาพที่ 3 ประมาณการอัตราการขยายตัวของการบริโภคภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

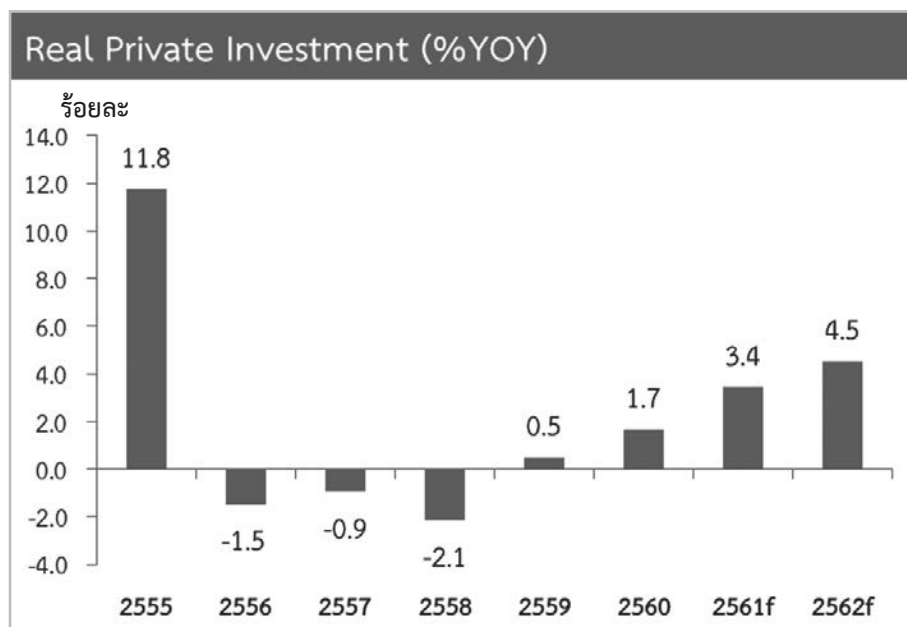
* หมายเหตุ f หมายถึงประมาณการ

3. การลงทุนภาคเอกชนที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

➔ การลงทุนภาคเอกชนที่แท้จริงในไตรมาสที่ 4 ปี 2561 คาดว่ายังคงขยายตัวต่อเนื่องจากไตรมาสก่อนหน้า ตามการขยายตัวของการลงทุนในหมวดเครื่องมือเครื่องจักรที่สะท้อนจากปริมาณจำหน่ายรถยนต์เชิงพาณิชย์ในไตรมาสที่ 4 ปี 2561 ที่ขยายตัวร้อยละ 24.9 ต่อปี เช่นเดียวกันกับการลงทุนในหมวดการก่อสร้างที่สะท้อนจากปริมาณจำหน่ายปูนซีเมนต์ในไตรมาสที่ 4 ปี 2561 ที่ขยายตัวร้อยละ 5.6 ต่อปี ทั้งนี้ การลงทุนภาคเอกชนที่แท้จริงในช่วง 3 ไตรมาสแรกของปี 2561 ขยายตัวร้อยละ 3.4 ต่อปี ส่วนทั้งปี 2561 คาดว่า การลงทุนภาคเอกชนที่แท้จริงขยายตัวที่ร้อยละ 3.4 ต่อปี

➔ สำหรับในปี 2562 การลงทุนภาคเอกชนที่แท้จริง คาดว่าจะขยายตัวดีขึ้นที่ร้อยละ 4.5 ต่อปี (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 4.0 – 5.0 ต่อปี) ขยายตัวต่อเนื่อง โดยได้รับปัจจัยสนับสนุนจากความคืบหน้าของโครงการลงทุนภาครัฐโดยเฉพาะการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานของภาครัฐในส่วนของความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนหรือ Public Private Partnership: PPP รวมถึงความชัดเจนในการเร่งการลงทุนในโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor Development: EEC) และสัญญาณการจัดการเลือกตั้งที่มีความชัดเจน ซึ่งสร้างความเชื่อมั่นของภาคธุรกิจและช่วยสนับสนุนและกระตุ้นการลงทุนภาคเอกชนให้เข้ามาขับเคลื่อนเศรษฐกิจภายในประเทศได้มากขึ้น

ภาพที่ 4 ประมาณการอัตราการขยายตัวของการลงทุนภาคเอกชนที่แท้จริง

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

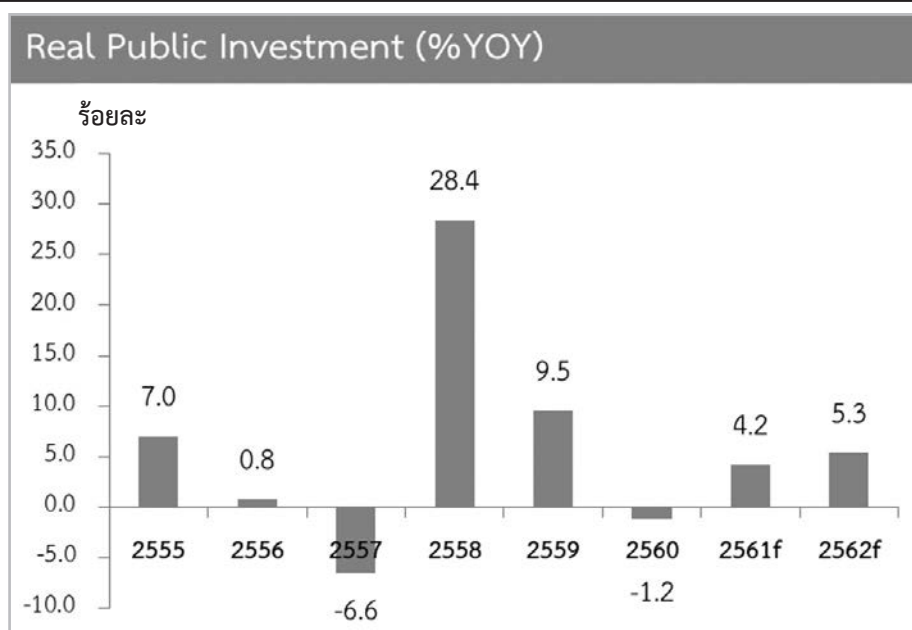
*หมายเหตุ f หมายถึงประมาณการ

4. การลงทุนภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

➡ ในปี 2561 การลงทุนภาครัฐที่แท้จริงคาดว่าจะขยายตัวที่ร้อยละ 4.2 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน โดยมีปัจจัยสนับสนุนจากการใช้จ่ายภาครัฐที่เพิ่มขึ้นต่อเนื่อง โดยเฉพาะจากโครงการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งที่มีแนวโน้มเร่งรัดการเบิกจ่ายมากขึ้น ทั้งนี้ การเบิกจ่ายเงินงบประมาณปีงบประมาณ 2561 (ตุลาคม 2560 – กันยายน 2561) ในส่วนของรายจ่ายลงทุนสามารถเบิกจ่ายได้ 380,328 ล้านบาท คิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายร้อยละ 70.4 ของวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำหลังโอนเปลี่ยนแปลง

➡ ในปี 2562 การลงทุนภาครัฐที่แท้จริงคาดว่าจะขยายตัวดีขึ้นที่ร้อยละ 5.3 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 4.8 – 5.8) ตามกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2562 ที่คณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบการอนุมัติวงเงินงบประมาณรายจ่ายจำนวน 3,000,000 ล้านบาท โดยในจำนวนนี้เป็นงบประมาณรายจ่ายลงทุน จำนวน 646,879 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 21.5 ของวงเงินงบประมาณรวม ทั้งนี้ การเบิกจ่ายเงินงบประมาณในช่วงไตรมาสแรกของปีงบประมาณ 2562 (ตุลาคม – ธันวาคม 2561) ในส่วนของรายจ่ายลงทุนสามารถเบิกจ่ายได้ 75,237 ล้านบาท คิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายร้อยละ 11.6 ของวงเงินงบประมาณรายจ่ายลงทุนหลังโอนเปลี่ยนแปลง

ภาพที่ 5 ประมาณการอัตราการขยายตัวของการลงทุนภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

* หมายเหตุ f หมายถึงประมาณการ

5. มูลค่าส่งออกสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ

➔ มูลค่าส่งออกสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ¹ ไตรมาส 4 ปี 2561 อยู่ที่ 62.38 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นการขยายตัวร้อยละ 2.0 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ขยายตัวในอัตราชะลอจากไตรมาสก่อนหน้า จากการส่งออกสินค้าหมวดเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ที่หดตัวต่อเนื่อง อาทิ เครื่องคอมพิวเตอร์อุปกรณ์และส่วนประกอบ แผงวงจรไฟฟ้า เครื่องโทรสาร โทรศัพท์และอุปกรณ์ และโซลาร์เซลล์ โดยส่วนหนึ่งเป็นผลจากกลุ่มสินค้าดังกล่าวเป็นสินค้าสำคัญหนึ่งในประเด็นข้อพิพาททางการค้าระหว่างจีนและสหรัฐฯ และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี เป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม ในภาพรวมของทั้งไตรมาส 4 ปี 2561 ยังคงเป็นการขยายตัวอยู่ในแดนบวกต่อเนื่อง โดยกลุ่มสินค้าสำคัญที่ทำให้ภาพรวมการส่งออกในไตรมาสดังกล่าวยังอยู่ในระดับการขยายตัว เช่น สินค้าอัญมณีและเครื่องประดับ สินค้าที่เกี่ยวข้องกับน้ำมัน และผลิตภัณฑ์ยาง เป็นสำคัญ และหากพิจารณาในด้านมิติรายประเทศ พบว่า ตลาดส่งออกที่ยังเป็นตัวขับเคลื่อนสำคัญในไตรมาสดังกล่าว ได้แก่ สหรัฐฯ ญี่ปุ่น กลุ่มประเทศในอาเซียน 5 และกลุ่ม CLMV (กัมพูชา ลาว เมียนมา และเวียดนาม) ที่ขยายตัวเฉลี่ยได้ในระดับดีต่อเนื่อง

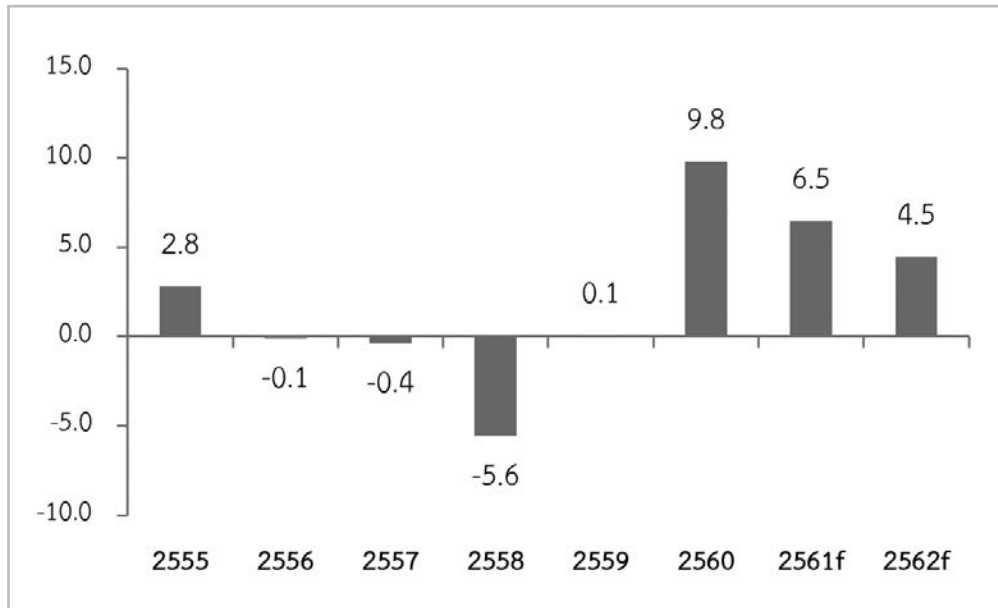
➔ มูลค่าการส่งออกสินค้าในปี 2561 มีมูลค่าอยู่ที่ 252.49 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นการขยายตัวเฉลี่ยที่ร้อยละ 6.7 จากช่วงเดียวกันปีก่อน โดยขยายตัวต่อเนื่องจากปีก่อนหน้า ท่ามกลางปัจจัยเสี่ยงจากภายนอก อาทิ มาตรการกีดกันทางการค้าที่ตอบโต้กันระหว่างจีนและสหรัฐฯ ที่ส่งผลกระทบต่อบรรยากาศการค้าโลกที่มีทิศทางชะลอตัวในช่วงครึ่งหลังของปี ทั้งนี้ ในรายละเอียดมิติสินค้าสินค้าส่งออกที่ยังขยายตัวได้ดี เช่น ยานพาหนะ อุปกรณ์และส่วนประกอบ สินค้าหมวดเชื้อเพลิง เคมีภัณฑ์ และเม็ดพลาสติก เป็นต้น ส่วนมิติรายตลาด พบว่า โดยส่วนใหญ่ขยายตัวได้ดีเกือบทุกตลาด โดยเฉพาะกลุ่ม ASEAN (5) กลุ่มประเทศ CLMV ญี่ปุ่น สหรัฐฯ และ EU15 เป็นสำคัญ

➔ ในปี 2562 สศค. คาดว่ามูลค่าส่งออกสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐจะขยายตัวร้อยละ 4.5² (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 4.0 ถึง 5.0) ชะลอลงจากปีก่อนหน้าแต่ยังคงเป็นระดับการขยายตัวที่ต่อเนื่อง จากปัจจัยที่เป็นข้อจำกัดต่อการขยายตัวของการส่งออกสินค้าของไทย ได้แก่ (1) มูลค่าการส่งออกสินค้าในปีก่อนหน้าที่ขยายตัวในระดับสูง ซึ่งส่งผลกระทบต่อปัจจัยเชิงเทคนิคด้านฐานที่สูง (2) ข้อพิพาททางการค้าระหว่างจีนและสหรัฐฯ ที่อาจมีความเข้มข้นมากขึ้นหากยังไม่มีข้อสรุปในการเจรจาที่ชัดเจน อาจส่งผลกระทบต่อบรรยากาศการค้าและความเชื่อมั่นโดยรวม และ (3) ภาพรวมเศรษฐกิจโลกที่มีแนวโน้มขยายตัวในอัตราชะลอจากเศรษฐกิจหลักอย่าง จีน สหรัฐฯ และยุโรปโซน ที่อาจส่งผลกระทบต่อปริมาณการค้าโลกที่มีทิศทางชะลอตัวลงตาม

¹ มูลค่าการส่งออกสินค้าตามระบบกรมศุลกากร (คำนวณโดย สศค.)

² มูลค่าการส่งออกสินค้าตามระบบดุลการชำระเงิน (คำนวณโดย สศค.)

ภาพที่ 6 ประมาณการอัตราการขยายตัวของมูลค่าส่งออกสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ

ที่มา: สศค.

หมายเหตุ: อัตราการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกสินค้า คิดจาก USD Term ตามระบบดุลการชำระเงิน

6. มูลค่านำเข้าสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ

➔ มูลค่านำเข้าสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ³ ไตรมาส 4 ปี 2561 อยู่ที่ 62.77 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นการขยายตัวร้อยละ 5.8 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้าซึ่งขยายตัวอยู่ที่ร้อยละ 14.5 ทั้งนี้ เมื่อพิจารณามูลค่าการนำเข้าในด้านมิติสินค้า ในไตรมาส 4 ปี 2561 พบว่า สินค้านำเข้าที่ยังขยายตัวได้ดี ได้แก่ สินค้าหมวดทุน เช่น ผลิตภัณฑ์โลหะ เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ เครื่องจักรไฟฟ้า และส่วนประกอบ เป็นต้น สินค้าหมวดเชื้อเพลิง เช่น น้ำมันสำเร็จรูปและก๊าซธรรมชาติปิโตรเลียม เป็นต้น และสินค้าอุปโภคบริโภค เช่น เสื้อผ้า รองเท้า และผลิตภัณฑ์ทออื่น ๆ เนื้อสัตว์สำหรับการบริโภค ผัก ผลไม้ และเครื่องใช้เครื่องตกแต่งภายในบ้าน เป็นต้น ขณะที่สินค้านำเข้าที่หดตัว ได้แก่ สินค้าหมวดวัตถุดิบและกึ่งสำเร็จรูป ซึ่งเป็นผลมาจากการนำเข้าทองคำที่หดตัวเป็นสำคัญ

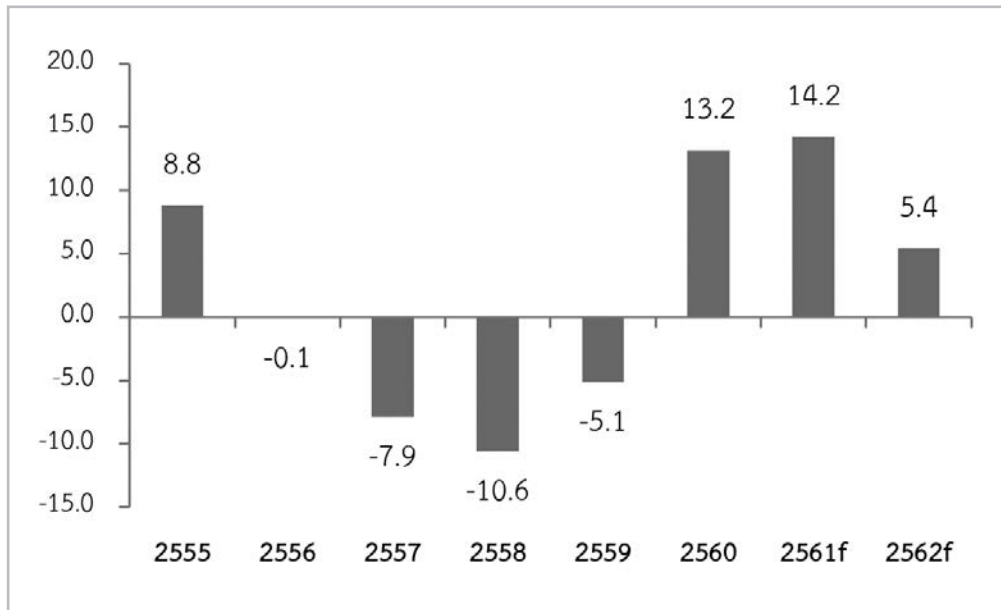
➔ มูลค่าการนำเข้าสินค้าในปี 2561 มีมูลค่าอยู่ที่ 249.23 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นการขยายตัวเฉลี่ยที่ร้อยละ 12.5 จากช่วงเดียวกันปีก่อน โดยส่วนหนึ่งเป็นการขยายตัวได้ดีทุกกลุ่มสินค้านำเข้าสำคัญ นำโดยสินค้าเชื้อเพลิง สินค้าวัตถุดิบและกึ่งสำเร็จรูป และสินค้าทุน ที่ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 39.4 9.7 และ 5.3 ตามลำดับ

➔ ในปี 2562 สศค. คาดว่ามูลค่านำเข้าสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐจะขยายตัวที่ร้อยละ 5.4⁴ (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 4.9 ถึง 5.9) ขยายตัวชะลอลงจากปีก่อน ตามการขยายตัวของภาคการส่งออกที่คาดว่าจะขยายตัวในระดับต่อเนื่องแต่ย่อตัวลงมาจากปีก่อนหน้าเป็นสำคัญ

³ มูลค่าการนำเข้าสินค้าตามระบบกรมศุลกากร (คำนวณโดย สศค.)

⁴ มูลค่าการนำเข้าสินค้าตามระบบดุลการชำระเงิน (คำนวณโดย สศค.)

ภาพที่ 7 ประมาณการอัตราการขยายตัวของมูลค่านำเข้าสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ

ที่มา: สศค.

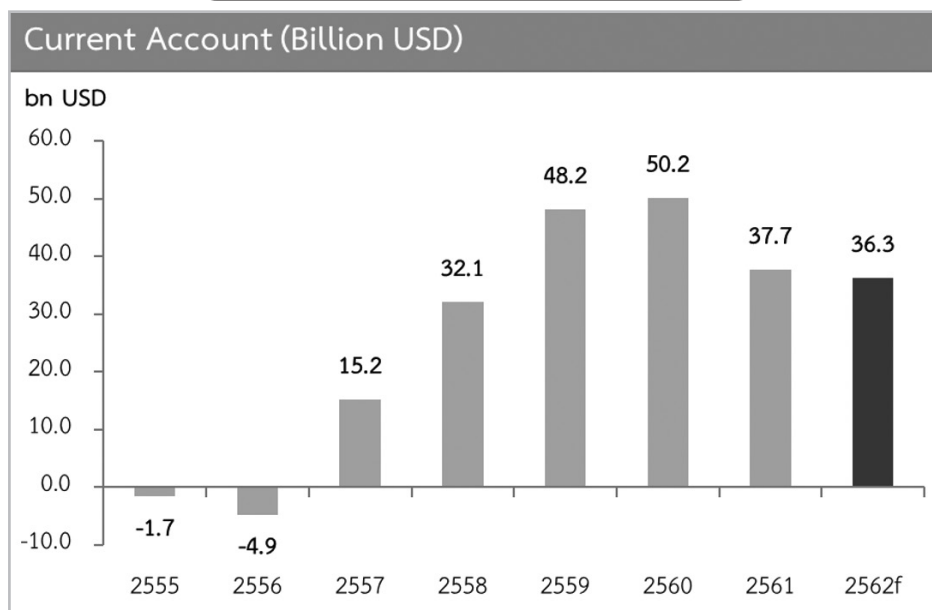
หมายเหตุ: อัตราการขยายตัวของมูลค่าการนำเข้าสินค้า คิดจาก USD Term ตามระบบดุลการชำระเงิน

7. ดุลบัญชีเดินสะพัด

➡ ในไตรมาสที่ 4 ปี 2561 ดุลบัญชีเดินสะพัดเกินดุลทั้งสิ้น 8.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยที่ดุลการค้าตามระบบดุลการชำระเงินเกินดุลทั้งสิ้น 4.4 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า จากมูลค่าการนำเข้าสุทธิที่ลดลง และดุลบริการ รายได้ และเงินโอนเกินดุลอยู่ที่ 4.1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า ตามรายรับจากภาคการท่องเที่ยวที่ขยายตัวดี ส่งผลให้ดุลบัญชีเดินสะพัดในปี 2561 เกินดุลที่ 37.7 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ

➡ ในปี 2562 คาดว่าดุลบัญชีเดินสะพัดจะเกินดุล 36.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ 6.8 ของ GDP (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ 33.6 ถึง 39.0 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือประมาณร้อยละ 6.3 ถึง 7.3 ของ GDP) เกินดุลลดลงจากปี 2561 (ภาพที่ 8) โดยคาดว่า ดุลการค้าตามระบบดุลการชำระเงินจะเกินดุลทั้งสิ้น 19.6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ เกินดุลลดลงจากปี 2561 เล็กน้อย จากการขยายตัวของมูลค่าสินค้านำเข้าที่คาดว่าจะสูงกว่าการขยายตัวของมูลค่าสินค้าส่งออก สำหรับดุลบริการ รายได้ และเงินโอนคาดว่าจะเกินดุล 16.7 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า เนื่องจากคาดว่าจะรายได้สุทธิจากการท่องเที่ยวจะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตามจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่คาดว่าจะสูงถึง 40.0 ล้านคน ในปี 2562

ภาพที่ 8 ประมาณการดุลบัญชีเดินสะพัด

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

* หมายถึง หมายถึงประมาณการ

8. อัตราเงินเฟ้อทั่วไป

อัตราเงินเฟ้อทั่วไปในปี 2561 อยู่ในระดับต่ำที่ร้อยละ 1.07 โดยสินค้าที่มีการปรับเพิ่มราคาในระดับสูงขึ้น คือ สินค้าหมวดยาสูบและเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์ที่ปรับเพิ่มร้อยละ 4.28 เนื่องจากการปรับเพิ่มภาษีสรรพสามิต ตั้งแต่ปีก่อนหน้าในช่วงเดือนกันยายน 2560 ในส่วนของสินค้าที่มีการปรับราคาเพิ่มขึ้นในลำดับรองมา คือ สินค้าในหมวดยานพาหนะ ขนส่ง และสื่อสาร ที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.31 จากการปรับตัวเพิ่มขึ้นของราคาน้ำมันดิบโลก เป็นสำคัญ และยังส่งผลต่อเนื่องไปยังการเพิ่มขึ้นของราคาค่าไฟฟ้าในหมวดเคสสถานอีกด้วย ขณะที่ราคาสินค้าในหมวดสำคัญอื่น ๆ มีการปรับเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย

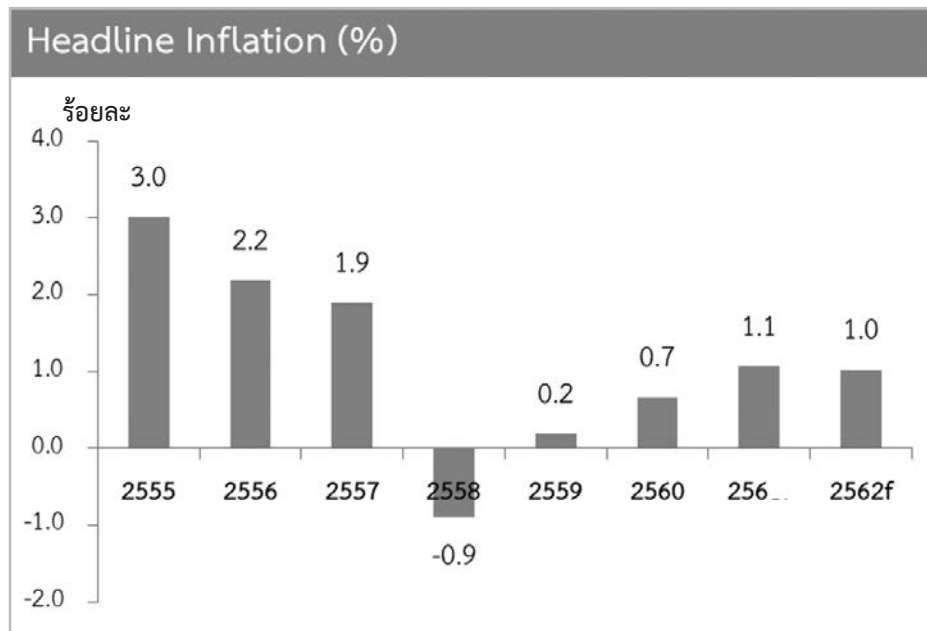
ตารางที่ 1 อัตราการขยายตัวของราคาสินค้าหมวดต่าง ๆ ในปี 2561

หมวด	trend	%YTD
อาหารและเครื่องดื่ม		0.41
เครื่องดื่มหมักและโรงเตี๊ยม		0.27
หมวดเคสสถาน		1.03
ตรวจรักษาและบริการส่วนบุคคล		0.53
พาหนะ ขนส่ง และการสื่อสาร		2.31
การบันเทิง การศึกษา และศาสนา		0.39
หมวดยาสูบและเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์		4.28

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์ สรุปรโดย สศค.

สำหรับในปี 2562 คาดว่าอัตราเงินเฟ้อจะปรับลดลงจากปีก่อนหน้าเล็กน้อย ตามทิศทางของราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกที่มีแนวโน้มชะลอตัว ทั้งนี้ คาดว่าอัตราเงินเฟ้อทั่วไปของปี 2562 จะอยู่ที่ร้อยละ 1.0 (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 0.5 ถึง 1.5) ขณะที่อัตราเงินเฟ้อพื้นฐานคาดว่าจะอยู่ที่ร้อยละ 0.9 (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 0.4 ถึง 1.4)

ภาพที่ 9 ประมาณการอัตราเงินเฟ้อทั่วไป

ที่มา: สศค.

ภาคการคลัง

รายงานสรุปสถานการณ์ด้านการคลัง
ไตรมาสที่ 1 ปีงบประมาณ 2562
(ตุลาคม 2561 – ธันวาคม 2561)

ภาคการคลัง

รายงานสรุปสถานการณ์ด้านการคลังไตรมาสที่ 1 ปีงบประมาณ 2562 (ตุลาคม 2561 – ธันวาคม 2561)

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

○ ปีงบประมาณ 2562 รัฐบาลได้ดำเนินนโยบายการคลังเพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจไทยอย่างต่อเนื่อง โดยการจัดทำงบประมาณแบบขาดดุล (Expansionary Fiscal Policy) จำนวน 450,000 ล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 2.6 ของ GDP¹ โดยแบ่งเป็นงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2562 จำนวน 3,000,000 ล้านบาท นอกจากนี้ รัฐบาลได้มีการเบิกจ่ายเงินกู้นอกงบประมาณ ได้แก่ (1) การเบิกจ่ายเงินกู้เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (Development Policy Loan: DPL) และ (2) โครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำและระบบขนส่งทางถนนระยะเร่งด่วน

○ ในไตรมาสแรกปีงบประมาณ 2562 (ต.ค. 61 – ธ.ค. 61) รัฐบาลสามารถจัดเก็บรายได้สุทธิหลังหักการจัดสรร อปท. ได้ 588,902 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 20,788 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 3.7 และสูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 7.5 ต่อปี สำหรับการเบิกจ่ายสามารถเบิกจ่ายได้ทั้งสิ้น 963,722 ล้านบาท ต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้า 3,734 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ -0.4 ต่อปี โดยรายจ่ายปัจจุบันเบิกจ่ายได้จำนวน 892,970 ล้านบาท ลดลงร้อยละ -0.5 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราเบิกจ่ายร้อยละ 29.8 ของกรอบวงเงินงบประมาณ (3,000,000 ล้านบาท) ทั้งนี้ ดุลเงินงบประมาณขาดดุลจำนวน 351,350 ล้านบาท

○ หนี้สาธารณะคงค้าง ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2561 มีจำนวน 6,833,645.93 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 41.80 ของ GDP และเมื่อเปรียบเทียบกับเดือนก่อนหน้า หนี้สาธารณะเพิ่มขึ้นสุทธิ 24,892.30 ล้านบาท ทั้งนี้ ระดับหนี้สาธารณะคงค้างยังอยู่ในระดับที่มีเสถียรภาพ สะท้อนได้จาก (1) หนี้สาธารณะคงค้างเป็นหนี้ในประเทศถึงร้อยละ 96.27 และ (2) หนี้สาธารณะคงค้างเป็นหนี้ระยะยาวถึงร้อยละ 87.37 นอกจากนี้ หนี้สาธารณะคงค้างต่อ GDP ยังอยู่ภายใต้กรอบความยั่งยืนทางการคลังที่ตั้งไว้ไม่เกินร้อยละ 60 ของ GDP

ผลการดำเนินนโยบายการคลังในช่วงไตรมาสที่ 1 ปีงบประมาณ 2562 (ต.ค. 61 – ธ.ค. 61)

1. ผลการจัดเก็บรายได้รัฐบาล

ผลการจัดเก็บรายได้รัฐบาลในช่วงไตรมาสที่ 1 ปีงบประมาณ 2562 (ต.ค. 61 – ธ.ค. 61) รัฐบาลสามารถจัดเก็บรายได้สุทธิหลังหักการจัดสรร อปท. ได้ 588,902 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 20,788 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 3.7 และสูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 7.5 ต่อปี ทั้งนี้ ผลการจัดเก็บรายได้ตามหน่วยงานจัดเก็บสรุปได้ ดังนี้

¹ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (GDP) ปี 2562 เท่ากับ 17,560,000.0 ล้านบาท

กรมสรรพากร

กรมสรรพากรจัดเก็บรายได้รวมทั้งสิ้น 412,390 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 28,005 ล้านบาท หรือร้อยละ 7.3 และสูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 11.3 ต่อปี โดยภาษีที่จัดเก็บได้สูงกว่าเป้าหมายที่สำคัญ ได้แก่ (1) ภาษีเงินได้ปิโตรเลียม จัดเก็บได้ 16,113 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 15,743 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 4,254.9 และสูงกว่าช่วงเดียวกันปีก่อนร้อยละ 4,010.5 ต่อปี (2) ภาษีมูลค่าเพิ่ม จัดเก็บได้ 204,848 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 7,628 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 3.9 และสูงกว่าช่วงเดียวกันปีก่อนร้อยละ 7.0 ต่อปี (3) ภาษีเงินได้นิติบุคคล จัดเก็บได้ 104,428 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 2,626 ล้านบาท หรือร้อยละ 2.6 ต่อปี และสูงกว่าช่วงเดียวกันปีก่อนร้อยละ 7.4 ต่อปี

กรมสรรพสามิต

กรมสรรพสามิตจัดเก็บรายได้รวมทั้งสิ้น 131,338 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 11,425 ล้านบาท หรือร้อยละ -8.0 และสูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนที่ร้อยละ 11.6 ต่อปี โดยภาษีที่จัดเก็บต่ำกว่าเป้าหมายเป็นสำคัญ ได้แก่ (1) ภาษีเบียร์ จัดเก็บได้ 14,906 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 7,913 ล้านบาท หรือร้อยละ -34.7 แต่ยังคงสูงกว่าช่วงเดียวกันปีก่อนร้อยละ 13.9 ต่อปี (2) ภาษีน้ำมัน จัดเก็บได้ 40,335 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 10,914 ล้านบาท หรือร้อยละ -21.3 และต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ -3.9 ต่อปี อย่างไรก็ตาม ภาษีรถยนต์และภาษียาสูบยังคงจัดเก็บได้สูงกว่าเป้าหมายเป็นสำคัญ โดย (1) ภาษียาสูบ จัดเก็บได้ 35,997 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 6,927 ล้านบาท หรือร้อยละ 23.8 และสูงกว่าช่วงเดียวกันปีก่อนร้อยละ 31.7 ต่อปี และ (2) ภาษียาสูบ จัดเก็บได้ 17,051 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 729 ล้านบาท หรือร้อยละ 4.5 และสูงกว่าช่วงเดียวกันปีก่อนร้อยละ 17.7 ต่อปี

กรมศุลกากร

กรมศุลกากรจัดเก็บรายได้รวมทั้งสิ้น 28,649 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 2,349 ล้านบาท หรือร้อยละ 8.9 แต่สูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 0.4 ต่อปี โดยเป็นผลจากการจัดเก็บภาษีอากรขาเข้าที่จัดเก็บได้ 28,148 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 2,448 ล้านบาท หรือร้อยละ 9.5 และสูงกว่าช่วงเดียวกันปีก่อนร้อยละ 2.6 และการจัดเก็บภาษีอากรขาออกที่จัดเก็บได้ 55 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 25 ล้านบาท หรือร้อยละ 83.3 และสูงกว่าช่วงเดียวกันปีก่อนร้อยละ 89.7

รัฐวิสาหกิจ

รัฐวิสาหกิจนำส่งรายได้รวมทั้งสิ้น 65,514 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 13,531 ล้านบาท หรือร้อยละ 26.0 และสูงกว่าปีก่อนร้อยละ 51.0 ต่อปี

หน่วยงานอื่น

หน่วยงานอื่นจัดเก็บรายได้รวมทั้งสิ้น 49,686 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 629 ล้านบาท หรือร้อยละ 1.3 แต่ต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ -23.9 ต่อปี จากการจัดเก็บรายได้ของกรมธนารักษ์ที่จัดเก็บได้ 5,521 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 777 ล้านบาท หรือร้อยละ 16.4 เป็นสำคัญ

**ตารางที่ 1 ผลการจัดเก็บรายได้รัฐบาลสุรินทร์ในช่วงไตรมาสที่ 1 ปีงบประมาณ 2562
(ต.ค. 61 – ธ.ค. 61)**

(หน่วย:ล้านบาท)	ปีงบประมาณ 2562		ประมาณการตามเอกสาร งบประมาณ	
	(ต.ค. 61 – ธ.ค. 61)	เปลี่ยนแปลง ร้อยละต่อปี	จำนวน	เปลี่ยนแปลง ร้อยละต่อปี
1. กรมสรรพากร	412,390	11.3	388,385	7.5
2. กรมสรรพสามิต	131,338	11.6	142,763	-8.0
3. กรมศุลกากร	28,649	0.4	26,300	8.9
รวมรายได้ 3 กรมจัดเก็บ	572,377	10.7	553,448	3.4
4. รัฐวิสาหกิจ	65,514	51.0	51,983	26.0
5. หน่วยงานอื่น	49,686	-23.9	49,057	1.3
รวมรายได้จัดเก็บ (Gross)	687,577	9.9	654,488	5.1
หัก	98,675	26.5	86,374	14.2
รวมรายได้สุทธิ (Net)	588,902	7.5	568,114	3.7
หักเงินจัดสรรจาก VAT ให้ อปท. ตาม พรบ. กำหนดแผนฯ	115,791	7.1	117,000	-1.0
รวมรายได้สุทธิ (Net)	2,527,961	7.3	2,499,642	1.1

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

2. ผลการเบิกจ่ายงบประมาณในช่วงไตรมาสที่ 1 ปีงบประมาณ 2562 (ต.ค. 61 – ธ.ค. 61)

การเบิกจ่ายงบประมาณรวมในไตรมาสที่ 1 ปีงบประมาณ 2562 เท่ากับ 963,722 ล้านบาท ต่ำกว่าปีก่อนหน้า 3,734 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ -0.4 ต่อปี โดยรายจ่ายปีปัจจุบันเบิกจ่ายได้จำนวน 892,970 ล้านบาท ลดลงร้อยละ -0.5 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราเบิกจ่ายร้อยละ 29.8 ของกรอบวงเงินงบประมาณ (3,000,000 ล้านบาท) สำหรับการเบิกจ่ายงบประมาณเหลือปีเบิกจ่ายได้ 70,752 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.5 ต่อปี

ทั้งนี้ รายจ่ายปีปัจจุบันจำนวน 892,970 ล้านบาท ประกอบด้วย (1) รายจ่ายประจำ 817,733 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.9 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายร้อยละ 34.8 ของกรอบวงเงินงบประมาณ รายจ่ายประจำหลังโอนเปลี่ยนแปลง (2,353,121 ล้านบาท) และ (2) รายจ่ายลงทุน 75,237 ล้านบาท ลดลงร้อยละ -13.7 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายร้อยละ 11.6 ของกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายลงทุน หลังโอนเปลี่ยนแปลง (646,879 ล้านบาท) โดยในปีงบประมาณ 2561 มีรายจ่ายที่สำคัญ เช่น เงินอุดหนุนของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น 121,412 ล้านบาท รายจ่ายชำระหนี้ของกระทรวงการคลัง 100,641 ล้านบาท งบรายจ่ายอื่นของกองทุนและเงินทุนหมุนเวียน 99,085 ล้านบาท งบรายจ่ายอื่นของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร 73,094 ล้านบาท เป็นต้น

**ตารางที่ 2 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณในช่วงไตรมาสที่ 1 ปีงบประมาณ 2562
(ต.ค. 61 – ธ.ค. 61)**

ประเภทรายจ่าย (หน่วย: ล้านบาท)	วงเงิน	ปีงบประมาณ		
		2562 (ต.ค. 61 – ธ.ค. 61)	เปลี่ยนแปลง ร้อยละต่อปี	อัตราการ เบิกจ่าย
1. รายจ่ายปีปัจจุบัน	3,000,000	892,970	-0.5	29.8
1.1 รายจ่ายประจำ	2,353,121	817,733	0.9	34.8
1.2 รายจ่ายลงทุน	646,879	75,237	-13.7	11.6
2. รายจ่ายจากงบประมาณปีก่อน	366,917	70,752	1.5	19.3
3. รายจ่ายรวม (1+2)	3,366,917	963,722	-0.4	28.6

ที่มา : กรมบัญชีกลาง และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

นอกจากนี้ รัฐบาลได้มีการเบิกจ่ายเงินกู้ยืมนอกงบประมาณ ได้แก่ (1) การเบิกจ่ายเงินกู้เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (DPL) ตั้งแต่เริ่มโครงการ (เดือนเมษายน 2554) จนถึงสิ้นเดือนธันวาคม 2561 มีจำนวน 36,488 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 92.9 ของวงเงิน 39,285 ล้านบาท โดยในช่วงไตรมาสที่ 1 ปีงบประมาณ 2562 มีการเบิกจ่ายจำนวน 94 ล้านบาท และ (2) โครงการเงินกู้เพื่อการพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและระบบขนส่งทางถนนระยะเร่งด่วน มีการเบิกจ่ายทั้งสิ้น 68,758 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 87.8 ของวงเงิน 78,295 ล้านบาท โดยในช่วงไตรมาสที่ 1 ปีงบประมาณ 2562 มีการเบิกจ่ายจำนวน 186 ล้านบาท

ตารางที่ 3 ผลการเบิกจ่ายเงินกู้ยืมนอกงบประมาณ

โครงการ (หน่วย: ล้านบาท)	วงเงินที่ ได้รับ อนุมัติ	2553	2554	2555	2556	2557	2558	2559	2560	2561	ตั้งแต่เริ่ม โครงการ จนถึงสิ้น เดือน ธ.ค. 61	ร้อยละ ของ วงเงินที่ ได้รับ อนุมัติ
1. เงินกู้เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (DPL)	39,285	-	286	7,382	14,998	6,646	4,184	1,938	510	443	36,488	92.9
2. โครงการเงินกู้เพื่อการพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและระบบขนส่งทางถนนระยะเร่งด่วน	78,295	-	-	-	-	-	13,297	43,713	8,314	3,249	68,758	87.8

ที่มา: กรมบัญชีกลาง และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

กล่าวโดยสรุปในช่วงไตรมาสที่ 1 ปีงบประมาณ 2561 รัฐบาลมีการเบิกจ่ายเม็ดเงินเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจทั้งสิ้น 964,002 ล้านบาท ซึ่งแบ่งออกเป็น (1) งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2562 จำนวน 892,970 ล้านบาท (2) รายจ่ายจากงบประมาณปีก่อนจำนวน 70,752 ล้านบาท (3) การเบิกจ่ายเงินกู้ยืมของงบประมาณจำนวน 280 ล้านบาท

3. ฐานะการคลังในช่วงไตรมาสที่ 1 ปีงบประมาณ 2562 (ต.ค. 61 – ธ.ค. 61)

ฐานะการคลังในช่วงไตรมาสที่ 1 ปีงบประมาณ 2562 พบว่า รัฐบาลมีรายได้ก็นำส่งคลังจำนวน 612,372 ล้านบาท และมีการเบิกจ่ายงบประมาณรวมทั้งสิ้น 963,722 ล้านบาท ส่งผลให้ดุลเงินงบประมาณขาดดุลจำนวน -416,056 ล้านบาท และเมื่อรวมกับดุลเงินนอกงบประมาณที่ขาดดุล -23,988 ล้านบาท ทำให้ดุลเงินสดก่อนกู้ขาดดุลจำนวน -375,338 ล้านบาท ทั้งนี้ รัฐบาลได้บริหารเงินสดให้สอดคล้องกับความต้องการใช้เงินโดยชดเชยการขาดดุลด้วยการกู้เงินจำนวน 121,800 ล้านบาท ส่งผลให้ดุลเงินสด (หลังการกู้เงินเพื่อชดเชยการขาดดุล) ขาดดุลจำนวน -253,538 ล้านบาท และส่งผลให้เงินคงคลัง ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2561 มีจำนวน 379,898 ล้านบาท

ตารางที่ 4 ฐานะการคลังในช่วงไตรมาสที่ 1 ปีงบประมาณ 2562 (ต.ค. 61 – ธ.ค. 61)

(หน่วย:ล้านบาท)	ปีงบประมาณ		เปรียบเทียบ	
	ปีงบ. 2562	ปีงบ. 2561	จำนวน	เปลี่ยนแปลงร้อยละต่อปี
1. รายได้	612,372	545,464	66,908	12.3
2. รายจ่าย	963,722	967,456	-3,734	-0.4
3. ดุลเงินงบประมาณ	-351,350	-421,992	70,642	16.7
4. ดุลเงินนอกงบประมาณ	-23,988	-81,909	57,921	70.7
5. ดุลเงินสดก่อนกู้ (3+4)	-375,338	-503,901	128,563	25.5
6. เงินกู้เพื่อชดเชยการขาดดุล	121,800	161,053	-39,253	-24.4
7. ดุลเงินสดหลังกู้ (5+6)	-253,538	-342,848	89,310	26.0
8. เงินคงคลังปลายงวด	379,898	180,910	198,988	110.0

ที่มา: กรมบัญชีกลาง และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

4. หนี้สาธารณะ

หนี้สาธารณะคงค้าง ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2561 มีจำนวน 6,833,645.93 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 41.80 ของ GDP และเมื่อเปรียบเทียบกับเดือนก่อนหน้า หนี้สาธารณะเพิ่มขึ้นสุทธิ 24,892.30 ล้านบาท โดยเป็น (1) หนี้ของรัฐบาลจำนวน 5,551,356.52 ล้านบาท (2) หนี้รัฐวิสาหกิจที่ไม่เป็นสถาบันการเงินจำนวน 937,778.13 ล้านบาท (3) หนี้รัฐวิสาหกิจที่เป็นสถาบันการเงิน (รัฐบาลค้ำประกัน) จำนวน 336,643.42 ล้านบาท และ (4) หนี้หน่วยงานอื่นของรัฐจำนวน 7,867.86 ล้านบาท ตามลำดับ ทั้งนี้ระดับหนี้สาธารณะคงค้างยังอยู่ในระดับที่มีเสถียรภาพ สะท้อนได้จาก (1) หนี้สาธารณะคงค้างเป็นหนี้ในประเทศถึงร้อยละ 96.27 ของหนี้สาธารณะคงค้าง (2) หนี้สาธารณะคงค้างเป็นหนี้ระยะยาวร้อยละ 87.37 ของหนี้สาธารณะคงค้าง และ (3) สัดส่วนหนี้สาธารณะคงค้างต่อ GDP ยังอยู่ภายใต้กรอบความยั่งยืนทางการคลังที่ไม่เกินร้อยละ 60.0 ของ GDP

ตารางที่ 5 หนี้สาธารณะคงค้าง ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2561

หนี้สาธารณะคงค้าง (หน่วย: ล้านบาท)	ณ สิ้นเดือน ธ.ค. 61	% of GDP
1. หนี้ของรัฐบาล	5,551,356.52	33.95
2. หนี้รัฐวิสาหกิจที่ไม่เป็นสถาบันการเงิน	937,778.13	5.74
3. หนี้รัฐวิสาหกิจที่เป็นสถาบันการเงิน (รัฐบาลค้ำประกัน)	336,643.42	2.06
4. หนี้หน่วยงานอื่นของรัฐ	7,867.86	0.05
หนี้สาธารณะรวม	6,833,645.93	41.80

ที่มา: สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ กระทรวงการคลัง

ภาคการเงิน

รายงานภาวะเศรษฐกิจการเงินไทย
ในไตรมาส 4 ปี 2561

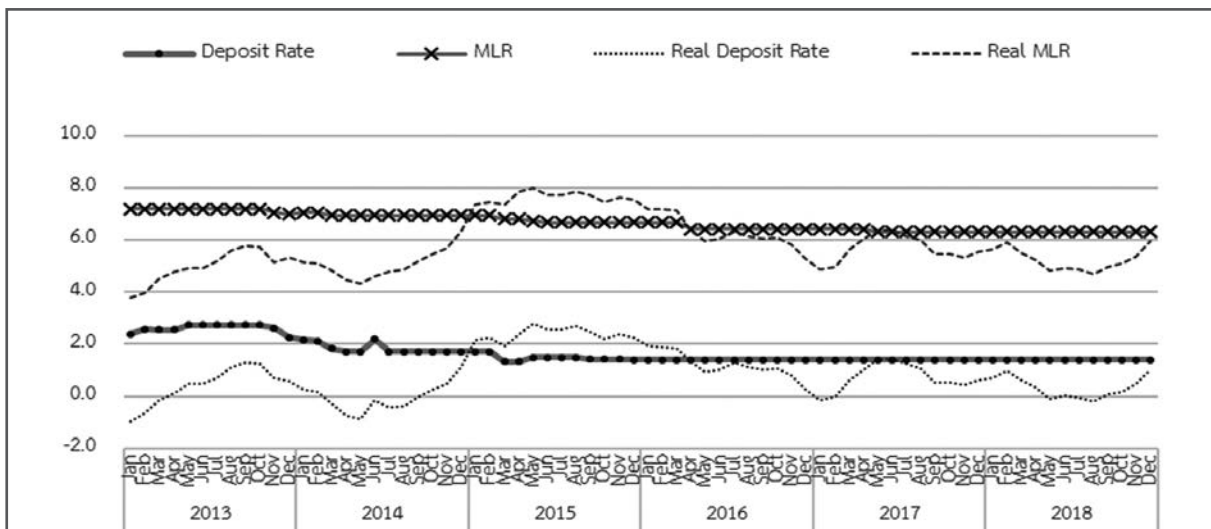
ภาคการเงิน

รายงานภาวะเศรษฐกิจการเงินไทยในไตรมาส 4 ปี 2561

○ ในไตรมาสที่ 4 ปี 2561 คณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) เริ่มดำเนินนโยบายการเงินแบบตึงตัวมากขึ้น โดยในการประชุมวันที่ 19 ธันวาคม 2561 กนง. ได้มีมติ 5 ต่อ 2 เสียง ให้ขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายร้อยละ 0.25 ต่อปี จากร้อยละ 1.50 เป็นร้อยละ 1.75 ต่อปี โดยมีผลทันที ขณะที่ 2 เสียงเห็นควรให้คงอัตราดอกเบี้ยนโยบายไว้ที่ร้อยละ 1.50 ต่อปี โดย กนง. ระบุว่า เศรษฐกิจไทยมีแนวโน้มขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยได้รับแรงหนุนจากอุปสงค์ในประเทศที่ปรับตัวดีขึ้น แม้อุปสงค์ต่างประเทศชะลอลง และอัตราเงินเฟ้อทั่วไปค่อนข้างปรับตัวใกล้เคียงกับที่ประเมินไว้ สำหรับภาวะการเงินโดยรวมยังอยู่ในระดับที่ผ่อนคลายและเอื้อต่อการขยายตัวของเศรษฐกิจได้อย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการฯ ส่วนใหญ่เห็นควรให้ปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายในครั้งนี้อย่างน้อยเพื่อลดความเสี่ยงด้านเสถียรภาพระบบการเงิน รวมถึงเพื่อสร้างขีดความสามารถในการดำเนินนโยบายการเงินสำหรับในอนาคต และอัตราดอกเบี้ยนโยบายที่ปรับขึ้นดังกล่าวจะเอื้อต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง

○ ในไตรมาสที่ 4 ปี 2561 อัตราดอกเบี้ยเงินฝากและอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ทรงตัวในระดับต่ำ โดยอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำระยะเวลา 1 ปีของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ 5 แห่ง ทรงตัวอยู่ที่ร้อยละ 1.40 ต่อปี ขณะที่อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ MLR เฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ 5 แห่ง ทรงตัวอยู่ที่ร้อยละ 6.32 ต่อปี (ภาพที่ 1) ทั้งนี้ อัตราเงินเฟ้อที่อยู่ในระดับต่ำต่อเนื่องส่งผลให้อัตราดอกเบี้ยเงินฝากที่แท้จริง¹ ณ เดือนธันวาคม 2561 อยู่ที่ร้อยละ 0.07 ต่อปี ขณะที่อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่แท้จริงอยู่ที่ร้อยละ 4.92 ต่อปี

ภาพที่ 1 อัตราดอกเบี้ยเงินฝากและอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของธนาคารพาณิชย์

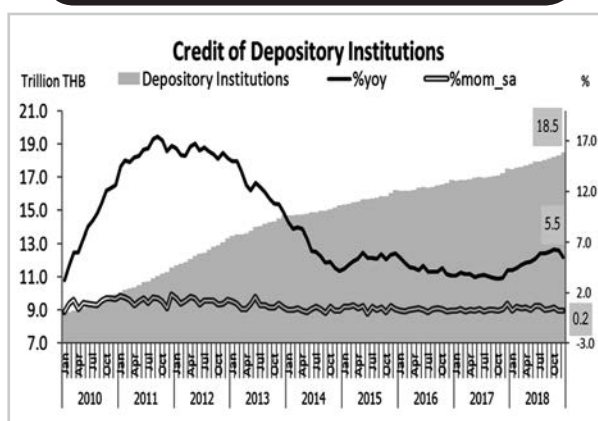
ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

¹ คำนวณโดยนำอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 12 เดือนเฉลี่ย หักอัตราเงินเฟ้อในช่วงเดียวกัน

○ ในปี 2562 คาดว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากอาจปรับตัวสูงขึ้นเล็กน้อย ตามกลไกการส่งผ่านนโยบายการเงิน ขณะที่อัตราดอกเบี้ยเงินกู้จะทรงตัวอยู่ในระดับต่ำ เพื่อส่งผ่านต้นทุนทางการเงินที่ต่ำ เพื่อสนับสนุนการขยายตัวของเศรษฐกิจ

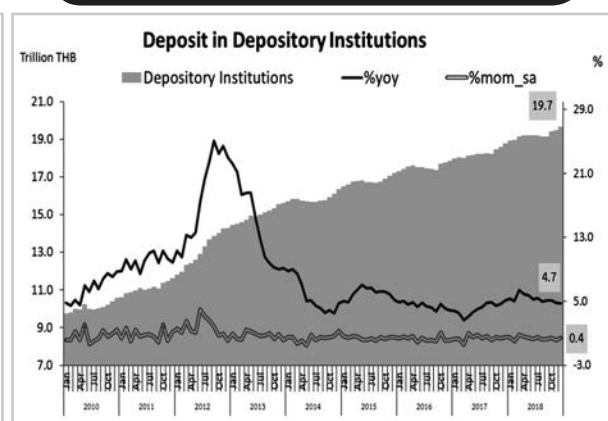
○ ยอดคงค้างสินเชื่อและเงินรับฝากในสถาบันการเงินที่รับฝากเงิน² (Depository Institutions) ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2561 ขยายตัวชะลอลง (ภาพที่ 2 และภาพที่ 3) โดยสถาบันการเงินที่รับฝากเงินมียอดคงค้างของสินเชื่อจำนวน 18.5 ล้านล้านบาท คิดเป็นการขยายตัวร้อยละ 5.5 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน หรือขยายตัวร้อยละ 0.2 จากไตรมาสก่อนหน้า (หลังขจัดผลทางฤดูกาล) นอกจากนี้ เมื่อวิเคราะห์ตามผู้ให้สินเชื่อพบว่าสินเชื่อในธนาคารพาณิชย์และสินเชื่อในสถาบันการเงินเฉพาะกิจขยายตัวชะลอลงด้านเงินรับฝาก ณ เดือนธันวาคม 2561 มียอดคงค้างจำนวน 19.7 ล้านล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 4.7 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน หรือขยายตัวร้อยละ 0.4 จากไตรมาสก่อนหน้า (หลังขจัดผลทางฤดูกาล) โดยเมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสก่อนหน้า เงินรับฝากในธนาคารพาณิชย์และเงินรับฝากในสถาบันการเงินเฉพาะกิจขยายตัวชะลอลง

ภาพที่ 2 สินเชื่อในสถาบันรับฝากเงิน

ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

ภาพที่ 3 เงินฝากในสถาบันรับฝากเงิน

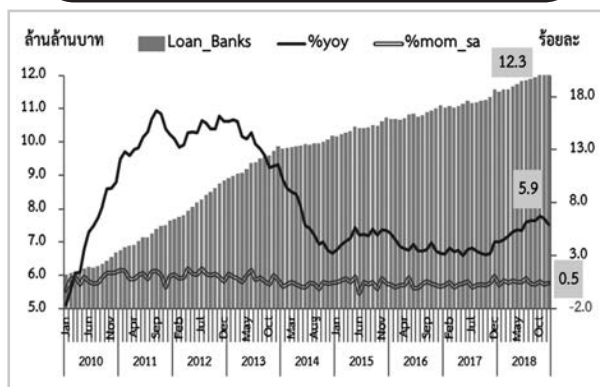

ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

○ ยอดคงค้างสินเชื่อและเงินฝากในธนาคารพาณิชย์ ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2561 เติบโตเมื่อเทียบกับไตรมาสก่อนหน้า (ภาพที่ 4 และภาพที่ 5) โดยธนาคารพาณิชย์มียอดคงค้างสินเชื่อจำนวน 12.3 ล้านล้านบาท คิดเป็นการขยายตัวร้อยละ 5.9 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน และเมื่อขจัดผลทางฤดูกาลแล้วขยายตัวร้อยละ 0.5 จากไตรมาสก่อนหน้า ชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้า และด้านเงินรับฝากมียอดคงค้างจำนวน 13.6 ล้านล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 4.5 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน และเมื่อขจัดผลทางฤดูกาลแล้วขยายตัวร้อยละ 0.5 จากไตรมาสก่อนหน้า ชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้า

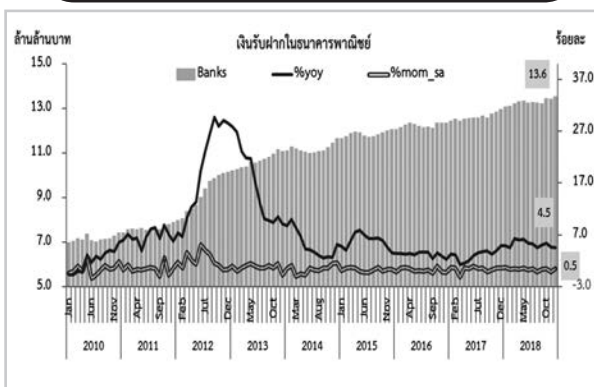
² ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน สถาบันการเงินเฉพาะกิจ สหกรณ์ออมทรัพย์ และกองทุนรวมตลาดเงิน

ภาพที่ 4 สินเชื่อในธนาคารพาณิชย์

ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

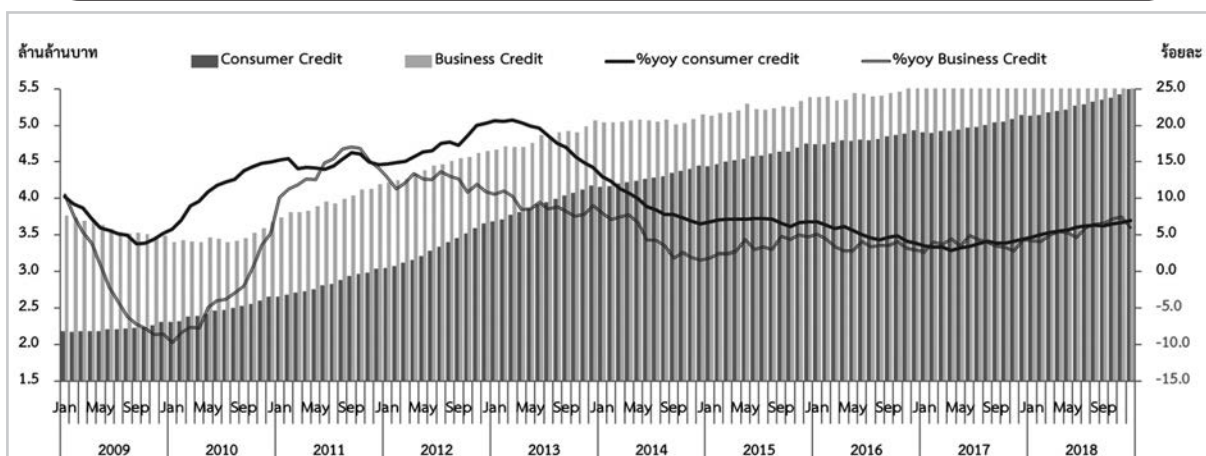
ภาพที่ 5 เงินรับฝากในธนาคารพาณิชย์

ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

เมื่อพิจารณาตามประเภทสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2561 พบว่าสินเชื่อธุรกิจขยายตัวชะลอลง ขณะที่สินเชื่ออุปโภคบริโภคเร่งขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า (ภาพที่ 6) โดยสินเชื่อที่ให้แก่ภาคธุรกิจซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 52.7 ของสินเชื่อรวม ขยายตัวร้อยละ 5.9 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ขณะที่สินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 62.8 ของสินเชื่อรวม ขยายตัวร้อยละ 6.9 จากช่วงเดียวกันปีก่อน

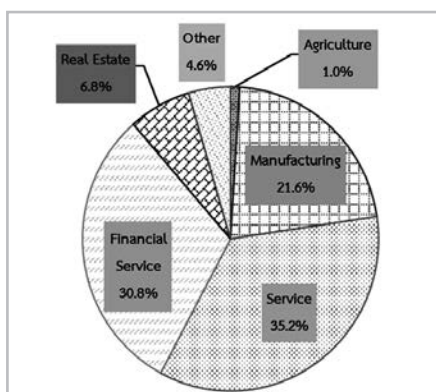
ภาพที่ 6 ยอดคงค้างสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคและสินเชื่อธุรกิจของธนาคารพาณิชย์

ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

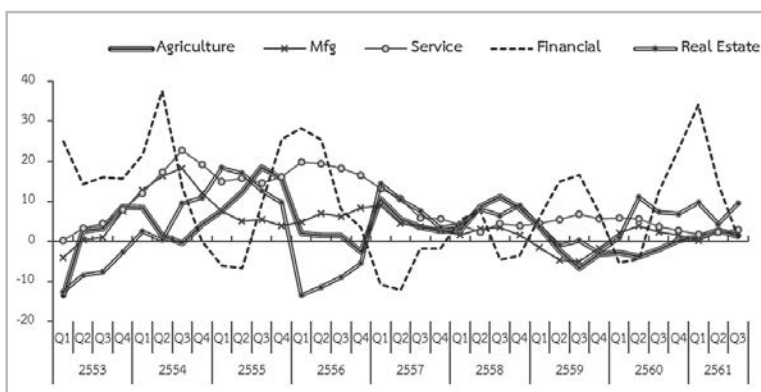
○ ในไตรมาสที่ 4 ปี 2561 ยอดคงค้างสินเชื่อธุรกิจธนาคารพาณิชย์ชะลอตัวลง จากการหดตัวของสินเชื่อภาคสถาบันการเงิน ภาคการผลิต และภาคการเกษตร (ภาพที่ 8) โดยยอดคงค้างสินเชื่อภาคสถาบันการเงินที่มีสัดส่วนร้อยละ 28.8 ของสินเชื่อธุรกิจ หดตัวร้อยละ -9.4 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ยอดคงค้างสินเชื่อภาคการผลิต ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 21.9 ของสินเชื่อธุรกิจ หดตัวร้อยละ -1.4 จากช่วงเดียวกันปีก่อน นอกจากนี้ ยอดคงค้างสินเชื่อภาคการเกษตร ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 1.0 ของสินเชื่อธุรกิจ หดตัวที่ร้อยละ -4.8 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ขณะที่ยอดคงค้างสินเชื่อภาคบริการซึ่งมีสัดส่วนถึงร้อยละ 36.5 ของสินเชื่อธุรกิจ ขยายตัวเร่งขึ้นที่ร้อยละ 5.3 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ยอดคงค้างสินเชื่อภาคอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 7.0 ของสินเชื่อธุรกิจ ขยายตัวเร่งขึ้นร้อยละ 12.5 จากช่วงเดียวกันปีก่อน และยอดคงค้างสินเชื่อภาคอื่นๆ ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 4.8 ของสินเชื่อธุรกิจ ขยายตัวชะลอลงที่ร้อยละ 16.8 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน

ภาพที่ 7
สินเชื่อแยกตามภาคส่วนธุรกิจ

ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

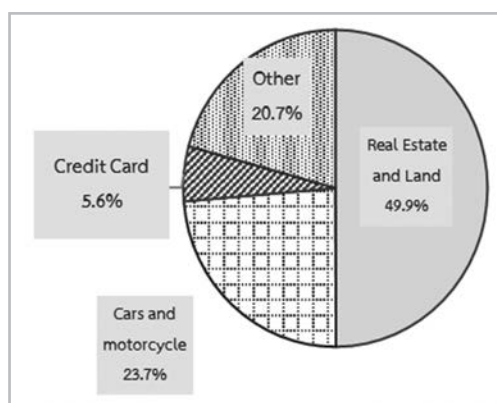
ภาพที่ 8
การขยายตัวของสินเชื่อธุรกิจ

ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

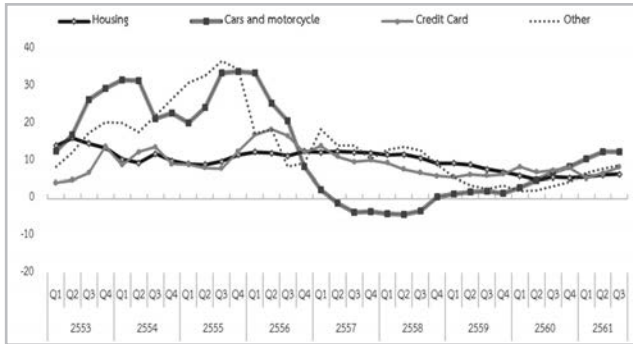
○ ในไตรมาส 4 ปี 2561 ยอดคงค้างสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคในธนาคารพาณิชย์ขยายตัวเร่งขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า จากการเร่งขึ้นของสินเชื่อเพื่อซื้อรถยนต์หรือเช่าซื้อรถยนต์และรถจักรยานยนต์ สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย และสินเชื่ออื่นๆ (ภาพที่ 10) โดยสินเชื่อเพื่อซื้อรถยนต์หรือเช่าซื้อรถยนต์และรถจักรยานยนต์ ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 23.7 ของสินเชื่ออุปโภคบริโภค ขยายตัวร้อยละ 12.6 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน เร่งขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า และยอดคงค้างสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 49.9 ของสินเชื่ออุปโภคบริโภค ขยายตัวเร่งขึ้นที่ร้อยละ 7.8 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ขณะที่ยอดคงค้างสินเชื่อบัตรเครดิต ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 5.6 ของสินเชื่ออุปโภคบริโภค ขยายตัวร้อยละ 7.4 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้า ตามปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตที่ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้า (ภาพที่ 11)

ภาพที่ 9 โครงสร้างสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภค

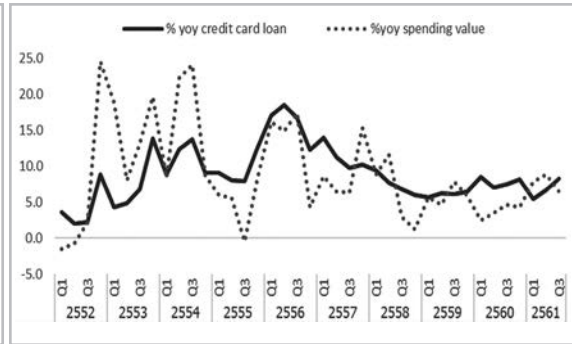
ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

ภาพที่ 10 การขยายตัวสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภค

ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

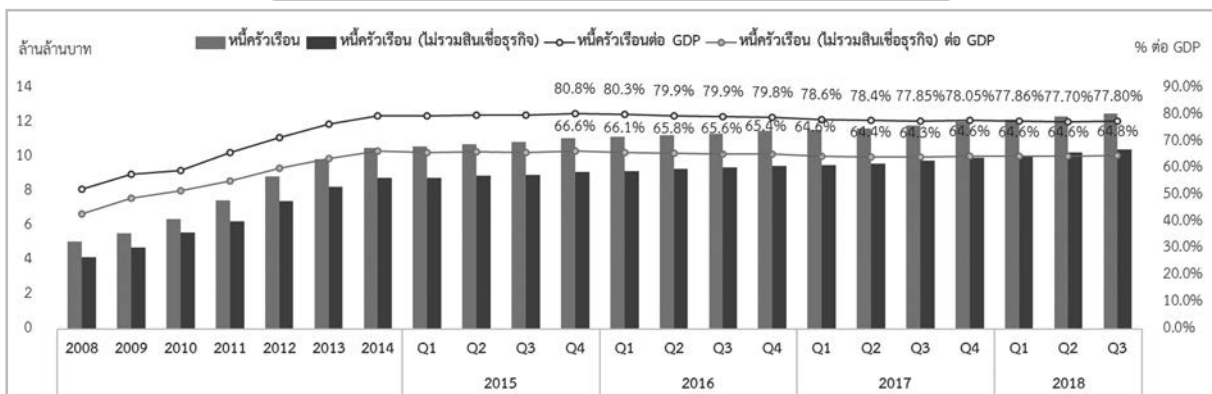
ภาพที่ 11 การใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต

ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

○ สำหรับหนี้ภาคครัวเรือน ณ ไตรมาส 3 ปี 2561 มียอดคงค้างอยู่ที่ 12.56 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 77.8 ของ GDP เติบโตขึ้นเล็กน้อยจากไตรมาสก่อนหน้าที่อยู่ที่ร้อยละ 77.7 ทั้งนี้ หากไม่รวมสินเชื่อที่ครัวเรือนกู้เพื่อไปใช้ในการประกอบธุรกิจ ยอดหนี้ครัวเรือนจะอยู่ที่ 10.46 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 64.8 ของ GDP (ภาพที่ 12)

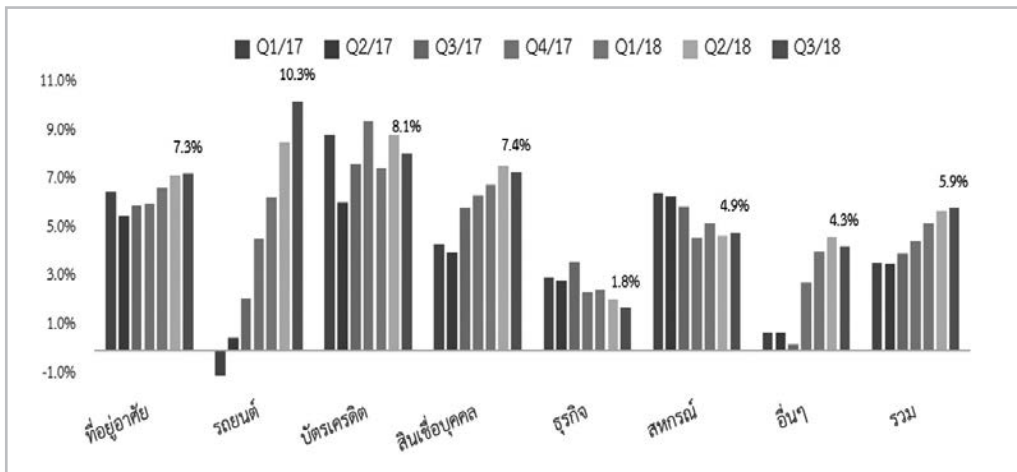
ภาพที่ 12 ระดับหนี้ภาคครัวเรือนและอัตราส่วนต่อ GDP

ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

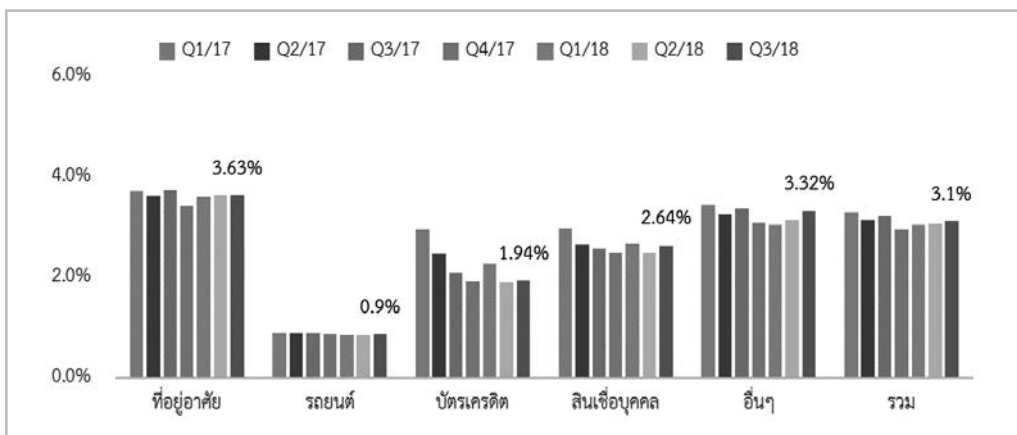
○ การขยายตัวของหนี้ครัวเรือนในภาพรวมมีแนวโน้มเร่งตัวขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า โดยสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย สินเชื่อรถยนต์และจักรยานยนต์ และสหกรณ์ ขยายตัวต่อเนื่องที่ร้อยละ 7.3 10.3 และ 4.9 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ตามลำดับ จากการที่สถาบันการเงินผ่อนคลายความเข้มงวดในการให้สินเชื่อลง (ภาพที่ 13) ด้านคุณภาพสินเชื่อพบว่าภาพรวมสินเชื่อยังมีคุณภาพดี โดยอัตราส่วนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) ของหนี้ภาคครัวเรือนรวมอยู่ที่ร้อยละ 3.1 ทรงตัวจากไตรมาสก่อนหน้า (ภาพที่ 14)

ภาพที่ 13 อัตราการเติบโตของหนี้ภาคครัวเรือนแต่ละประเภท

ที่มา: ธปท. ประมวลผลโดย สศค.

ภาพที่ 14 อัตราส่วนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของหนี้ภาคครัวเรือนแต่ละประเภท

ที่มา: ธปท. ประมวลผลโดย สศค.

○ กล่าวโดยสรุป ณ สิ้นไตรมาสที่ 4 ปี 2561 สินเชื่อและเงินฝากมีแนวโน้มขยายตัวชะลอลง โดยที่ทั้งสินเชื่อธุรกิจและสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคมีอัตราการขยายตัวชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้า สอดคล้องกับเครื่องชี้เศรษฐกิจด้านการลงทุนและการบริโภคภาคเอกชนที่ขยายตัวชะลอลง ทั้งนี้ คาดว่า อัตราดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์ที่อยู่ในระดับต่ำ รวมถึงมาตรการส่งเสริมการลงทุนต่างๆ จะช่วยสนับสนุนให้การลงทุนภาคเอกชนและการบริโภคขยายตัวต่อเนื่อง สำหรับความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์ในปัจจุบัน พบว่ายังคงมีความแข็งแกร่ง อีกทั้งธนาคารพาณิชย์มีสัดส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงที่อยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์อย่างต่อเนื่อง โดยเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง ณ เดือนธันวาคม 2561 ยังคงอยู่ในระดับสูงที่ร้อยละ 18.4 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดสำหรับในปี 2561 ที่ร้อยละ 10.375

บทวิเคราะห์เศรษฐกิจ

Macroeconomic Analysis Briefings

Provincial Technical Efficiency in Thailand¹

Executive Summary

○ Measuring production efficiency of a country has faced several limitations rendering such measurement by province putting in several inputs as independent variables severely difficult.

○ This study uses Data Envelopment Analysis (DEA) technique which is non parametric approach. This approach does not need to specify functional form which increases flexibility in the analysis.

○ To measure technical efficiency, it is the amount of output indicated by Gross Province Product (GPP) that is derived from inputs indicated by the number of employed persons and the land used.

○ The findings of the study are (1) provinces with high technical efficiency are likely to be concentrated in Bangkok Metropolitan Region, Eastern Region, Western Region, Central Region, and Southern Region while provinces with low technical efficiency are likely to be concentrated in Northeastern Region and Northern Region. (2) areas with high technical efficiency are likely to perform excellently in all production areas-i.e. agriculture, manufacturing, and service. This has resulted in a very important implication: production inefficiency problems are area-based.

○ Therefore, our policy recommendation would be to support the development of activities with high spillover such as urbanization, human resource development, innovation and technology support and infrastructure development.

1. Introduction

One of main objectives in implementing fiscal policy is to promote long-run economic growth. Therefore, to meet with the objectives will require a suitable strategy towards proper economic development based on facts on supply-side economy which involves analysis of long-run economic growth. This study emphasizes on production efficiency on the provincial level in order to determine the similarities and differences of production efficiencies between provinces and to inform policymakers on latest production efficiencies.

¹ Author: Dr. Norabajra Asava-vallobh, Director of Economic and Investor Relations Division, Mr. Rom Aroonvisoot, Senior Economist, and Mr. Kritphubet Maneewong, Economist. Our sincere gratitude is extended to Dr. Pisit Puapan, Executive Director of the Macroeconomic Policy Bureau, for his advice and valuable comments.

However, existing literature on this topic typically analyzes the general production efficiencies of a country or emphasizes by using only one factor of production, for example, labor. This study would propose a comparative study on provincial production efficiencies considering labor and land as factors of production by using Data Envelopment Analysis (DEA) as the main tool.

2. Production Efficiency Measurement

In general, there are 2 methods used to calculate production efficiencies which are 1) Cobb – Douglas Production Function and 2) Labor Productivity

1) Cobb – Douglas Production Function. (CDPF) An advantage in using CDPF for measuring production efficiency is that the researcher can use other factors of production, for example, capital, in the calculation as well. The production function is as follows.

Function	$Q = AK^\alpha L^{1-\alpha} = AK^\alpha L^\beta$	...(2.1)
----------	--	----------

Notation	Q = Actual Output
	L = Labor
	K = Capital
	A = total factor productivity (TFP)
	α = Capital contribution to GDP
	β = Labor contribution to GDP

However, there are several limitations, the first limitation is that when CDPF model which is a model with Ordinary Least Square (OLS) method with alpha (α) and beta (β) as coefficients. If the sum of coefficients is very different to 1 or constant returns to scale, the outcome of the analysis will be inconsistent with the empirical evidence. Moreover, alpha and beta, in theory, are equivalent to income share ratio of capital and labor. If the estimates are not consistent with actual income share, it can be assumed that there is some deviation from the true value as well.

The second limitation comes from the technical issue of OLS. For example, there could be misspecification, omitted variable bias and measurement error issues. This results in correlation between independent variable and error term and causes endogeneity which leads to biasedness and inconsistency. Moreover, there could be several technical issues that can lead to inefficient coefficient estimates.

The final limitation is that In the case of using residual of CDPF, it is usually found that Total Factor Productivity has negative value or decreases in certain period especially

recession. This could cause inconsistency in determining meaning of the coefficient and might not correspond to the true value.

2) Labor Productivity. This method is popular as it is a very simple method. However, calculation of labor productivity considers only 1 factor which causes deviation from the true value as the other factors are not also considered.

Currently, research that involves measurement of production efficiency uses other alternative methods such as Data Envelopment Analysis (DEA) which is a nonparametric method that does not rely on functional form. This alleviates problems from inappropriate functional form by creating best-practice frontier from linear programming that can be used with 1 or several outputs and can be used with several factors of productions as well. The program finds efficiency score compared with best-practice frontier so that it is possible to compare between different Decision Making Units (DMUs).

Fare et al. (1994) uses Malmquist productivity index which adapts DEA which applies only with cross-section data to be able to be used with panel data with an aim to study productivity growth in 17 OECD countries during 1979-1988. It found that the U.S. has higher than average productivity growth as a result of high level of innovation. The country with highest productivity growth is Japan as a result of increase in efficiency within the best-practice frontier rather than shifting the frontier.

Sherman and Gold (1985) used DEA to measure operating efficiency in several branches of banks by using production data and multiple outputs and inputs so that it is possible to identify each bank's efficiency.

In the case of Thailand, DEA is used to measure production efficiency as well. Pravit and Kathreeya (2011) studies the growth of efficiency and types of innovation covering 23 types of industries in 2003. They found that innovations in production procedures leads to higher rate of expansion of productivity than innovations.

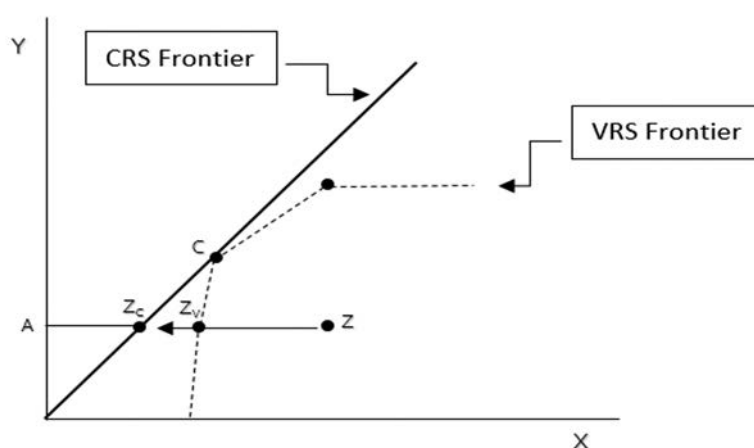
Moreover, Norabajra et. al (2017) has used DEA in evaluating efficiencies of production in provincial level by using Gross Provincial Product (GPP) as output and the number of employed persons and length of roads in the province as proxy for capital. However, using length of road restricts the ability to categorize inputs into agriculture, industry and services.

3. Data Envelopment Analysis

In the context of DEA, each production unit is called DMU. Each DMU is used to calculate efficient production frontier to analyse technical efficiency which can be calculated by 2 methods which are 1) Input-Oriented Measure and 2) Output-Oriented Measure. In general, only one method is chosen as efficiency can be considered in terms of inputs or outputs. In this study, the first method is chosen. The calculation method can be shown as follows.

Input – Oriented Measure is the method that considers ability of production unit through using less factors of production but maintain output at the same level. In other words, production potential is considered through comparing with efficient frontier to know relative efficient of each production unit. As a simple illustration, it is assumed to be constant returns to scale with one output and one factor of production.

Figure 1: Input – Oriented Measure

Source: Author

From figure 1, DMU at point C is considered production point at highest efficiency which is used as efficient frontier because under the assumption of constant returns to scale, y/x of C is the highest when considered with other DMUs. A line from origin through point C is then efficient frontier which measures efficiency compared to other production points. For example, Z_c is considered highest efficiency when output is A. Z uses more input than Z_c which means that Z is not productively efficient. Technical efficiency can be calculated through ratio of $\frac{AZ_c}{AZ}$. If Z is near Z_c , technical efficiency score is approaching 1 showing higher efficiency. Therefore, production unit at efficient frontier will receive technical efficient score equal to 1.

The calculation can be shown as follows.

$$\begin{aligned} \text{Given } \quad & \text{Min}_{\theta, \lambda} \theta & \dots(3.1) \\ & -y_i + Y_{\lambda} \geq 0 & \dots(3.2) \\ & \theta x_i - X_{\lambda} \geq 0 & \dots(3.3) \\ & \lambda \geq 0 & \dots(3.4) \end{aligned}$$

Where y_i = DMU i's output level
 Y = matrix of output
 x_i = DMU i's factor level
 X = matrix of factors of production
 λ = Weight of production unit
 θ = Technical Efficiency

If it is assumed for production to have variable returns to scale, sum of λ needs to be 1.

4. Data Description

In analyzing production efficiency of each province, 2 sets of Input data and 1 set of output data are used. The detail is as follows.

1. Input Data

1.1 Land. Dataset of types of usage of land in provinces in 2016 was developed by Land Development Department. Abandoned lands, cemeteries, abandoned agricultural lands, forestry, sea water and miscellaneous usages are all excluded from the analysis. Types of lands are categorized into 3 types such as lands for agriculture, lands for industrial development and lands for services industries.

1.2 Labor. Dataset of the number of employed persons both overall picture, and categorized in 3 types of production collected by National Statistical Office.

2. Output Data. Dataset of GPP from National Economic and Social Development Board calculated by Chain Volume Measure which represents real GPP is used in this analysis.

5. The Finding

This study uses Input – Oriented Measure and assumes Constant Returns to Scale calculated by Data Envelopment Analysis from programme DEAP 2.1² to find out Technical Efficiency (θ) of each province to rank capacity of production. The calculation is divided into 4 sets. They are 1) The study of overall efficiency using output and factors of productions in provincial level. 2) The study of efficiency of agricultural sector in provincial level 3) The study of efficiency of Industrial sector in provincial level and 4) The study of efficiency of service sector in provincial level.

The finding is shown in figure 2. Provinces are ranked according to technical efficiency score from most to least. Provinces with ranks 1-19 are shown with dark green color showing the highest efficiency. Those with ranks 20-38 are shown with light green color showing high efficiency. Those with ranks 39-57 are shown with orange color showing low efficiency. Those with ranks 58-77 are shown with red color showing the lowest efficiency. The findings are also divided into 4 groups. Figure 2a shows mapping of overall rankings. Figure 2b shows mapping of rankings of agricultural efficiency. Figure 2c shows mapping of rankings of industrial efficiency. Figure 2d shows mapping of rankings of service sector efficiency. However, comparison has to be done within the map only. For example, it cannot be implied that province with dark green color in figure 2a has higher technical efficiency than province with light green color in figure 2d.

From calculation of overall technical efficiency of provinces, Bangkok and Nakhon Pathom is at efficient frontier as value of θ is equal to 1. Therefore, in this model, Bangkok and Nakhon Pathom are used as benchmark to find relative efficiency for other provinces which have lower score. For example, Samut Sakorn has value of θ equal to 0.503 which implies that at the same level of output, Samut Sakorn has to reduce their resources to only 50.3 percent of their current inputs to become an efficient unit.

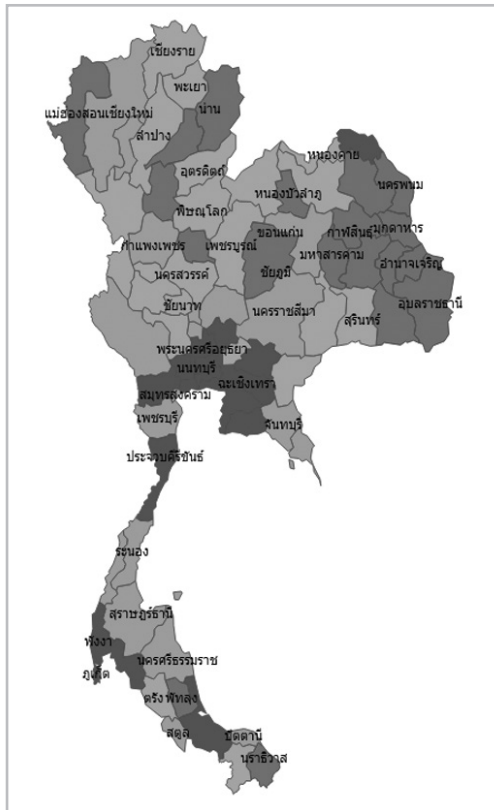
Provinces with high value of θ are in Bangkok Metropolitan region, Eastern region, Central region and Southern region. Provinces with low value of θ are in Northeastern and Northern region.

Different efficiency level of each province is likely to be a cause of economic inequality between different areas of a country. Half of employed persons in Northern and Northeastern region of Thailand are in agricultural sector. The number of those are also two-thirds of all farmers in the country. However, in figure 2b, farmers in Northern and Northeastern region has lower technical efficiency than other regions. This corresponds to Somerat Chantararat et. al (2018) who claim that farmers in Northern and Northeastern region use traditional machines in contrast with others that use modern machines.

² DEAP 2.1 is a Freeware developed by Professor Tim Coelli, Queensland University, Australia

Figure 2 Technical Efficiency in Provincial Level

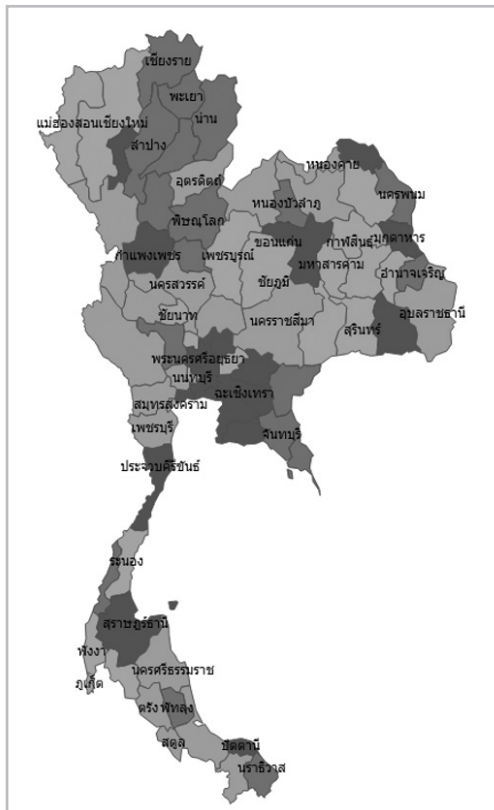
2a Overall Technical Efficiency

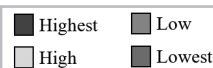
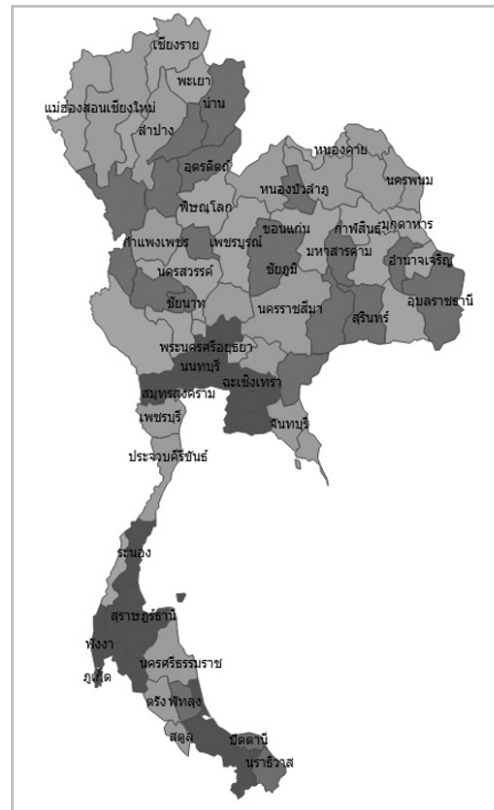
2b Agricultural Sector Technical Efficiency

2c Industrial Sector Technical Efficiency

2d Service Sector Technical Efficiency

Source: Author

6. Policy Recommendation

Figure 2 has shown that there are striking similarities between all subfigures in terms of color that show Northern and Northeastern region as lower technical efficiency in every way. Central and Southern regions demonstrate higher technical efficiency.

Aforementioned facts show structural problem in production as area-based problem. This means the area with high technical efficiency will also fare well in other areas. The same can be said with the area with low technical efficiency. This implies that instead of sector-based policies that give high emphasis on sectors of economy, the Government should emphasize on area-based policies that promote activities with high spillovers. They are as follows.

1. Urbanization. Urban areas often have high technical efficiency in every way.
2. Human Resource Development in the area by promoting training skilled labors, early childhood development and providing sufficient public service.
3. Promote Thailand 4.0 to promote technology, innovations, research and development.
4. Promote infrastructure development, Information Technology and Utilities to be in sufficient quantity.

However, the finding can be useful for sector-based development as well. They are as follows.

1. Agricultural Sector Development. As mentioned before, the majority of farmers are in the area with low efficiency. From macroeconomics point of view, increasing agricultural productivity can be done through proper research and development support on study of species that give high yield and relocate labors in agricultural sector to other sectors. Developed countries with highest agricultural productivity uses modern technology to become a leader of agricultural production with only 5% or less of overall labors in agricultural sector. In contrast, Thailand has one third of overall labors in agricultural sector.

2. Industrial development. Promotion of establishment of industrial park results in economies of scale and an increase in industrial production of a province. Two thirds of provinces with dark green color in figure 2c have industrial parks in the province.

However, if the Government emphasizes on promoting activities with high economic growth, the Government can allocate their expense in areas with high efficiency. On the other hand, the Government can promote inclusive growth by promoting projects that increases productivities in the area with lower technical efficiency. However, if the Government allocates resources into the lower technical efficiency area without promoting efficiency, this can lead to inefficient resource allocation that will eventually hurts overall economic growth of Thailand.

Bibliography

- Asava-vallobh, N., Gronberg, T., Jansen, D. (2013). Introducing a new DEA methodology for environmental inputs. *Applied Economics Letters*, 1592-1595.
- Avkiran, N.K. (1999). The evidence on efficiency gains: the role of mergers and the benefits to the public. *Journal of Banking & Finance* 23, 991-1013.
- Coelli, T. (1996). A guide to DEAP version 2.1: a data envelopment analysis (computer) program. CEPA Working Papers No.8/96, Department of Econometrics, University of New England, Armidale, Australia.
- Coelli, T. (2005). *An Introduction to Efficiency and Productivity Analysis*. Springer, NewYork.
- Färe, R., Grosskopf, S., Norris, M., Zhang, Z. (1994). Productivity Growth, Technical Progress, and Efficiency. *The America Economic Review*, 66-83.
- Fried, H.O., Lovell, C.A.K., Schmidt, S.S., Yaisawarng, S. 2002. Accounting for environmental effects and statistical noise in data envelopment analysis. *Journal of Productivity Analysis* 17, 157-174.
- Hanushek, E.A., Taylor, L.L. (1990). Alternative assessments of the performance of schools. *Journal of Human Resources* 25 (2), 179-201.
- Klyuev, V. (2015). Structural Transformation—How Does Thailand Compare?, IMF Working Paper, 15-51.
- Kruger, J.J. (2003). The global trends of total factor productivity: evidence from the nonparametric Malmquist index approach. *Oxford Economic Papers*, 265-286.
- Kumar, S., Russell, R. (2002). Technological change, technological catch-up and capital deepening: relative contributions to growth and convergence. *American Economic Review*, 527-548.
- Maudos, J., Pastor, J.M., Serrano, L. (1999). Total factor productivity measurement and human capital in OECD countries. *Economics Letters*, 39-44.
- Meeusen, W., van den Broeck, J. (1977). Efficiency estimation from Cobb–Douglas production functions with composed error. *International Economic Review* 18, 435–444.
- Ruggiero, J. (1996). Efficiency of educational production: an analysis of New York school districts. *The Review of Economics and Statistics* 78 (3), 499-509.
- Ruggiero, J., Vitaliano, D.F. (1999). Assessing the efficiency of public schools using data envelopment analysis and frontier regression. *Contemporary Economic Policy* 17,321-331.
- Sherman, H.D., Gold, F. (1985). Bank branch operating efficiency: Evaluation with Data Envelopment Analysis. *Journal of Banking & Finance*, 297-315.

- Taskin, F., Zaim, O. (1997). Catching-up and innovation in high and low-income countries. *Economics Letters*, 93-100.
- Wheelock, D.C., Wilson, P.W. (1999). Technical progress, inefficiency, and productivity change in U.S. banking, 1984-1993. *Journal of Money Credit and Banking* 31 (2), 212-234.
- Zhu, J. (2003). *Quantitative Models for Performance Evaluation and Benchmarking : Data Envelopment Analysis with Spreadsheets*. Kluwer Academic Publishers, Boston.
- นรพัชร อัสวาลลภ. (2561). แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจภูมิภาคของไทยจากมุมมองเชิงจุลภาค. *e-MOF Magazine*, ปีที่ 14 ฉบับที่ 159.
- นรพัชร อัสวาลลภ. (2561). แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจภูมิภาคของไทยจากมุมมองเชิงมหภาค. *e-MOF Magazine*, ปีที่ 14 ฉบับที่ 158.
- นรพัชร อัสวาลลภ, สันตัญญู เศรษฐศาสตร์กาศิรี และกำพล อัครวรินทร์ชัย. (2560). การประเมินประสิทธิภาพการผลิตไทยรายจังหวัดด้วยวิธี DEA. *วารสารเศรษฐศาสตร์และกลยุทธ์การจัดการ*, ปีที่ 4 ฉบับที่ 1.
- ประวิทย์ เขมะสุนันท์ และ แคทธีรยา ธิญญะประเสริฐ. (2554). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเจริญเติบโตของผลิตภาพและประเภทของนวัตกรรม. *วารสารเศรษฐศาสตร์ธรรมศาสตร์*, 48-89.
- โสมาตรี จันทรัตน์, บุญธิดา เสงี่ยมเนตร และวิชญ์ อรรถวานิช. (2561). จุลทรรศน์ภาคเกษตรไทยผ่านข้อมูลทะเบียนเกษตรกรและสำมะโนเกษตร. *สถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์*. ฉบับที่ 9/2018.
- อรรถพล สืบพงศ์. (2555). ระเบียบวิธีการของ Data Envelopment Analysis (DEA) และการวัดประสิทธิภาพเชิงเทคนิค. *CMU. JOURNAL OF ECONOMICS*, 44-79.

Appendix

Table A. Ranking and value of technical efficiency

ลำดับ	จังหวัด	ค่า คะแนน (θ)	ลำดับ	จังหวัด	ค่า คะแนน (θ)	ลำดับ	จังหวัด	ค่า คะแนน (θ)
1	กรุงเทพฯ	1	27	สิงห์บุรี	0.13	53	อุดรดิตถ์	0.073
2	นครปฐม	1	28	กำแพงเพชร	0.128	54	เลย	0.072
3	ระยอง	0.957	29	เพชรบุรี	0.127	55	พะเยา	0.07
4	พระนครศรีอยุธยา	0.659	30	ตราด	0.126	56	สุรินทร์	0.069
5	ชลบุรี	0.628	31	ชุมพร	0.121	57	สระแก้ว	0.068
6	ภูเก็ต	0.578	32	ขอนแก่น	0.12	58	เชียงราย	0.067
7	สมุทรปราการ	0.549	33	อ่างทอง	0.114	59	นครพนม	0.066
8	ปราจีนบุรี	0.536	34	ระนอง	0.112	60	อุบลราชธานี	0.066
9	ฉะเชิงเทรา	0.519	35	ลพบุรี	0.111	61	กาฬสินธุ์	0.064
10	สมุทรสาคร	0.503	36	กาญจนบุรี	0.106	62	มุกดาหาร	0.063
11	นนทบุรี	0.46	37	นครราชสีมา	0.103	63	สกลนคร	0.063
12	สระบุรี	0.389	38	นครศรีธรรมราช	0.098	64	นราธิวาส	0.063
13	ปทุมธานี	0.353	39	นครนายก	0.096	65	ร้อยเอ็ด	0.061
14	ราชบุรี	0.219	40	ตรัง	0.095	66	ชัยภูมิ	0.06
15	กระบี่	0.204	41	อุดรธานี	0.094	67	แพร่	0.06
16	พังงา	0.203	42	ลำปาง	0.092	68	พัทลุง	0.06
17	สงขลา	0.194	43	ยะลา	0.091	69	มหาสารคาม	0.059
18	ประจวบคีรีขันธ์	0.18	44	นครสวรรค์	0.089	70	พิจิตร	0.059
19	บึงกาฬ	0.17	45	หนองคาย	0.088	71	น่าน	0.058
20	สุราษฎร์ธานี	0.165	46	ตาก	0.083	72	ศรีสะเกษ	0.056
21	ลำพูน	0.164	47	สุพรรณบุรี	0.083	73	อำนาจเจริญ	0.054
22	สตูล	0.144	48	ชัยนาท	0.083	74	สุโขทัย	0.051
23	เชียงใหม่	0.138	49	พิษณุโลก	0.079	75	หนองบัวลำภู	0.05
24	จันทบุรี	0.133	50	อุทัยธานี	0.078	76	แม่ฮ่องสอน	0.049
25	สมุทรสงคราม	0.133	51	เพชรบูรณ์	0.074	77	ยโสธร	0.048
26	ปัตตานี	0.13	52	บุรีรัมย์	0.073			

บทวิเคราะห์

โครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐ สามารถพัฒนาให้ดีขึ้นได้อย่างไร?¹

บทสรุปผู้บริหาร

การบรรลุเป้าประสงค์ของโครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐ

○ โครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐจัดตั้งขึ้นเพื่อให้ทราบข้อมูลเชิงลึกของผู้มีรายได้น้อยทุกคนในประเทศไทยซึ่งปัจจุบันรัฐมีฐานข้อมูลของผู้มีรายได้น้อยที่มาจากการลงทะเบียนทั้งหมด 14.5 ล้านคน อย่างไรก็ตามข้อมูลดังกล่าวอาจยังมีผู้ที่ “จนไม่จริงแต่ได้รับบัตร” ประกอบกับปัญหาของผู้ที่ “จนจริงแต่ไม่มีบัตร”

○ สามารถทราบและประเมินสถานการณ์ด้านความยากจนของประเทศไทยในภาพรวม รายภูมิภาค รายจังหวัดและรายอำเภอได้เป็นอย่างดีโดยอาศัยนวัตกรรมการจัดเก็บข้อมูลขั้นสูงซึ่งใช้โปรแกรม Tableau เป็นหน่วยประมวลผลหลัก

○ มาตรการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในปี 2561 ช่วยให้ผู้มีรายได้น้อยมีรายได้เพิ่มขึ้นและหลุดพ้นจากความยากจน

○ จากฐานข้อมูลตามโครงการสำรวจผู้มีรายได้น้อยกว่า 10 ล้านคนนำไปสู่การจัดสรรสวัสดิการและช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยได้ตรงตามความต้องการของผู้มีรายได้น้อย

○ การกำหนดนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนให้เป็นไปอย่างยั่งยืนในอนาคตต้องอาศัยการวิเคราะห์สาเหตุและปัจจัยของความยากจนทางเศรษฐมิติ (Econometrics) ร่วมกับการศึกษาข้อมูลแบบองค์รวม (Fact Sheet)

ความสำเร็จของการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย

ปัญหาเชิงประจักษ์ที่สำคัญของโครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐคือเรื่อง “จนจริงแต่ไม่มีบัตร” และ “จนไม่จริงแต่ได้รับบัตร” โดยได้จัดทำข้อเสนอแนะเชิงวิชาการดังนี้

1. ควรมีการสร้างแรงจูงใจให้ผู้มีรายได้น้อยตระหนักให้เห็นความสำคัญของการ “มีงานทำ” และ “มีทักษะ” โดยการให้ข้อมูลเรื่องการมีรายได้ที่เพิ่มขึ้นหลังจากการเข้าร่วมมาตรการพัฒนาคุณภาพชีวิต (ฝึกอบรม) เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจและจูงใจให้เข้าร่วมพัฒนาทักษะและศักยภาพมากขึ้นซึ่งนำไปสู่การจ้างงานและหลุดพ้นจากความยากจน

¹ ผู้เขียน ดร.ศิวพร พรหมวงษ์ ข้าราชการในโครงการพัฒนานักบริหารการเปลี่ยนแปลงรุ่นใหม่ (รุ่นที่ 12) ขอขอบพระคุณ นายพงศ์นคร โภชากรณ์ เศรษฐกรชำนาญการพิเศษ นายสุธรรม ส่งศิริ อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการพัฒนานักบริหารการเปลี่ยนแปลงรุ่นใหม่ และ นางสาวอรกัญญา เตชะไพบูลย์ เศรษฐกรชำนาญการ สำหรับคำปรึกษา แนะนำและตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมของบทความฉบับนี้ ทั้งนี้ ข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความนี้เป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียนไม่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานต้นสังกัด และมีได้เป็นข้อมูลมรดกให้หน่วยงานดำเนินการตามข้อเสนอแนะ

2. ปรับเกณฑ์คุณสมบัติด้านรายได้ของผู้มีรายได้น้อยโดยขยายเกณฑ์รายได้ขึ้นสูงผู้มีรายได้น้อยกลุ่มที่ 1 และปรับลดเกณฑ์รายได้ขึ้นสูงของผู้มีรายได้น้อยกลุ่ม 2 ให้ตรงตามการกระจายรายได้ที่แท้จริงของประชากรไทย

3. ปรับเกณฑ์คุณสมบัติด้านทรัพย์สินทางการเงินและอสังหาริมทรัพย์ให้เป็นมูลค่าของทรัพย์สิน ณ ราคาปัจจุบันภายใต้เกณฑ์คุณสมบัติด้านรายได้ของผู้มีรายได้น้อย

4. วางหลักเกณฑ์ด้านคุณสมบัติเพิ่มเติมและให้มีความละเอียดมากขึ้น เช่น ตรวจสอบการครอบครองหรือมีกรรมสิทธิ์ในรถยนต์และหนังสือเดินทาง ตรวจสอบค่าใช้จ่ายด้านสาธารณสุขโรค และการตรวจสอบความเคลื่อนไหวของเงินในบัญชีธนาคาร เป็นต้น

5. ปรับการลงทะเบียนและการประเมินคุณสมบัติจากรายบุคคลเป็นรายครอบครัวโดยให้สมาชิกในครอบครัวทุกคนยินยอมให้รัฐตรวจสอบคุณสมบัติทุกประการ

บทนำ

บทวิเคราะห์โครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐปี 2560 และ 2561 มุ่งเน้นเพื่อตอบคำถาม **โครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐสามารถพัฒนาให้ดีขึ้นได้อย่างไร ?** ทั้งนี้ผู้เขียนได้วิเคราะห์โครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐภายใต้คำถามจากสองประเด็นหลัก ประการที่หนึ่ง **โครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐบรรลุเป้าประสงค์หรือไม่ ?** และประการที่สองคือ**ผู้ที่ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐทุกคนเป็นผู้ที่มีรายได้น้อยจริงหรือไม่ ?**

1. โครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐบรรลุเป้าประสงค์หรือไม่ ?

วัตถุประสงค์ของโครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐ ประการแรกคือจัดตั้งโครงการเพื่อให้ทราบข้อมูลเชิงลึกของผู้มีรายได้น้อยทุกคนในประเทศไทย ประการที่สองคือเพื่อให้ทราบสถานการณ์ด้านความยากจนของประเทศไทยในภาพรวม ประการที่สามคือเพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนให้ผู้มีรายได้น้อยมีรายได้เพิ่มขึ้นและหลุดพ้นจากความยากจนในที่สุด วัตถุประสงค์ประการที่สี่เพื่อจัดสรรสวัสดิการและช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อย

อย่างมีประสิทธิภาพและตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่มีความแตกต่างกัน และประการสุดท้ายคือ เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืน ทั้งนี้การประเมินประสิทธิผลของการบรรลุเป้าหมายแต่ละด้านสามารถอธิบายได้ตามรายละเอียดดังนี้

1.1 กระบวนการคลังมีข้อมูลเชิงลึกของผู้มีรายได้น้อย “ทุกคน” ในประเทศไทยแล้วหรือไม่ ?

ปัจจุบันมีการจัดเก็บฐานข้อมูลของผู้มีรายได้น้อยของประเทศไทยทั้งหมด² 14,549,559 คน เป็นการเก็บข้อมูลส่วนบุคคล³ เฉพาะผู้มีรายได้น้อยที่ลงทะเบียน และจัดเก็บในรูปแบบของ Data Mining ซึ่งอยู่ในความดูแลของสำนักงานปลัดกระทรวงการคลังและถือว่าเป็นฐานข้อมูลผู้มีรายได้น้อยที่ใหญ่ที่สุดของประเทศ ข้อมูลของผู้มีรายได้น้อยประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับรายได้เงินฝาก⁴ การออมและการลงทุน ในลักษณะต่าง ๆ⁵ เลขประจำตัวประชาชน⁶ ข้อมูลเกี่ยวกับที่อยู่ปัจจุบัน⁷ ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทางร่างกาย (ความพิการ) ข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัว⁸ และการอยู่อาศัย⁹ ข้อมูลด้านความพิการ ข้อมูลผู้ดูแลและผู้อนุบาล วุฒิกิจการศึกษาระดับสูงสุด สถานภาพการทำงานและอาชีพ ข้อมูลการเป็นหนี้ (ในระบบและนอกระบบ) และเหตุผลของการกู้¹⁰ ข้อมูลการครอบครองที่ดินและที่อยู่อาศัยประเภทต่าง ๆ¹¹

1.2 กระบวนการคลังตอบคำถามสถานการณ์ด้าน “ความยากจน” ของประเทศไทยได้หรือไม่ ?

ปัจจุบันสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลังมีการจัดทำข้อมูลอย่างเป็นระบบในรูปแบบของ Fact Sheet ที่แสดงในรูปแบบของตารางและแผนภาพสรุปจำนวนและสัดส่วนผู้มีรายได้น้อย (รูปภาพที่ 1) โดยสามารถแสดงรายละเอียดข้อมูลของผู้มีรายได้น้อยในมิติต่าง ๆ เช่น การศึกษา มูลค่าหนี้สิน อายุ ทรัพย์สินที่ครอบครอง ฯลฯ เป็นต้น นอกจากนี้ยังสามารถเลือกให้แสดงผลข้อมูลความยากจนของแยกรายพื้นที่ตั้งแต่ระดับตำบล อำเภอ จังหวัดและภูมิภาค ทั้งนี้จะเป็นประโยชน์อย่างมากสำหรับผู้บริหารในการใช้ข้อมูลข้างต้นเพื่อให้ทราบถึงปัญหาในระดับพื้นที่ที่เฉพาะเจาะจง นำไปสู่การวิเคราะห์หาแนวทางแก้ปัญหาความยากจนและเตรียมพร้อมความช่วยเหลือด้านสวัสดิการในระดับพื้นที่ได้ดียิ่งขึ้น

1.3 ผู้มีรายได้น้อยที่อยู่ภายใต้โครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐมีรายได้เพิ่มขึ้นและหลุดพ้นจากความยากจนหรือไม่ ?

การประเมินประสิทธิผลของการพัฒนารายได้ในบทความนี้สามารถประเมินรายได้ที่เปลี่ยนแปลงไปของผู้มีรายได้น้อยเฉพาะผู้ที่เข้าร่วมมาตรการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อยเท่านั้นเนื่องจากยังไม่มีติดตามข้อมูลผู้มีรายได้น้อยทั้งหมดหลังจากการได้รับความช่วยเหลือจากมาตรการอื่น ๆ ของรัฐบาล

² ข้อมูลจากการลงทะเบียนโครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐปี 2560 และ 2561

³ มิใช่การเก็บข้อมูลแบบการสุ่มตัวอย่าง

⁴ รายละเอียดชื่อธนาคารและเลขที่บัญชี

⁵ สลากออมสิน สลากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พันธบัตร ตราสารหนี้

⁶ ข้อมูลจากบัตรประชาชนประกอบด้วย คำนำหน้าชื่อ ชื่อ นามสกุล ภาพใบหน้า ที่อยู่ วันเดือนปีเกิด

⁷ อยู่ปัจจุบันแตกต่างจากที่อยู่ที่ปรากฏตามบัตรประชาชนซึ่งใช้เป็นตัวแปรหลักในการนำมาวิเคราะห์

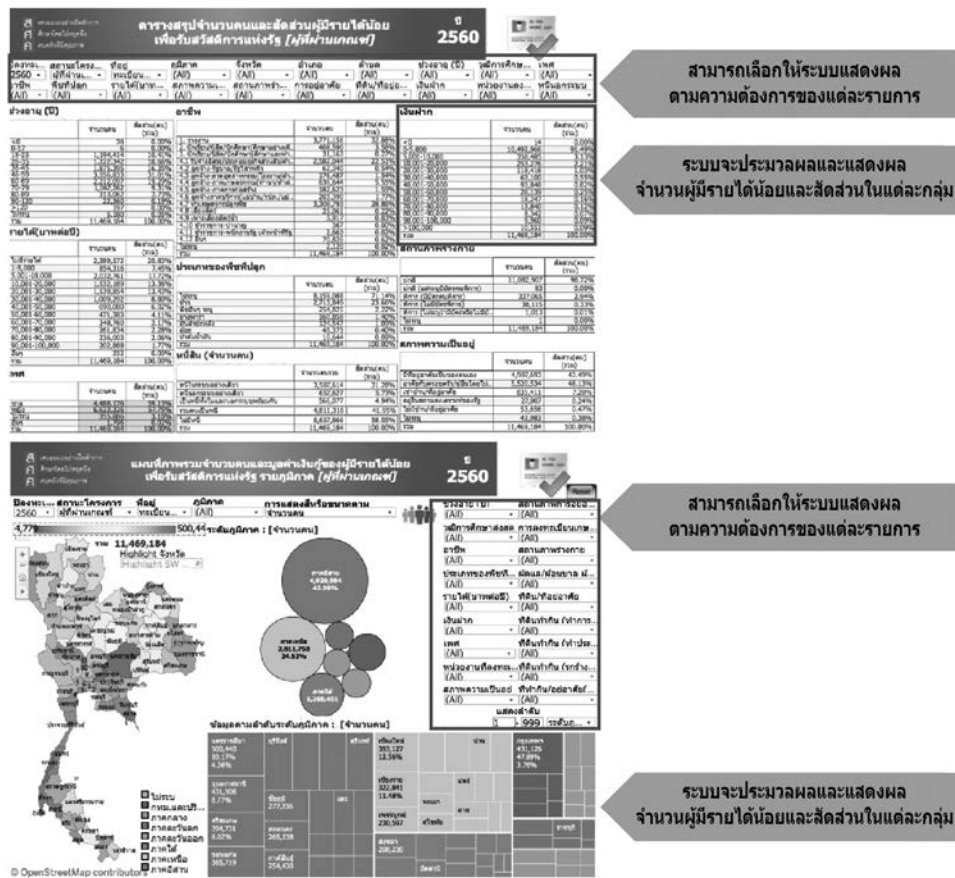
⁸ จำนวนสมาชิก ข้อมูลบิดา-มารดาและบุตร

⁹ จำนวนสมาชิกในครอบครัว

¹⁰ กู้เพื่อการศึกษา หนี้เพื่อการเกษตร หนี้เพื่อประกอบธุรกิจ หนี้เพื่ออุปโภค/บริโภค หนี้เพื่อซื้อบ้าน/ที่ดิน หนี้เพื่อซื้อรถยนต์/จักรยานยนต์

¹¹ ที่อยู่อาศัยประเภทที่ดิน (บ้านเดี่ยว/ทาวน์เฮาส์/ทาวน์โฮม) (ไม่เกิน 25 ไร่) และห้องชุด (ไม่เกิน 35 ตรม.) ที่ดินทำกินสำหรับทำการเกษตร (ไม่เกิน 10 ไร่) ที่ดินทำกินสำหรับทำการค้า โกดังและยุ้งฉาง (ไม่เกิน 1 ไร่) และที่ดินที่ไม่ได้ทำประโยชน์/รกร้างว่างเปล่า (ไม่เกิน 1 ไร่)

รูปภาพที่ 1: ตัวอย่างตารางสรุปจำนวนคนและสัดส่วนผู้มีรายได้น้อย และตัวอย่างภาพรวมจำนวนคนและมูลค่าเงินกู้ของผู้มีรายได้น้อย

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

มาตรการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในปี 2561¹² (มาตรการฯ) มีจำนวนผู้มีรายได้น้อยที่เข้าร่วมมาตรการฯ ทั้งหมด 3,267,941 ราย¹³ จากการสำรวจและติดตามผลพบว่ามาตรการฯ สามารถช่วยให้ผู้มีรายได้น้อยมีรายได้เพิ่มขึ้น¹⁴ จำนวนร้อยละ 7.8 ของผู้มีรายได้น้อยทั้งหมด ซึ่งมีหลุดพ้นจากเส้นความยากจนทั้งหมด¹⁵ ร้อยละ 6.9 ของผู้มีรายได้น้อยทั้งหมด จะเห็นว่าสัดส่วนผู้มีรายได้น้อยที่รัฐบาลสามารถช่วยให้ผู้มีรายได้น้อยมีรายได้ที่เพิ่มขึ้นและหลุดพ้นความยากจน (ที่สามารถตรวจสอบได้) คิดเป็นสัดส่วนที่น้อยมาก หากเทียบกับผู้มีรายได้น้อยที่มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐทั้งหมด แต่อย่างไรก็ตามหากพิจารณาเทียบกับจำนวนผู้มีรายได้น้อยที่เข้าฝึกอบรมทั้งหมด จะพบว่ารัฐบาลสามารถช่วยผู้มีรายได้น้อยที่เข้าฝึกอบรมมีรายได้ที่เพิ่มขึ้นและหลุดพ้นจากความยากจนกว่าร้อยละ 43.3 และ 38.8 ของผู้เข้าฝึกอบรมทั้งหมดตามลำดับ เมื่อประเมินความคุ้มค่าของมาตรการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐโดยใช้หลักการ Cost and Benefit

¹² มาตรการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐเป็นมาตรการที่ช่วยส่งเสริม พัฒนาทักษะและศักยภาพของผู้มีรายได้น้อยโดยอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ เช่น กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงแรงงาน และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นต้น ในการจัดอบรม โดยมุ่งเน้นให้ผู้มีรายได้น้อยมีงานทำ ได้รับการฝึกอบรมอาชีพและได้รับการศึกษาที่เหมาะสม ช่วยให้ผู้มีรายได้น้อยได้เข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบ และเข้าถึงสิ่งจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพ

¹³ ข้อมูล ณ วันที่ 7 มกราคม 2562 ติดตามผู้มีรายได้น้อยที่ได้รับการพัฒนาแล้วทั้งหมด 2,607,195 ราย และคงค้างติดตามจำนวน 660,746 ราย

¹⁴ 1,127,843 ราย

¹⁵ 1,012,727 ราย

Analysis¹⁶ โดยต้นทุนรวมของมาตรการดังกล่าวอยู่ที่ 6 ล้านบาท¹⁷ และผลได้จากรายได้เฉลี่ยที่เพิ่มขึ้นของผู้มีรายได้น้อยรวมทั้งหมด 26 ล้านบาท ดังนั้นมาตรการฯให้ผลประโยชน์มากกว่าต้นทุนทั้งหมดกว่า 2 หมื่นล้านบาท

หากพิจารณาจำนวนผู้มีรายได้น้อยที่ประสงค์พัฒนาทักษะและศักยภาพในการทำงานและสามารถฝึกอบรมให้แล้วเสร็จมีเพียงร้อยละ 22.5 ของผู้ลงทะเบียนทั้งหมดเท่านั้น ทั้งนี้อาจจะเกิดจากการประชาสัมพันธ์ที่ยังไม่ทั่วถึงหรือมาตรการสร้างแรงจูงใจของภาครัฐยังไม่สามารถดึงดูดให้ผู้มีรายได้เข้าร่วมฝึกอบรมได้ดีเท่าที่ควร ดังนั้นควรมีการสร้างแรงจูงใจด้านผลประโยชน์ที่จะได้รับหลังจากการเข้าร่วม มาตรการฯเพิ่มมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นทักษะที่จะได้รับเพิ่มมากขึ้นและโอกาสให้นำความรู้ดังกล่าวไปประกอบอาชีพ และมีรายได้ที่เพิ่มขึ้นในที่สุด ประกอบกับโอกาสที่จะได้รับในการเข้าสู่ตลาดแรงงานที่เพิ่มขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม ปัญหาการไม่เข้าร่วมมาตรการฯ อาจจะเกิดจากการตัดสินใจของผู้มีรายได้น้อยเอง กล่าวคือผู้มีรายได้น้อย อาจจะยังไม่เข้าใจถึงปัญหาและสาเหตุของความยากจนของตนเองที่อาจจะมีสาเหตุมาจาก “อาชีพ” “การมีงานทำ” หรือ “ทักษะ” ของตนเองซึ่งจำเป็นที่จะต้องพัฒนาเพื่อเพิ่ม “รายได้” ทำให้เลือกที่จะไม่เข้าร่วมมาตรการฯ อีกนัยหนึ่งคือผู้มีรายได้น้อยอาจจะต้องการพึ่งพาความช่วยเหลือบรรเทาภาระค่าครองชีพเท่านั้น

1.4 รัฐสามารถจัดสรรสวัสดิการและช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยอย่างมีประสิทธิภาพและตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่มีความแตกต่างกันได้หรือไม่ ?

ที่ผ่านมาได้มีการจัดสรรสวัสดิการแบบถ้วนหน้าเพื่อตอบสนองการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านความเป็นอยู่และการดูแลผู้สูงอายุผู้มีรายได้น้อยเป็นหลักซึ่งหลักการของการให้ความช่วยเหลือด้านสวัสดิการ ต่าง ๆ อ้างอิงมาจากฐานข้อมูลความต้องการของผู้มีรายได้น้อยส่วนใหญ่ของประเทศ¹⁸ เช่น การบรรเทาภาระค่าครองชีพ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางการช่วยเหลือค่าไฟฟ้า-ค่าประปา ค่าเดินทางไปโรงพยาบาลและค่าเช่าบ้านสำหรับผู้สูงอายุ เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามหากมีการนำข้อมูลความมาวิเคราะห์รายภูมิภาคเพิ่มเติมจะทำให้รัฐสามารถจัดสรรทรัพยากรเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนได้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ในปัจจุบันได้มีการพยายามเชื่อมต่อข้อมูลผู้มีรายได้น้อยที่ได้จากการลงทะเบียนด้วย “เลขประจำตัวประชาชน” กับ 9 ฐานข้อมูล ประกอบด้วย ฐานข้อมูลการฝึกอบรมของผู้มีรายได้น้อย โดยสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ฐานข้อมูลความต้องการของผู้มีรายได้น้อยจากรัฐในการช่วยเหลือ โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ ฐานข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) โดยกรมพัฒนาชุมชน ฐานข้อมูลพื้นฐานด้านเศรษฐกิจและสังคมระดับหมู่บ้าน (กชช. 2ค) โดยกรมพัฒนาชุมชน ฐานข้อมูลประกันสังคมของผู้ประกันตนโดยสำนักงานประกันสังคม ฐานข้อมูลสิทธิการรักษาพยาบาลโดยสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติและฐานข้อมูลการกู้ยืมเงินจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

¹⁶ คำนวณต้นทุนที่ใช้สำหรับมาตรการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐปี 2561 เทียบกับผลประโยชน์ทางตรงที่ได้ของรายได้ที่เพิ่มขึ้นของผู้มีรายได้น้อยในแต่ละกลุ่ม

¹⁷ งบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมแผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างศักยภาพและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้มีรายได้น้อย ปี 2561

¹⁸ ความต้องการได้มาจากโครงการสำรวจผู้มีรายได้ต่ำทั้งหมด 10,547,351 ราย โดยผู้มีรายได้ต่ำกว่าร้อยละ 82 ร้อยละ 66.4 ร้อยละ 47.2 ร้อยละ 39.5 มีความต้องการให้รัฐช่วยเหลือในเรื่องของการลดค่าสาธารณูปโภค ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา ลดภาระค่าอุปโภคบริโภคในชีวิตประจำวันลดภาระค่ารักษาพยาบาลและเพิ่มเบี้ยยังชีพคนชรา ตามลำดับ

ดังนั้นหากระบบฐานข้อมูลผู้มีรายได้น้อยของประเทศเชื่อมต่อเสร็จสมบูรณ์จะนำไปสู่การทราบข้อมูลและรายละเอียดเชิงลึกด้านจัดสรรสวัสดิการและการได้รับสวัสดิการของผู้มีรายได้น้อยทุกคน ก่อให้เกิดการจัดสรรงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น กล่าวคือไม่เกิดการจัดสรรสวัสดิการที่ซ้ำซ้อนและสิ้นเปลืองงบประมาณ สิ่งที่สำคัญที่สุดอีกประการคือการให้ความสำคัญกับข้อมูลและนำข้อมูลต่าง ๆ มาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อวิเคราะห์สำหรับการออกนโยบาย (Data-Driven Policy) ต่อไป

1.5 ปัญหาความยากจนในประเทศไทยได้รับการแก้ไขอย่างยั่งยืนแล้วหรือไม่ ?

เป้าประสงค์ในการแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืนจะสำเร็จได้จะต้องอาศัยการวิเคราะห์ข้อมูลแบบเชิงลึก (Data Analytics) กล่าวคือต้องอาศัยข้อมูลที่ได้จากวิเคราะห์สาเหตุและปัจจัยของความยากจนทางเศรษฐมิติ (Econometrics) ร่วมกับการศึกษาข้อมูลแบบองค์รวม (Fact Sheet) จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อรายได้ของผู้มีรายได้น้อยภายใต้โครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐ¹⁹ พบว่าผู้มีรายได้น้อยทั่วประเทศในทุกกลุ่มอายุมีโอกาสในการหลุดพ้นจากความยากจน²⁰ ด้วยปัจจัยหลัก 3 ประการดังนี้ “มีงานทำ²¹” “มีที่อยู่อาศัย²²” “มีที่ดินทำกิน²³” และ “ได้รับการศึกษา” จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้และอาชีพต่าง ๆ พบว่า อาชีพ **ลูกจ้างในภาคอุตสาหกรรม ลูกจ้างภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ และลูกจ้างในภาคบริการ** เป็นอาชีพที่มีโอกาสที่จะทำให้ผู้มีรายได้น้อยในทุกภูมิภาคและทุกกลุ่มอายุหลุดพ้นจากความยากจนได้มากที่สุด²⁴ ในขณะเดียวกันอาชีพที่มีโอกาสทำให้ผู้มีรายได้น้อยในทุกภูมิภาคและทุกกลุ่มอายุยังคงมีรายได้ต่ำกว่าความยากจน²⁵ คือ อาชีพ **เลี้ยงสัตว์** อย่างไรก็ตามการดำเนินนโยบายในการสนับสนุนและจูงใจปัจจัยด้านอื่น ๆ เช่น ที่ดินทำกิน หรือที่อยู่อาศัย เป็นต้น นั้นไม่สามารถทำได้ในลักษณะที่เป็นแบบถ้วนหน้า “One size fits all” ทั้งในมิติพื้นที่และอายุ เนื่องจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficeints) นั้นระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ที่มีผลต่อรายได้มีความแตกต่างกัน²⁶ ดังนั้นผลของการศึกษาดังกล่าวสามารถนำไปใช้พิจารณาเพื่อประกอบการตัดสินใจในการดำเนินนโยบายต่าง ๆ ในการแก้ปัญหความยากจนที่ “ถูกฝาถูกตัว” ได้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

16 คำนวณต้นทุนที่ใช้สำหรับมาตรการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐปี 2561 เทียบกับผลประโยชน์ทางตรงที่ได้ของรายได้ที่เพิ่มขึ้นของผู้มีรายได้น้อยในแต่ละกลุ่ม

17 งบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมแผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างศักยภาพและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้มีรายได้น้อย ปี 2561

18 ความต้องการได้มาจากโครงการสำรวจผู้มีรายได้น้อยทั้งหมด 10,547,351 ราย โดยผู้มีรายได้น้อยกว่าร้อยละ 82 ร้อยละ 66.4 ร้อยละ 47.2 ร้อยละ 39.5 มีความต้องการให้รัฐช่วยเหลือในเรื่องของการลดค่าสาธารณูปโภค ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา ลดภาระค่าอุปโภคบริโภคในชีวิตประจำวันลดภาระค่ารักษาพยาบาลและเพิ่มเบี้ยยังชีพคนชรา ตามลำดับ

19 การศึกษาและประเมินสาเหตุและปัจจัยของผู้มีรายได้น้อยโดยใช้แบบจำลองทางเศรษฐมิติในการคำนวณ ผ่านแบบจำลอง Odered Logistic Regression เพื่อค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficeints) หรือการประเมินผลของความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อรายได้ของผู้มีรายได้น้อย

20 รายได้เพิ่มขึ้น

21 ผู้ว่างงาน = Reference Level

22 ไม่มีที่อยู่อาศัย = Reference Level

23 ไม่มีที่ดินทำกิน = Reference Level

24 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเป็นบวก และ Statistically Significant at 1% level

25 มีลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างรายได้และอาชีพแบบแปรผกผัน

26 สามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้จาก “คู่มือแก้ปัญหาความยากจน ฉบับ TAILOR-MADE สำหรับผู้บริหาร” โดย ดร.ศิวพร พรหมวงษ์

นอกจากนี้การแก้ไขปัญหาคความยากจนอย่างยั่งยืนนั้นสามารถทำได้โดยสร้างเครื่องมือในการช่วยผู้มีรายได้น้อย “หางาน” และช่วยผู้ประกอบการเข้าถึงแรงงานได้ง่ายและตรงเป้าหมายมากที่สุด โดยการเก็บข้อมูลผู้มีรายได้น้อยที่ผ่านการเข้าร่วมมาตรการฯ และความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบในการฝึกอาชีพและทักษะต่าง ๆ กับสำนักงานแรงงานจังหวัด เพื่อทำหน้าที่เป็นตัวกลางจับคู่ระหว่างแรงงานและผู้ประกอบการให้ตรงทักษะในพื้นที่

2. ผู้ที่ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐทุกคนเป็นผู้ที่มีรายได้น้อยจริงหรือไม่ ?

การลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐที่ผ่านมาพบว่ามีผู้ที่ “รายได้น้อยไม่จริง” (Inclusion Error) ผ่านคุณสมบัติผู้มีรายได้น้อยอยู่จำนวนหนึ่งจากทางสื่อมวลชน และยังมีผู้ที่ “รายได้น้อยจริงแต่ไม่ได้รับบัตร” (Exclusion Error) จากการร้องเรียนและแจ้งเบาะแสมาที่สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากจุดอ่อน 3 ด้านหลักประกอบด้วย ขั้นตอนการลงทะเบียน หลักเกณฑ์คุณสมบัติและการตรวจสอบคุณสมบัติผู้มีรายได้น้อย และการปรับปรุงแบบฟอร์มลงทะเบียน

2.1 ขั้นตอนและข้อมูลการลงทะเบียนเพื่อรับบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ

ช่องทางสำหรับการรับลงทะเบียน: โครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐที่ผ่านมาพบว่าประชาชนต้องเดินทางมาลงทะเบียนด้วยตนเอง²⁷ และพบว่าขั้นตอนการรับลงทะเบียนยังไม่สามารถเข้าถึงกลุ่มคนที่มีรายได้น้อยได้ครอบคลุมนัก ดังนั้นหากมีการเพิ่มช่องทางในการลงทะเบียนไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานที่เข้าร่วมรับลงทะเบียนมากยิ่งขึ้น หรือ การลงพื้นที่เพื่อรับการลงทะเบียนจากประชาชนจะทำให้ประชาชนได้รับความสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น

การประชาสัมพันธ์: จากการสัมภาษณ์ข้าราชการและบุคลากรที่เกี่ยวข้องพบว่าการประชาสัมพันธ์โครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐนั้นยังไม่ทั่วถึง ทั้งในแง่ของการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักการและวิธีการลงทะเบียนเนื่องจากหน่วยงานต่าง ๆ ยังขาดความเชื่อมั่นและความไว้วางใจด้านการทำงานภายใต้โครงการฯ ในระยะเริ่มแรก นอกจากนี้การประชาสัมพันธ์ให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ที่มีรายได้น้อยทำได้ไม่ดีเท่าที่ควรเนื่องจากช่องทางในการประชาสัมพันธ์ ยังมีน้อยอยู่ เช่น การประชาสัมพันธ์ผ่านรายการเดินหน้าประเทศไทย รายการวิทยุลูกทุ่งมหานคร เป็นต้น ทั้งนี้จึงจำเป็นต้องเพิ่มช่องทางในการประชาสัมพันธ์ให้มากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็น สื่อโทรทัศน์ วิทยุ อินเทอร์เน็ต และที่สำคัญที่สุดคือการประสานงานโดยขอความร่วมมือผ่าน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ปลัดอำเภอ และนายอำเภอที่ใกล้ชิดและรู้จักประชาชนมากที่สุด

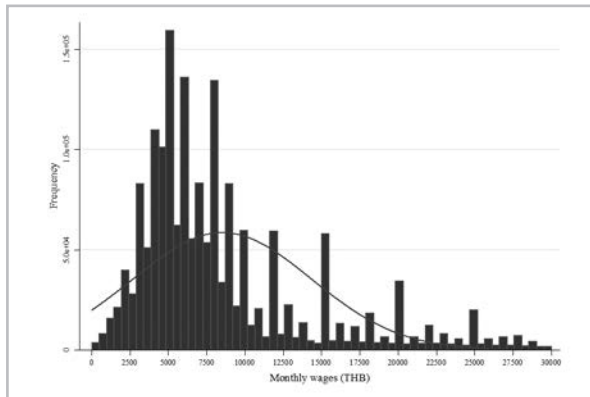
2.2 หลักเกณฑ์ของผู้มีคุณสมบัติของผู้มีรายได้น้อย

เกณฑ์รายได้: สำหรับการลงทะเบียนครั้งที่ผ่านมามีสิทธิในบัตรสวัสดิการแห่งรัฐจะต้องเป็นผู้ว่างงานหรือเป็นผู้ที่มีรายได้ไม่เกิน 100,000 บาท²⁸ โดยแบ่งเกณฑ์ความช่วยเหลือเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มที่ 1 คือผู้ที่มีรายได้น้อยไม่เกิน 30,000 บาทต่อปี และ กลุ่มที่ 2 คือผู้ที่มีรายได้ระหว่าง 30,001-100,000 บาทต่อปี อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาการกระจายรายได้ของประเทศไทยจะพบว่าควรปรับขยายเกณฑ์ขั้นสูง (Upper-bound) รายได้ของกลุ่ม 1 และปรับลดเกณฑ์ขั้นสูง (Upper-bound) ของรายได้ของกลุ่ม 2 โดยมีเหตุผลดังนี้

²⁷ สถานที่รับลงทะเบียนประกอบด้วยสำนักงานคลังจังหวัด (76 จังหวัด) ธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ธนาคารกรุงไทยและสำนักงานเขตกทม.

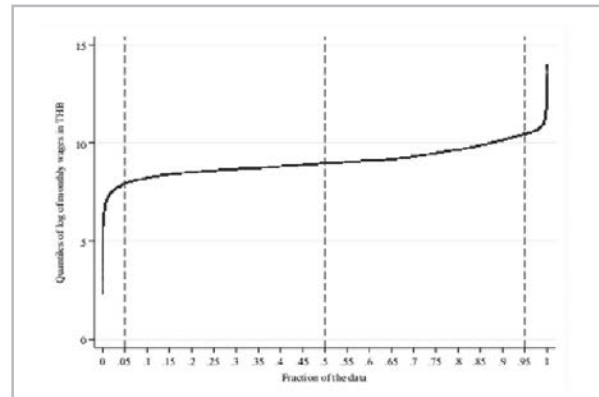
²⁸ รายได้ ณ ปี พ.ศ. 2559

รูปภาพที่ 3:
The Density of the Populations and Income Distribution

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ
รวบรวมโดย: ผู้เขียน

รูปภาพที่ 4:
Fraction of Log of Income in Thailand ปี 2549 - 2558

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ
รวบรวมโดย: ผู้เขียน

เมื่อพิจารณาความหนาแน่นของประชากรตามการกระจายรายได้ (The Density of the Populations and Income Distribution) (รูปภาพที่ 3) และลักษณะลอการิทึมของรายได้ (Fraction of Log of Income) ตามการกระจายรายได้ที่แบ่งเป็น 100 ส่วน (รูปภาพที่ 4) จะพบว่าลอการิทึมรายได้ของประชากรไทยมีความเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนทั้งหมด 3 ส่วนหลัก ณ รายได้ที่เปอร์เซ็นต์ไทล์ (Percentiles) ที่ 5, 50 และ 95 ดังนั้นหากต้องการจัดกลุ่มประชากรตามรายได้ควรแบ่งโดยอิงตามลักษณะการเปลี่ยนแปลงของลอการิทึมของรายได้ (Cameron and Trivedi, 2009, Chapter 7) เพราะฉะนั้นกลุ่มของประชากรจะถูกแบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มที่ 1²⁹ (รายได้ที่ต่ำที่สุด) ควรจะเป็นผู้ที่มีรายได้ร้อยละ 5 แรกของรายได้ของประชาชนทั้งหมด กลุ่มที่ 2³⁰ (รายได้ต่ำ) คือผู้ที่มีรายได้อยู่ระหว่างมากกว่าร้อยละ 5 ถึง ร้อยละ 25 กลุ่มที่ 3³¹ (รายได้ปานกลาง) คือรายได้ระหว่างร้อยละ 25 ไม่เกินรายได้ร้อยละ 75 กลุ่มที่ 4³² (รายได้สูง) รายได้ระหว่างร้อยละ 75 ถึงร้อยละ 95 และ กลุ่มที่ 5³³ (รายได้สูงที่สุด) คือรายได้มากกว่าร้อยละ 95 ขึ้นไป (รูปภาพที่ 5)

เกณฑ์รายได้ของ “ผู้มีรายได้น้อย” อิงตามระดับรายได้จากลำดับขั้นการกระจายรายได้ที่แท้จริงของประชากรไทย เกณฑ์รายได้ของผู้มีรายได้น้อยจะอยู่ที่ผู้ที่มีรายได้น้อยไม่เกินกลุ่มที่ 2 (รายได้ต่ำ) นั่นคือมีรายได้เฉลี่ยไม่เกินเดือนละ 5,275 บาท หรือ 63,300 บาทต่อปี (รูปภาพที่ 5) เมื่อพิจารณาเทียบกับค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำวันละ 300 บาทพบว่าแรงงานจะมีรายได้ปีละประมาณ 78,300 บาทต่อปี³⁴ ดังนั้นเกณฑ์ขั้นสูง (Upper-bound) ของผู้มีรายได้น้อยควรมีรายได้อยู่ระหว่าง 63,300 ถึง 78,300 บาทต่อปีเท่านั้น สำหรับเกณฑ์จุดตัด (Cut-off Income) ระหว่างผู้มีรายได้น้อยกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 คือ รายได้ตามเส้นความยากจน ณ ปี 2559 ซึ่งมีรายได้เฉลี่ย 2,667 บาทต่อเดือน หรือ 32,004 บาทต่อปี

²⁹ รายได้เฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 อยู่ที่เดือนละ 3,034 บาทต่อเดือน

³⁰ รายได้เฉลี่ยของกลุ่มที่ 2 อยู่ที่เดือนละ 5,275 บาทต่อเดือน

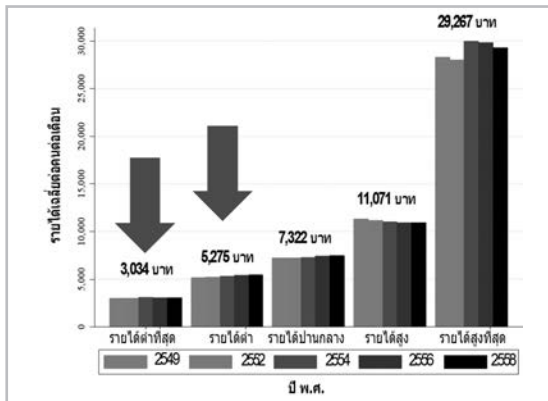
³¹ Log of Income ณ ตั้งแต่ร้อยละ 25 ถึง 75 ค่อนข้างคงที่จึงถูกจัดไว้อยู่ในกลุ่มเดียวกันนั่นคือกลุ่มรายได้ปานกลางโดยรายได้เฉลี่ยของกลุ่มที่ 2 อยู่ที่เดือนละ 7,322 บาทต่อเดือน

³² รายได้เฉลี่ยของกลุ่มที่ 4 อยู่ที่เดือนละ 11,071 บาทต่อเดือน

³³ รายได้เฉลี่ยของกลุ่มที่ 4 อยู่ที่เดือนละ 29,267 บาทต่อเดือน

³⁴ 300 บาท/วัน x 261 วัน (จำนวนวันทำงานใน 1 ปี มาจาก 365 วัน - 104 วัน:วันหยุดเสาร์-อาทิตย์ในหนึ่งปี)

รูปภาพที่ 5:
รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของประชากรไทย
ตามลำดับของการกระจายรายได้รายปี

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ
รวบรวมโดย: ผู้เขียน

ดังนั้นหากขยายเกณฑ์รายได้ผู้มีรายได้น้อย กลุ่ม 1 มากขึ้นจากรายได้ไม่เกิน 30,000 บาทต่อปี เป็น 33,000 บาท จะทำให้รัฐสามารถช่วยเหลือด้านสวัสดิการให้ตรงและครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายได้มากยิ่งขึ้น ในขณะที่หากมีการปรับลดเกณฑ์รายได้ของกลุ่ม 2 จากระหว่าง 30,001 ถึง 100,000 เป็น 33,001 ถึง 63,300 หรือ 78,300 บาทต่อปี รัฐจะประหยัดงบประมาณในการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยมากขึ้น และสามารถจัดกลุ่มคนที่สมควรได้รับสวัสดิการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยเนื่องจากผู้ที่มีรายได้สูงกว่าเกณฑ์ข้างต้นนั้นเป็นผู้ที่มีรายได้ที่จัดอยู่ในกลุ่มที่ 3 ซึ่งมีรายได้อยู่ในระดับปานกลาง

นอกจากนี้การตั้งหลักเกณฑ์มูลค่าทรัพย์สินทางการเงิน³⁵ และทรัพย์สินด้านอสังหาริมทรัพย์³⁶ ที่ผู้มีรายได้น้อยครอบครองหรือถือกรรมสิทธิ์อยู่ให้สอดคล้องกับเกณฑ์ขั้นสูงสุด (Upper-bound) ของเกณฑ์กำหนดรายได้ข้างต้นที่ไม่เกิน 63,300 หรือ 78,300 บาทต่อปี การประเมินมูลค่าทรัพย์สินจะสมเหตุสมผลและยุติธรรมต่อประชาชนทุกคนโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ถือครองที่ดินในสถานที่ที่แตกต่างกันออกไป ยกตัวอย่างเช่น ที่ดินที่จำนวน 1 ไร่ในกรุงเทพมหานครอาจมีมูลค่าสูงกว่าที่ดินจำนวน 10 ไร่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นต้น

2.2 การตรวจสอบคุณสมบัติ

ตรวจสอบรายได้: ถึงแม้ว่าข้อมูลรายได้จะเป็นการกรอกข้อมูลโดยผู้ลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐเอง แต่มีการตรวจสอบรายได้จากข้อมูลการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาโดยกรมสรรพากร อย่างไรก็ตามพบว่าเพดานรายได้ขั้นต่ำที่กรมสรรพากรสามารถตรวจสอบได้ตามอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอยู่ที่ 150,001 บาทต่อปีขึ้นไปเท่านั้น³⁷ ฉะนั้นหากเทียบกับเพดานรายได้ของผู้มีคุณสมบัติของผู้มีรายได้น้อยเดิมที่ 100,000 บาทต่อปี หมายความว่ายังมีช่องว่าง³⁸ให้ผู้ที่มีรายได้อยู่ระหว่าง 100,001 ถึง 150,000 บาทต่อปี กลายเป็นผู้ที่มิสิทธิ์ได้รับบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ นั่นคือเป็นผู้ที่ “จนไม่จริงแต่มีบัตร” นั่นเอง

หากมีการปรับลดเกณฑ์รายได้ขั้นต่ำตามข้อเสนอแนะจาก 100,000 บาทต่อปี เป็น 63,300 หรือ 78,300 บาทต่อปี แม้หลักเกณฑ์ดังกล่าวจะนำไปสู่การใช้จ่ายงบประมาณด้านสวัสดิการอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น แต่อย่างไรก็ตามการตรวจสอบจะต้องอาศัยการตรวจสอบที่เข้มข้นมากยิ่งขึ้น เช่น นอกจากตรวจสอบรายได้ของผู้มีรายได้น้อยจากฐานภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแล้วควรมีการตรวจสอบรายได้ของลูกจ้างหรือพนักงานจากผู้ประกอบการ (ฐานข้อมูลการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล) ที่ผู้มีรายได้น้อยทำงานอยู่ เป็นต้น ดังนั้นแบบฟอร์มการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐจะต้องระบุให้ผู้ลงทะเบียนระบุสถานที่ทำงานหรือนายจ้างเพิ่มเติม

³⁵ เงินฝากธนาคาร สลากออมสิน สลาก ธนาคารการเกษตรและสหกรณ์เพื่อการเกษตร พันธบัตรและตราสารหนี้

³⁶ ที่อยู่อาศัยประเภทที่ดิน (บ้าน ทาวน์เฮาส์ และทาวน์โฮม) ที่ดินทำกินสำหรับทำการเกษตรและอื่น ๆ (สำหรับทำการค้า โกดังและยุ้งฉาง) และที่ดินที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์

³⁷ ผู้ที่มีเงินได้สุทธิระหว่าง 0 ถึง 150,000 บาทต่อปี จะได้รับการยกเว้นการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ดังนั้นบุคคลดังกล่าวจะไม่มีข้อมูลในฐานข้อมูลการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของกรมสรรพากร

³⁸ รายได้อยู่สูงเกินกว่าคุณสมบัติและมีรายได้ต่ำกว่าเพดานการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นผู้ที่มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ

ตรวจสอบทรัพย์สินทางการเงิน: สำนักงานเศรษฐกิจการคลังได้รับความร่วมมือจากธนาคารแห่งประเทศไทย ธนาคารเฉพาะกิจของรัฐ³⁹ และธนาคารพาณิชย์ 14 แห่ง⁴⁰ ในการตรวจสอบทรัพย์สินทางการเงินของผู้มีรายได้น้อย ทั้งนี้ในอนาคตจะมีการวางแผนในการตรวจสอบภาวะความเป็นหนี้กับ บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด โดยผู้ที่ตรวจพบว่าเป็นผู้ที่ได้รับอนุมัติสินเชื่อ⁴¹ จะถือว่าไม่ใช่เป็นผู้ที่มีรายได้น้อยเนื่องจากเป็นผู้ที่สถาบันการเงินประเมินแล้วว่าสามารถจ่ายคืนสินเชื่อได้ในอนาคต นอกจากนี้ขั้นตอนการตรวจสอบทรัพย์สินทางการเงินสามารถทำให้รัดกุมมากยิ่งขึ้นโดยการตรวจสอบฐานะทางการเงินด้านความยั่งยืนของรายได้และทรัพย์สิน เช่น ตรวจสอบการเคลื่อนไหวของเงิน (Dynamic Data analysis) ในบัญชีธนาคารควบคู่กับจำนวนเงินสุทธิจะสามารถแก้ปัญหา “จนไม่จริงแต่มีบัตร” ได้

ตรวจสอบทรัพย์สินด้านอสังหาริมทรัพย์: จากการที่ผู้มีรายได้น้อยยื่นเรื่องขออุทธรณ์ที่ผ่านมาพบว่า กรณีร้องเรียนส่วนมากคือเรื่องการถือกรรมสิทธิ์ที่ดินเนื่องจากจำนวนที่ดินในฐานข้อมูลของสำนักงานที่ดินจังหวัดกับกรมที่ดินมีข้อมูลที่ไม่ตรงกัน ทั้งนี้อาจจะเกิดจากความล่าช้าด้านการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงข้อมูลให้ทันสมัยและข้อมูลยังจัดเก็บในรูปแบบเอกสารที่เป็นกระดาษอยู่

การตรวจสอบที่ควรมีเพิ่มเติม: การลดจำนวนคนที่ “จนไม่จริงแต่มีบัตร” ยังสามารถทำได้โดยการตรวจสอบการครอบครองหรือผู้ถือกรรมสิทธิ์รถยนต์ โดยขอความร่วมมือกับกรมการขนส่งทางบก ให้ตรวจสอบลักษณะรถ (เช่น เก๋ง กระบะ จักรยานยนต์ เป็นต้น) ขนาดรถยนต์ ชนิดและรุ่นของรถยนต์ ประกอบกับวันจดทะเบียนรถยนต์เพื่อพิจารณาและประเมินมูลค่ารถยนต์ให้อยู่ภายใต้กรอบของการเป็นผู้มีรายได้น้อย เช่นมูลค่ารถยนต์ต้องมีมูลค่าไม่เกิน 63,300 หรือ 78,300 บาท ณ วันที่ทำการตรวจสอบ เป็นต้น ทั้งนี้หากไม่มีการตรวจสอบมูลค่าของรถยนต์อาจจะส่งผลกระทบต่อผู้มีรายได้น้อยที่แท้จริงที่ถือกรรมสิทธิ์รถยนต์ที่มีอายุมากกว่า 20 ปีซึ่งมูลค่ารถยนต์ดังกล่าวอาจมีมูลค่าต่ำกว่า 63,300 หรือ 78,300 บาท⁴² ก็เป็นไปได้ นอกจากนี้สามารถตรวจสอบประวัติการทำหนังสือเดินทางและข้อมูลการเดินทางไปต่างประเทศโดยกรมการกงสุล กระทรวงต่างประเทศ ตรวจสอบการใช้น้ำ-ไฟในครัวเรือน หากพบว่ามีค่าใช้จ่ายด้านสาธารณูปโภคสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด เช่น 1,000 บาทต่อเดือนถือว่าเป็นผู้ที่ไม่ผ่านคุณสมบัติ เป็นต้น

2.3 การปรับปรุงแบบฟอร์มลงทะเบียนเพื่อรับบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ

ข้อมูลด้านรายได้ควรปรับให้ผู้ลงทะเบียนกรอกจากเป็นลำดับขั้นของรายได้เป็นตัวเลข (Continuous Variable) ทั้งนี้จะสามารถนำข้อมูลไปประยุกต์ใช้ในการคำนวณโดยใช้เศรษฐมิติในเชิงลึกและซับซ้อนมากยิ่งขึ้นเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขและจัดความยากจนของประเทศให้ถูกต้องและแม่นยำมากขึ้น นอกจากนี้ควรลดขั้นตอนและเวลาในการกรอกข้อมูลบางส่วนที่สามารถตรวจสอบโดยใช้เลขบัตรประชาชนได้ เช่น ชื่อ นามสกุล วันเดือนปีเกิด ที่อยู่ตามทะเบียนให้เหลือเพียงที่อยู่ปัจจุบันเท่านั้น โดยคุณสมบัติของผู้มีรายได้น้อยจะถูก

³⁹ ธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

⁴⁰ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารเกียรตินาคิน จำกัด (มหาชน) ธนาคารซีไอเอ็มบี ไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารทีสโก้ จำกัด (มหาชน) ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ธนาคารธนชาต จำกัด (มหาชน) ธนาคารยูโอบี จำกัด (มหาชน) ธนาคารแลนด์ แอนด์ เฮาส์ จำกัด (มหาชน) ธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ด (ไทย) จำกัด (มหาชน) และธนาคารไอซีบีซี (ไทย) จำกัด (มหาชน)

⁴¹ สินเชื่อบ้าน สินเชื่อกู้ยืม สินเชื่อเงินสด การเช่าซื้อรถยนต์ ประวัติการค้าประกัน การซื้อขายหลักทรัพย์

⁴² บัญชีราคาประเมินรถยนต์และรถจักรยานยนต์ พ.ศ. 2559 กรมการขนส่งทางบก กระทรวงคมนาคม

ตรวจสอบจากระบบของฐานข้อมูลที่หน้าเชื่อถือและถูกต้องจากหน่วยงานภาครัฐมากกว่าการยึดหลักจากการให้ข้อมูลโดยประชาชน แต่อย่างไรก็ตามทุกสิ่งเกิดขึ้นได้ต้องเกิดจากการพัฒนาระบบการจัดเก็บข้อมูลที่เป็นระบบและมีการเชื่อมต่อในรูปแบบเดียวกันระหว่างหน่วยงานราชการ

บทสรุป

โครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐนับว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีสำหรับความพยายามขจัดปัญหาความเหลื่อมล้ำและความยากจนในประเทศไทยโดยเริ่มจากการรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลขนาดใหญ่ที่อาศัยเทคโนโลยีทางโปรแกรมขั้นสูงเข้ามาช่วย นอกจากนี้ยังมีการเตรียมพร้อมด้านการใช้ประโยชน์ข้อมูลไม่ว่าจะเป็นการจัดการและจัดระบบฐานข้อมูลให้แสดงผลให้ดูง่ายและสะดวกต่อผู้บริหาร ในรูปแบบของ Fact Sheet และ Dashboard ที่ให้ข้อมูลจำเ็นด้านต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีความพยายามในการนำข้อมูลมาวิเคราะห์เชิงลึกอีกด้วย แต่อย่างไรก็ตามสิ่งสำคัญและความท้าทายนับจากนี้คือการให้ความสำคัญกับฐานข้อมูลและผลทางเศรษฐมิติเพื่อประกอบการพิจารณาสำหรับออกนโยบายให้ตรงจุดและมีประสิทธิภาพสูงสุด นอกจากนี้คือการสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐโดยเฉพาะอย่างยิ่งการบูรณาการด้านการเชื่อมต่อข้อมูล (การเชื่อมต่อโดยอาศัย “เลขบัตรประชาชน” เป็นตัวกลาง) ซึ่งจะนำไปสู่ระบบการช่วยเหลือสวัสดิการอย่างเป็นระบบและลดความซ้ำซ้อนอีกด้วย ทั้งนี้แต่ละหน่วยงานจำเป็นต้องอาศัยบุคลากรและคณะทำงานที่มีความรู้และความสามารถเฉพาะทาง เช่น Data Science และ Data Analytics เป็นต้น เพื่อเป็นกลไกขับเคลื่อนหลักด้านการสร้างระบบและการประสานดังกล่าว

เอกสารอ้างอิง

- Cameron, C. A., and Trivedi, P. K., 2009. *Microeconometrics using Stata* (Revised.). College Station, TX: StataCorp LP.
- Phromwong, S., 2017. *The Causal Impact of Education on Income, Income Inequality and Poverty in Thailand*, University of Portsmouth.

บทวิเคราะห์

การท่อกเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจภาคตะวันตก¹

บทสรุปผู้บริหาร

○ อัตราการเจริญเติบโตเศรษฐกิจของภาคตะวันตกในช่วง 10 ที่ผ่านมามีอยู่ในระดับต่ำโดยขยายตัวเพียงร้อยละ 1.8 เท่านั้น ในขณะที่อัตราการขยายตัวเศรษฐกิจไทยขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 3.4 อย่างไรก็ตามรายได้จากการเยี่ยมชมเยือนของภาคตะวันตกในช่วงเกือบ 10 ปีที่ผ่านมา กลับมีขยายตัวในระดับสูงที่ร้อยละ 18.4 สูงกว่าทั้งประเทศที่ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 16.9

○ จากการประเมินศักยภาพการท่อกเกี่ยวกับภาคตะวันตก ด้วยวิธี BCG Matrix พบว่า มี 4 กลุ่ม ได้แก่ 1. กลุ่มจังหวัดที่มีศักยภาพในด้านการท่อกเกี่ยวกับในระดับสูง (High Share + High Growth) ได้แก่ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และกาญจนบุรี 2. กลุ่มจังหวัดที่เคยมีศักยภาพในด้านการท่อกเกี่ยวกับ (High Share + Low Growth) ได้แก่ จังหวัดเพชรบุรี 3. กลุ่มจังหวัดที่มีแนวโน้มที่จะมีศักยภาพ (Low Share + High Growth) ได้แก่ จังหวัดราชบุรี และสมุทรสงคราม และ 4. กลุ่มจังหวัดที่ต้องการพัฒนาเพื่อเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพในด้านการท่อกเกี่ยวกับในภูมิภาค (Low Share + Low Growth) ได้แก่ จังหวัดสุพรรณบุรี

○ จากการวิเคราะห์ BCG Matrix ร่วมกับการวิเคราะห์แบบ SWOT Analysis นำมาซึ่งข้อเสนอแนะเชิงนโยบายจากเพื่อยกระดับการพัฒนาการท่อกเกี่ยวกับภาคตะวันตก แบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 จังหวัดที่มีศักยภาพในด้านการท่อกเกี่ยวกับในระดับสูง คือการให้ความสำคัญการรักษามาตรฐานในด้านคุณภาพของการท่อกเกี่ยวกับ การดูแลรักษาความสะอาด รวมถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและนักท่องเที่ยว ในขณะที่กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มที่ยังไม่เป็นที่รู้จักมากนัก จึงจำเป็นต้องการเร่งประชาสัมพันธ์การท่อกเกี่ยวกับ ร่วมกับการศึกษาจุดเด่นของการท่อกเกี่ยวกับในแต่ละจังหวัดมาเพื่อออกแบบแพ็คเกจการท่อกเกี่ยวกับให้เหมาะสมกับความต้องการของนักท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่น รวมถึงควรเน้นการส่งเสริมความร่วมมือกันภายในชุมชน และพัฒนาคนในท้องถิ่นให้มีทักษะ ความรู้ต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาการท่อกเกี่ยวกับในชุมชน ซึ่งจะช่วยกระตุ้นให้เกิดการจ้างงานภายในชุมชนให้คนในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น ลดความยากจน และมีการกระจายรายได้ไปสู่ชุมชนได้ทั่วถึงมากขึ้น

1. ความสำคัญของการท่อกเกี่ยวกับ

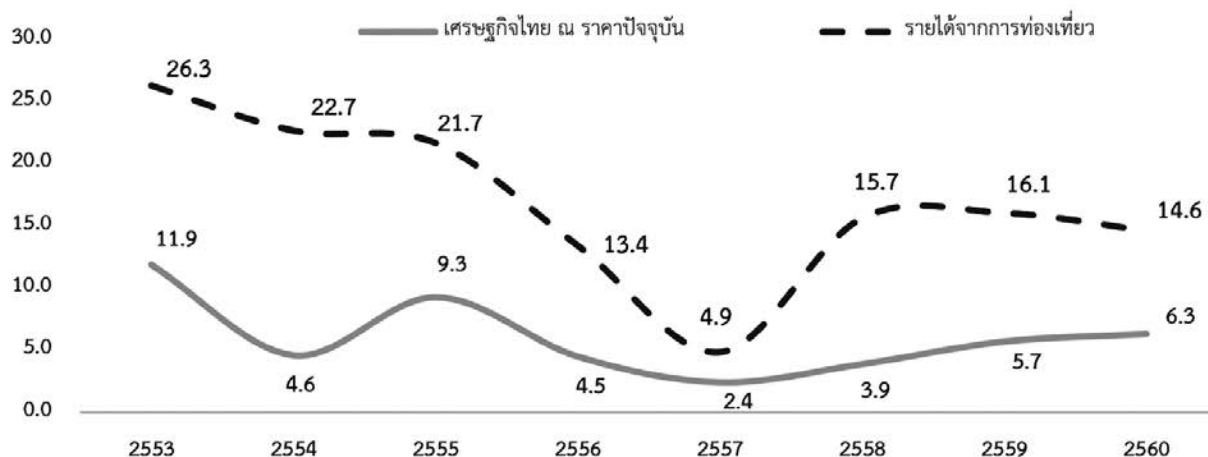
การท่อกเกี่ยวกับเป็นหนึ่งในสาขาการผลิตด้านบริการที่มีความสำคัญและประกอบด้วยธุรกิจหลายประเภทเกี่ยวข้องกัน เช่น บริการด้านคมนาคมขนส่ง บริการที่พักแรมและร้านอาหาร และธุรกิจนำเที่ยว ก่อให้เกิดการผลิตสินค้าและบริการต่าง ๆ ในประเทศ ซึ่งจะช่วยสร้างงาน สร้างอาชีพให้กับคนในประเทศและภายในชุมชน ทำให้เกิดการหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ ซึ่งจากข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่าการท่อกเกี่ยวกับเป็นหนึ่งในสาขาการผลิตด้านบริการที่ช่วยสนับสนุนการขยายตัวของเศรษฐกิจไทยอย่างต่อเนื่อง สะท้อนจากในปี 2560

¹ ผู้เขียน น.ส.กาญจนา จันทร์ชิต เศรษฐกรชำนาญการ สำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค ขอขอบคุณ ดร.นพพัชร อัครวัลลภ ผู้อำนวยการส่วนวิเคราะห์และสถาบันสัมพันธ์ และ ดร.พิสิทธิ์ พัวพันธ์ ผู้อำนวยการสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค สำหรับข้อเสนอแนะ ทั้งนี้ ข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความนี้เป็นความเห็นของผู้เขียน ซึ่งไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความเห็นของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของสาขาที่พักแรมและบริการด้านอาหาร มีสัดส่วนกว่าร้อยละ 5.0 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศทั้งหมด และหากรวมกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในสาขาขนส่ง และคมนาคมแล้ว พบว่ามีสัดส่วนเกือบร้อยละ 13.0 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศทั้งหมด

โดยในปี 2560 จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติอยู่ที่ 35.59 ล้านคน สามารถทำได้ให้กับประเทศไทย กว่า 1.83 ล้านล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 11.8 ของเศรษฐกิจไทย และหากรวมการท่องเที่ยวภายในประเทศ เข้าไปด้วย พบว่ารายได้จากการท่องเที่ยวของประเทศไทยในปี 2560 อยู่ที่ประมาณ 2.75 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 17.8 ของเศรษฐกิจไทย นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาอัตราการเจริญเติบโตของรายได้ จากการท่องเที่ยว พบว่ามีลักษณะของการขยายตัวต่อเนื่องและสูงกว่าอัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจไทย มาโดยตลอด บ่งชี้ว่าภาคการท่องเที่ยว เป็นปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนการขยายตัวของเศรษฐกิจไทยอย่างต่อเนื่อง

ภาพที่ 1 อัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจไทย ณ ราคาปัจจุบัน และรายได้จากการท่องเที่ยวระหว่าง 2553-2560

ที่มา: สำนักงานพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) และกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

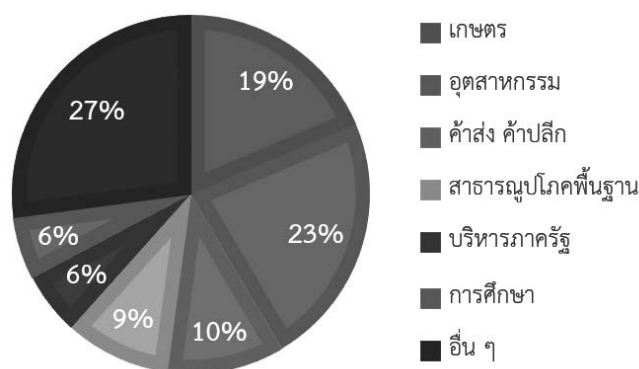
ดังนั้น การท่องเที่ยวจึงถือเป็นเครื่องมือหนึ่งที่จะช่วยสร้างรายได้และกระจายรายได้ (Income distribution) ให้กับประเทศ รวมถึงแหล่งชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นต่าง ๆ (ดร.จกมล คำไล่ และคณะ 2561) และควรได้รับการสนับสนุนเพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจในส่วนภูมิภาค โดยเฉพาะเศรษฐกิจภาคตะวันตก

2. พัฒนาการเศรษฐกิจภาคตะวันตก

เศรษฐกิจภาคตะวันตก ประกอบด้วยเศรษฐกิจ 6 จังหวัด อันได้แก่ จังหวัดราชบุรี กาญจนบุรี ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี สุพรรณบุรี และสมุทรสงคราม มีขนาดเศรษฐกิจรวมกันอยู่ที่ 517,532 ล้านบาท ในปี 2559 หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 5.3 ของเศรษฐกิจไทย เมื่อพิจารณาถึงอัตราการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจของภาคตะวันตกในช่วง 10 ที่ผ่านมา พบว่าขยายเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำ โดยขยายตัวเพียงร้อยละ 1.8 เท่านั้น และมีแนวโน้มที่จะมีอัตราการขยายตัวลดลงเรื่อย ๆ สะท้อนจากอัตราการขยายตัวในช่วง 3 ปีล่าสุด (2557-2559) พบว่าขยายตัวเพียงร้อยละ 0.9 1.9 และ 0.7 ตามลำดับ ในขณะที่เศรษฐกิจไทยทั้งประเทศขยายตัวเฉลี่ยที่ร้อยละ 3.4 ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา และในปี 2557 2558 และ 2559 ขยายตัวร้อยละ 1.0 3.0 และ 3.3 ตามลำดับ บ่งชี้ว่าเศรษฐกิจภาคตะวันตกขยายตัวน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของทั้งประเทศต่อเนื่องในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา

และหากพิจารณาถึงอัตราการขยายตัวแยกรายจังหวัดของภาคตะวันตกในช่วง 10 ที่ผ่านมา พบว่าเกือบทุกจังหวัดขยายตัวในระดับต่ำ โดยจังหวัดราชบุรี ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี สุพรรณบุรี และสมุทรสงครามขยายตัวร้อยละ 1.7 2.2 1.0 1.9 และ 0.6 ตามลำดับ มีเพียงจังหวัดกาญจนบุรีเท่านั้นที่ขยายตัวสูงกว่าทุกจังหวัดในกลุ่มที่ขยายตัวร้อยละ 2.9 แต่ยังคงต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของการขยายตัวเฉลี่ยของทั้งประเทศอยู่ดี ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการขยายตัวในระดับต่ำของสาขาการผลิตสำคัญ อาทิ เกษตรกรรม และอุตสาหกรรม ซึ่งจากโครงสร้างเศรษฐกิจภาคตะวันตกในปี 2559 พบว่าภาคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมมีสัดส่วนรวมกันกว่าร้อยละ 40 ของเศรษฐกิจภาคตะวันตกทั้งหมด ในขณะที่สาขาที่พักแรมและบริการร้านอาหารมีแนวโน้มขยายตัวต่อเนื่องในทุกจังหวัด แต่มีสัดส่วนต่อเศรษฐกิจภาคตะวันตกเพียงร้อยละ 3.0 เท่านั้น

ภาพที่ 2 โครงสร้างเศรษฐกิจภาคตะวันตกปี 2559

ที่มา: สศช.

ตารางที่ 1 อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจภาคตะวันตกแบบปริมาณลูกโซ่แยกรายจังหวัด

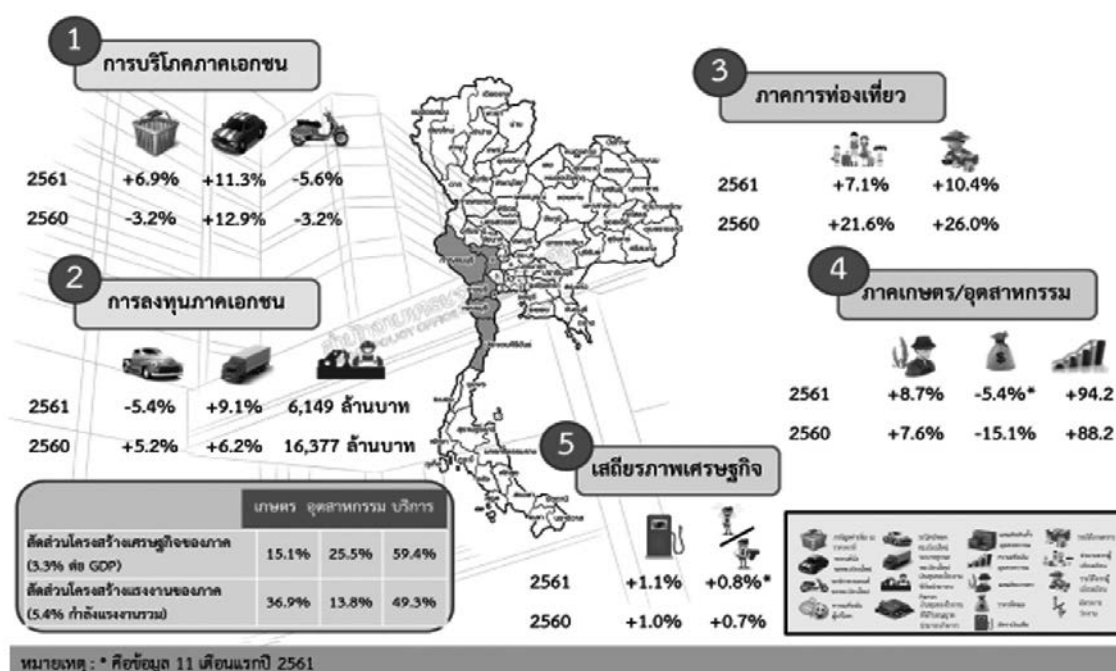
	2549	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2558	2559	ค่าเฉลี่ย
ราชบุรี	2.2	0.1	-1.8	3.2	7.2	1.6	2.4	-4.3	3.7	3.6	0.7	1.7
กาญจนบุรี	4.8	12.4	-2.9	2.8	-4.1	9.3	6.1	2.1	0.8	-0.6	1.5	2.9
ประจวบคีรีขันธ์	8.0	-1.0	3.7	-5.0	4.8	6.1	0.7	2.2	0.0	0.6	4.3	2.2
เพชรบุรี	2.3	3.2	-2.8	-0.6	5.6	-2.6	10.8	-2.9	-3.5	-0.4	2.2	1.0
สุพรรณบุรี	3.8	3.3	3.7	-0.1	-6.9	14.3	7.6	-3.5	-0.4	4.3	-5.5	1.9
สมุทรสงคราม	7.1	-4.4	1.5	-1.6	-3.9	3.0	-3.9	-0.1	4.6	1.3	2.7	0.6
ภาคตะวันตก	4.1	2.8	-0.2	0.5	1.7	5.2	4.4	-1.7	0.9	1.9	0.7	1.8
เศรษฐกิจประเทศ	5.0	5.4	1.7	-0.7	7.5	0.8	7.2	2.7	1.0	3.0	3.3	3.4

ที่มา: สศช.

ในขณะที่เครื่องชี้เศรษฐกิจในปี 2560 และ 2561 จากด้านอุปสงค์ จากการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม ณ ราคาครั้งที่ ในปี 2561 กลับมาขยายตัวที่ร้อยละ 6.9 จากปี 2560 ที่หดตัวร้อยละ -3.2 ตามการขยายตัวในจังหวัดกาญจนบุรี และสุพรรณบุรี เป็นต้น สอดคล้องกับการบริโภคภาคเอกชนในหมวดสินค้าสิ้นค้าคงทนจากยอดรถยนต์นั่งจดทะเบียนใหม่ในปี 2561 ขยายตัวร้อยละ 11.3 ต่อเนื่องจากปี 2560 ที่ขยายตัวร้อยละ 12.9 ในขณะที่การลงทุนภาคเอกชนในหมวดเครื่องมือเครื่องจักรในปี 2561 พบว่าขยายตัวชะลอลงจากปี 2560 สะท้อนจากยอดรถปิคอัพจดทะเบียนใหม่ในปี 2561 หดตัวร้อยละ -5.4 จากปี 2560 ที่ขยายตัวร้อยละ 5.2 สอดคล้องกับเงินลงทุนที่เริ่มประกอบกิจการในปี 2561 อยู่ที่ 6,149 ล้านบาท ปรับลดลงจากปี 2560 ที่อยู่ที่

16,377 ล้านบาท สำหรับด้านอุปทาน โดยภาคการท่องเที่ยวภาคตะวันตก สะท้อนจากจำนวนผู้เยี่ยมเยือนในภาคตะวันตก ในปี 2561 อยู่ที่ 33,234,309 คน ปรับตัวเพิ่มขึ้นจากปี 2560 ที่อยู่ที่ 31,020,656 ครั้ง หรือขยายตัวร้อยละ 7.1 สามารถสร้างรายได้ให้กับภูมิภาค อยู่ที่ 114,539 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2560 ที่อยู่ที่ 103,779 ล้านบาท หรือคิดเป็นอัตราการขยายตัวร้อยละ 10.4 ต่อปี โดยเป็นการขยายตัวของผู้เยี่ยมเยือนของคนไทยและคนต่างประเทศ ในขณะที่ภาคเกษตรปรับตัวดีขึ้นเช่นกัน สะท้อนจากอัตราการขยายตัวของดัชนีผลผลิตสินค้าเกษตรในปี 2561 ขยายตัวร้อยละ 8.7 สอดคล้องกับดัชนีราคาสินค้าเกษตรที่หดตัวในอัตราชะลอลงที่ร้อยละ -5.4 เป็นต้น

ภาพที่ 3 เครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจภาคตะวันตกในปี 2560 และ ปี 2561

ตารางที่ 2 อัตราการขยายตัวของรายได้จากการท่องเที่ยวภาคตะวันตกแยกรายจังหวัด

	2553	2554	2555	2556	2557	2558	2559	2560	ค่าเฉลี่ย
ราชบุรี	4.8	22.9	34.9	14.6	7.9	20.5	25.2	34.2	20.6
กาญจนบุรี	25.6	1.8	30.9	12.6	13.8	24.1	9.7	17.6	17.0
สุพรรณบุรี	24.2	18.4	23.6	12.7	24.6	40.7	10.0	13.6	21.0
สมุทรสงคราม	21.3	37.2	38.4	13.3	25.8	24.7	10.4	29.7	25.1
เพชรบุรี	(13.4)	62.6	22.0	7.6	9.0	8.5	5.9	33.9	17.0
ประจวบคีรีขันธ์	15.2	63.7	30.9	7.3	6.5	9.1	4.4	34.5	21.5
ภาคตะวันตก	8.3	41.5	28.1	9.0	10.0	14.5	7.2	28.7	18.4
ทั้งประเทศ	26.3	22.7	21.7	13.4	4.9	15.7	16.1	14.6	16.9

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

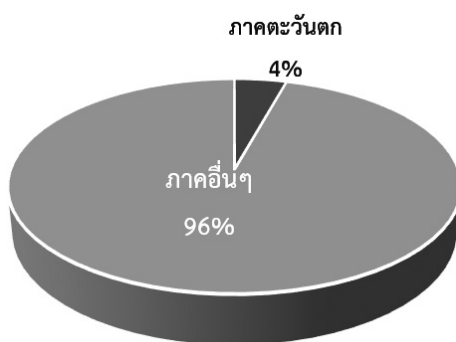
ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าว สะท้อนให้เห็นถึงการท่องเที่ยวในภาคตะวันตกมีแนวโน้มสดใสต่อเนื่อง และเป็นภาคสาขาเศรษฐกิจสำคัญที่ช่วยประคับประคองเศรษฐกิจภาคตะวันตกให้ขยายตัวได้ จึงควรจะต้องสนับสนุนและส่งเสริมภาคการท่องเที่ยวในภูมิภาคตะวันตกให้มากขึ้น เพื่อทดแทนสาขาเศรษฐกิจหลักที่มีแนวโน้มขยายตัวในอัตราชะลอลง และเป็นสาขาเศรษฐกิจหลักที่จะช่วยสนับสนุนเศรษฐกิจภาคตะวันตกต่อไป

3. เเจาะลึกการท่องเที่ยวในภาคตะวันตกในช่วงที่ผ่านมา

สถานการณ์การท่องเที่ยวในช่วงเกือบ 10 ปีที่ผ่านมาตั้งแต่ปี 2553-2560 พบว่าภาคตะวันตกมีรายได้จากการท่องเที่ยวขยายตัวในระดับสูงอย่างต่อเนื่อง สะท้อนจากค่าเฉลี่ยของรายได้จากการเที่ยวในตะวันตกขยายตัวร้อยละ 18.4 โดยเฉพาะในปี 2560 ล่าสุด พบว่าขยายตัวถึงร้อยละ 28.7 สูงกว่าค่าเฉลี่ยของทั้งประเทศทั้งในช่วงเกือบ 10 ปีที่ผ่านมา และในปี 2560 โดยรายได้จากการท่องเที่ยวขยายตัวร้อยละ 14.6 และ 16.9 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาถึงรายได้จากการท่องเที่ยวแยกรายจังหวัดในภูมิภาค พบว่าเป็นการขยายตัวในระดับสูงในทุกจังหวัด โดยจังหวัดสมุทรสงครามและประจวบคีรีขันธ์ที่ขยายตัวเฉลี่ยในช่วงเกือบ 10 ปีที่ผ่านมาสูงที่สุดที่ร้อยละ 25.1 และ 21.5 ตามลำดับ ในขณะที่จังหวัดอื่น ๆ ขยายตัวดีเช่นกัน อาทิ จังหวัดสุพรรณบุรี และจังหวัดราชบุรี ขยายตัวร้อยละ 21.0 และ 20.6 ตามลำดับ

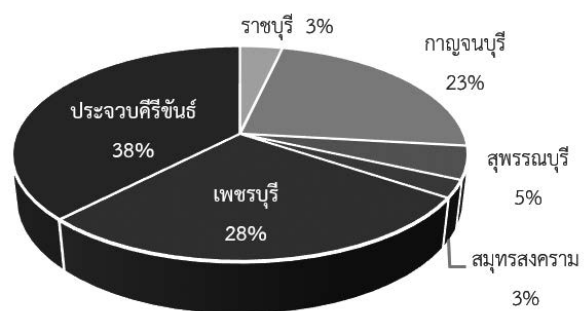
อย่างไรก็ดีเมื่อศึกษาในเชิงโครงสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวของภาคตะวันตก พบว่ามีสัดส่วนเพียงประมาณร้อยละ 4.0 ของรายได้จากการท่องเที่ยวของประเทศไทยทั้งหมด โดยจังหวัดที่มีรายได้จากการท่องเที่ยวสูงที่สุดของภาคตะวันตก ในปี 2560 ได้แก่ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีสัดส่วนถึงร้อยละ 38.0 ของรายได้จากการท่องเที่ยวภาคตะวันตก รองลงมาเป็นจังหวัดเพชรบุรี และกาญจนบุรี มีสัดส่วนร้อยละ 28.0 และ 23.0 ของรายได้จากการท่องเที่ยวภาคตะวันตก ตามลำดับ ในขณะที่จังหวัดสุพรรณบุรี สมุทรสงคราม และราชบุรี มีสัดส่วนเพียงประมาณร้อยละ 5.0 3.0 และ 3.0 ตามลำดับ นอกจากนี้เมื่อจำแนกเป็นโครงสร้างของรายได้จากการท่องเที่ยวที่จำแนกเป็นรายได้ของคนไทยและคนต่างประเทศแล้ว พบว่ามาจากรายได้จากผู้เยี่ยมเยือนคนไทยเป็นหลัก ด้วยสัดส่วนร้อยละ 81.6 ของรายได้จากการท่องเที่ยวภาคตะวันตก และรายได้จากผู้เยี่ยมเยือนที่มาจากคนต่างประเทศมีสัดส่วนร้อยละ 18.4 รายได้จากการท่องเที่ยวภาคตะวันตก

ภาพที่ 4 โครงสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวไทย ปี 2560

ที่มา: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

ภาพที่ 5 โครงสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวภาคตะวันตก แยกรายจังหวัด ปี 2560

ที่มา: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

4. ประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวของภาคตะวันตก

4.1 การวิเคราะห์ BCG Matrix

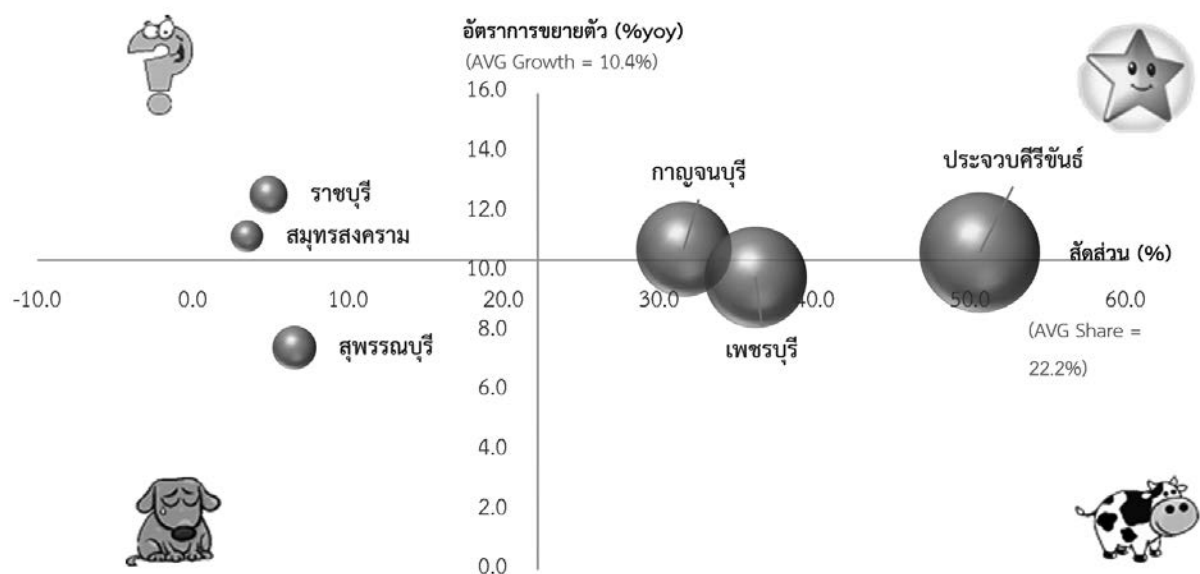
การวิเคราะห์จะอาศัยเครื่องมือ BCG Matrix ซึ่งเป็นการวิเคราะห์เชิงปริมาณ สะท้อนสถานะและศักยภาพ อัตราการเติบโต รวมถึงผลิตภาพของภาคการท่องเที่ยว โดยจะพิจารณาสัดส่วนและอัตราการเติบโตของรายได้จากผู้เยี่ยมเยือนในแต่ละจังหวัดของภาคตะวันตก จากผลการวิเคราะห์ BCG Matrix ได้ผลดังนี้

ตารางที่ 3 ตารางการวิเคราะห์ข้อมูลรายได้จากการเยี่ยมเยือนของภาคตะวันตก ในปี 2561 ผ่าน BCG Matrix

กลุ่มที่ได้จาก BCG	จังหวัด
กลุ่ม Star (<i>High Share + High Growth</i>)	กาญจนบุรี ประจวบคีรีขันธ์
กลุ่ม Question Mark (<i>Low Share + High Growth</i>)	ราชบุรี สมุทรสงคราม
กลุ่ม Cash cows (<i>High Share + Low Growth</i>)	เพชรบุรี
กลุ่ม Dog (<i>Low Share + Low Growth</i>)	สุพรรณบุรี

ที่มา: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา คำนวณโดยผู้เขียน

ภาพที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูลรายได้จากการเยี่ยมเยือนของภาคตะวันตก ในปี 2561 ผ่าน BCG Matrix²

ที่มา: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา คำนวณโดยผู้เขียน

² BCG Matrix คือ โมเดลที่ใช้วิเคราะห์เชิงปริมาณ สะท้อนสถานะและศักยภาพอัตราการเติบโต รวมถึงผลิตภาพ แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ 1. กลุ่ม Dogs คือ จังหวัดที่มีสัดส่วนและอัตราการเติบโตของรายได้จากผู้เยี่ยมเยือนอยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของ 6 จังหวัดภาคตะวันตก 2. กลุ่ม Question Marks คือ จังหวัดที่มีสัดส่วนของรายได้ของผู้เยี่ยมเยือนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของสัดส่วนของ 6 จังหวัดภาคตะวันตก แต่อัตราการเติบโตอยู่ในระดับสูงกว่าค่าเฉลี่ยของ 6 จังหวัดภาคตะวันตก 3. กลุ่ม Stars คือจังหวัดที่มีสัดส่วนและอัตราการเติบโตของรายได้จากผู้เยี่ยมเยือนอยู่ในระดับสูงกว่าค่าเฉลี่ยของ 6 จังหวัดภาคตะวันตก 4. กลุ่ม Cash cow คือจังหวัดที่มีสัดส่วนของรายได้จากผู้เยี่ยมเยือนอยู่ในระดับที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยของสัดส่วน 6 จังหวัดภาคตะวันตก

○ กลุ่มจังหวัดที่มีศักยภาพในการท่องเที่ยวในระดับสูง หรือที่เรียกว่ากลุ่ม Star (High Share + High Growth) ได้แก่ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และกาญจนบุรี โดยอัตราการเจริญเติบโตของรายได้จากการเยี่ยมชมที่ร้อยละ 10.6 และ 10.8 ประกอบกับมีโครงสร้างสัดส่วนรายได้ภายในภูมิภาคอยู่ในระดับสูงเช่นกันที่ร้อยละ 50.6 และ 31.6 ของรายได้จากการเยี่ยมชมในภาคตะวันตก ตามลำดับ นอกจากนี้ยังเป็นจังหวัดที่มีสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายทั้งสถานที่ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ศิลปะวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ ที่มีชื่อเสียงมาอย่างยาวนาน จนเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว และสนใจให้มีผู้มาเยี่ยมชมอย่างต่อเนื่อง จนกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา จัดให้เป็นเมืองหลักของการท่องเที่ยวในปี 2561 โดยสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญของแต่ละจังหวัด ดังนี้

ตารางที่ 4 สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญของกลุ่มจังหวัดที่มีศักยภาพในภาคตะวันตก

จังหวัด	สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	สถานที่ท่องเที่ยวศิลปะ วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์
ประจวบคีรีขันธ์	ชายหาดหัวหิน หาดทรายน้อย หาดปรามบุรี หาดสามร้อยยอด หาดผึ่งแดง เกาะทะลุ เขาช่องกระจก บึงบัว ศูนย์ศึกษาเรียนรู้ระบบนิเวศป่าชายเลนสิรินาถราชินี ถ้ำพระยานคร คลองเขาแดง จุดชมวิวหินเหล็กไฟ	เพลิวาน เดอะ เวเนเซีย หัวหิน วัดเขาตะเกียบ ตลาดน้ำหัวหินสามพันนาม อุทยานราชภักดี วัดถ้ำเขาเต่า ศูนย์ทอผ้าบ้านเขาเต่า
กาญจนบุรี	อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ น้ำตกห้วยแม่ขมิ้น อุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ – เขาช้างเผือก น้ำตกไทรโยคใหญ่-น้ำตกไทรน้อย อุทยานเขื่อนลำนครหลวง อุทยานเขื่อนลำนครหลวง สะพานข้ามแม่น้ำแคว	เมืองมัลลิกา ร.ศ. 124 สังขละบุรี วัดถ้ำเสือ สะพานข้ามแม่น้ำแคว และทางรถไฟสายมรณะ สุสานทหารสัมพันธมิตรดอนรัก วัดทิพย์สุคนธาราม หมู่บ้านปิล็อก ทองผาภูมิ อุทยานประวัติศาสตร์เมืองสิงห์

○ กลุ่มจังหวัดที่เคยมีศักยภาพในการท่องเที่ยว หรือที่เรียกว่ากลุ่ม Cash cows (High Share + Low Growth) ได้แก่ จังหวัดเพชรบุรี โดยอัตราการเจริญเติบโตของรายได้จากการเยี่ยมชมที่ร้อยละ 9.8 (น้อยกว่าค่าเฉลี่ยของอัตราการขยายตัวภาคตะวันตกที่อยู่ 10.4) ในขณะที่มีโครงสร้างสัดส่วนรายได้ภายในภูมิภาคอยู่ในระดับสูงที่ร้อยละ 36.2 ของรายได้จากการเยี่ยมชมในภาคตะวันตก จังหวัดเพชรบุรีจึงจัดอยู่ในกลุ่ม Cash cows อย่างไรก็ดีเมื่อพิจารณาถึงสถานที่ท่องเที่ยวแล้วพบว่า มีความหลากหลายทั้งสถานที่ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ศิลปะวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ ที่มีชื่อเสียงมาอย่างยาวนาน จนเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว และสนใจให้มีผู้มาเยี่ยมชมอย่างต่อเนื่อง จนกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา จัดให้เป็นเมืองหลักของการท่องเที่ยวในปี 2561 เช่นเดียวกันกับกลุ่ม Star ในช่วงต้น โดยสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ ดังนี้

ตารางที่ 5 สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญของกลุ่มจังหวัดที่เคยมีศักยภาพในภาคตะวันตก

จังหวัด	สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	สถานที่ท่องเที่ยวศิลปะ วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์
เพชรบุรี	หาดเจ้าสำราญ หาดชะอำ หาดปึกเตียน อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน เขาพะเนินทุ่ง โครงการชั่งหัวมันตามพระราชดำริ แหลม ผักเบี้ย วนอุทยานเขานางพันธุรัต	อุทยานประวัติศาสตร์พระนครคีรี (เขาวัง) วัดถ้ำเขาย้อย พระรามราชนิเวศน์ (พระราชวังบ้านปืน) ถ้ำเขาหลวง วัดมหาธาตุวรวิหาร วัดกำแพงแลง

○ กลุ่มจังหวัดที่มีแนวโน้มที่จะมีศักยภาพ หรือกลุ่ม Question Mark (Low Share + High Growth) ได้แก่ จังหวัดราชบุรี และสมุทรสงคราม โดยในปี 2561 อัตราการขยายตัวสูงกว่าค่าเฉลี่ยที่ร้อยละ 12.6 และ 11.2 ตามลำดับ ซึ่งถือได้ว่าเป็นจังหวัดที่มีการขยายตัวอย่างโดดเด่นมากกว่าจังหวัดอื่น ๆ ในภูมิภาค อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี 2 จังหวัดดังกล่าวมีโครงสร้างสัดส่วนของรายได้จากการเยี่ยมชมเยือนค่อนข้างน้อย โดยมีสัดส่วนเพียงร้อยละ 4.9 และ 6.5 ของรายได้จากการเยี่ยมชมเยือนในภาคตะวันตก ตามลำดับ จุดเด่นของการท่องเที่ยวใน 2 จังหวัดนี้ คือสถานที่ท่องเที่ยวไม่ไกลจากกรุงเทพมหานครนัก ทำให้เอื้อต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวในหลายรูปแบบ อาทิ ส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบ 1 Day Trips การท่องเที่ยวเน้นการเรียนรู้วิถีชาวบ้าน และการท่องเที่ยวเน้นการศึกษาทางศาสนา เป็นต้น เนื่องจากเป็นกลุ่มจังหวัดที่มีจุดเด่นของสถานที่ท่องเที่ยว มีที่ศิลปะวัฒนธรรม วิถีชีวิต และประวัติศาสตร์ที่ดึงดูด ที่จะนำมาสามารถนำมาเป็นจุดขาย และประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักได้มากขึ้น ในอนาคต

ตารางที่ 6 สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญของกลุ่มจังหวัดที่มีแนวโน้มจะมีศักยภาพในภาคตะวันตก

จังหวัด	สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	สถานที่ท่องเที่ยวศิลปะ วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์
ราชบุรี	ถ้ำเขาบิน อุทยานหินเขางู แก่งส้มแมว เขาแก่นจันทร์ ถ้ำจอมพล สวนผึ้ง วัดถ้ำสาธิต อุทยานเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน	ตลาดน้ำดำเนินสะดวก ตลาดน้ำเหล่าตั๊กลัก อุทยานหุ่นขี้ผึ้งสยาม พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ราชบุรี หอศิลป์ Tao Hong Tai วัดคงคาราม พระนั่งเมืองแก้ว (วัดป่าพุทธาราม) ถ้ำสติ
สมุทรสงคราม	โครงการอัมพวาชัยพัฒนานุรักษ์ ดอนหอย หลอด คลองโคกลน	ตลาดน้ำอัมพวา วัดบางกุ้ง วัดบางกะพ้อม ตลาดร่มหุบ วัดเพชรสมุทรวรวิหาร พิพิธภัณฑ์บ้านขนมไทย ตลาดน้ำท่าคา ตลาดน้ำบางน้อย ตลาดน้ำสามอำเภอ อุทยาน ร.2

○ กลุ่มจังหวัดที่ต้องการพัฒนาเพื่อเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพในด้านการท่องเที่ยวในภูมิภาค หรือกลุ่ม Dog (Low Share + Low Growth) ได้แก่ จังหวัดสุพรรณบุรี โดยในปี 2561 อัตราการขยายตัวต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของภูมิภาคมาอยู่ที่ร้อยละ 7.4 และมีโครงสร้างสัดส่วนของรายได้จากการเยี่ยมชมเยือนค่อนข้างน้อย โดยมีสัดส่วนเพียงร้อยละ 3.5 ของรายได้จากการเยี่ยมชมเยือนในภาคตะวันตกเท่านั้น อย่างไรก็ตาม จุดเด่นของการท่องเที่ยวของจังหวัดสุพรรณบุรีนั้น คือสถานที่ท่องเที่ยวไม่ไกลจากกรุงเทพมหานครมากนัก คือมีระยะทางห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณเพียง 100 กิโลเมตรเท่านั้น นอกจากนี้ยังเป็นจังหวัดที่มีของสถานที่ท่องเที่ยวที่มีศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิตเรียบง่ายโดยเน้นการทำเกษตรอินทรีย์ และมีประวัติศาสตร์ที่งดงามเป็นเอกลักษณ์ที่จะสามารถนำมาเป็นจุดขาย และประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักได้มากขึ้นในอนาคต โดยเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบแนวสัมผัสวิถีชีวิตชาวบ้านและสังคมแบบดั้งเดิม เป็นต้น

ตารางที่ 7 สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญของกลุ่มจังหวัดที่ต้องการพัฒนาเพื่อเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพในภาคตะวันตก

จังหวัด	สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	สถานที่ท่องเที่ยวศิลปะ วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์
สุพรรณบุรี	อุทยานมังกรสวรรค์ เชื้อนกกระเรียน อ่างเก็บน้ำหุบเขาวง อุทยานแห่งชาติพุเตย สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำบึงฉวากเฉลิมพระเกียรติ	ตลาดสามชุกร้อยปี ตลาดบางลี่ ตลาดร่มไม้ ชายน้ำ วัดพระลอย วัดป่าเลไลยก์วรวิหาร วัดไผ่โรงวัว พระบรมราชานุสรณ์ดอนเจดีย์ ถนนคนเดินประตูลำสนธิ นาเหยื่อ คุนยี่เรียนรู้ วิถีชีวิตและจิตวิญญาณชาวนาไทย หมู่บ้านอนุรักษ์ควายไทย

4.2 การวิเคราะห์ SWOT Analysis

เครื่องมือการวิเคราะห์แบบ SWOT Analysis มีวัตถุประสงค์เพื่อหาจุดแข็ง จุดอ่อน จากสภาพแวดล้อม การท่องเที่ยวภายในจังหวัดของภาคตะวันตก รวมถึงค้นหาโอกาสและอุปสรรคจากสภาพแวดล้อมภายนอก เพื่อหาแนวโน้มในการพัฒนา เสริมศักยภาพภายในพื้นที่เพิ่มขึ้น และเหมาะสมกับการพัฒนาพื้นที่ภาคตะวันตก โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 8 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านท่องเที่ยวภาคตะวันตก ด้วย SWOT Analysis

จุดแข็ง (Strengths: S)

- 1. ค่าครองชีพ** เนื่องจากจังหวัดในภาคตะวันตกเป็นเมืองที่ไม่มีการกระจุกตัวของประชากร ความเจริญทางเศรษฐกิจและโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ ที่ยังคงเกิดขึ้นไม่มากเมื่อเทียบกับจังหวัดเศรษฐกิจหลัก จึงส่งผลให้มีค่าครองชีพที่ต่ำกว่าค่าครองชีพของประชากรในจังหวัดหลักด้านการท่องเที่ยวอื่น ๆ
- 2. ความหลากหลาย** จุดเด่นของการท่องเที่ยวภาคตะวันตก อยู่ที่ความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยว อาทิ สถานที่ท่องเที่ยวที่มีความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรทางธรรมชาติ อาทิ การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติในจังหวัดกาญจนบุรี เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ ในขณะที่การท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ในจังหวัดราชบุรี สุพรรณบุรี และสมุทรสงคราม ทำให้สามารถออกแบบแพ็คเกจการท่องเที่ยวได้หลากหลายมากขึ้น
- 3. ความมีธรรมาภิบาลของคนท้องถิ่น** ประชากรในท้องถิ่นส่วนใหญ่จะมีความโอบอ้อมอารีและความเป็นมิตรต่อผู้มาเยี่ยมเยือน ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจนคือ กลุ่มชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ที่ส่วนใหญ่กระจายอยู่ในทางจังหวัดกาญจนบุรี รวมถึงการท่องเที่ยวเชิงวิถีเกษตรในจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นต้น
- 4. ทรัพยากรธรรมชาติ** จังหวัดในภาคตะวันตกส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวมากนัก มักจะมีแหล่งธรรมชาติที่ยังคงความอุดมสมบูรณ์สวยงามอย่างมาก เช่น อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ น้ำตกห้วยแม่ขมิ้น อุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ – เขาช้างเผือก ในจังหวัดกาญจนบุรี และเขาพะเนินทุ่ง และแหลมผักเบี้ยในจังหวัดเพชรบุรี
- 5. โครงสร้างพื้นฐาน** โดยส่วนใหญ่จังหวัดในภาคตะวันตกอยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานครมากนัก ทำให้โครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ อาทิ ระบบไฟฟ้า ประปา มีการกระจายอย่างทั่วถึง รวมถึงการคมนาคมขนส่ง ทั้งระบบรางและถนนอยู่ในระดับดีมากเมื่อเทียบกับภูมิภาคอื่น ๆ

จุดอ่อน (Weaknesses: W)

- 1. ปัญหามลพิษ** โดยเฉพาะปัญหาฝุ่นละอองเกินมาตรฐาน อันเกิดจากฝีมือของมนุษย์ เช่น การเผาเศษเหลือจากการเกษตรในพื้นที่เกษตร และการเผาขยะมูลฝอยและเศษใบไม้ เป็นต้น รวมถึงปัญหาก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ในเขตอำเภอเมืองในแต่ละจังหวัด โดยเฉพาะบริเวณเส้นทางที่มีการจราจรติดขัดและย่านชุมชนต่าง ๆ ส่งผลกระทบต่อภาคการท่องเที่ยว
- 2. ความเสื่อมโทรมของธรรมชาติ** โดยเฉพาะจังหวัดประจวบคีรีขันธ์และเพชรบุรี ที่จะประสบปัญหาการชะล้างพังทลายของดิน ดินถล่ม และการกัดเซาะชายฝั่ง เป็นต้น
- 3. ระบบการจัดการ** ชมรมการท่องเที่ยวในท้องถิ่น รวมถึงหน่วยงานชุมชนต่าง ๆ ยังไม่มีความพร้อมในการประชาสัมพันธ์ การบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว รวมถึงการบริหารจัดการขยะที่เกิดขึ้นจากการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม
- 4. ขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะและความรู้** โดยเฉพาะทักษะทางด้านภาษาต่างประเทศ ที่จะช่วยอำนวยความสะดวก รวมถึงให้ความรู้และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวสำคัญต่าง ๆ

โอกาส (Opportunities: O)

1. **นโยบายของรัฐ** รัฐบาลมีการวางนโยบายที่เอื้อต่อการท่องเที่ยว โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ (unseen) อย่างมากมาย ที่เห็นได้ชัดคือ (1) กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (กกท.) ได้ประสานความร่วมมือกับกระทรวงและหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว อาทิ การประสานกับกระทรวงการคลังออกมาตรการลดหย่อนภาษีท่องเที่ยวเมืองรอง (โดยมี 3 ใน 6 จังหวัดของภาคตะวันตก) ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ 1 ม.ค.-31 ธ.ค. ปี 2561 โดยสามารถนำค่าใช้จ่ายจากการท่องเที่ยวในเมืองรองมาคิดเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อลดหย่อนภาษี ซึ่งอาจจะมีการต่อมาตรการในปี 2562 ต่อไป และ (2) นโยบายลงทุนโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวในเมืองรองอีกมากมาย เช่น โครงการรถไฟความเร็วสูง เส้นทางกรุงเทพฯ-หัวหิน เป็นต้น ซึ่งจะสร้างความแข็งแกร่งในด้านโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมให้กับการท่องเที่ยวในภาคตะวันตก ทำให้การเดินทางระหว่างจังหวัดมีความสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น

2. **แนวโน้มการปรับเปลี่ยนรูปแบบการท่องเที่ยว** ปัจจุบันมีกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการท่องเที่ยวเป็นการท่องเที่ยวแบบครอบครัว และนิยมท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ เชิงศิลปวัฒนธรรม และเชิงสุขภาพมากขึ้น ทำให้สามารถออกแบบแพ็คเกจท่องเที่ยวให้หลากหลาย และเหมาะสมกับสถานที่ท่องเที่ยวของภาคตะวันตกได้ ซึ่งจะช่วยเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดได้มากขึ้น

อุปสรรค/ปัญหา (Threats: T)

1. **ภัยธรรมชาติ** จากการการเปลี่ยนแปลงของสภาวะภูมิอากาศในประเทศและของโลก ทั้งเอลนีโญ และลานีญา ส่งผลต่อการเกิดภัยธรรมชาติบ่อยขึ้น ซึ่งท้ายที่สุดจะส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวในหลายจังหวัดของภาคตะวันตก อาทิ เหตุการณ์วาตภัยปลาน้ำเค็มในจังหวัดนครศรีธรรมราช และสุราษฎร์ธานี ได้ส่งผลให้จำนวนผู้เยี่ยมชมเยือนในจังหวัดเพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ปรับตัวลดลงตามไปด้วย

2. **ภาวะเศรษฐกิจโลกมีความผันผวนไม่แน่นอน** นอกจากจะทำให้นักท่องเที่ยวต่างประเทศตัดสินใจไม่เดินทางมาท่องเที่ยวหรือมีการใช้จ่ายน้อยลงแล้ว (ซึ่งจะส่งผลกระทบโดยตรงกับรายได้จากการท่องเที่ยวของจังหวัดเพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์) ยังอาจส่งผลให้การท่องเที่ยวของคนไทยปรับลดลงด้วย โดยเฉพาะกลุ่มที่ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับการส่งออก

3. **การแข่งขันและแย่งชิงในตลาดการท่องเที่ยวโลก มีแนวโน้มสูงขึ้น** โดยเฉพาะในภูมิภาคอาเซียน อาทิ เมียนมาร์ เวียดนาม และลาว ที่มีจุดเด่นด้านความอุดมสมบูรณ์ทรัพยากรธรรมชาติ และศิลปวัฒนธรรมที่ใกล้เคียง อย่างไรก็ตาม การท่องเที่ยวของประเทศเหล่านี้ยังประสบปัญหาสำคัญจากความไม่พร้อมของโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ

4. สรุปและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

โดยสรุปการท่องเที่ยวภาคตะวันตกนั้นถือได้ว่ามีศักยภาพค่อนข้างสูง ซึ่งจากการวิเคราะห์แบบ BCG Matrix สามารถจัดกลุ่มได้เป็น 2 กลุ่ม คือ 1. กลุ่มจังหวัดที่มีศักยภาพในการท่องเที่ยวในระดับสูง ได้แก่ จังหวัดกาญจนบุรี เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ และ 2. กลุ่มจังหวัดที่มีแนวโน้มที่มีศักยภาพ ได้แก่ จังหวัดราชบุรี สมุทรสงคราม และสุพรรณบุรี ดังนั้นการกำหนดยุทธศาสตร์ในการท่องเที่ยวจึงมีความแตกต่างกันเล็กน้อย ซึ่งจากการวิเคราะห์วิเคราะห์ จุดอ่อน จากสภาพแวดล้อมการท่องเที่ยวภายในจังหวัดของภาคตะวันตก รวมถึงค้นหาโอกาสและอุปสรรคจากสภาพแวดล้อมภายนอก หรือวิธี SWOT Analysis มีรายละเอียด ดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มจังหวัดกาญจนบุรี เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ เนื่องจากเป็นกลุ่มจังหวัดที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวอยู่แล้ว จึงควรให้ความสำคัญการรักษามาตรฐานในด้านคุณภาพของการท่องเที่ยว เช่น ให้ความสำคัญกับการรักษาความสะอาด ดูแลรักษาสภาพแวดล้อม ถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและนักท่องเที่ยว

กลุ่มที่ 2 กลุ่มจังหวัดราชบุรี สมุทรสงคราม และสุพรรณบุรี ยังคงเป็นกลุ่มที่จำเป็นต้องให้ความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากยังไม่เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมากนัก จึงต้องเร่งการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวภายในกลุ่มจังหวัด ประกอบกับการศึกษาจุดเด่นของการท่องเที่ยวของแต่ละจังหวัดมาประมวลผล แล้วออกแบบแพ็คเกจการท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับความต้องการนักท่องเที่ยวและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น รวมถึงนำจุดเด่นของการท่องเที่ยวในของแต่ละจังหวัดปรับปรุงแก้ไขให้ตรงจุด เช่น จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นจังหวัดที่จุดเด่นสถานที่ท่องเที่ยวไม่ไกลจากกรุงเทพมหานครมากนัก และมีศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิตที่เรียบง่ายโดยเน้นการทำเกษตรอินทรีย์ รวมถึงมีประวัติศาสตร์ที่งดงามเป็นเอกลักษณ์ ดังนั้นจึงควรจัดรูปแบบกิจกรรมท่องเที่ยวแนวเชิงศึกษาวัฒนธรรม และวิถีชุมชน แบบไปเช้า-เย็นกลับ (1 Day Trip) เป็นต้น

นอกจากนี้จะพบว่าการดำเนินการและการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มที่ 2 จะเป็นกลุ่มคนในชุมชน และท้องถิ่นเป็นหลัก ดังนั้นแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของกลุ่มนี้ ควรเน้นพัฒนาคนในท้องถิ่นให้ได้ รับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ อาทิ การให้บริการนักท่องเที่ยว การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยวในชุมชน การพัฒนาทักษะด้านภาษา เพื่อรองรับการขยายตัวภาคการท่องเที่ยวในอนาคต รวมถึงส่งเสริมความร่วมมือกันภายในชุมชน โดยให้คนภายในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจและการตัดสินใจ เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน ซึ่งจะช่วยกระตุ้นให้เกิดการจ้างงานภายในชุมชน และจะช่วยให้คนในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น ลดความยากจน และมีการกระจายรายได้ไปสู่ชุมชนได้ทั่วถึงมากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดการท่องเที่ยวเพื่อลดความยากจน หรือ Pro-Poor Tourism³ (โดยต่อมา United Nation ได้ปรับใช้ในการพัฒนา และปรับใช้ทั่วโลก) ซึ่งจะเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจภาคตะวันตกได้อย่างยั่งยืนต่อไป

³ แนวคิดการท่องเที่ยวเพื่อลดความยากจน หรือ Pro-Poor Tourism : PPT คือ มุ่งเน้นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อเป็นเครื่องมือในการลดความยากจน (Ashley, 2000) ด้วยการทำให้เกิดรายได้ในชุมชนเสริมสร้างความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น พร้อมทั้งพัฒนาด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมไปพร้อม ๆ กัน โดย PPT นี้ได้ถูกนำมาใช้ครั้งแรก โดย The United Kingdom's Department for International Development (DFID) ใน ค.ศ. 1990 และ UN ได้รับแนวคิดดังกล่าวมาพัฒนาและปรับใช้ทั่วโลก

บทวิเคราะห์

เรื่อง ความไม่แน่นอนทางการค้าโลก ผลพวงสู่แนวโน้มการส่งออกไทยในปี 2562¹

บทสรุปผู้บริหาร

○ ภาคการค้าระหว่างประเทศของไทยมีบทบาทสำคัญหนึ่งต่อการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจของไทย ด้วยสัดส่วนการส่งออกสินค้าที่คิดเป็นร้อยละ 58.5 ของ GDP และระดับการเปิดประเทศ (Degree of openness) ซึ่งอยู่ที่ร้อยละ 144.5 ของ GDP (ข้อมูลในปี 2560) สะท้อนภาคการค้าขายกับต่างประเทศของไทยที่มีส่วนสำคัญและเป็นปัจจัยสนับสนุนหนึ่งของการขยายตัวทางเศรษฐกิจไทย

○ ภาพรวมการค้าของไทยในปี 2561 ยังคงขยายตัวอยู่ในระดับที่ต่อเนื่อง ท่ามกลางปัจจัยเสี่ยงนอกประเทศโดยเฉพาะนโยบายกีดกันทางการค้าระหว่างสหรัฐฯและจีน ที่เป็นข้อจำกัดหนึ่งการเติบโตทั้งการค้าโลกและไทย

○ ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบภาพรวมการขยายตัวของการส่งออกในประเทศอื่น ๆ ในปี 2561 จะพบว่า อัตราการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกของไทยค่อนข้างขยายตัวได้อยู่ในเกณฑ์ดีใกล้เคียงกับประเทศคู่ค้าสำคัญอื่น ๆ

○ อย่างไรก็ตาม แนวโน้มการขยายตัวของการส่งออกของไทยยังคงเผชิญกับปัจจัยเสี่ยงสำคัญ 3 ประการ ซึ่งอาจเป็นข้อจำกัดของการเติบโตของมูลค่าการส่งออกของไทยในปีดังกล่าวได้ ดังนี้ (1) มูลค่าการส่งออกในปี 2561 ที่ขยายตัวสูงในช่วงแรกของปีส่งผลต่อปัจจัยด้านฐาน (2) ประเด็นข้อพิพาททางการค้าระหว่างจีนและสหรัฐฯที่อาจมีความเข้มข้นมากขึ้นจากปี 2561 หากยังไม่มีควมคืบหน้าในการเจรจาที่ชัดเจน และ(3) ภาพรวมเศรษฐกิจโลกที่มีแนวโน้มขยายตัวในอัตราชะลอลงจากเศรษฐกิจหลักอย่าง จีน สหรัฐฯ และยุโรป เป็นสำคัญ ซึ่งปัจจัยดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งที่มีผลต่อปริมาณการค้าการลงทุนโลกที่มีทิศทางชะลอตัวลงตาม เป็นสำคัญ

1. บทนำ

ภาคการค้าระหว่างประเทศของไทยซึ่งมีบทบาทสำคัญหนึ่งต่อการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจของไทย ด้วยสัดส่วนการส่งออกสินค้าที่คิดเป็นร้อยละ 58.5 ของ GDP และระดับการเปิดประเทศ (Degree of openness) ซึ่งอยู่ที่ร้อยละ 144.5 ของ GDP (ข้อมูลในปี 2560) สะท้อนการค้าขายกับต่างประเทศของไทยที่มีส่วนสำคัญและเป็นปัจจัยสนับสนุนหนึ่งของการขยายตัวทางเศรษฐกิจไทย ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าเครื่องยนต์สำคัญทางเศรษฐกิจตัวอื่นอย่างภาคการบริโภคภาคเอกชน การบริโภคภาครัฐ และการลงทุนรวม

¹ ผู้เขียน นางสาวภัทราพร คุ่มสอาด เศรษฐกรปฏิบัติการ สำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค ขอขอบคุณ นางวิภารัตน์ บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ และดร.พิสิทธิ์ พัวพันธ์ สำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค สำหรับข้อเสนอแนะ ทั้งนี้ ข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความนี้เป็นความเห็นของผู้เขียน ซึ่งไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความเห็นของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

ในปี 2561 ภาพรวมการค้าของไทยยังคงขยายตัวอยู่ในระดับที่ต่อเนื่อง ท่ามกลางปัจจัยเสี่ยงนอกประเทศโดยเฉพาะนโยบายกีดกันทางการค้าระหว่างสหรัฐฯและจีน ที่เป็นข้อจำกัดหนึ่งการเติบโตทั้งการค้าโลกและไทย

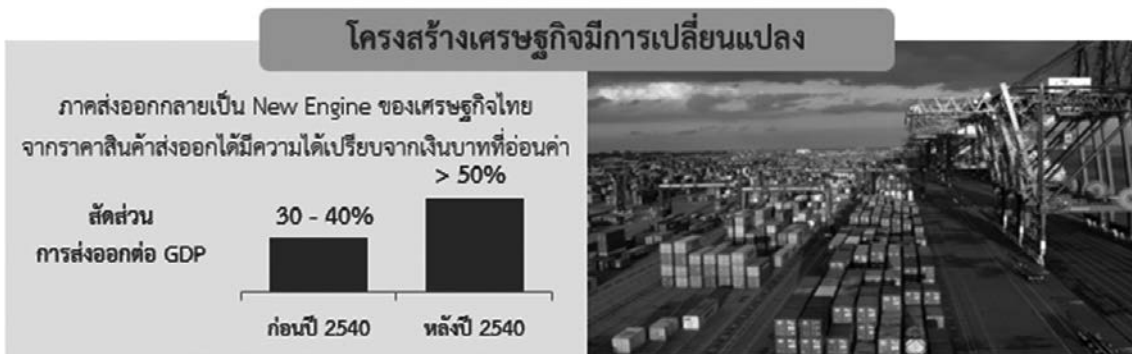
สำหรับบทความนี้ผู้เขียนได้เรียบเรียงข้อมูลพื้นฐาน และสาระสำคัญตลอดจนเรื่องน่ารู้เกี่ยวกับภาคการค้าระหว่างประเทศเศรษฐกิจไทยทั้งในมิติสินค้าสำคัญและมิติประเทศคู่ค้าสำคัญ รวมทั้ง ประเด็นสำคัญที่ต้องติดตามของภาวะการค้าของไทยและแนวโน้มการขยายตัวในปี 2562 นี้ อีกด้วย

2. ทำความรู้จักภาคการส่งออกของไทย

เมื่อนำข้อมูลในอดีตมาไล่เรียงจนถึงปัจจุบันจะเห็นวิวัฒนาการของภาคการส่งออกสินค้าและบริการของไทยที่มีการเปลี่ยนแปลงและปรับเปลี่ยนไปตามบริบททางเศรษฐกิจ โดยหากเมื่อย้อนกลับไปเมื่อปี พ.ศ. 2536 จนถึงปัจจุบัน จะพบว่าภาคส่วนการส่งออกภายใต้โครงสร้างทางเศรษฐกิจของไทยนั้นมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งจุดเปลี่ยนสำคัญเป็นช่วงหลังวิกฤตทางการเงินเอเชียปี 2540 (วิกฤติต้มยำกุ้ง)

ภาคการส่งออกสินค้าและบริการของไทยมีส่วนที่เพิ่มขึ้น ส่วนหนึ่งเป็นผลพวงค่าเงินบาทที่มีการอ่อนค่าลงในช่วงนั้น ทำให้เป็นผลดีต่อความได้เปรียบด้านราคาของสินค้าและบริการของไทยและเป็นจุดเปลี่ยนที่ทำให้ภาคการส่งออกเริ่มเข้ามาช่วยเป็นเครื่องยนต์สำคัญหนึ่งของเศรษฐกิจไทยมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งนอกเหนือจากการดำเนินมาตรการแก้ไขปัญหาวิกฤติในช่วงนั้นแล้ว เรียกได้ว่าภาคการส่งออกสินค้าและบริการนับเป็นตัวช่วยหนึ่งที่ทำให้เศรษฐกิจไทยเริ่มกลับมาฟื้นตัวได้ตามลำดับในช่วงนั้นเช่นกัน

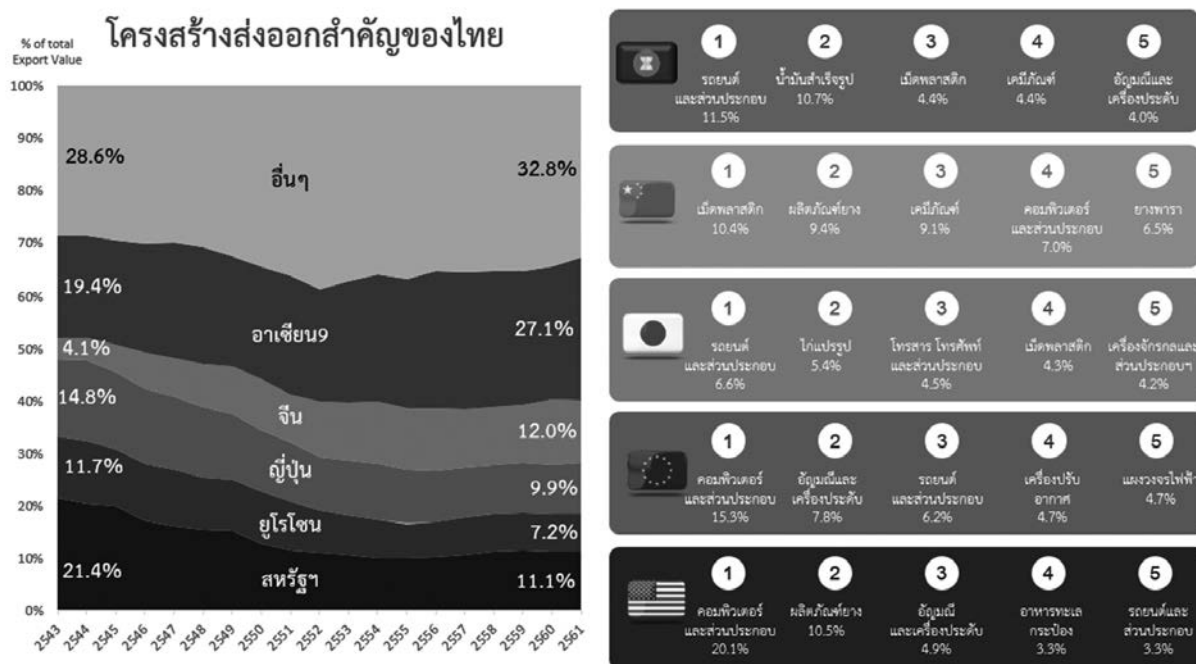
ภาพที่ 1 แสดงโครงสร้างเศรษฐกิจไทยด้านการส่งออก (% ของ GDP)

ที่มา: รวบรวมและคำนวณโดยผู้เขียน

ถัดจากนี้ ขออธิบายรายละเอียดเจาะลึกลงไปในการส่งออกสินค้าของไทยซึ่งมีส่วนถึงร้อยละ 58.3 ของ GDP (ข้อมูล ณ ปี 2561) โดยหากดูมูลค่าการส่งออกของไทยนั้นมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งหากมองในเชิงกลุ่มตลาดส่งออกสำคัญมีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยและบริบทที่เกิดขึ้นทางเศรษฐกิจ จากแผนภาพด้านล่างสะท้อนให้เห็นถึงพัฒนาการตลาดส่งออกไปยังประเทศต่าง ๆ ที่สำคัญของไทยซึ่งมีการกระจายตัวไปยังตลาดใหม่ ๆ มากขึ้น (Trade Diversify) ซึ่งจากเดิมที่เคยพึ่งพิงเพียงกลุ่มหลักอย่างสหรัฐฯ ญี่ปุ่น และกลุ่มยุโรป สำหรับกลุ่มตลาดใหม่ ๆ ที่มีบทบาทมากขึ้นในการส่งออกไทยนอกเหนือจากตลาดหลักแล้ว อาทิ กลุ่มตลาดอาเซียน 9 และกลุ่มเอเชียใต้ โดยเฉพาะอินเดีย ด้วยตลาดส่งออกที่ค่อนข้างกระจายตัวกว่าในอดีตนั้นจะช่วยบรรเทาความเสี่ยงหรือมีช่องทางยืดหยุ่นมากขึ้นในการปรับตัวหากเกิดปัญหาขึ้นที่ตลาดส่งออกใดส่งออกหนึ่งได้

ภาพที่ 2 แสดงโครงสร้างการส่งออกของไทยจำแนกรายตลาด (% ของมูลค่าการส่งออกรวม)

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์ รวบรวมและคำนวณโดยผู้เขียน

ตลาดส่งออกหลัก 5 กลุ่มแรกของไทยในปี 2561 โดยมีรายละเอียดรายสินค้าสำคัญดังนี้

1. **ตลาดอาเซียน 9** มีสัดส่วนกว่าร้อยละ 27.1 ของมูลค่าการส่งออกรวม โดยมีสินค้าส่งออกสำคัญ ได้แก่ รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ น้ำมันสำเร็จรูป เม็ดพลาสติก เคมีภัณฑ์ และอัญมณีเครื่องประดับ ตามลำดับ

2. **ตลาดจีน** มีสัดส่วนกว่าร้อยละ 12.0 ของมูลค่าการส่งออกรวม มีสินค้าส่งออกสำคัญ ได้แก่ เม็ดพลาสติก ผลิตภัณฑ์ยาง เคมีภัณฑ์ คอมพิวเตอร์และส่วนประกอบ และยางพารา ตามลำดับ

3. **ตลาดสหรัฐฯ** มีสัดส่วนกว่าร้อยละ 11.1 ของมูลค่าการส่งออกรวม มีสินค้าส่งออกสำคัญ ได้แก่ คอมพิวเตอร์และส่วนประกอบ ผลิตภัณฑ์ยาง อัญมณีและเครื่องประดับ อาหารทะเลกระป๋อง และรถยนต์และส่วนประกอบ ตามลำดับ

4. **ตลาดญี่ปุ่น** มีสัดส่วนกว่าร้อยละ 9.9 ของมูลค่าการส่งออกรวม มีสินค้าส่งออกสำคัญ ได้แก่ รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ ไก่แปรรูป โทรสาร โทรศัพท์และส่วนประกอบ เม็ดพลาสติก และเครื่องจักรกลและส่วนประกอบ ตามลำดับ

5. **ตลาดยูโรโซน** มีสัดส่วนกว่าร้อยละ 7.2 ของมูลค่าการส่งออกรวม มีสินค้าส่งออกสำคัญ ได้แก่ คอมพิวเตอร์และส่วนประกอบ อัญมณีและเครื่องประดับ รถยนต์และส่วนประกอบ เครื่องปรับอากาศ และแผงวงจรไฟฟ้า ตามลำดับ

3. ประเด็นสำคัญทางการค้าของไทยในปี 2561

สำหรับในปี 2561 นี้ มีประเด็นสำคัญหนึ่งที่เป็นปัจจัยท้าทายภาคการส่งออกไทยนับตั้งแต่ต้นปีเรื่อยมานั้นคือ นโยบายกีดกันทางการค้าของสหรัฐฯ ภายใต้การนำของประธานาธิบดีทรัมป์ โดยมีจุดเริ่มต้นตั้งแต่ต้นปี 2561 เป็นต้นมา ตั้งแต่การประกาศมาตรการภาษีนำเข้าเครื่องซักผ้าและโซลาเซลล์ ถัดมาคือ การเก็บภาษีนำเข้ารายการสินค้าเหล็กกล้าและอลูมิเนียม โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อโจมตีสินค้าส่งออกจีนเป็นหลัก จนถึงเมื่อเดือนเมษายน 2561 เริ่มมีมาตรการทางภาษีที่ตอบโต้กันระหว่างสหรัฐฯและจีนเกิดขึ้น เป็นความเสี่ยงหนึ่งที่ต่อบรรยากาศทางการค้าและการลงทุนโลกในปี 2561 นี้ (ตารางข้างล่าง)

ตารางที่ 1 แสดงสรุปรายการปรับเพิ่มอัตราภาษีนำเข้าของสหรัฐฯและจีน

Country	Product	Tax Rate	Target Country	Effective Date
US	Solar cell	30%	World	7 Feb 2018
	Washing Machine	20%	World	7 Feb 2018
	Steel	25%	World except KR/AU/AR/BZ	23 Mar 2018
	Aluminium	10%	World except KR/AU/AR/BZ	23 Mar 2018
US	1300 lists (50 bn USD)	25%	CN	6 Jul 2018 (1 st phase)
				23 Aug 2018 (2 nd phase)
CN	656 lists (50 bn USD)	25%	US	6 Jul 2018 (1 st phase)
				23 Aug 2018 (2 nd phase)
US	5,745 lists (200 bn USD)	10% (in 2018) 25% (in 2019)	CN	24 Sep 2018
CN	5,207 lists (60 bn USD)	5-10%	US	24 Sep 2018

ที่มา: รวบรวมโดยผู้เขียน

จากประเด็นดังกล่าวข้างต้น หากมองในด้านการส่งออกสินค้าไทย ในกรณีการตอบโต้ผ่านมาตรการทางภาษีนำเข้าของทั้ง 2 ประเทศนั้น ทั้งสหรัฐฯและจีนต่างเป็นคู่ค้าสำคัญของไทย จากการประเมินผลเบื้องต้นถึงผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทย² ได้มีการวิเคราะห์สมมติฐานต่าง ๆ โดยแบ่งเป็น 4 กรณีสำคัญ ได้แก่ ผลกระทบทางตรง ผลจาก Supply Chain ผลที่เป็นโอกาสในแง่การส่งออกทดแทนได้ไปยังตลาดจีนและสหรัฐฯ โดยสามารถสรุปการคาดการณ์ผลกระทบจากเป็นรายหมวดสินค้าตามสาขาการผลิตของไทย ดังนี้

กรณี	สินค้าไทยที่ได้รับผลกระทบ	คาดการณ์ผลกระทบ % change of GDP
1. สินค้าที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการขึ้น Tariff ของ US ต่อทุกประเทศ (Direct Effect)	- โซลาร์เซลล์ เครื่องซักผ้า (หมวด Oth Elec.) - อลูมิเนียม เหล็ก (หมวด Basic Metal)	
2. สินค้าที่ได้รับผลกระทบจากผลของห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain Effect)	- สินค้าจีนโดนกีดกันจากสหรัฐฯ - สินค้าหมวด Comp & Elec - สินค้าหมวด Rubber and Plastics - สินค้าหมวด Chemical - ขณะที่ สินค้าสหรัฐฯที่โดนจีนกีดกัน คาดว่าจะกระทบในวงจำกัด เนื่องจากไทยส่งออกสินค้าชิ้นกลางไปยังสหรัฐฯ ไม่มากนัก	-0.07%

² บทวิเคราะห์เรื่อง “ผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยจากสงครามการค้าระหว่างจีนและสหรัฐฯ (Trade War Impact on Thai Economy)” ผู้เขียน นายพนันดร อรุณนิรมาน

กรณี	สินค้าไทยที่ได้รับผลกระทบ	คาดการณ์ผลกระทบ % change of GDP
3. สินค้าที่มีโอกาสส่งออกทดแทนในตลาดสหรัฐฯ (Substitution Effect)	- สินค้าชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ (หมวด Comp & Elec) - สินค้าหมวด Rubber and Plastics	+0.06%
4. สินค้าที่มีโอกาสส่งออกทดแทนในตลาดจีน (Substitution Effect)	- สินค้าเกษตร (หมวด Agriculture) - สินค้าหมวด Food Products	
ผลกระทบสุทธิ		-0.01%

หมายเหตุ: การคำนวณผลกระทบยังไม่รวมผลของมาตรการที่ Effective ไปเมื่อ 24 ก.ย. 61

ที่มา: บทวิเคราะห์ “ผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยจากสงครามการค้าระหว่างจีนและสหรัฐฯ” รวบรวมโดยผู้เขียน

ในบทความนี้จะติดตามการส่งออกรายหมวดสินค้าสำคัญที่ได้มีการตั้งสมมติฐานที่จะกระทบต่อสาขาการผลิตของไทยเปรียบเทียบกับตัวเลขการส่งออกสินค้าหมวดนั้น ๆ ในแต่ละกรณี โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 2 ติดตามอัตราการขยายตัวของสินค้าส่งออกสำคัญไปยังตลาดสหรัฐฯและจีน รายเดือน

กรณี	สินค้าไทยที่ได้รับผลกระทบ	Destination	Share of total export by country	%YoY ในรูปดอลลาร์สหรัฐ													
				ม.ค. 61	ก.พ. 61	มี.ค. 61	เม.ย. 61	พ.ค. 61	มิ.ย. 61	ก.ค. 61	ส.ค. 61	ก.ย. 61	ต.ค. 61	พ.ย. 61	ธ.ค. 61	ทั้งปี 2561	
1. สินค้าที่ได้รับผลกระทบทางตรงจากการขึ้น tariff ของ US ต่อทุกประเทศ	- 1) รถถัง เหล็กกล้า และผลิตภัณฑ์	US	3.1	24.6	1.7	-10.2	-7.6	-20.6	28.4	-4.6	12.6	-18.0	49.6	35.7	12.9	8.4	
	- 2) ผลิตภัณฑ์อลูมิเนียม	US	0.4	21.2	29.4	30.4	54.2	23.3	20.2	40.8	43.6	38.1	61.9	57.8	75.0	41.7	
	- 3) โลหะเหล็ก	US	1.6	-62.7	-55.2	-70.9	-42.7	-53.8	-84.6	-77.7	-80.7	-78.2	-73.0	-85.9	-91.1	-72.8	
	- 4) เครื่องจักรกล ขั้วและ อุปกรณ์และส่วนประกอบ	US	2.0	-1.6	-54.5	-33.9	-30.1	-39.8	4.7	-21.9	-10.3	-87.6	-93.7	-94.1	-26.7	-51.1	
2. สินค้าที่ได้รับผลกระทบทางอ้อมของห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain Effect)	- 1) สินค้าหมวด Comp&Elec	CN	13.9	-5.9	37.9	30.7	8.6	16.1	35.7	13.5	-12.4	-17.9	-10.4	-20.5	-26.5	-0.2	
	- 2) สินค้าหมวด Rubber and Plastics	CN		233.7	161.9	207.2	206.5	194.6	162.2	16.1	4.4	-17.2	-9.0	-3.0	-6.3	3.5	
	- ผลิตภัณฑ์พลาสติก	CN	0.9	458.7	313.9	390.7	410.8	343.0	283.6	19.7	6.5	-4.6	-2.0	0.4	-5.4	8.6	
	- ผลิตภัณฑ์ยาง	CN	9.8	8.6	9.8	23.6	2.3	46.3	40.7	12.5	2.3	-29.8	-16.0	-6.4	-7.3	-1.5	
- 3) สินค้าหมวด Chemicals	CN	6.3	0.4	20.6	24.7	56.4	22.0	37.0	75.1	68.5	-8.6	50.1	64.6	45.5	47.9		
3. สินค้าที่มีโอกาสส่งออกทดแทนในตลาดสหรัฐฯ (Substitution Effect)	+ 1) สินค้าชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ (หมวด Comp&Elec)	US	29.1	10.5	2.8	30.2	8.1	7.8	8.2	-3.1	-1.4	5.2	-5.9	6.3	-14.8	4.3	
	+ 2) สินค้าในหมวด Rubber and Plastics	US		34.9	13.4	21.2	17.9	16.5	17.2	7.2	10.2	13.7	18.6	19.3	25.9	17.5	
	+ ผลิตภัณฑ์ยาง	US	9.5	34.3	13.0	16.5	10.0	11.1	14.3	11.7	13.3	13.2	25.6	17.6	18.4	16.5	
	+ ผลิตภัณฑ์พลาสติก	US	1.6	35.4	13.9	25.9	25.7	21.8	20.0	2.7	7.1	14.2	11.6	21.1	33.3	18.5	
4. สินค้าที่มีโอกาสส่งออกทดแทนในตลาดจีน (Substitution Effect)	+ 1) สินค้าเกษตร (หมวด Agriculture) ที่อาจได้รับผลกระทบจากการนำเข้าสินค้าเกษตรและการนำเข้า	CN	20.8	28.4	32.5	54.7	9.9	18.4	26.5	-3.7	13.1	-5.7	5.4	-11.0	-15.4	-6.3	
	+ อาหารสัตว์เลี้ยง	CN	0.1	123.2	35.0	129.7	87.2	76.4	62.9	84.3	59.7	34.0	296.0	48.0	61.9	92.9	
	+ 2) สินค้า Food Products เช่น เนื้อหมู เป็นต้น	CN	0.0	1,400	1,545.5	5,963.6	348.8	-100.0	84.2	0.0	-43.7	183.7	519.7	-96.7	-93.6	96.4	

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์ รวบรวมโดยผู้เขียน

จากตารางข้างต้น พบว่า อัตราการขยายตัวของรายการสินค้าส่งออกสำคัญค่อนข้างใกล้เคียงกับสมมติฐานที่ประเมินไว้ โดยจะพบว่า สินค้าในรายการที่สหรัฐฯได้มีการปรับใช้อัตราภาษีนำเข้ากับทั้งโลก (Direct Effect) ส่วนใหญ่หดตัวชัดเจนโดยเฉพาะสินค้าโซลาร์เซลล์ และเครื่องจักรผ้าฯ ในขณะที่สินค้าเหล็กหดตัวในช่วงแรกที่มีการปรับใช้อัตราภาษีนำเข้า แต่เริ่มกลับมาขยายตัวเป็นบวกในช่วงหลัง ส่วนสินค้าอูมิเนียมขยายตัวเป็นบวกต่อเนื่อง ส่วนหนึ่งคาดว่าคุณลักษณะสินค้าเหล็กและอูมิเนียมเป็นสินค้าวัตถุดิบขั้นต้น-กลาง (Primary-Intermediate goods) ที่จะนำไปสู่ผลิตสินค้าสินค้าขั้นสุดท้าย (Final goods) ทำให้ปริมาณความต้องการใช้อาจไม่ผันแปรไปตามราคาที่ปรับเพิ่มเหมือนสินค้าขั้นสุดท้าย

ในส่วนของสมมติฐานด้านสินค้าส่งออกที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบจากการเป็นห่วงโซ่อุปทานของจีน (Supply Chain Effect) ตามที่สหรัฐฯได้มีการปรับใช้อัตราภาษีนำเข้าแก่จีนประเทศเดียว โดยสินค้าสำคัญที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบส่วนใหญ่เริ่มเห็นผลทางลบเป็นระยะเวลา 4 เดือนติดต่อกัน (เดือนกันยายน - ธันวาคม 2561) หลังอัตราภาษีมีผลบังคับใช้ในช่วงปลายเดือนสิงหาคม 2561

สำหรับสมมติฐานด้านโอกาสส่งออกสินค้าของไทยเข้าไปทดแทนทั้งในตลาดจีนและสหรัฐฯ พบว่ามีทิศทางการขยายตัวในระดับดีต่อเนื่อง ซึ่งส่วนใหญ่สินค้าที่คาดการณ์ไว้เป็นส่วนหนึ่งของสินค้าที่ไทยมีศักยภาพและความเชี่ยวชาญในการผลิต ตลอดจนสินค้าในหมวดเกษตรกรรม เป็นสำคัญ

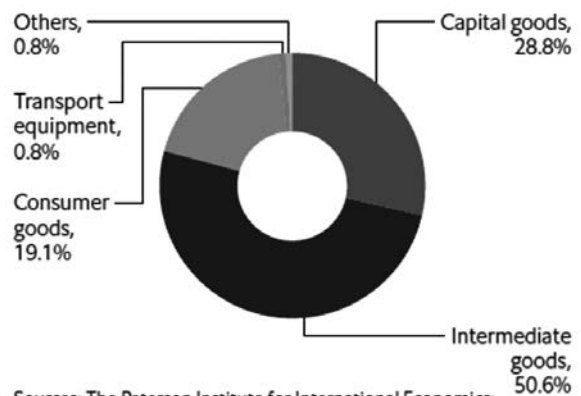
4. ผลการศึกษาสงครามการค้าจากบทความอื่นเพิ่มเติม

The Economist Intelligence Unit ได้วิเคราะห์และศึกษาถึงผลจากสงครามทางการค้าระหว่างสหรัฐฯ-จีน ต่อประเทศในทวีปเอเชียในบทความที่ชื่อว่า “Creative disruption: Asia’s winners in the US-China trade war” โดยมีรายละเอียดสำคัญและน่าสนใจดังต่อไปนี้

เป้าหมายการจัดเก็บภาษีของสหรัฐฯ-จีน

- โดยสหรัฐฯ ประกาศจัดเก็บภาษีนำเข้าสินค้าจากจีนมูลค่า 250 billion USD โดยสินค้าที่ถูกเรียกเก็บภาษีส่วนใหญ่จะอยู่ในหมวดสินค้าขั้นกลางคิดเป็นร้อยละ 50.6 ของมูลค่าทั้งหมด รองลงมาคือ หมวดสินค้าทุน และสินค้าอุปโภคบริโภค ตามลำดับ
- ขณะที่ การตอบโต้ทางภาษีของจีน จะโฟกัสไปที่สินค้าในหมวดยานยนต์และสินค้าเกษตรกรรม ซึ่งเป็นสินค้านำเข้าหลักของจีนจากสหรัฐฯ

US tariffs on US\$250bn of Chinese goods, 2018 (% , US\$ terms)

Sources: The Peterson Institute for International Economics; The Economist Intelligence Unit.

ทั้งนี้ The Economist ได้ทำการศึกษาผลกระทบในสินค้าหมวดสำคัญจากความเสี่ยงด้านสงครามการค้าระหว่างสหรัฐฯและจีน เป็นจำนวน 3 หมวดสินค้า ได้แก่ สินค้าหมวด ICT ยานยนต์ และสิ่งทอ เป็นสำคัญ โดยสรุปได้ดังต่อไปนี้

- **สินค้าในหมวด ICT** เป็นสินค้านำเข้าสำคัญคิดเป็นร้อยละ 28.5 ของมูลค่ารวมที่สหรัฐฯ นำเข้าจากจีน (ข้อมูล ณ ปี 2560) ซึ่งการตั้งกำแพงภาษีของสหรัฐฯ ส่วนหนึ่งเพื่อขัดขวางแนวยุทธศาสตร์พัฒนาด้านการผลิตของจีน หรือ Made in China 2025 โดยประเทศที่คาดว่าจะได้ประโยชน์หรือเสียประโยชน์ในหมวดสินค้านี้ ได้แก่
 - ประเทศที่ได้ประโยชน์มาก (Strong benefits) ได้แก่ มาเลเซีย และเวียดนาม เนื่องจากมีบริษัทอิเล็กทรอนิกส์รายใหญ่ที่มีฐานการผลิตอยู่ในทั้ง 2 ประเทศนี้ ประกอบกับความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน เครือข่ายการจัดส่งสินค้า และกฎระเบียบกฎเกณฑ์ที่ส่งเสริมและดึงดูดในการลงทุนเป็นปัจจัยสนับสนุนสำคัญ
 - ประเทศที่ได้ประโยชน์เล็กน้อย (Mild benefits) ได้แก่ อินเดีย อินโดนีเซีย และไทย ที่อาจได้รับประโยชน์จากการย้ายฐานการผลิตที่มุ่งเน้นการส่งออก อย่างไรก็ดี ประโยชน์ในด้านดังกล่าวอาจมีข้อจำกัดมากกว่า 2 ประเทศในกลุ่มแรกที่คาดว่าจะได้รับประโยชน์มาก

³ https://www.eiu.com/public/topical_report.aspx?campaignid=TradeWar

- ประเทศที่เสียประโยชน์ (Disruption) ได้แก่ ฟิลิปปินส์ ญี่ปุ่น สิงคโปร์ เกาหลีใต้ และไต้หวัน โดยสำหรับประเทศฟิลิปปินส์ที่คาดว่าจะไม่ได้รับประโยชน์จากประเด็นดังกล่าวเนื่องจากสภาพแวดล้อม กฎระเบียบทางธุรกิจที่ยังเป็นอุปสรรคต่อการลงทุน ขณะที่ ญี่ปุ่น สิงคโปร์ เกาหลีใต้ ซึ่งจีนเป็นประเทศจุดหมายปลายทางสำคัญในสินค้า ICT ชั้นกลางและขั้นสุดท้ายนั้น คาดว่าจะได้รับผลกระทบจากอัตราภาษีที่เพิ่มขึ้นเป็นสำคัญ

- **สินค้าหมวดยานยนต์** โดยเฉพาะชิ้นส่วนอุปกรณ์และส่วนประกอบยานยนต์ เป็นสำคัญ โดยจีนส่งออกสินค้าดังกล่าวไปสหรัฐอเมริกากว่าร้อยละ 32.5 ของมูลค่าการส่งออกชิ้นส่วนอุปกรณ์และส่วนประกอบยานยนต์ไปยังตลาดโลก โดยประเทศที่คาดว่าจะได้ประโยชน์หรือเสียประโยชน์ในหมวดสินค้านี้ สรุปได้ดังนี้

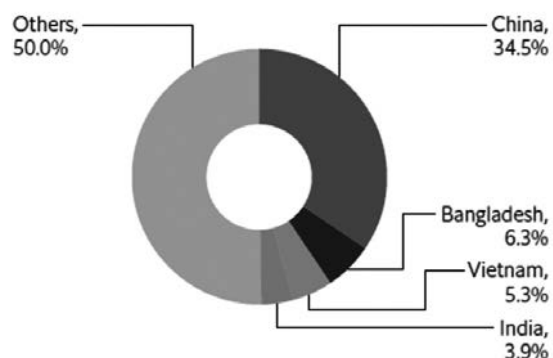
China's top auto parts markets, 2017
(%, US\$ terms)

- ประเทศที่ได้ประโยชน์มาก (Strong benefits) ได้แก่ ไทย และมาเลเซีย จากการเป็นศูนย์กลางการผลิตยานยนต์และชิ้นส่วน และโดยมากกว่าครึ่งหนึ่งเป็นการผลิตเพื่อการส่งออก ทั้งยังมีความเชื่อมโยงและเครือข่ายการส่งออทยานยนต์และส่วนประกอบฯ ที่มีความหลากหลาย อาทิ ตลาดญี่ปุ่น อเมริกา และประเทศในอาเซียน เป็นสำคัญ
- ประเทศที่ได้ประโยชน์เล็กน้อย (Mild benefits) ได้แก่ อินเดีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และเวียดนาม เนื่องจากภาคการผลิตยานยนต์และชิ้นส่วนในประเทศดังกล่าวยังเป็นขนาดเล็ก ประกอบกับในบางประเทศยังมีข้อจำกัดด้านโครงสร้างพื้นฐานและสภาพแวดล้อมทางธุรกิจอื่น ๆ ที่ยังไม่เอื้ออำนวยต่อการลงทุนเท่าที่ควร
- ประเทศที่เสียประโยชน์ (Disruption) ได้แก่ ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ไต้หวัน และสิงคโปร์ โดยในบทความดังกล่าวได้ให้ความเห็นว่าสิงคโปร์และไต้หวันมีขนาดอุตสาหกรรมส่งออกในสินค้ายานยนต์และชิ้นส่วนอุปกรณ์เพียงเล็กน้อยซึ่งอาจไม่ได้รับประโยชน์จากประเด็นดังกล่าว ขณะที่ ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้คาดว่าจะได้รับผลกระทบจากการเป็นห่วงโซ่อุปทานหนึ่งของจีน

- **สินค้าหมวดเครื่องนุ่งห่มซึ่งเป็นอุตสาหกรรมสำคัญของจีน** โดยอุตสาหกรรมสิ่งทอจีนคิดเป็นสัดส่วนกว่าร้อยละ 36.2 ของการส่งออกสิ่งทอโลก ส่วนอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปของจีนคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 34.5 ของการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปโลก โดยประเทศที่คาดว่าจะได้ประโยชน์หรือเสียประโยชน์ในหมวดสินค้านี้ สรุปได้ดังนี้

Top clothing exporting countries, 2016
(% of global share)

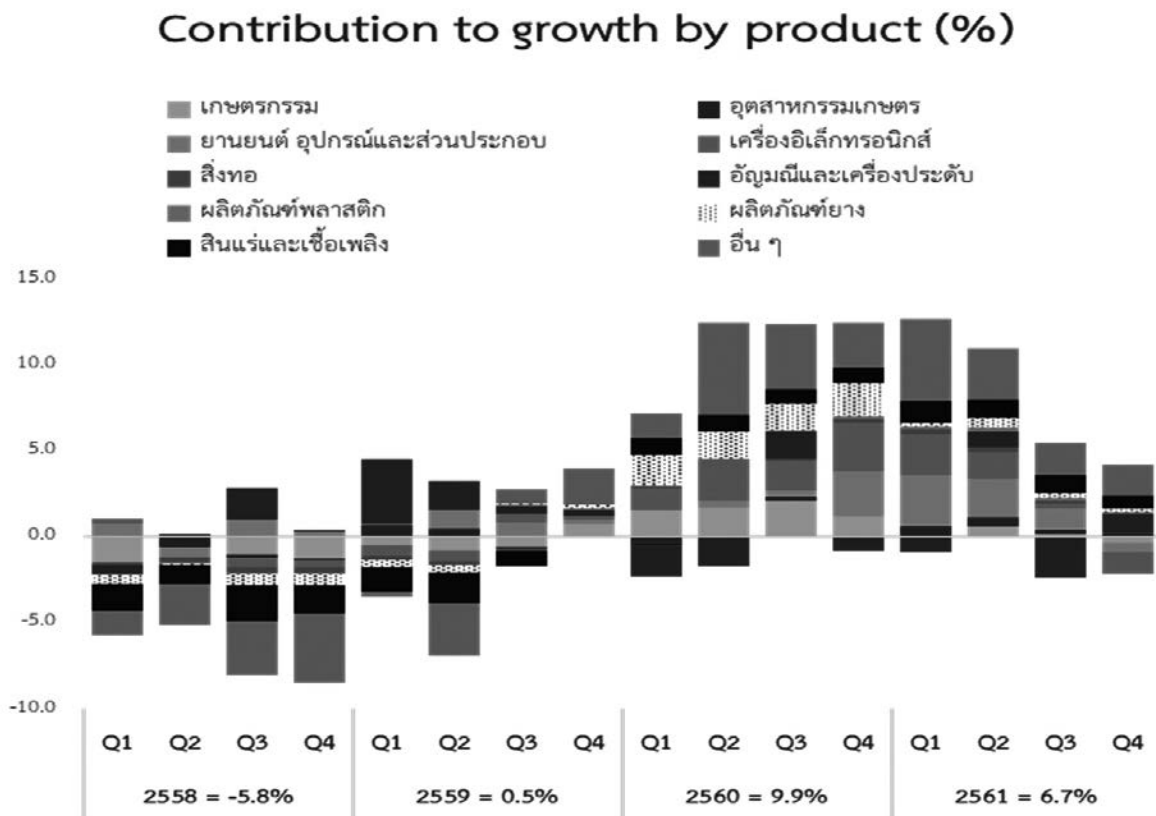
- ประเทศที่ได้ประโยชน์มาก (Strong benefits) ได้แก่ บังคลาเทศ เวียดนาม และอินเดีย จากการที่ทั้ง 3 ประเทศเป็นผู้เล่นรายใหญ่ในอุตสาหกรรมส่งออกสิ่งทอของโลก ทำให้มีความได้เปรียบทางด้านต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่าประเทศอื่น และเป็นฐานการผลิตเสื้อผ้าแฟชั่นชั้นนำระดับโลกหลายแบรนด์อีกด้วย
- ประเทศที่ได้ประโยชน์เล็กน้อย (Mild benefits) ได้แก่ ศรีลังกา และปากีสถาน จากความได้เปรียบค่าแรงในประเทศที่ต่ำ และบรรยากาศแวดล้อมที่สะดวกในการดำเนินธุรกิจ แต่อาจมีอุปสรรคจากความสัมพันธ์ทางการทูตและผลกระทบทางอ้อมจากการที่จีนถูกปรับขึ้นอัตราภาษีเป็นสำคัญ
- ประเทศที่เสียประโยชน์ (Disruption) ได้แก่ อินโดนีเซีย กัมพูชา และเมียนมาร์ ซึ่งแม้ว่าภาคอุตสาหกรรมสิ่งทอจะมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของทั้ง 3 ประเทศก็ตาม ในบทความประเมินว่าอุตสาหกรรมดังกล่าวของทั้ง 3 ประเทศยังไม่สามารถสร้างรายได้ในตลาดโลกได้เนื่องจากการไม่ได้เป็นผู้เล่นรายใหญ่ในอุตสาหกรรมสิ่งทอของโลกส่งผลต่อต้นทุนการผลิตที่อาจสูงกว่าเทคโนโลยีการผลิตแบบเดิมที่ล้าสมัย และอัตราค่าแรงที่มีแนวโน้มสูงขึ้น เป็นสำคัญ

อย่างไรก็ดี The Economist ได้ทิ้งท้ายว่า ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากสงครามค้ามีแนวโน้มว่าจะต้องใช้เวลาอย่างน้อย 2 – 3 ปี ถึงจะเห็นผลได้ชัดเจน แม้ในระยะสั้นบางกลุ่มประเทศจะเริ่มได้รับผลกระทบในเชิงลบ แต่หากมองในแง่ดีอาจจะมีบางกลุ่มประเทศโดยเฉพาะประเทศในแถบเอเชียที่จะได้ประโยชน์จากสงครามการค้าดังกล่าว ซึ่งยังไม่อาจเห็นผลได้ก่อนปี ค.ศ. 2020

5. สรุป

ในภาพรวมการส่งออกของไทยทั้งปี 2561 ยังคงขยายตัวชะลอลงจากปีก่อนหน้าเฉลี่ยร้อยละ 6.7 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน จากประเด็นความเสี่ยงด้านมาตรการกีดกันทางการค้าที่ตอบโต้ระหว่างกันของจีนและสหรัฐฯ ที่ส่งผลให้การส่งออกของไทยหดตัวลงในช่วง 2 เดือนสุดท้ายของปี จากภาพประกอบของการขยายตัวของส่งออกของไทยแยกตามหมวดสินค้า จะพบว่า ในช่วงครึ่งแรกของปี 2561 การส่งออกของไทยขยายตัวได้ในระดับสูงเกือบทุกกลุ่มสินค้าส่งออกสำคัญ นำโดยสินค้าในหมวดยานพาหนะอุปกรณ์และส่วนประกอบ เครื่องอิเล็กทรอนิกส์ และอัญมณีเครื่องประดับ ขณะที่ ในช่วงครึ่งหลังมีแนวโน้มการขยายตัวที่ลดระดับลง จากสินค้าในกลุ่มอัญมณีเครื่องประดับที่หดตัวในไตรมาสที่ 3 และสินค้าในกลุ่มเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ที่หดตัวในไตรมาสที่ 4 เป็นสำคัญ

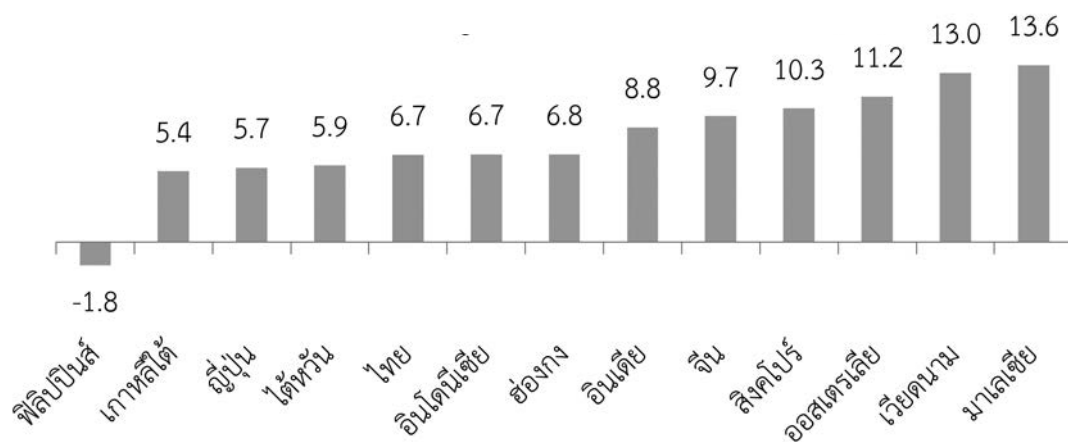
ภาพที่ 3 ส่วนประกอบการขยายตัวของไทยจำแนกตามหมวดสินค้าสำคัญ รายไตรมาส (%)

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์ รวบรวมและคำนวณโดยผู้เขียน

ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบภาพรวมการขยายตัวของการส่งออกในประเทศอื่น ๆ ในปี 2561 จะพบว่า อัตราการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกของไทยค่อนข้างขยายตัวได้อยู่ในเกณฑ์ดีใกล้เคียงกับประเทศคู่ค้าสำคัญอื่น ๆ รายละเอียดดังภาพด้านล่าง

ภาพที่ 4 อัตราการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกในปี 2561 รายประเทศ (%)

* ณ เดือนมกราคม - พฤศจิกายน 2561

สำหรับแนวโน้มการส่งออกในปี 2562 ยังคงเผชิญกับปัจจัยเสี่ยงสำคัญ 3 ประการ ซึ่งอาจเป็นข้อจำกัดของการเติบโตของมูลค่าการส่งออกของไทยในปีดังกล่าวได้ ดังนี้ (1) มูลค่าการส่งออกในปี 2561 ที่ขยายตัวสูงในช่วงแรกของปีส่งผลต่อปัจจัยเชิงเทคนิคด้านฐานที่สูง (2) ประเด็นข้อพิพาททางการค้าระหว่างจีนและสหรัฐฯ ที่อาจมีความเข้มข้นมากขึ้นจากการภาษีที่ตั้งไว้ว่าจะจัดเก็บระหว่างกันในอัตราที่สูงขึ้นกว่าปี 2561 ที่แม้จะมีการเลื่อนการบังคับใช้ออกไป 90 วัน (มีผลบังคับใช้วันที่ 1 มีนาคม 2562) โดยหากการเจรจาไม่สำเร็จผลและมีการบังคับใช้อัตราภาษีดังกล่าว ก็อาจส่งผลลบภาพรวมการค้าของประเทศซึ่งเป็นคู่ค้าสำคัญและห่วงโซ่อุปทานของทั้งจีนและสหรัฐฯ และบรรยากาศการค้าของโลกและความเชื่อมั่นโดยรวม และ (3) ภาพรวมเศรษฐกิจโลกที่มีแนวโน้มขยายตัวในอัตราชะลอลงจากเศรษฐกิจหลักอย่าง จีน สหรัฐฯ และยูโรโซน เป็นสำคัญ สะท้อนจากมุมมองคาดการณ์เศรษฐกิจโลกของทั้ง IMF และ World bank ที่เห็นไปในทิศทางสอดคล้องกันว่าเศรษฐกิจโลกในปี 2562 นี้มีแนวโน้มชะลอตัวลงจากปีก่อน ซึ่งปัจจัยดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งที่มีผลต่อปริมาณการค้าการลงทุนโลกที่มีทิศทางชะลอตัวลงตาม เป็นสำคัญ

บทวิเคราะห์

วิกฤตค่าเงินอินโดนีเซีย

บทสรุปผู้บริหาร

○ อินโดนีเซียเป็นประเทศที่ตั้งอยู่ในทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประกอบด้วยหมู่เกาะกว่า 17,000 เกาะ และมีประชากรมากเป็นอันดับ 4 ของโลกที่ 266.8 ล้านคน มีรายได้ต่อหัวประมาณ 3,603 ดอลลาร์สหรัฐต่อปี จัดได้ว่าเป็นประเทศกำลังพัฒนาและเป็นประเทศตลาดเกิดใหม่เช่นเดียวกับไทย แต่สิ่งที่แตกต่างกันคืออินโดนีเซียพึ่งพาการบริโภคภายในประเทศเป็นหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ

○ เมื่อเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในตุรกี นักลงทุนต่างชาติเกิดความกังวลต่อเศรษฐกิจของประเทศตลาดเกิดใหม่ ส่งผลให้เทขายเงินรูเปียห์ของอินโดนีเซีย ทำให้เงินรูเปียห์อ่อนค่าลงอย่างฉับพลัน โดยค่าเงินรูเปียห์อ่อนค่าลงอย่างต่อเนื่องตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2561 จนถึงปัจจุบันที่อัตราแลกเปลี่ยนรูเปียห์ต่อดอลลาร์สหรัฐแตะระดับอ่อนค่าสุดในรอบกว่า 20 ปี ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวคล้ายคลึงกับวิกฤตเศรษฐกิจไทยปี 2540

○ โครงสร้างเศรษฐกิจของอินโดนีเซียในปัจจุบันและไทยก่อนปี 2540 คล้ายคลึงกันในแง่ของการพึ่งพาการลงทุนจากต่างประเทศ แต่วิกฤตการณ์ที่อัตราการเปิดประเทศของไทยก่อนปี 2540 สูงกว่าอินโดนีเซียอยู่พอสมควร

○ วิกฤตเศรษฐกิจอินโดนีเซียในครั้งนี้คล้ายคลึงกับวิกฤตเศรษฐกิจของไทยปี 2540 บางประการ อาทิ การขาดดุลบัญชีเดินสะพัดต่อเนื่อง แต่แตกต่างกันด้วยระบบอัตราแลกเปลี่ยน สัดส่วนหนี้ต่างประเทศต่อจีดีพี และปริมาณเงินทุนสำรองระหว่างประเทศ

○ ความกังวลว่าวิกฤตค่าเงินอินโดนีเซียในครั้งนี้จะลุกลามไปยังประเทศอื่นๆ โดยเฉพาะไทยนั้น คาดว่าไม่น่าจะเกิดขึ้น เพราะประเทศไทยมีโครงสร้างเศรษฐกิจที่แข็งแกร่งกว่าอินโดนีเซีย

1. บทนำ

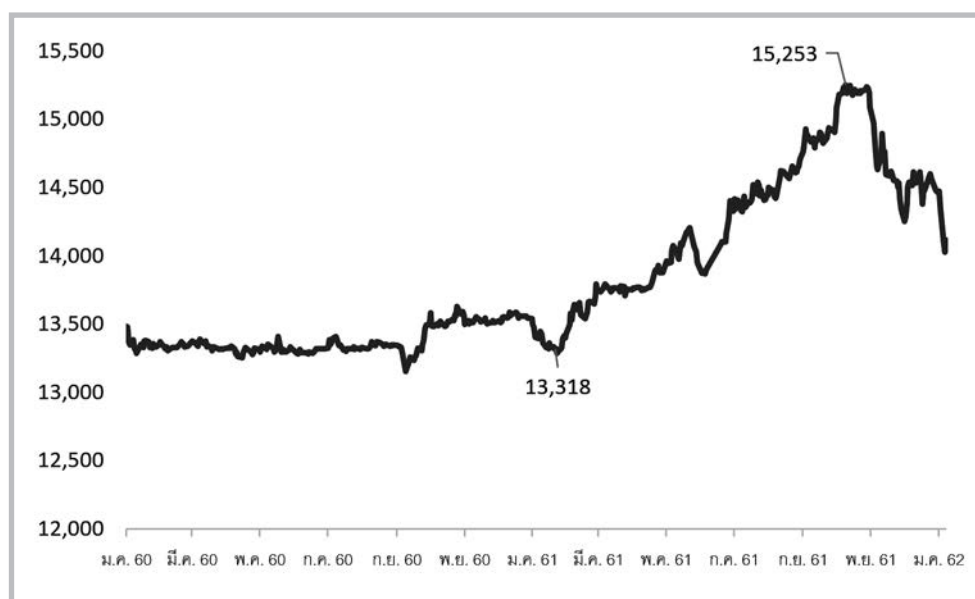
อินโดนีเซียถือเป็นประเทศตลาดเกิดใหม่ (Emerging market) ซึ่งต่างจากประเทศที่พัฒนาแล้วในแง่รายได้ประชาชาติ การศึกษา และผลผลิตทางอุตสาหกรรมและการเกษตร โดยในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้นั้นมีประเทศตลาดเกิดใหม่ทั้งสิ้น 4 ประเทศ ประกอบด้วย อินโดนีเซีย ไทย มาเลเซีย และ ฟิลิปปินส์

ประเทศตลาดเกิดใหม่มีลักษณะเด่นตรงอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจที่สูงกว่าประเทศที่พัฒนาแล้ว ซึ่งในช่วงที่ผ่านมาเศรษฐกิจอินโดนีเซียขยายตัวในช่วงร้อยละ 4 – 6 ต่อปี ซึ่งสูงกว่าอัตราการเติบโตของเศรษฐกิจประเทศที่พัฒนาแล้วที่เติบโตประมาณร้อยละ 2 หรือน้อยกว่านั้น นอกจากนี้ จุดเด่นสำคัญอีก 2 ประการของตลาดเกิดใหม่คือการมีเสถียรภาพเศรษฐกิจที่เอื้อต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจได้ดีกว่า กล่าวคือมีหนี้สาธารณะในระดับต่ำ ในขณะที่เงินทุนสำรองระหว่างประเทศอยู่ในระดับสูง โดยในช่วงเดือนมิถุนายน 2561 อินโดนีเซียมีระดับหนี้สาธารณะต่อจีดีพีเพียงร้อยละ 28.7 ซึ่งต่ำกว่าของไทยที่อยู่ที่ร้อยละ 41 ขณะที่เงินทุนสำรอง

ระหว่างประเทศของอินโดนีเซียในเดือนตุลาคม 2561 อยู่ที่ 115.2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ น้อยกว่าของไทย ในช่วงเวลาเดียวกันที่อยู่ 201.8 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ แม้ว่าไทยจะมีขนาดเศรษฐกิจเล็กกว่าอินโดนีเซีย มากก็ตาม

อย่างไรก็ตาม อินโดนีเซียประสบปัญหาขาดดุลบัญชีเดินสะพัดต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี 2555 เนื่องจากมีภาระ ต้องนำเข้าน้ำมันเป็นจำนวนมากเพื่อการบริโภคภายในประเทศ แม้ว่าอดีตจะเคยเป็นประเทศผู้ผลิตน้ำมัน รายใหญ่ของโลกก็ตาม และเมื่อเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในตุรกีและอาร์เจนตินา ประเทศตลาดเกิดใหม่อย่าง อินโดนีเซียที่เสถียรภาพเศรษฐกิจไม่แข็งแกร่ง บ่งชี้ขาดดุลบัญชีเดินสะพัดที่ขาดดุลตลอดจนเงินทุนสำรอง ระหว่างประเทศที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง จึงได้รับผลกระทบเป็นอย่างมาก เนื่องจากนักลงทุนขาดความเชื่อมั่น ในเศรษฐกิจอินโดนีเซีย จึงได้เทขายเงินรูเปียห์ของอินโดนีเซีย ส่งผลให้ค่าเงินรูเปียห์อ่อนค่าลงตั้งแต่ช่วง เดือนพฤษภาคม 2561 ที่ผ่านมา และอ่อนค่าลงเรื่อยๆ สูงถึงร้อยละ 9 ตั้งแต่ช่วงเดือนมกราคม – ตุลาคม 2561 นอกจากนี้ การปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายของธนาคารกลางสหรัฐฯ ก็มีส่วนทำให้เงินรูเปียห์อ่อนค่าลงด้วย เช่นกัน

ภาพที่ 1 ค่าเงินรูเปียห์ต่อดอลลาร์สหรัฐ

ที่มา : CEIC รวบรวมโดยผู้เขียน

เนื่องจากนักลงทุนต่างชาติมักจัดกลุ่มประเทศไทยและอินโดนีเซียตลอดจนฟิลิปปินส์ซึ่งเป็นกลุ่มประเทศ ตลาดเกิดใหม่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เข้าไว้ด้วยกัน โดยเรียกว่ากลุ่ม TIP (Thailand, Indonesia, and the Philippines) การเปรียบเทียบโครงสร้างเศรษฐกิจของไทยและอินโดนีเซียจะทำให้สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ ได้อย่างลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น บทความนี้จะวิเคราะห์โครงสร้างเศรษฐกิจของอินโดนีเซีย สถานการณ์เศรษฐกิจล่าสุด ตลอดจนเปรียบเทียบกับเศรษฐกิจไทยทั้งช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจปี 2540 และในปัจจุบัน

2. โครงสร้างเศรษฐกิจ

ประเทศอินโดนีเซียเป็นประเทศหมู่เกาะที่ตั้งอยู่ระหว่างคาบสมุทรอินโดจีนและทวีปออสเตรเลีย แยกเส้นศูนย์สูตร ประกอบด้วยหมู่เกาะเล็กใหญ่ประมาณ 17,000 เกาะ อินโดนีเซียถือเป็นประเทศที่มีประชากรมากเป็นอันดับ 4 ของโลก รองจากประเทศจีน อินเดีย และสหรัฐฯ โดยในปี 2561 มีประชากรทั้งสิ้น 266.8 ล้านคน อินโดนีเซียเคยอยู่ภายใต้การปกครองของเนเธอร์แลนด์ประมาณ 300 ปี หรือในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 17 – 19 ต่อมาในปี 2485 (ค.ศ. 1942) ระหว่างช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ญี่ปุ่นบุกอินโดนีเซีย และขับไล่เนเธอร์แลนด์ได้สำเร็จ ต่อมา เมื่อญี่ปุ่นแพ้สงครามโลก ถึงแม้ว่าเนเธอร์แลนด์จะพยายามกลับมาทวงคืนอำนาจด้วยวิธีการต่างๆ ทั้งการทหารและทางการทูต แต่ท้ายที่สุดอินโดนีเซียสามารถประกาศเอกราชได้สำเร็จอย่างเป็นทางการในปี 2492 ปัจจุบันอินโดนีเซียปกครองประเทศด้วยระบอบประชาธิปไตยแบบสาธารณรัฐ มีประธานาธิบดีเป็นประมุขและหัวหน้าฝ่ายบริหาร

ภาพที่ 2: แผนที่ประเทศอินโดนีเซีย

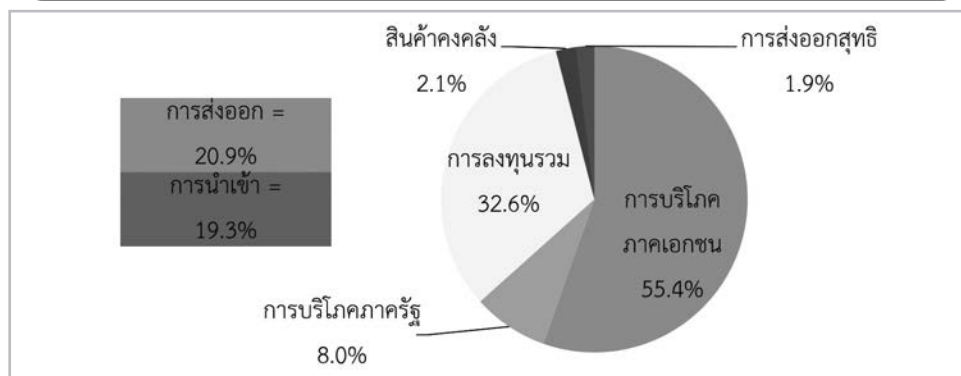
ที่มา: <https://smartraveller.gov.au/Countries/asia/south-east/Pages/indonesia.aspx>

ในอดีตอินโดนีเซียเป็นประเทศที่มีทรัพยากรน้ำมันเป็นจำนวนมาก เศรษฐกิจของประเทศจึงพึ่งพาการส่งออกน้ำมันและก๊าซธรรมชาติเป็นหลัก และเคยเป็นหนึ่งในแกนนำของกลุ่มโอเปกอีกด้วย แต่หลังจากเกิดวิกฤตการณ์ราคาน้ำมันโลกในปี 2551 อินโดนีเซียไม่สามารถผลิตน้ำมันดิบได้ตามโควตาของกลุ่มโอเปก และจำเป็นต้องถอนตัวออกจากกลุ่มโอเปกในปี 2552 จึงได้พัฒนาอุตสาหกรรมอื่นๆ ขึ้นมาทดแทน อาทิ อุตสาหกรรมถ่านหิน การท่องเที่ยว การประกอบรถยนต์ และการผลิตอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และกลายเป็นผู้นำเข้าน้ำมันสุทธิตั้งแต่ปี 2552 เป็นต้นมา

โครงสร้างเศรษฐกิจด้านอุปสงค์

ในด้านการใช้จ่าย เศรษฐกิจอินโดนีเซียพึ่งพาการบริโภคภายในประเทศเป็นหลัก นอกจากนี้ยังมีการลงทุนเป็นอีกหนึ่งส่วนประกอบสำคัญของจีดีพี โดยตั้งแต่ปี 2555 เป็นต้นมา อินโดนีเซียมีการเติบโตทางเศรษฐกิจระหว่างร้อยละ 4 – 6 ต่อปี โดยในปี 2560 การบริโภคภาคเอกชนมีส่วนสูงถึงร้อยละ 55.4 ของขนาดเศรษฐกิจรวม ขณะที่การลงทุนรวมมีส่วนสูงอยู่ที่ร้อยละ 32.6 การบริโภคภาครัฐร้อยละ 8.0 ในขณะที่การส่งออกมีส่วนเพียงร้อยละ 20.9 ของจีดีพี และมีอัตราการเปิดประเทศอยู่ที่ร้อยละ 39.5 ของขนาดเศรษฐกิจ จึงอาจกล่าวได้ว่าอินโดนีเซียมีเศรษฐกิจที่ค่อนข้างปิด

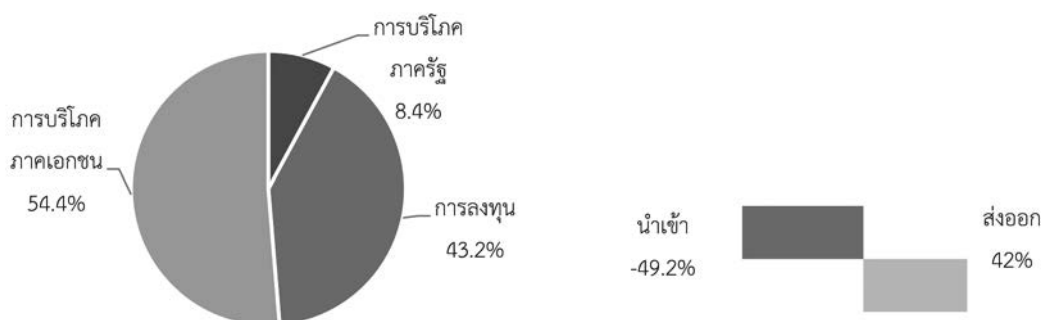
ภาพที่ 3 โครงสร้างเศรษฐกิจด้านอุปสงค์ของเศรษฐกิจอินโดนีเซียปี 2560

ที่มา : CEIC รวบรวมโดยผู้เขียน

เมื่อเปรียบเทียบโครงสร้างเศรษฐกิจอินโดนีเซียกับเศรษฐกิจไทยในช่วงก่อนวิกฤตปี 2540 พบว่าเศรษฐกิจไทยในช่วงก่อนวิกฤตนั้นพึ่งพาการใช้จ่ายภายในประเทศเช่นกัน โดยเฉพาะการบริโภคภาคเอกชนที่มีสัดส่วนถึงร้อยละ 54.4 ของขนาดเศรษฐกิจไทยในปี 2539 ขณะที่การบริโภคภาครัฐมีสัดส่วนเป็นอันดับ 2 ที่ร้อยละ 8.4 โดยมีอัตราการเปิดประเทศที่ร้อยละ 91.2 ของจีดีพี จัดได้ว่าเป็นเศรษฐกิจแบบค่อนข้างเปิด (ปัจจุบันปี 2560 อัตราการเปิดประเทศของไทยอยู่ที่ร้อยละ 144.5 ของจีดีพี)

ภาพที่ 4 โครงสร้างเศรษฐกิจด้านอุปสงค์ของไทยปี 2539

ที่มา : CEIC รวบรวมโดยผู้เขียน

โครงสร้างเศรษฐกิจด้านอุปทาน

ในด้านการผลิต เศรษฐกิจอินโดนีเซียมีภาคอุตสาหกรรมเป็นหัวใจสำคัญ โดยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 29 ของเศรษฐกิจปี 2560 ส่วนภาคเกษตรกรรมมีสัดส่วนร้อยละ 13 และภาคบริการร้อยละ 23

ภาพที่ 5 โครงสร้างเศรษฐกิจด้านอุปสงค์ของเศรษฐกิจอินโดนีเซียปี 2560

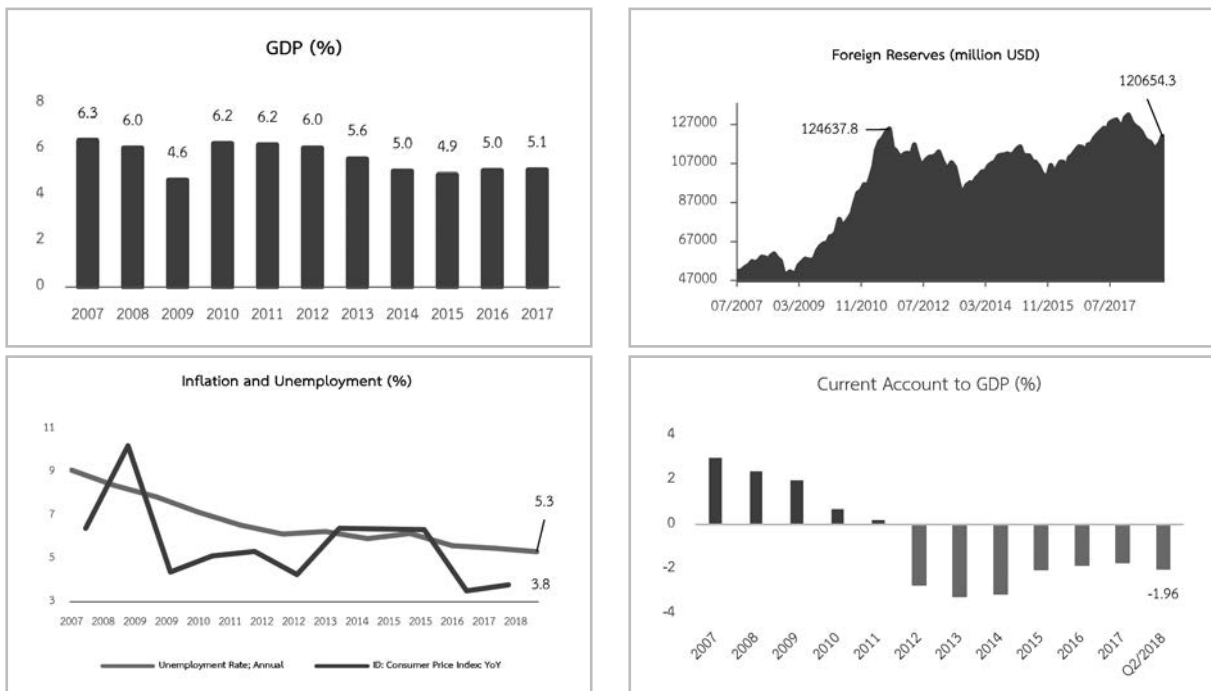

ที่มา : CEIC รวบรวมโดยผู้เขียน

3. สถานการณ์เศรษฐกิจอินโดนีเซียล่าสุด

เศรษฐกิจอินโดนีเซียขยายตัวได้อย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2560 ขยายตัวร้อยละ 5.1 เติบโตขึ้นจากปีก่อนหน้า ที่ขยายตัวร้อยละ 5.0 และล่าสุดในไตรมาสที่ 3 ปี 2561 เศรษฐกิจอินโดนีเซียขยายตัวร้อยละ 5.2 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อนหน้า จะลดลงเล็กน้อยจากไตรมาสที่ 2 ที่ขยายตัวร้อยละ 5.3 อย่างไรก็ตาม เศรษฐกิจอินโดนีเซียเคยขยายตัวสูงกว่านี้ที่ร้อยละ 6.2 ในปี 2554 และร้อยละ 6.0 ในปี 2555

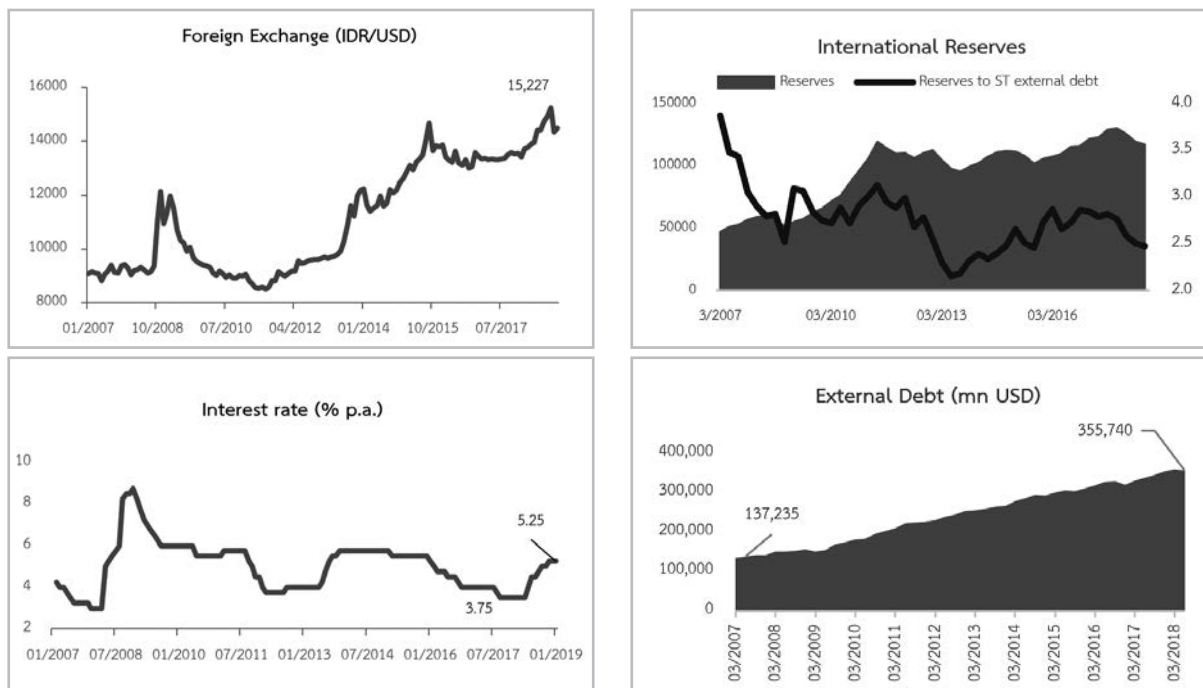
ภาพที่ 6 เครื่องชี้ทางเศรษฐกิจมหภาคที่สำคัญของอินโดนีเซีย

ที่มา : CEIC รวบรวมโดยผู้เขียน

เมื่อพิจารณาเครื่องชี้ด้านเสถียรภาพเศรษฐกิจภายในประเทศพบว่าเศรษฐกิจอินโดนีเซียมีเสถียรภาพในระดับพอใช้ โดยอัตราเงินเฟ้อปี 2561 เฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 3.2 ลดลงจากปี 2560 ที่อยู่ที่ร้อยละ 3.8 ขณะที่อัตราการว่างงานปี 2561 อยู่ที่ร้อยละ 5.3 ของกำลังแรงงานรวม ปรับลดลงเล็กน้อยจากปีก่อนหน้า ที่ร้อยละ 5.5 ของกำลังแรงงานรวม ขณะที่ด้านเสถียรภาพภายนอกเริ่มมีสัญญาณอ่อนแอ แม้ว่าดุลบัญชีเดินสะพัดอินโดนีเซียเริ่มขาดดุลตั้งแต่ปี 2555 แต่เริ่มมีแนวโน้มที่จะขาดดุลลดลงตั้งแต่ปี 2557 ที่ขาดดุลร้อยละ -3.1 ของจีดีพี โดยล่าสุดปี 2560 ดุลบัญชีเดินสะพัดขาดดุลลดลงมาอยู่ที่ร้อยละ -1.7 ของจีดีพี ขณะที่เงินทุนสำรองระหว่างประเทศปรับลดลงอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ต้นปี 2561

ภาพที่ 7 เครื่องชี้ทางเศรษฐกิจการเงินที่สำคัญของอินโดนีเซีย

ที่มา : CEIC รวบรวมโดยผู้เขียน

ในส่วนของเครื่องชี้ภาคการเงิน ค่าเงินรูเปียห์อ่อนค่าลงเรื่อยๆ มาตั้งแต่ต้นปี 2561 และอ่อนค่าลงอย่างฉับพลันในช่วงกลางปี เนื่องจากผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจประเทศตุรกี ประกอบกับเครื่องชี้ทางด้านเสถียรภาพเศรษฐกิจอินโดนีเซียบางตัวที่ค่อนข้างอ่อนแอ นับตั้งแต่การขาดดุลบัญชีเดินสะพัด หนี้สาธารณะที่เพิ่มสูงขึ้น และเงินทุนสำรองระหว่างประเทศที่ลดน้อยลง ส่งผลให้นักลงทุนขาดความมั่นใจในค่าเงินรูเปียห์และเทขาย ทำให้ค่าเงินรูเปียห์ดิ่งลงสู่ระดับต่ำสุดในรอบกว่า 20 ปี ที่ 15,253 รูเปียห์ต่อดอลลาร์สหรัฐเมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2561

รัฐบาลอินโดนีเซียได้ใช้นโยบายทางการเงินเพื่อหวังบรรเทาวิกฤตค่าเงินรูเปียห์อ่อนค่าด้วยการขึ้นอัตราดอกเบี้ยอย่างต่อเนื่องตั้งแต่เดือนเมษายน 2561 ปัจจุบันธนาคารกลางอินโดนีเซียปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายสูงแตะระดับร้อยละ 6 ซึ่งถือเป็นการปรับขึ้นแล้ว 6 ครั้ง ภายในระยะเวลาเพียง 7 เดือน นอกจากนี้อินโดนีเซียยังใช้นโยบายการคลัง โดยประกาศขึ้นอัตราภาษีศุลกากรที่ร้อยละ 7.5¹ สำหรับสินค้าอุปโภคบริโภคจำนวน 500 รายการ เพื่อลดปัญหาการขาดดุลการค้า

อย่างไรก็ตาม เมื่อดูจากเครื่องชี้ทางด้านเสถียรภาพเศรษฐกิจของอินโดนีเซียพบว่าไม่ได้อยู่ในภาวะวิกฤตรุนแรง มีเพียงดุลบัญชีเดินสะพัดที่ขาดดุลต่อเนื่อง ดังนั้น สาเหตุที่ค่าเงินรูเปียห์อ่อนค่าน่าจะมาจากการที่นักลงทุนวิตกกังวลหลังจากที่ประเทศตุรกีประสบกับวิกฤตเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นไปตามแบบจำลองวิกฤตค่าเงินรุ่นที่สอง (Second Generation Model of Currency Crisis)²

¹ https://www.matichon.co.th/foreign/news_1119813

² แบบจำลองวิกฤตค่าเงินรุ่นที่สองมีสมมติฐานว่าวิกฤตค่าเงินสามารถเกิดขึ้นได้ โดยที่ปัจจัยพื้นฐานของเศรษฐกิจไม่ได้มีปัญหาอย่างรุนแรง แต่เกิดจากการคาดการณ์ของนักลงทุนว่าจะเกิดวิกฤตค่าเงินในอนาคตอันใกล้ ทำให้นักลงทุนเทขายค่าเงิน และนำไปสู่วิกฤตค่าเงินจริงๆ โดยอาจกล่าวได้ว่าเป็นแบบจำลองที่ตั้งอยู่บน “คำทำนายที่เป็นจริง” (Self-fulfilling prophecy)

4. เปรียบเทียบเครื่องชี้ทางเศรษฐกิจของอินโดนีเซียในปัจจุบันกับไทยก่อนวิกฤต ปี 2540

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบเครื่องชี้เศรษฐกิจของอินโดนีเซียในปัจจุบันและของไทยก่อนวิกฤต

เครื่องชี้เศรษฐกิจ	เศรษฐกิจไทยในอดีต (2539)	เศรษฐกิจอินโดนีเซียในปัจจุบัน (2561)	ความเหมือน/แตกต่าง
โครงสร้างเศรษฐกิจ	พึ่งพาการส่งออกและการลงทุนสูง และมีระดับการเปิดประเทศค่อนข้างสูง	พึ่งพาการลงทุนต่างประเทศและการบริโภคภายในประเทศสูงและมีระดับการเปิดประเทศต่ำ	คล้ายคลึงในแง่ของสัดส่วนการลงทุน แต่แตกต่างกันแง่ระดับการเปิดประเทศ
ระบบอัตราแลกเปลี่ยน	ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบคงที่ที่ 25.34 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ	ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัว	แตกต่าง
ดุลบัญชีเดินสะพัด	ขาดดุลต่อเนื่อง	ขาดดุลต่อเนื่อง	คล้ายคลึง
สัดส่วนหนี้ต่างประเทศต่อจีดีพี	อยู่ในระดับสูงและเกินกึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 50) ของจีดีพี	อยู่ในระดับน้อยกว่ากึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 50) ของจีดีพี	แตกต่าง
ปริมาณเงินทุนสำรองระหว่างประเทศ	ลดลง หลังปี 2539	มีแนวโน้มลดลงตั้งแต่ต้นปี 2561 เป็นต้นมา	คล้ายคลึง

ที่มา: รวบรวมโดยผู้เขียน

เครื่องชี้เศรษฐกิจของเศรษฐกิจไทยก่อนวิกฤตปี 2540 กับเศรษฐกิจอินโดนีเซียในปัจจุบันมีความคล้ายคลึงกันบางส่วน ในแง่โครงสร้างเศรษฐกิจที่พึ่งพาการลงทุนจากต่างประเทศในระดับสูง การขาดดุลบัญชีเดินสะพัดต่อเนื่อง และปริมาณเงินทุนสำรองระหว่างประเทศที่ลดลงเรื่อยๆ แต่แตกต่างกันที่สัดส่วนหนี้ต่างประเทศต่อจีดีพีของไทยในตอนนั้นอยู่ในระดับสูงและมากกว่าร้อยละ 50 ของจีดีพี ในขณะที่ของอินโดนีเซียอยู่ในระดับที่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจีดีพี นอกจากนั้น ในภาคเศรษฐกิจจริง (Real Sector) โครงสร้างเศรษฐกิจไทยก่อนวิกฤตเศรษฐกิจปี 2540 มีขนาดเล็กและมีลักษณะแบบเปิด โดยพึ่งพาอุปสงค์จากต่างประเทศเป็นแรงขับเคลื่อนหลัก ซึ่งลักษณะเศรษฐกิจเช่นนี้ทำให้อ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงของภาวะเศรษฐกิจโลกเป็นอย่างมาก ในขณะที่เศรษฐกิจอินโดนีเซียมีลักษณะปิดมากกว่าและพึ่งพาอุปสงค์ภายในประเทศเป็นหลัก

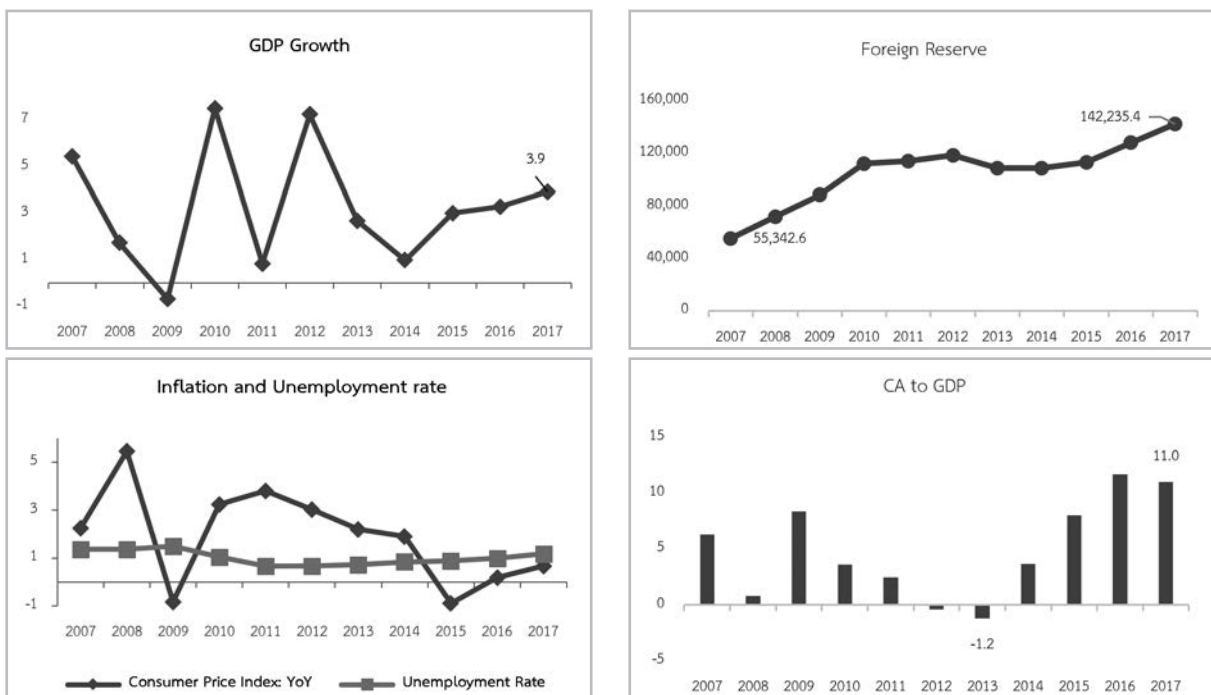
นอกจากนี้ ภาคการเงินไทยก่อนวิกฤตเศรษฐกิจมีระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบคงที่ มีการเปิดเสรีทางการเงิน เมื่อรวมกับนโยบายอัตราดอกเบี้ยสูง ภาคการเงินจึงกู้เงินจากต่างประเทศจำนวนมากและนำมาปล่อยกู้ต่อภายในประเทศ ส่งผลให้เกิดการกู้เงินสกุลต่างชาติเป็นจำนวนมากโดยไม่มีการป้องกันความเสี่ยงจากค่าเงินที่นำมาใช้ในประเทศ ประกอบกับมีการนำเข้าสินค้าฟุ่มเฟือยจำนวนมาก เนื่องจากมีความต้องการบริโภคของผู้มีฐานะจากฟองสบู่ในตลาดหลักทรัพย์และตลาดอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งทำให้บัญชีเดินสะพัดของไทยขาดดุลต่อเนื่อง ปริมาณเงินทุนสำรองระหว่างประเทศไม่เพียงพอต่อหนี้ต่างประเทศระยะสั้น อีกทั้งนโยบายทางการเงินของไทยในขณะนั้นไม่เข้มแข็งพอ ประเทศไทยจึงถูกโจมตีค่าเงิน

ขณะที่ในปัจจุบันอินโดนีเซียมีระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัว ค่าเงินรูเปียห์จึงอ่อนค่าเมื่อเทียบกับพื้นฐานอ่อนแอ เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้อินโดนีเซียขาดดุลบัญชีเดินสะพัดมาต่อเนื่อง นอกจากนี้ ปริมาณเงินทุนสำรองระหว่างประเทศต่อหนี้ต่างประเทศระยะสั้นของอินโดนีเซียในปัจจุบันลดลงมาก คล้ายคลึงกับสถานการณ์ของไทยก่อนวิกฤตปี 2540 แม้สัดส่วนทุนสำรองต่อหนี้ต่างประเทศระยะสั้นของอินโดนีเซียในปัจจุบันจะไม่ต่ำเท่าของไทยช่วงก่อนวิกฤตปี 2540 ก็ตาม แต่ปริมาณทุนสำรองที่ลดลงดังกล่าวสร้างความกังวลต่อนักลงทุน ทำให้เมื่อเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในประเทศตุนักลงทุนจึงหมดความเชื่อมั่นต่อประเทศตลาดเกิดใหม่ที่โครงสร้างเศรษฐกิจไม่แข็งแรง จนเกิดการเทขายเงินรูเปียห์ในวงกว้างและค่าเงินรูเปียห์อ่อนค่าลงอย่างฉับพลัน ซึ่งค่าเงินที่อ่อนค่าลงก็สร้างความกังวลแก่นักลงทุนต่อค่าเงินรูเปียห์เป็นการเฉพาะเจาะจงอีก เป็นเหตุให้ค่าเงินอินโดนีเซียยิ่งอ่อนค่าลงไปอีก

อย่างไรก็ตาม วิกฤตค่าเงินในประเทศอินโดนีเซียในครั้งนี้จะไม่ลุกลามออกไปอย่างรวดเร็วเช่นวิกฤตเศรษฐกิจของไทยปี 2540 สังเกตได้จากดัชนีตลาดหลักทรัพย์อินโดนีเซียปรับลดลงไม่มากในช่วงเวลาเดียวกับที่ค่าเงินรูเปียห์เริ่มอ่อนค่าในเดือนพฤษภาคม 2561 อีกทั้งระบบอัตราแลกเปลี่ยนของอินโดนีเซียเป็นแบบลอยตัว และสัดส่วนหนี้ต่างประเทศต่อจีดีพีอยู่ในระดับน้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจีดีพี ขณะที่ดัชนีตลาดหลักทรัพย์ไทยขณะนั้นปรับลดลงกว่าร้อยละ 65 จากจุดสูงสุดก่อนวิกฤตปี 2540 นอกจากนี้อินโดนีเซียยังไม่ได้ขอความช่วยเหลือทางการเงินจากภายนอกประเทศ ซึ่งก็เป็นไปได้ว่าอินโดนีเซียจะสามารถผ่านพ้นวิกฤตในครั้งนี้ไปได้โดยไม่ต้องรับความช่วยเหลือจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศต่างกับไทยแต่เหมือนกับมาเลเซียในอดีต

ปัจจุบัน ผลกระทบจากวิกฤตค่าเงินในตลาดเกิดใหม่นั้นยังกระทบไทยค่อนข้างจำกัด เนื่องจากประเทศไทยในปัจจุบันมีโครงสร้างเศรษฐกิจที่ค่อนข้างแข็งแกร่ง โดยในปี 2560 ไทยมีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจอยู่ที่ร้อยละ 3.9 เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2557 และมีแนวโน้มสูงขึ้นอีกในปี 2561 โดยใน 3 ไตรมาสแรกของปีไทยมีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจอยู่ที่ร้อยละ 4.9 4.6 และ 3.3 ตามลำดับ

ภาพที่ 8 เครื่องชี้ทางเศรษฐกิจมหภาคที่สำคัญของไทยในปัจจุบัน

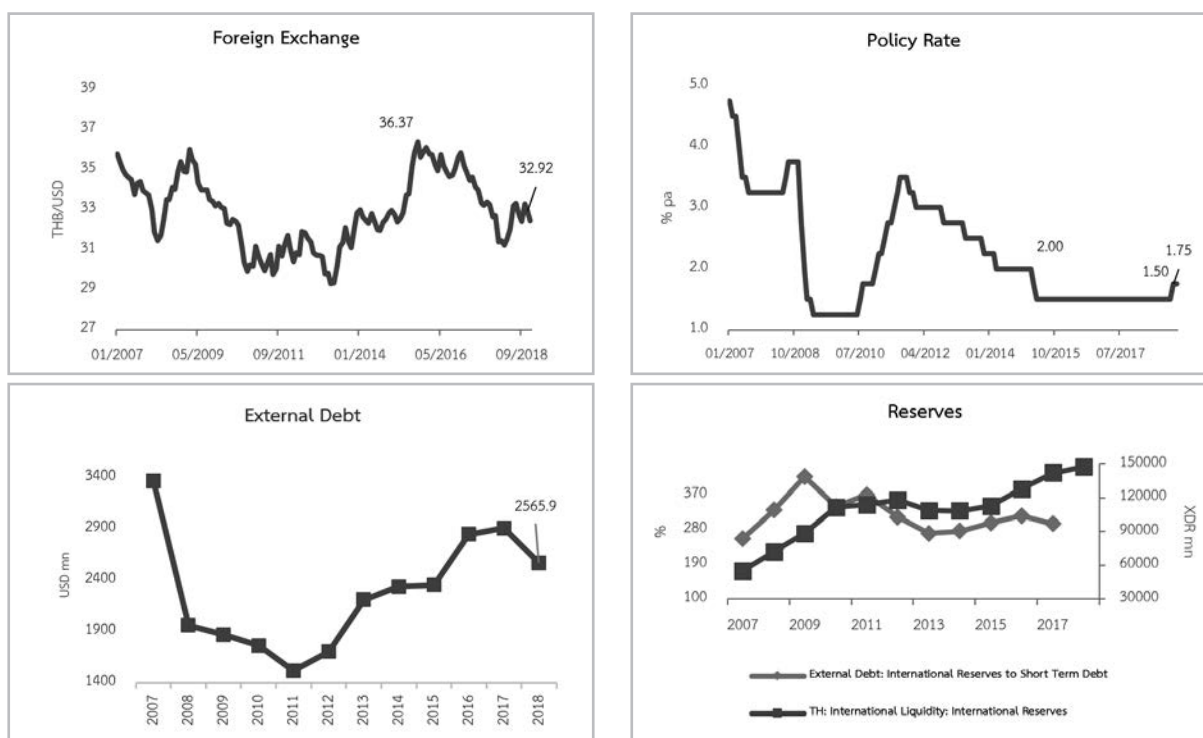

ที่มา : CEIC รวบรวมโดยผู้เขียน

เมื่อพิจารณาเสถียรภาพในประเทศของไทยในปัจจุบัน อัตราเงินเฟ้อของไทยอยู่ในระดับที่ค่อนข้างต่ำมาอย่างต่อเนื่องโดยในปี 2561 อยู่ที่ร้อยละ 0.7 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อนหน้า เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากปี 2560 ที่ร้อยละ 0.6 ขณะที่อัตราการว่างงานของไทยอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าร้อยละ 1.0 มาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2554 แม้ในปี 2561 อัตราการว่างงานเพิ่มขึ้นเล็กน้อยมาอยู่ที่ร้อยละ 1.1 ของกำลังแรงงานรวม ทรงตัวจากช่วงปีก่อนหน้า ขณะที่ด้านเสถียรภาพเศรษฐกิจนอกประเทศ สัดส่วนดุลบัญชีเดินสะพัดต่อจีดีพีของไทยกลับมาเกินดุลอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2558 ที่ร้อยละ 3.7 จากช่วงเดียวกันปีก่อนหน้า โดยใน 3 ไตรมาสแรกของปี 2561 ดุลบัญชีเดินสะพัดต่อจีดีพีอยู่ที่ร้อยละ 7.7 จากช่วงเดียวกันปีก่อนหน้า ขณะที่เงินทุนสำรองระหว่างประเทศก็เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเช่นกัน โดย ณ สิ้นปี 2561 ประเทศไทยมีเงินทุนสำรองระหว่างประเทศสูงถึง 205.7 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ

พิจารณาในส่วนของภาคการเงิน ในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา ค่าเงินบาทอ่อนค่าสุดในช่วงปลายปี 2558 ถึงสิ้นปี 2559 โดยแตะระดับอ่อนค่าสูงสุดที่ 36.37 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ และปรับตัวแข็งค่าขึ้นในปี 2560 มาแตะระดับ 32.40 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐในเดือนธันวาคม 2561 นอกจากนี้ ในด้านของนโยบายการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทยได้คงอัตราดอกเบี้ยไว้ที่ร้อยละ 1.50 ต่อปีมาตั้งแต่ต้นปี 2558 และได้ปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยเป็นร้อยละ 1.75 ต่อปีในการประชุมเดือนธันวาคม 2561

ภาพที่ 9 เครื่องชี้ทางเศรษฐกิจการเงินที่สำคัญของไทยในปัจจุบัน

ที่มา : CEIC รวบรวมโดยผู้เขียน

5. สรุป

แม้ว่าวิกฤตค่าเงินอินโดนีเซียปี 2561 จะคล้ายคลึงกับวิกฤตเศรษฐกิจไทยปี 2540 แต่ทั้งสองวิกฤตมีสาเหตุที่แตกต่างกัน กล่าวคือ วิกฤตเศรษฐกิจของไทยเริ่มมาจากการใช้อัตราแลกเปลี่ยนแบบคงที่ และเกิดการตั้งใจโจมตีค่าเงินโดยตรง ในขณะที่วิกฤตค่าเงินของอินโดนีเซียในปัจจุบันที่ใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัวอ่อนค่าลงเพราะผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจจากประเทศตุรกีที่มีความเชื่อมั่นของนักลงทุนเป็นตัวแปรสำคัญ ในขณะที่โครงสร้างเศรษฐกิจด้านอื่น ๆ ของอินโดนีเซียยังอยู่ในเกณฑ์ที่น่าวิตกกังวล จึงคาดว่าจะเรียกความมั่นใจของนักลงทุนกลับมาได้

ถึงแม้ว่ายังต้องจับตามองเศรษฐกิจอินโดนีเซียอย่างใกล้ชิดว่าจะส่งผลกระทบในวงกว้างต่อเศรษฐกิจประเทศอื่น ๆ หรือไม่ แต่ปัจจุบันประเทศไทยมีความแข็งแกร่งในแง่ของโครงสร้างทางเศรษฐกิจกว่าอินโดนีเซียอยู่มาก และมากกว่าที่เป็นมาในปี 2540 จึงเชื่อว่าไทยน่าจะไม่ได้รับผลกระทบจากวิกฤตค่าเงินรูเปียห์อ่อนตัวของอินโดนีเซียในครั้งนี้

บทวิเคราะห์

2 ปีที่โลกมีทรัมป์: เมื่อสหรัฐฯ รั้งศีกหนักทั้งในและนอกประเทศ¹

บทสรุปผู้บริหาร

○ ตั้งแต่ที่นายโดนัลด์ ทรัมป์ เข้าดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 20 มกราคม 2560 จนถึงปัจจุบัน ทรัมป์ได้ดำเนินการตามนโยบาย “America First” หรือ “อเมริกามาก่อน” ทั้งในด้านภูมิรัฐศาสตร์และด้านเศรษฐกิจสหรัฐฯ ซึ่งสำหรับในแง่ของเศรษฐกิจสหรัฐฯ ปี 2561 ที่ผ่านมา มี 3 เหตุการณ์หลักที่จะกล่าวถึงในบทความนี้ ซึ่งได้แก่ การปฏิรูปภาษีของทรัมป์ การปิดทำการบางส่วนของรัฐบาลสหรัฐฯ (US Partial Government Shutdown) ที่ยาวนานเป็นประวัติการณ์ และนโยบายกีดกันทางการค้า

○ เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2560 ร่างแผนปฏิรูปภาษีสหรัฐฯ ได้รับการอนุมัติ และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2561 โดยมีใจความสำคัญคือการลดภาษีโดยเฉพาะภาษีนิติบุคคล และการส่งเสริมให้นำเงินกลับเข้าสหรัฐฯ โดยนักวิเคราะห์หลายสำนักคาดการณ์ว่านโยบายภาษีดังกล่าวจะส่งผลให้รายได้ภาครัฐลดลง ขณะที่คาดว่าเศรษฐกิจสหรัฐฯ จะขยายตัวเพิ่มขึ้นและส่งผลให้ภาครัฐจัดเก็บภาษีจากแหล่งอื่นๆ ได้เพิ่มขึ้น แต่โดยรวมแล้วภาครัฐจะมีต้นทุนที่สูงขึ้นสำหรับการดำเนินนโยบายดังกล่าว

○ ในปี 2561 ต่อเนื่องจนถึงต้นปี 2562 รัฐบาลสหรัฐฯ ได้ตกอยู่ในภาวะการปิดทำการบางส่วน หรือ Partial Government Shutdown ทั้งหมด 3 ครั้ง โดยมีสาเหตุหลักส่วนมากมาจากความเห็นที่ไม่ตรงกันของพรรคริพับลิกันและพรรคเดโมแครตในเรื่องงบประมาณด้านความมั่นคง ทั้งนี้ การปิดทำการครั้งล่าสุดได้กลายเป็นครั้งที่ยาวนานที่สุดเป็นประวัติการณ์ของสหรัฐฯ ซึ่งคาดว่าจะส่งผลให้เศรษฐกิจสหรัฐฯ เสียหายราว 1.2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ สำหรับการปิดทำการแต่ละสัปดาห์

○ อีกประเด็นสำคัญที่เป็นที่จับตามองของหลายประเทศคือนโยบายกีดกันทางการค้าของสหรัฐฯ ซึ่งมีทั้งการตั้งกำแพงภาษีสินค้าบางชนิดกับทุกประเทศ การจำกัดโควตาการนำเข้าจากบางประเทศ และการตั้งกำแพงภาษีกับสินค้าจากจีนโดยเฉพาะเพื่อต่อรองกับจีนด้านนโยบายการลงทุนของสหรัฐฯ ในจีน และด้านทรัพย์สินทางปัญญา ที่สหรัฐฯ เห็นว่าจีนปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม อย่างไรก็ตาม แม้มีการเจรจาระหว่างสหรัฐฯ และจีนเกิดขึ้นหลายครั้ง แต่ทั้งสองประเทศได้ทยอยออกมาตรากฎกีดกันทางการค้าอยู่เนืองๆ

○ สำหรับผลกระทบต่อเศรษฐกิจสหรัฐฯ พบว่าในปี 2561 เศรษฐกิจสหรัฐฯ โดยรวมขยายตัวเร่งขึ้นจากปี 2560 ซึ่งคาดว่าเป็นผลจากนโยบายลดภาษี อย่างไรก็ตาม สหรัฐฯ กลับขาดดุลการค้ากับจีนเพิ่มขึ้นแม้จะยกระดับการกีดกันการค้าจากจีนมากขึ้นแล้วก็ตาม เนื่องจากคาดว่าผู้ประกอบการในสหรัฐฯ ได้เร่งสต็อกสินค้าจากจีนไว้ก่อนที่อัตราภาษีนำเข้าจะมีผลบังคับใช้ ส่วนประเด็นการปิดทำการของรัฐบาลนั้น คาดว่าจะส่งผลในระยะสั้นต่อการดำเนินกิจกรรมของทั้งภาครัฐและภาคเอกชน แต่ด้วยสภาพทางการเมืองของสหรัฐฯ ในปัจจุบัน ทำให้คาดได้ว่าการหาข้อสรุปในแต่ละประเด็นจะเป็นไปได้ค่อนข้างยากลำบาก

¹ ผู้เขียน น.ส. อภิญญา เจนธัญญารักษ์ ส่วนการวิเคราะห์เสถียรภาพเศรษฐกิจ สำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค ขอขอบคุณ ดร. พิมพ์นารา หิรัญกุล ผู้อำนวยการส่วนการวิเคราะห์เสถียรภาพเศรษฐกิจ และดร. พิสิทธิ์ พัวพันธ์ ผู้อำนวยการสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค สำหรับข้อเสนอแนะทั้งนี้ ข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความนี้เป็นความเห็นของผู้เขียน ซึ่งไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความเห็นของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

1. บทนำ

เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2559 (ตามเวลาสหรัฐฯ) นายโดนัลด์ ทรัมป์ จากพรรครีพับลิกันได้ชนะการเลือกตั้งประธานาธิบดีด้วยคะแนน 288 ต่อ 215 เสียง และครองเสียงข้างมากทั้งในสภาผู้แทนราษฎร (House of Representatives) และวุฒิสภา (Senate) สะท้อนว่านโยบายหลักที่ทรัมป์ใช้ในการหาเสียงเป็นที่นิยมของชาวอเมริกันอยู่ไม่น้อย ซึ่งนโยบายดังกล่าวมีสโลแกนหลักว่า “Make America Great Again” หรือ “ทำให้อเมริกากลับมายิ่งใหญ่อีกครั้ง” โดยที่ทรัมป์ชูนโยบายสำคัญหลายด้านในการหาเสียง เช่น การเสนอมาตรการทางภาษีที่ต้องการให้บริษัทสหรัฐฯ หันกลับมาใช้ฐานการผลิตในประเทศ (End the Offshoring Act) การสร้างกำแพงกั้นระหว่างพรมแดนสหรัฐฯ-เม็กซิโก การกีดกันทางการค้าที่ไม่เป็นธรรม และการสร้างงานให้กับแรงงานชาวอเมริกัน² เป็นต้น อย่างไรก็ตาม นโยบายแต่ละข้อต่างมีจุดประสงค์เพื่อตอบสนองต่อเป้าหมายหลัก “America First” หรืออเมริกามาก่อนนั่นเอง

ตั้งแต่ที่ทรัมป์เข้าดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 20 มกราคม 2560 จนถึงปัจจุบัน ทรัมป์ได้ดำเนินการตามในแบบฉบับของตนในหลากหลายประเด็น เช่น การถอนสหรัฐฯ ออกจากความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (Trans-Pacific Partnership: TPP) การเจรจาข้อตกลงทางการค้าใหม่กับกลุ่มข้อตกลงการค้าเสรีอเมริกาเหนือ (North America Free Trade Agreement: NAFTA) นโยบายต่อต้านผู้อพยพ การปฏิรูปภาษี และการกีดกันทางการค้า เป็นต้น รวมถึงการดำเนินการด้านภูมิรัฐศาสตร์ในหลายๆ ครั้งที่ทำให้ทั่วโลกแทบหยุดหายใจ อาทิ การตั้งสถานเอกอัครราชทูตสหรัฐฯ ในกรุงเยรูซาเลม และการพบกับผู้นำเกาหลีเหนือเพื่อให้เกาหลีเหนือปลดอาวุธนิวเคลียร์ ซึ่งแต่ละความเคลื่อนไหวของทรัมป์เป็นสิ่งที่สื่อต่างๆ ให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง

สำหรับการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจ 3 เหตุการณ์หลักที่ถือได้ว่าเป็นเอกลักษณ์ของทรัมป์ไปแล้วได้แก่ การปฏิรูปภาษี การปิดทำการบางส่วนของรัฐบาลสหรัฐฯ (US Partial Government Shutdown) ที่ยาวนานเป็นประวัติการณ์ และนโยบายกีดกันทางการค้า ซึ่งในบทความนี้จะสรุปรายละเอียดและวิเคราะห์ผลกระทบของของแต่ละนโยบาย ดังนี้

2. การปฏิรูปภาษีของทรัมป์

เมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน 2560 (ตามเวลาสหรัฐฯ) สภาผู้แทนราษฎรสหรัฐฯ ผ่านร่างกฎหมายภาษีสหรัฐฯ ด้วยคะแนนเสียง 227 ต่อ 205 โดยที่ผู้แทนจากพรรครีพับลิกันจำนวน 13 คนลงคะแนนไม่เห็นด้วยกับร่างกฎหมายฉบับนี้ และไม่มีผู้แทนจากพรรคเดโมแครตเห็นด้วยเลย ก่อนหน้านั้นวุฒิสภาสหรัฐฯ ได้จัดทำร่างภาษีฉบับของสมาชิกรัฐสภา (ส.ว.) จากนั้นวุฒิสภาก็ต้องลงคะแนนรับรองร่างฯ ดังกล่าว ก่อนที่จะนำไปพิจารณาพร้อมกับร่างฯ ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) และลงคะแนนรับรองอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งทั้ง 2 ร่างมีแนวโน้มหลักในการลดภาษี โดยเฉพาะภาษีนิติบุคคล และการส่งเสริมให้นำเงินกลับเข้าประเทศ อย่างไรก็ตาม ร่างกฎหมาย 2 ฉบับนี้แตกต่างกันในรายละเอียด เช่น กรอบขึ้นอัตราภาษีรายได้ส่วนบุคคล ระยะเวลาในการบังคับใช้อัตราภาษีใหม่ของนิติบุคคล ภาษีที่เกี่ยวข้องกับกำไรในต่างประเทศ และการลดหย่อนของภาษีพื้นฐานและภาษีที่ดินท้องถิ่น เป็นต้น

ต่อมาเมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2560 ร่างแผนปฏิรูปภาษีได้รับการอนุมัติ และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2561 โดยมีรายละเอียดภาษีดังต่อไปนี้

² Donald Trump's Contract with the American Voter (2017), [เข้าถึงเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2561], เข้าถึงได้จาก: https://assets.donaldjtrump.com/_landings/contract/O-TRU-102316-Contractv02.pdf

ตารางที่ 1: การเปรียบเทียบระหว่างอัตราภาษีเดิมและอัตราภาษีใหม่ของสหรัฐฯ

ประเภทภาษี	อัตราเดิม	อัตราใหม่ที่ประกาศใช้
อัตราภาษีเงินได้ส่วนบุคคล	แบ่งเป็น 7 ชั้น ประกอบด้วย - รายได้ \$0 - \$9,325 อัตราร้อยละ 10 - รายได้ \$9,326 - \$37,950 อัตราร้อยละ 15 - รายได้ \$37,951 - \$91,900 อัตราร้อยละ 25 - รายได้ \$91,901 - \$191,650 อัตราร้อยละ 28 - รายได้ \$191,651 - \$416,700 อัตราร้อยละ 33 - รายได้ \$416,701 - \$418,400 อัตราร้อยละ 35 - รายได้ \$418,400 ขึ้นไป อัตราร้อยละ 39.6	แบ่งเป็น 7 ชั้น ประกอบด้วย - รายได้ \$0 - \$9,525 อัตราร้อยละ 10 - รายได้ \$9,526 - \$38,700 อัตราร้อยละ 12 - รายได้ \$38,701 - \$82,500 อัตราร้อยละ 22 - รายได้ \$82,501 - \$157,500 อัตราร้อยละ 24 - รายได้ \$157,501 - \$200,000 อัตราร้อยละ 32 - รายได้ \$200,001 - \$500,000 อัตราร้อยละ 35 - รายได้ \$500,000 ขึ้นไป อัตราร้อยละ 37
ค่าลดหย่อนภาษีเงินได้ส่วนบุคคล	- ค่าลดหย่อนส่วนบุคคล \$6,350 - การหักลดหย่อนภาษีสำหรับดอกเบี้ยสินเชื่อบ้านมีเพดานที่ \$1,000,000 โดยใช้ค่าลดหย่อนบ้านได้จำนวน 2 หลัง - มีภาษีทางเลือกขั้นต่ำ Alternative Minimum Tax (AMT)	- เพิ่มค่าลดหย่อนส่วนบุคคลเป็น \$12,000 - การหักลดหย่อนภาษีสำหรับดอกเบี้ยสินเชื่อบ้านมาอยู่ที่เพดาน \$750,000 อย่างไรก็ตาม ยังคงลดหย่อนได้ในจำนวน 2 หลังเท่าเดิม - คงภาษี AMT ไว้ โดยเพิ่มจำนวนการยกเว้น (exemption) เพื่อลดภาระการจ่ายภาษี
ภาษีกำไรจากการขายทรัพย์สิน (Capital Gain Tax)	แบ่งเป็นอัตราสำหรับระยะสั้นและระยะยาว โดยระยะยาวแบ่งเป็นชั้นที่อัตราร้อยละ 0 15 และ 20 บวกกับภาษี Medicare อีกร้อยละ 3.8	- เก็บภาษีกำไรจากการขายทรัพย์สินเหมือนเดิม - ยกเลิกการเก็บ Medicare tax จากเดิมที่เคยเก็บในอัตราร้อยละ 3.8
ภาษีรายได้จากเงินปันผล	แบ่งเป็นชั้น ที่ร้อยละ 0 15 20 ขึ้นอยู่กับชั้นของรายได้พึงประเมินที่ต้องเสียภาษีเงินได้ส่วนบุคคล บวกกับภาษี Medicare อีกร้อยละ 3.8	- เก็บภาษีกำไรจากการขายทรัพย์สินเหมือนเดิม - ยกเลิกการเก็บ Medicare tax จากเดิมที่เคยเก็บในอัตราร้อยละ 3.8
ภาษีเงินได้นิติบุคคล	สำหรับบริษัท จำกัด (Company Limited) ทั่วไป หรือที่เรียกว่า C Corporation แบ่งเป็นชั้นที่อัตราร้อยละ 15 25 34 39 34 35 38 และ 35	- ร้อยละ 21 อัตราเดียว - เปลี่ยนจากการใช้ระบบ Worldwide Tax system เป็น Territorial Tax system โดยจะมีการเก็บภาษีแบบ one-time tax - ยกเลิกภาษีทางเลือกขั้นต่ำ (Alternative Minimum Tax)

ประเภทภาษี	อัตราเดิม	อัตราใหม่ที่ประกาศใช้
ภาษีส่งผ่าน (Pass through tax) ³	ตามชั้นภาษีเงินได้บุคคลของเจ้าของ/ ผู้ถือหุ้น โดยอัตราภาษีที่แท้จริง (Effective Tax Rate: ETR) ของบริษัทประเภท เจ้าของคนเดียว อยู่ที่ร้อยละ 13.6 ห้างหุ้นส่วนอยู่ที่ร้อยละ 15.9 และบริษัท ประเภทเอสอยู่ที่ยี่สิบสี่ (เฉลี่ย แบบถ่วงน้ำหนักแล้วร้อยละ 24.1) ⁴	อัตราลดหย่อนที่ร้อยละ 20 สำหรับรายได้ ที่ต่ำกว่า \$315,000 สำหรับการยื่นร่วมกัน และ \$157,500 สำหรับบุคคลอื่น
ภาษีกองมรดก (Estate Tax)	จัดเก็บภาษีกองมรดกส่วนที่เกิน \$5.49 ล้าน สำหรับบุคคล หรือส่วนที่เกิน \$10.98 ล้าน สำหรับคู่สมรส	จัดเก็บภาษีกองมรดกส่วนที่เกิน \$10 ล้าน สำหรับบุคคล หรือส่วนที่เกิน \$20 ล้าน สำหรับคู่สมรส และให้ปรับวงเงินตามอัตรา เงินเพื่อ

ที่มา: The Guardian⁵ รวบรวมโดย สศค.

อย่างไรก็ตาม Tax Policy Center ได้วิจัยด้านการประหยัดภาษีภายใต้แผนการปฏิรูปภาษีจำแนกตาม
ชั้นรายได้ และพบว่ากลุ่มบุคคลที่จะได้รับประโยชน์จากอัตราภาษีใหม่คือกลุ่มผู้มีรายได้สูง นอกจากนี้
สถาบันวิจัยต่างๆ ได้คาดการณ์ผลกระทบของนโยบายการปรับลดภาษีดังกล่าว ดังนี้

ผลกระทบต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจ สำนักงานประมาณรัฐสภาสหรัฐฯ (Congressional Budget
Office: CBO) คาดการณ์ว่าการปรับลดภาษีจะช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจสหรัฐฯ ในปี 2561 ได้เพิ่มเติมถึง
ร้อยละ 0.3 ขณะที่ทำเนียบขาวคาดว่าจะการปรับลดภาษีจะช่วยทำให้เศรษฐกิจสหรัฐฯ ในปี 2561 ขยายตัวได้เกิน
ร้อยละ 3.0 และจะคงอัตราการขยายตัวที่สูงเช่นนี้ได้ถึงปี 2568 อย่างไรก็ตาม รองประธานธนาคารกลางสหรัฐฯ
สาขาซานฟรานซิสโก มองว่าการปรับลดภาษีดังกล่าวอาจไม่ส่งผลต่อ GDP มากนัก เนื่องจากการใช้นโยบาย
การคลังแบบผ่อนคลายในช่วงที่เศรษฐกิจสหรัฐฯ กำลังขยายตัวอย่างแข็งแกร่ง

นอกจากนี้ในระยะยาว มูลนิธิภาษี (Tax Foundation⁶) เห็นว่าการปรับลดภาษี จะช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจ
สหรัฐฯ ได้ร้อยละ 1.7 โดยในปี 2561 รายได้ของประชาชนสหรัฐฯ หลังหักภาษีจะสูงขึ้นประมาณร้อยละ 1.8
ขณะที่สถาบันวิจัยของ Wharton คาดว่า GDP สหรัฐฯ อาจสูงขึ้นเพียงร้อยละ 0.83 ภายในปี 2570

³ โดยบริษัทประเภทเจ้าของคนเดียว (Sole proprietorship) ห้างหุ้นส่วนจำกัด (Partnership) และบริษัทประเภทเอส (S Corporation)
ซึ่งส่วนใหญ่เป็นบริษัทขนาดเล็ก ผู้ถือหุ้นไม่เกิน 100 ราย และต้องผ่านเกณฑ์ของ IRS สามารถจ่ายภาษีเงินได้นิติบุคคลได้ โดยเลือกส่งผ่าน
รายได้ไปยังเจ้าของ และให้เจ้าของเป็นผู้จ่ายภาษีเงินได้บุคคล

⁴ Laurent Belsie (2016), "How firms avoid U.S. tax codes through pass-through businesses", National Bureau of Economic
Research

⁵ The Guardian (2017), "Trump tax plan: the key points from the final bill", [เข้าถึงเมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2561], เข้าถึงได้จาก:
<https://www.theguardian.com/us-news/2017/dec/19/trump-tax-plan-whats-in-the-final-bill>

⁶ องค์การที่ดำเนินการด้านการเก็บข้อมูลภาษีและทำงานวิจัยด้านภาษีของสหรัฐฯ

สำหรับด้านงบประมาณ คณะกรรมการร่วมด้านภาษีอากรสหรัฐฯ⁷ (Joint Committee on Taxation: JCT) คาดว่านโยบายภาษีดังกล่าวจะส่งผลให้ขาดดุลงบประมาณ 1.5 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในระยะเวลา 10 ปีข้างหน้า แต่เศรษฐกิจที่ขยายตัวดีขึ้นจะทำให้จัดเก็บรายได้ภาครัฐได้เพิ่มเติมประมาณ 3.8 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ทำให้นโยบายดังกล่าวเกิดต้นทุนต่อรัฐบาลสหรัฐฯ 1.07 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในระยะเวลา 10 ปี ขณะที่มูลนิธิภาษีคาดว่านโยบายดังกล่าวจะทำให้รายได้ภาครัฐลดลง 1.47 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ทันที (Static analysis) แต่เมื่อคำนึงถึงพลวัตร (Dynamic) ของเศรษฐกิจแล้วนโยบายดังกล่าวจะทำให้เศรษฐกิจขยายตัวดีขึ้นและจะทำให้ภาครัฐมีรายได้จากแหล่งอื่นๆ เพิ่มขึ้น 6 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ทำให้โดยรวมแล้วนโยบายดังกล่าวจะเกิดต้นทุนต่อรัฐบาลสหรัฐฯ เพียงประมาณ 4.48 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เท่านั้น

อย่างไรก็ตาม มุมมองของนักลงทุนหรือผู้เชี่ยวชาญด้านการเงินในภาคเอกชน มีความเห็นว่าการลดภาษีของทรัมป์เป็นนโยบายที่ไม่จำเป็น เนื่องจากเศรษฐกิจสหรัฐฯ ในช่วงที่บังคับใช้นโยบายดังกล่าว กำลังขยายตัวได้ดี นอกจากนี้ กองทุนเจฟมอร์แกน (JP Morgan Fund) มองว่าการลดภาษีให้กับบริษัทขนาดใหญ่อาจทำให้เกิดฟองสบู่ในตลาดหุ้นอีกด้วย

3. การปิดทำการบางส่วนของรัฐบาลสหรัฐฯ (US Government Shutdown) ในปี 2561 – 2562

ในปี 2561 รัฐบาลสหรัฐฯ ภายใต้การบริหารของประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ ตกอยู่ในภาวะปิดทำการชั่วคราว (Partial Government Shutdown หรือ Shutdown) ทั้งหมด 3 ครั้ง ดังนี้

3.1 การปิดทำการครั้งแรก เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 20-22 มกราคม 2561 จากปัญหาความขัดแย้งเรื่องร่างงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2561⁸ ซึ่งอันที่จริงแล้ว การพิจารณาผ่านร่างงบประมาณปี 2561 ของสหรัฐฯ จะต้องได้รับการอนุมัติตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2560 อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการพิจารณาดังกล่าว มักเกิดการล่าช้าและมีการถกเถียงอย่างต่อเนื่องมาจนถึงช่วงหลังปีใหม่ จึงทำให้รัฐบาลสหรัฐฯ ได้รับงบประมาณชั่วคราวไปพลางก่อน จนมาถึงการพิจารณาร่างงบประมาณอีกครั้งหนึ่งในช่วงเวลาดังกล่าว ซึ่งตามกำหนดแล้ว รัฐสภาสหรัฐฯ ต้องลงมติภายในเวลา ก่อนเที่ยงคืนของวันที่ 20 มกราคม 2560 (ตามเวลาสหรัฐฯ) ซึ่งแม้พรรครีพับลิกันจะผลักดันร่างงบประมาณฯ ผ่านสภาผู้แทนราษฎรสำเร็จตั้งแต่วันที่ 18 มกราคม 2560 ด้วยคะแนนโหวต 230 ต่อ 197 เสียง แต่กลับไม่สามารถผ่านร่างดังกล่าวได้ในระดับวุฒิสภา ซึ่งต้องใช้คะแนนเสียง 60 คะแนนขึ้นไปจึงจะสามารถผ่านร่างงบประมาณฯ ได้ เนื่องจากมีผู้ลงคะแนนเห็นชอบร่างงบประมาณฯ เพียง 50 เสียงต่อ 49 เสียง จึงทำให้ไม่สามารถผ่านร่างงบประมาณฯ ได้ทันเวลา รัฐบาลสหรัฐฯ จึงเข้าสู่ภาวะการปิดทำการทันที ซึ่งนับเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์สหรัฐฯ ที่เกิดภาวะการปิดทำการขึ้น โดยที่ทั้งฝ่ายบริหารและเสียงข้างมากของทั้งสองสภาฯ จะมาจากพรรคเดียวกันหมด

ทั้งนี้ ความขัดแย้งที่ทำให้เกิดภาวะการปิดทำการในครั้งนี้มีสาเหตุหลักมาจากความเห็นที่ไม่ตรงกันของพรรครีพับลิกันบางส่วนและพรรคเดโมแครตใน 3 ประเด็นหลัก อันได้แก่ 1) โครงการ Deferred Action

⁷ คณะกรรมการร่วมด้านภาษีอากรสหรัฐฯ มีหน้าที่หลักในการตรวจสอบ ศึกษา ให้ข้อเสนอแนะด้านภาษีอากรสหรัฐฯ รวมถึงรายงานต่อคณะกรรมการธิการพิจารณาวิธีการจัดหารายได้ (Committee of Ways and Means) และคณะกรรมการวุฒิสภาด้านการคลัง (Senate Committee on Finance) [เข้าถึงได้จาก: <https://www.jct.gov/about-us/statutory-basis.html>]

⁸ ตุลาคม 2560 – กันยายน 2561

for Childhood (DACA) ซึ่งเป็นโครงการจากสมัยประธานาธิบดีบารัค โอบามา มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองเยาวชนที่เดินทางเข้าสหรัฐฯ อย่างผิดกฎหมายให้มีโอกาสรับการศึกษาในสหรัฐฯ ซึ่งพรรคเดโมแครตต้องการให้คงโครงการนี้ไว้ ขณะที่รัฐบาลของนายโดนัลด์ ทรัมป์ ต้องการให้ยกเลิกงบประมาณโครงการนี้ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเยาวชนราว 7 แสนคน 2) งบประมาณการป้องกันชายแดน ซึ่งรวมถึงการสร้างกำแพงกันบริเวณพรมแดนสหรัฐฯ และเม็กซิโก ซึ่งพรรคเดโมแครตและพรรครีพับลิกันบางส่วนไม่เห็นด้วยกับการสร้างกำแพงดังกล่าว และ 3) การเพิ่มงบประมาณด้านการทหาร ที่พรรคเดโมแครตไม่เห็นด้วยกับพรรครีพับลิกัน

ในครั้งนี้ รัฐบาลสหรัฐฯ ปิดทำการเป็นเวลา 3 วัน โดยต่อมาเมื่อวันที่ 22 มกราคม 2561 เวลาเที่ยงตรง (ตามเวลาสหรัฐฯ) สภาฯ ได้ลงคะแนนเสียงเพื่อพิจารณางบประมาณชั่วคราวระยะเวลา 3 สัปดาห์ (งบประมาณสำหรับถึงวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2561) ซึ่งผลปรากฏว่าสภาผู้แทนราษฎรลงคะแนนผ่านร่างดังกล่าวด้วยคะแนน 266 ต่อ 150 เสียง และวุฒิสภาโหวตผ่านด้วยคะแนน 81 ต่อ 18 เสียง ดังนั้นจึงถือเป็นการยุติการปิดทำการในครั้งนี้

3.2 การปิดทำการครั้งที่สอง เกิดขึ้นในวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2561 เป็นช่วงเวลาสั้นๆ เพียง 9 ชั่วโมง ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการปิดทำการครั้งแรก กล่าวคือ แม้ว่าสภาฯ จะผ่านร่างงบประมาณชั่วคราวแต่พรรครีพับลิกันและพรรคเดโมแครตยังไม่มีท่าทีจะตกลงกันได้อย่างชัดเจนในประเด็นร่างงบประมาณฯ โดยก่อนหน้านี้ ผู้นำวุฒิสภา (Senate majority leader) คาดว่าจะสามารถเจรจาข้อสรุปประเด็นความขัดแย้งโครงการ DACA และประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้อพยพได้ภายในต้นเดือนกุมภาพันธ์ 2561 ซึ่งต่อมาความขัดแย้งในประเด็นร่างงบประมาณฯ ระหว่าง 2 พรรคนี้ได้ขยายผลไปถึงการเพิ่มงบประมาณด้านการทหาร การเพิ่มงบประมาณด้านการบรรเทาภัยพิบัติ และการระงับการใช้เพดานหนี้สาธารณะตามกฎหมาย (Statutory debt limit) ทำให้เกิดการปิดทำการอีกครั้งในวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2561 ภายหลังการเจรจางบประมาณฯ รอบที่สอง อย่างไรก็ตาม การปิดทำการในครั้งนี้นี้นานเพียง 9 ชั่วโมงเท่านั้น โดยท้ายที่สุดทั้งสองพรรคสามารถประนีประนอมกันได้และสามารถผ่านร่างงบประมาณฯ ได้ด้วยด้วยคะแนนเสียง 240 ต่อ 186 เสียงในสภาผู้แทนราษฎร และคะแนนเสียง 71 ต่อ 28 เสียงในวุฒิสภา และประธานาธิบดีทรัมป์ได้ลงนามรับรองร่างงบประมาณฯ ดังกล่าว

3.3 การปิดทำการครั้งที่สามในช่วงปลายปี 2561 ต่อเนื่องถึงเดือนมกราคม 2562 ประเด็นความเสี่ยงของการปิดทำการของสหรัฐฯ ได้กลับมาเป็นที่จับตามองอีกครั้งหลังจากการเลือกตั้งกลางเทอมสหรัฐฯ เมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน 2561 ที่ผ่านมา เนื่องจากแม้ว่าพรรครีพับลิกันจะยังคงรักษาเสียงข้างมากในวุฒิสภาไว้ได้ แต่พรรคเดโมแครตสามารถกลับมาครองเสียงข้างมากในสภาผู้แทนราษฎรได้สำเร็จเป็นครั้งแรกในรอบ 8 ปี จึงส่งผลให้พรรคเดโมแครตมีอำนาจในการตรวจสอบและถ่วงดุลมากยิ่งขึ้น แต่ถึงแม้ว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาชุดใหม่จะยังไม่ได้เข้ารับตำแหน่งอย่างเป็นทางการ รัฐบาลสหรัฐฯ ก็ต้องเผชิญกับภาวะการปิดทำการในปี 2561 เป็นครั้งที่ 3 โดยเริ่มตั้งแต่เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2561 สาเหตุหลักมาจากประเด็นงบประมาณการก่อสร้างกำแพงกันบริเวณพรมแดนสหรัฐฯ และเม็กซิโก ซึ่งก่อนหน้านี้ทรัมป์ได้กล่าวไว้อย่างแข็งกร้าวว่าถ้าไม่มีงบประมาณสำหรับการสร้างกำแพงก็จะไม่ลงนามผ่านงบประมาณ ซึ่งพรรคเดโมแครตไม่เห็นด้วยกับงบประมาณดังกล่าว และเสนอให้จัดสรรงบประมาณสำหรับการป้องกันชายแดนเพิ่มเติมแทน แต่ขณะนั้นทั้งสองฝ่ายยังไม่สามารถตกลงกันได้ก่อนสิ้นปี 2561

ประเด็นดังกล่าวยืดเยื้อข้ามปีไปจนถึงวันที่ 25 มกราคม 2562 โดยตั้งแต่วันที่ 3 มกราคม 2562 ส.ส. และ ส.ว. ชุดใหม่ที่ผ่านการเลือกตั้งกลางเทอมไปเมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน 2561 ได้เข้ารับตำแหน่งอย่างเป็นทางการ ดังนั้น การหารือและการพิจารณาเพื่อหาข้อสรุปร่วมกันในแต่ละประเด็นความขัดแย้งเชิงนโยบายของทั้ง 2 พรรคจึงเป็นไปได้โดยยากลำบาก ไม่ว่าจะเป็นประเด็นการลดภาษีรายได้ส่วนบุคคลอย่างถาวรและประเด็นเพดานหนี้สาธารณะที่จะครบกำหนดในวันที่ 1 มีนาคม 2562 ซึ่งประเด็นเหล่านี้จะต้องได้รับการเห็นชอบจากทั้งสองสภา ก่อน จึงจะสามารถดำเนินการต่อไปได้

ทั้งนี้ ภาวะการปิดทำการครั้งล่าสุดได้กลายเป็นการปิดทำการบางส่วนของรัฐบาลสหรัฐฯ ที่ยาวนานที่สุดเป็นประวัติการณ์ไปแล้ว โดยก่อนหน้านี้สหรัฐฯ เคยเกิดภาวะการปิดทำการมาแล้วหลายครั้ง โดยหากนับตั้งแต่ปี 2519 ซึ่งเป็นปีที่มีการปรับปรุงกระบวนการพิจารณาประมาณ รัฐบาลกลางสหรัฐฯ เคยปิดทำการมาแล้วทั้งหมด 21 ครั้ง (รวมครั้งล่าสุดด้วย) โดยครั้งที่ยาวนานที่สุดก่อนหน้านี้เกิดขึ้นเมื่อปี 2538 สมัยประธานาธิบดีบิล คลินตัน ซึ่งกินเวลานาน 21 วัน ขณะที่ในครั้งล่าสุดปิดทำการเป็นเวลานานถึง 35 วัน โดยการปิดทำการชั่วคราวได้ยุติลงจากการลงนามของประธานาธิบดีในกฎหมายสนับสนุนงบประมาณชั่วคราวเป็นเวลา 3 สัปดาห์ อย่างไรก็ตาม ประเด็นการสร้างกำแพงกั้นระหว่างชายแดนสหรัฐฯ และเม็กซิโกยังไม่ได้รับการแก้ไขหรือมีข้อสรุปที่ชัดเจนแต่อย่างใด ทำให้ประเด็นนี้อาจถูกหยิบยกขึ้นมาอีกในการพิจารณาประมาณในครั้งถัดไป และต้องลุ้นต่อไปอีกว่าจะเกิดการปิดทำการชั่วคราวขึ้นอีกหรือไม่

สำหรับการประเมินผลกระทบจากภาวะการปิดทำการต่อเศรษฐกิจสหรัฐฯ นั้น สำนักงานประธานาธิบดีสหรัฐฯ (Executive Office of the President of the United States) ได้รวบรวมข้อมูลการคำนวณผลกระทบดังกล่าวจากสำนักวิจัยอิสระหลายสำนัก ซึ่งโดยรวมแล้วประเมินว่าหากเกิดการปิดทำการดังที่เกิดขึ้นในปี 2556⁹ จะมีพนักงานและลูกจ้างของรัฐที่ได้รับผลกระทบประมาณ 8.5 แสนคน หรือคิดเป็นประมาณร้อยละ 40 ของจำนวนพนักงานและลูกจ้างภาครัฐทั้งหมด โดยการปิดทำการในไตรมาสนั้น คาดว่าส่งผลให้ GDP หายไปร้อยละ 0.2-0.6 หรือคิดเป็นการสูญเสียทางเศรษฐกิจราว 2-6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ¹⁰ และสำหรับการปิดทำการในครั้งนี้ บริษัทจัดอันดับความน่าเชื่อถือ S&P Global Rating คาดการณ์ว่าแต่ละสัปดาห์ที่รัฐบาลสหรัฐฯ ปิดทำการ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริง (Real GDP) จะหายไป 1.2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ¹¹

⁹ การปิดทำการชั่วคราวในปี 2556 ในสมัยประธานาธิบดีบารัค โอบามา เกิดขึ้นจากความขัดแย้งในประเด็นการจัดหาเงินทุนแก่รัฐบัญญัติคุ้มครองผู้ป่วยและการบริบาลที่เสียได้ (Patient Protection and Affordable Care Act) หรือ “โอบามาแคร์” โดยการปิดทำการชั่วคราวในครั้งดังกล่าวทำให้ภาครัฐของสหรัฐฯ ปิดทำการตั้งแต่วันที่ 1-17 ตุลาคม 2556 หรือปิดทำการเป็นเวลา 16 วัน ก่อนที่จะสามารถผ่านรัฐบัญญัติการจัดสรรเงินต่อเนื่องปี 2557 และประธานาธิบดีลงนามในที่สุด

¹⁰ Executive Office of the President of the United States (2013), “Impacts and Costs of the October 2013 Federal Government Shutdown”, [เข้าถึงเมื่อวันที่ 21 มกราคม 2562], เข้าถึงได้จาก: <https://obamawhitehouse.archives.gov/sites/default/files/omb/reports/impacts-and-costs-of-october-2013-federal-government-shutdown-report.pdf>

¹¹ CNBC (2017), “If the shutdown lasts two more weeks, the cost to the economy will exceed price of Trump’s wall” [เข้าถึงเมื่อวันที่ 11 มกราคม 2562], เข้าถึงได้จาก: <https://www.cnn.com/2019/01/11/shutdown-cou-mean-2-billion-less-consumer-spending-a-week-hitting-these-retailers-the-most.html>

4. นโยบายกีดกันทางการค้าของสหรัฐฯ

อีกประเด็นสำคัญที่เป็นที่จับตามองของหลายประเทศคือเรื่องนโยบายกีดกันทางการค้าของสหรัฐฯ เนื่องจากสหรัฐฯ เป็นผู้นำเข้าสุทธิจากหลายประเทศ นโยบายดังกล่าวจึงมีผลต่อประเทศที่ส่งออกไปยังสหรัฐฯ ไม่มากนักน้อย ทั้งนี้ การกีดกันทางการค้าเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายหลักรัฐบาลสหรัฐฯ ภายใต้การนำของนายโดนัลด์ ทรัมป์ ประธานาธิบดี ที่มีจุดยืนในการดำเนินนโยบาย “America First” มาโดยตลอด โดยนอกจากจะถอนตัวจากกรอบข้อตกลงทางการค้าระดับพหุภาคีต่างๆ แล้ว สหรัฐฯ ยังใช้มาตรการกีดกันทางการค้าอีกด้วย ซึ่งแม้ว่าในขณะนี้พรรคเดโมแครตจะครองเสียงข้างมากในสภาผู้แทนราษฎรแล้วก็ตาม การออกมาตรการกีดกันทางการค้ายังคงเป็นอำนาจการตัดสินใจของประธานาธิบดี (Executive Order) ดังนั้นจึงยากจะคาดเดาว่านโยบายด้านการค้าระหว่างประเทศของสหรัฐฯ จะกลับมาเป็น “ปกติ” ในเร็วๆ นี้ได้หรือไม่

4.1 การตั้งกำแพงภาษีกับทุกประเทศ

หากย้อนกลับไปตั้งแต่เมื่อวันที่ 22 มกราคม 2561 รัฐบาลสหรัฐฯ ได้ประกาศว่าจะจัดเก็บภาษ้นำเข้าเครื่องจักรผ้าและโซลาเซลล์ โดยประเทศคู่ค้าของสหรัฐฯ ที่จะได้รับผลกระทบมากที่สุดคือ เกาหลีใต้ และจีน ที่ทำการผลิตสินค้าดังกล่าวมากที่สุด โดยมาตรการดังกล่าวมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2561

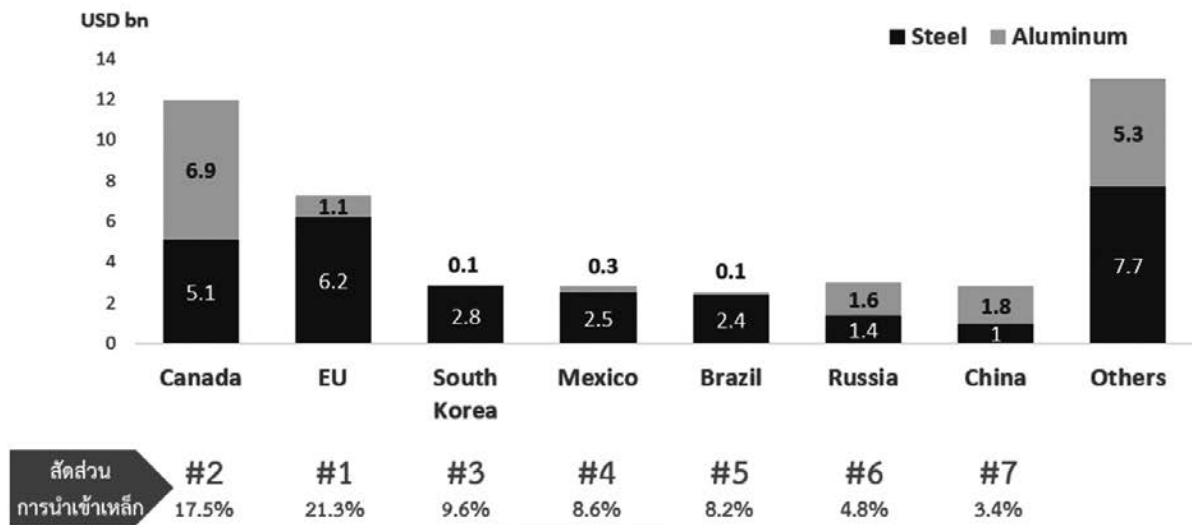
ต่อมา เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2561 โดนัลด์ ทรัมป์ ประธานาธิบดีสหรัฐฯ ได้ประกาศว่า สหรัฐฯ เตรียมจะเก็บภาษ้นำเข้าเหล็กกล้าและอลูมิเนียมจากทุกประเทศที่ส่งออกไปยังสหรัฐฯ ที่อัตราร้อยละ 25 และ 10 ตามลำดับ และในวันที่ 8 มีนาคม 2561 ทรัมป์ได้ลงนามในประกาศมาตรา 232 เพื่อขึ้นภาษ้นำเข้าเหล็กกล้าและอลูมิเนียมอย่างเป็นทางการ โดยมีผลบังคับใช้ภายใน 15 วันหลังจากการลงนาม (วันที่ 23 มีนาคม 2561) ทั้งนี้ ในตอนแรกแคนาดา เม็กซิโก และออสเตรเลีย ได้รับการยกเว้นภาษ้นำเข้าเหล็กกล้าและอลูมิเนียม และต่อมาสหภาพยุโรป อาร์เจนตินา บราซิล และเกาหลีใต้ ก็ได้รับการยกเว้นเช่นกัน

อย่างไรก็ตาม เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2561 (ตามเวลาสหรัฐฯ) นายวิลเบอร์ รอสส์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์สหรัฐฯ เผยว่าจะเก็บภาษ้นำเข้าเหล็กกล้าและอลูมิเนียมตามอัตราดังกล่าวกับแคนาดา เม็กซิโก และสหภาพยุโรปด้วย โดยมาตรการดังกล่าวมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2561 (ตามเวลาสหรัฐฯ)

นอกจากนี้ สหรัฐฯ ได้ใช้มาตรการจำกัดโควตาการนำเข้าเหล็กและอลูมิเนียมกับเกาหลีใต้ อาร์เจนตินา ออสเตรเลีย และบราซิล ซึ่งเป็นประเทศที่เคยได้รับการยกเว้นภาษ้นำเข้าเหล็กกล้าและอลูมิเนียมเช่นกัน โดยหนึ่งในสาเหตุสำคัญของการเก็บภาษ้นำเข้าของสหรัฐฯ มาจากการเจรจาความตกลงการค้าเสรีอเมริกาเหนือ (NAFTA) ที่ยืดเยื้อ รวมถึงการเจรจาการค้าระหว่างสหรัฐฯ และสหภาพยุโรปที่ยังไม่ประสบความสำเร็จ

สำหรับในกรณีของไทยที่โดนการตั้งกำแพงภาษีดังกล่าวเช่นกัน เมื่อพิจารณาจากสถิติการส่งออกของไทยแล้วพบว่ามูลค่าการส่งออกเครื่องจักรผ้าและโซลาเซลล์ในปี 2561 หดตัวเป็นอย่างมาก โดยหดตัวถึงร้อยละ -72.8 และ -51.1 จากปีก่อนหน้า ตามลำดับ ขณะที่มูลค่าการส่งออกเหล็กกล้าและอลูมิเนียมในปี 2561 ยังคงขยายตัวที่ร้อยละ 8.4 และ 41.7 จากปีก่อนหน้า ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม สินค้าในหมวดที่สหรัฐฯ ขึ้นภาษีกับทุกประเทศไม่ได้มีส่วนต่อมูลค่าการส่งออกรวมของไทยมากนัก กล่าวคือสัดส่วนรวมของทั้ง 4 หมวดสินค้าคิดเป็นเพียงร้อยละ 7.1 ของมูลค่าการส่งออกรวมของไทย ดังนั้น ผลกระทบโดยตรงต่อไทยยังคงอยู่ในวงจำกัด

ภาพที่ 1 มูลค่าการนำเข้าเหล็กกล้าและอลูมิเนียมของสหรัฐฯ รายประเทศ ในปี 2560

ที่มา: CEIC Database, PIIE รวบรวมโดย สศค.

4.2 การทำสงครามการค้ากับจีน

อันที่จริงแล้ว มาตรการภาษีนำเข้าที่ทรัมป์ประกาศออกมาในเดือนมกราคมและกุมภาพันธ์ 2561 ไม่ว่าจะเป็นภาษีนำเข้าโซลาเซลล์ เหล็กกล้า และอลูมิเนียม ต่างมีเป้าหมายหลักที่จะโจมตีสินค้าส่งออกจากจีนเป็นหลัก ซึ่งต่อมาจุดยืนดังกล่าวก็ยิ่งชัดเจนขึ้น โดยทรัมป์ได้มีคำสั่งให้สำนักงานผู้แทนการค้าสหรัฐฯ (Office of the United States Trade Representative: USTR) พิจารณาใช้มาตรการเก็บภาษีสินค้านำเข้าจากจีนภายใต้มาตรา 301 (Section 301) ในกฎหมายการค้า ค.ศ. 1974 (Trade Act of 1974) ซึ่งเหตุผลที่ USTR ใช้เป็นข้ออ้างในการเก็บภาษีดังกล่าว เกิดจากการที่สหรัฐฯ เห็นว่าจีนทำการค้ากับสหรัฐฯ โดยไม่เป็นธรรม เช่น ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา จำกัดสิทธิ์และแทรกแซงการลงทุนของบริษัทสหรัฐฯ รวมถึงสนับสนุนการบุกรุกและโจรกรรมเครือข่ายคอมพิวเตอร์ของบริษัทสหรัฐฯ ด้วย เป็นต้น¹²

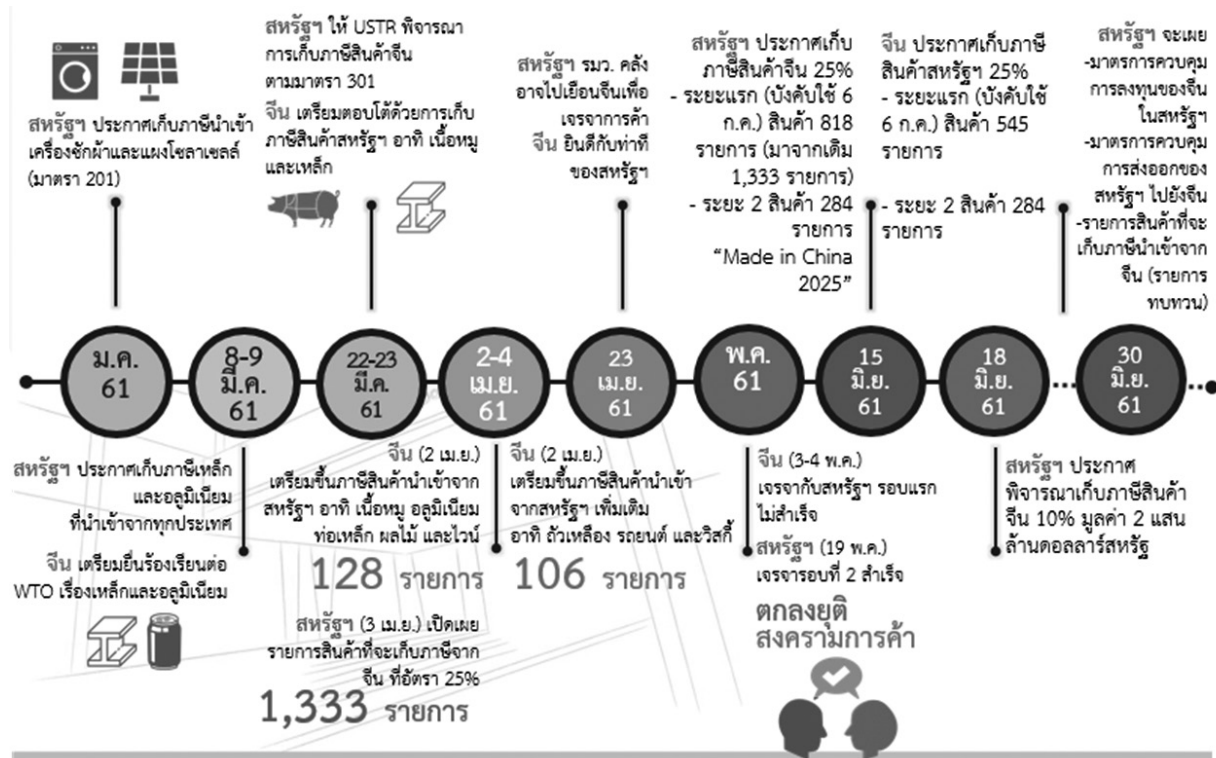
จากนั้น สหรัฐฯ และจีนได้โต้ตอบกันโดยใช้ภาษีนำเข้าอีก 3 ยกใหญ่ หลังจากช่วงเดือนมีนาคม – มิถุนายน 2561 ที่มีการพิจารณาเตรียมเก็บภาษีนำเข้าจากอีกฝ่ายอยู่หลายรอบ (ภาพที่ 3) และแม้จะมีการเจรจากันเมื่อเดือนพฤษภาคม 2561 และสถานการณ์ดูมีแนวโน้มเชิงบวกมากขึ้น แต่ในช่วงต้นเดือนมิถุนายน 2561 ความขัดแย้งได้ปะทุขึ้นอีกครั้ง จากประเด็นเทคโนโลยีที่ทั้งสองประเทศไม่สามารถหาข้อตกลงกันได้ รวมถึงกรณี ZTE ซึ่งเป็นบริษัทโทรคมนาคมรายใหญ่ของจีนถูกสหรัฐฯ คว่ำบาตรเนื่องจากทำธุรกรรมทางการค้ากับอิหร่านด้วย¹³ และในที่สุดเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2561 สหรัฐฯ และจีนได้ประกาศเตรียมทำสงครามการค้ารอบใหญ่ที่เริ่มมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 6 กรกฎาคม 2561 ด้วยมูลค่าฝ่ายละ 3.4 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐ

¹² Office of the United States Trade Representative, Executive Office of the President (2018), “Findings of the Investigation into China’s Acts, Policies, and Practices related to Technology Transfer, Intellectual Property, and Innovation Under Section 301 of the Trade Act of 1974” [เข้าถึงเมื่อวันที่ 22 มกราคม 2562], เข้าถึงได้จาก: <https://ustr.gov/sites/default/files/Section%20301%20FINAL.PDF>

¹³ ประชาชาติธุรกิจ (2561), “มะกันแบน “ZTE-หัวเว่ย” สะเทือนซัพพลายเชนคอมโลก” [เข้าถึงเมื่อวันที่ 21 มกราคม 2562], เข้าถึงได้จาก: <https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:umMfvq1Tz2UJ:https://www.prachachat.net/world-news/news-153739+&cd=3&hl=en&ct=clnk&gl=th>

และอีกฝ่ายละ 1.6 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐ ในครั้งถัดไป โดยทั่วไปให้เหตุผลว่าสงครามการค้าต้องเกิดขึ้น เพราะจีนยังคงดำเนินนโยบายอย่างไม่เป็นธรรมต่อการลงทุนของสหรัฐฯ ในจีนในแง่ของการถ่ายทอดเทคโนโลยีของสหรัฐฯ และการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ขณะที่จีนมีจุดยืนที่จะตอบโต้สหรัฐฯ อยู่แล้วหากสหรัฐฯ เริ่มทำสงครามการค้ากับจีน

ภาพที่ 2 สงครามการค้าระหว่างสหรัฐฯ และจีน

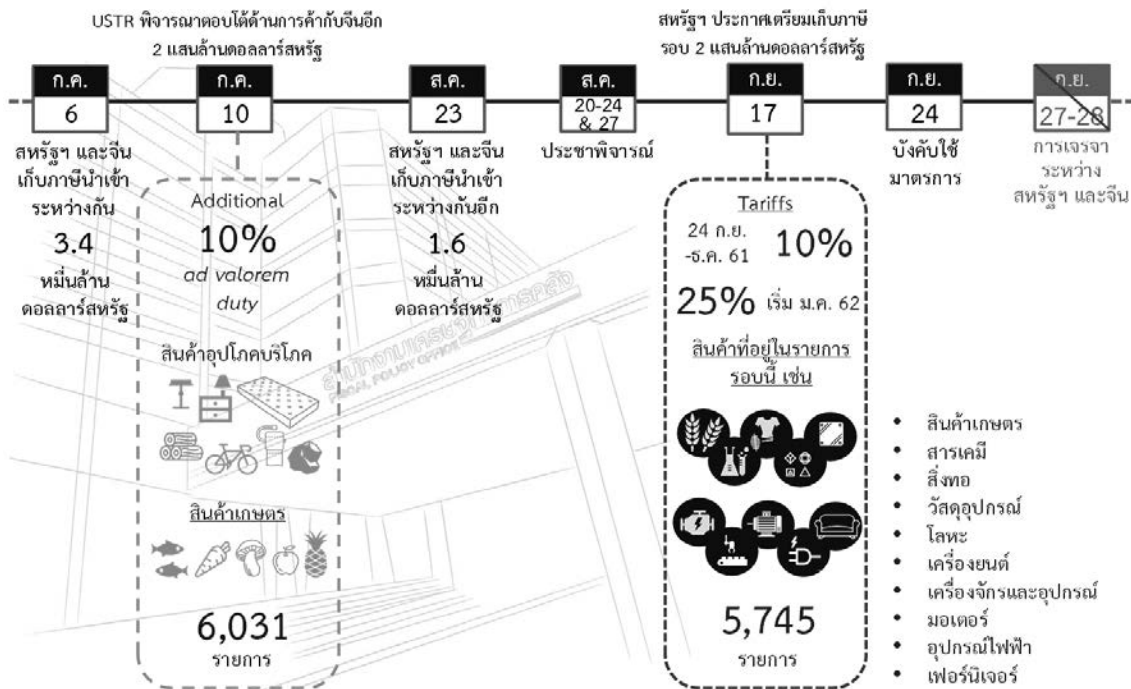
ที่มา: รวบรวมโดย สศค.

สำหรับการเก็บภาษีนำเข้าจากจีนในระยะแรก (วันที่ 6 กรกฎาคม 2561) มีสินค้า 818 ชนิด ที่เป็นรายการปรับปรุงใหม่จากเดิมจำนวน 1,333 รายการที่เคยประกาศไปเมื่อเดือนเมษายน เช่น เครื่องจักรและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ชิ้นส่วนยานยนต์ อากาศยาน และแบตเตอรี่ เป็นต้น รวมเป็นมูลค่า 3.4 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐ¹⁴ ทั้งนี้ ทางสหรัฐฯ ได้ตัดสินใจอุปโภคบริโภคบางหมวดในรายการเดิมออก เช่น โทรศัพท์มือถือและโทรทัศน์ เป็นต้น เพื่อลดผลกระทบต่อประชาชน และเมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2561 ทางสหรัฐฯ ได้ประกาศจะเก็บภาษีนำเข้าจากจีนในระยะที่ 2 โดยจะเก็บภาษีสู่กับสินค้าอีก 279 รายการ เช่น รถไฟมอเตอร์ไฮดรอลิก มอเตอร์ไฟฟ้า และรถขนส่งของ เป็นต้น รวมแล้วเป็นมูลค่า 1.6 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยการขึ้นภาษีนำเข้าในระยะที่ 2 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 23 สิงหาคม 2561¹⁵

¹⁴ Office of the United States Trade Representative (2018), "USTR Issues Tariffs on Chinese Products in Response to Unfair Trade Practice", [เข้าถึงเมื่อวันที่ 21 มกราคม 2562], เข้าถึงได้จาก: <https://ustr.gov/about-us/policy-offices/press-office/press-releases/2018/june/ustr-issues-tariffs-chinese-products>

¹⁵ Office of the United States Trade Representative (2018), "USTR finalizes second tranche of tariffs on Chinese products in response to China's unfair trade practices", [เข้าถึงเมื่อวันที่ 22 มกราคม 2562], เข้าถึงได้จาก: <https://ustr.gov/about-us/policy-offices/press-office/press-releases/2018/august/ustr-finalizes-second-tranche>

ภาพที่ 3 สหรัฐฯ เตรียมเก็บภาษีนำเข้าจากจีนอีกมูลค่ากว่า 2 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐ

ที่มา: รวบรวมโดย สศค.

ทั้งนี้ เพื่อเป็นการตอบโต้สหรัฐฯ เมื่อวันที่ 18 กันยายน 2561 คณะกรรมการศุลกากรของจีน (Customs Tariff Commission of the State Council) ได้ประกาศขึ้นอัตราภาษีอากรกับสินค้านำเข้าจากสหรัฐฯ จำนวน 5,207 รายการ มูลค่าประมาณ 6 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยจะมีผลบังคับใช้วันที่ 24 กันยายน 2561 หรือวันเดียวกับสหรัฐฯ โดยบังคับใช้อัตราภาษีอากรร้อยละ 10 กับสินค้าที่ระบุในภาคผนวก 1 จำนวน 2,493 รายการ และภาคผนวก 2 จำนวน 1,078 รายการ และอัตราภาษีอากรร้อยละ 5 กับสินค้าที่ระบุในภาคผนวก 3 จำนวน 974 รายการ และภาคผนวก 4 จำนวน 662 รายการ¹⁹

สำหรับฝั่งสหรัฐฯ แม้ว่าจะยกเว้นการขึ้นภาษีอากรกับสินค้าบางประเภท เช่น นาฬิกาอัจฉริยะ หรือโทรศัพท์มือถือ เพื่อไม่ให้กระทบกับผู้บริโภคสหรัฐฯ โดยตรง อย่างไรก็ตาม จีนอาจออกมาตราการห้ามการขายวัตถุดิบ อุปกรณ์ และอะไหล่ที่เกี่ยวข้องแก่บริษัทสหรัฐฯ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อต้นทุนการผลิต และส่งผลกระทบต่อผู้บริโภคสหรัฐฯ นอกจากนี้ จีนอาจยอมปล่อยให้ค่าเงินหยวนอ่อนค่าเพิ่มขึ้นเพื่อลดผลกระทบจากการขึ้นอัตราภาษีอากรของสหรัฐฯ โดยนักวิเคราะห์จาก Exante Data มองว่า หากจีนปล่อยให้ค่าเงินอ่อนไปแตะ 7 หยวนต่อดอลลาร์สหรัฐฯ อาจทำให้เงินหยวนอ่อนค่าลงอย่างรวดเร็ว และส่งผลให้สกุลเงินทั่วโลกอ่อนค่าลงเมื่อเทียบกับดอลลาร์สหรัฐฯ ทั้งนี้ ณ เวลา 9.50 น. วันที่ 18 กันยายน 2561 เงินหยวนอ่อนค่าลงร้อยละ 0.26

สำหรับผลกระทบต่อเศรษฐกิจจีน สำนักงานข่าวรอยเตอร์รายงานว่า นายฟาง ซิงไห่ (Fang Xinghai) รองประธานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์จีน กล่าวว่าหากสหรัฐฯ ขึ้นภาษีกับสินค้าจีนทุกรายการจะส่งผลกระทบในทางลบต่อเศรษฐกิจจีนประมาณร้อยละ 0.7 อย่างไรก็ตาม นายฟางไม่ได้

¹⁹ Ministry of Commerce People's Republic of China (2018), "Announcement on Levying Tariffs on Goods and Commodity Imports from the US", [เข้าถึงเมื่อวันที่ 22 มกราคม 2562], เข้าถึงได้จาก: <http://english.mofcom.gov.cn/article/newsrelease/significantnews/201809/20180902790073.shtml>

ระบุชัดเจนว่าเป็นผลกระทบต่อ GDP หรืออัตราการขยายตัวของ GDP ส่วนด้าน Goldman Sachs วาณิชธนกร รายใหญ่คาดว่าจะการเก็บภาษีนำเข้าของทั้งสองฝ่ายจะส่งผลกระทบต่อความไม่แน่นอนของธุรกิจและการค้า ซึ่งทำให้บริษัทต่าง ๆ ชะลอการลงทุน นอกจากนี้ คาดว่าการบริโภคภาคเอกชนของจีนจะได้รับผลกระทบ ทั้งทางตรงและทางอ้อมอีกด้วย เช่น ผ่านการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน – 1 ธันวาคม 2561 ในการประชุม G20 ณ กรุงบัวโนสไอเรส ประเทศอาร์เจนตินา ทรัมป์และสีจิ้นผิงได้เจรจาประเด็นการค้าระหว่างสองประเทศ ซึ่งได้ข้อสรุปว่าทั้งสองฝ่าย จะเลื่อนการขึ้นภาษีนำเข้าสินค้าออกไปก่อน 90 วัน หรือเลื่อนไปถึงวันที่ 1 มีนาคม 2562 นอกจากนี้ รัฐบาลจีนยังเสนออีก 3 เรื่อง ซึ่งได้แก่ (1) จะสนับสนุนการควบรวมกิจการของบริษัท Qualcomm ซึ่งเป็น บริษัทผลิตสารกึ่งตัวนำ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์และอุปกรณ์สื่อสารโทรคมนาคมจากสหรัฐฯ กับบริษัท NXP Semiconductors ซึ่งเป็นผู้ผลิตเซมิคอนดักเตอร์จากเนเธอร์แลนด์ โดยก่อนหน้านี้ยังคงต้องรอการตรวจสอบ จากหน่วยงานกระทรวงพาณิชย์ของประเทศไทย ซึ่งเป็นหนึ่งในหน่วยงานตรวจสอบต่อต้านการผูกขาดทางการค้า ที่เกี่ยวข้อง (2) ลดภาษีนำเข้ารถยนต์จากสหรัฐฯ และ (3) เพิ่มการนำเข้าสินค้าเกษตร พลังงาน และ อุตสาหกรรมจากสหรัฐฯ

แนวโน้มความขัดแย้งของทั้งสองประเทศคลายความตึงเครียดลงตามลำดับ โดยต่อมาเมื่อวันที่ 7-9 มกราคม 2562 ได้มีการเจรจาระหว่างเจ้าหน้าที่ระดับกลางของสหรัฐฯ และจีน ณ กรุงปักกิ่ง ประเทศจีน ซึ่งประเด็นหลักคือฝั่งสหรัฐฯ เรียกร้องให้จีนนำเข้าสินค้าจากสหรัฐฯ เพิ่มขึ้น²⁰ อย่างไรก็ตาม ยังคงต้องติดตาม สถานการณ์การเจรจาในครั้งต่อไป ซึ่งจะเป็นการพบปะกันระหว่างเจ้าหน้าที่ระดับสูงของทั้งสองประเทศ โดยคาดว่าจะสามารถให้ความชัดเจนเกี่ยวกับประเด็นการค้าระหว่างประเทศได้มากยิ่งขึ้น

สำหรับผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยจากมาตรการกีดกันทางการค้าระหว่างสหรัฐฯ และจีน คาดว่า การส่งออกของไทยมีส่วนได้รับผลกระทบบางส่วนจากผลทางห่วงโซ่อุปทาน (Supply chain effect) เนื่องจากสินค้าไทยที่ส่งออกไปจีนโดยมากเป็นสินค้าที่จีนนำไปผลิตเพื่อส่งออกไปยังประเทศที่สาม ซึ่งหนึ่งในนั้น คือสหรัฐฯ ที่เป็นคู่ค้าสำคัญของทั้งจีนและไทย ดังนั้น เมื่อสินค้าที่ส่งออกจากจีนโดนขึ้นกำแพงภาษีจาก นโยบายของสหรัฐฯ จึงมีส่วนที่จะส่งผลให้การส่งออกสินค้าไทยไปจีนลดลงได้เช่นกัน อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาด้านโอกาสการส่งออกทดแทนในตลาดสหรัฐฯ และจีน (Substitution effect) พบว่าไทยมีแนวโน้ม ส่งออกทดแทนได้เพิ่มเติม โดยเฉพาะสินค้าในหมวดคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และผลิตภัณฑ์ยางและ พลาสติก สำหรับการส่งออกไปยังสหรัฐฯ ขณะที่ไทยมีแนวโน้มส่งออกสินค้าทดแทนในหมวดสินค้าเกษตรและ อาหารไปยังจีนได้²¹

²⁰ Bualuang Research & News (2019), [เข้าถึงเมื่อวันที่ 17 มกราคม 2562], เข้าถึงได้จาก: http://www01.bualuang.co.th/bbl/list_research_th.php

²¹ พันนิต อรุณนิรมาน (2561), “ผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยจากสงครามการค้าระหว่างจีนและสหรัฐฯ”, ประมวลการเศรษฐกิจไทย กรกฎาคม 2561, สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

5. สรุป

ถึงแม้ว่าในช่วงปี 2561 ที่ผ่านมารัฐบาลสหรัฐฯ จะนำเสนอนโยบายทางเศรษฐกิจที่สลับซับซ้อน แต่หากประเมินจากตัวเลขเศรษฐกิจของสหรัฐฯ ในปีดังกล่าวแล้วพบว่าโดยรวมขยายตัวเร่งขึ้นจากปีก่อนหน้า โดยส่วนหนึ่งคาดว่ามาจากนโยบายปฏิรูปภาษีที่บังคับใช้ตั้งแต่ต้นปี 2561 ส่งผลให้การบริโภคภาคเอกชนขยายตัวได้ดีต่อเนื่อง ประกอบกับเครื่องชี้ด้านเสถียรภาพที่แข็งแกร่ง สะท้อนจากอัตราการว่างงานของสหรัฐฯ ที่อยู่ในระดับต่ำและอัตราเงินเฟ้อที่ใกล้เคียงกับระดับเป้าหมายของธนาคารกลางสหรัฐฯ

อย่างไรก็ตาม ในแง่ของนโยบายกีดกันทางการค้าของสหรัฐฯ โดยเฉพาะการเก็บภาษีนำเข้าจากจีน อาจไม่ได้ผลดังที่ทรมป์คาดหวังไว้ เนื่องจากตั้งแต่เดือนเมษายน 2561 ซึ่งเป็นช่วงแรกๆ ที่สหรัฐฯ เตรียมขึ้นภาษีระยะแรก (มูลค่า 5 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) กับจีน ตัวเลขดุลการค้าของสหรัฐฯ ต่อจีนกลับขาดดุลสูงขึ้นเรื่อยๆ และมากเป็นประวัติการณ์ โดยในช่วง 10 เดือนแรกของปี 2561 สหรัฐฯ ขาดดุลกับจีนเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 11.4 จากปีก่อนหน้า ซึ่งคาดว่าจะเป็ผลมาจากการที่ผู้นำเข้าเร่งสต็อกสินค้าจากจีนก่อนที่มาตรการภาษีนำเข้าในครั้งต่างๆ จะมีผลบังคับใช้ แทนที่สหรัฐฯ จะเกินดุลหรือขาดดุลลดลงจากการค้ากับจีน

ส่วนการปิดทำการบางส่วนของรัฐบาลสหรัฐฯ ที่ยาวนานที่สุดซึ่งคาบเกี่ยวในช่วงปลายปี 2561 มาถึงช่วงต้นปี 2562 นั้น น่าจะส่งผลในระยะสั้นต่อการดำเนินกิจกรรมของทั้งภาครัฐและภาคเอกชน อย่างไรก็ตาม การยุติภาวะการปิดทำการในหลายๆ ครั้งเป็นเพียงการผ่านงบประมาณชั่วคราว ซึ่งทำให้ในท้ายที่สุดทั้งสองสภาก็จะต้องกลับมาตัดสินใจประเด็นเดิมๆ ที่ยังไม่ได้ข้อสรุปที่ชัดเจน ประกอบกับขณะนี้เสียงข้างมากในสภาผู้แทนราษฎรสหรัฐฯ เป็นคนละพรรคกับรัฐบาล จึงคาดว่าจะเป็อุปสรรคต่อการหาฉันทามติในแต่ละประเด็น โดยเฉพาะประเด็นการสร้างกำแพงกันระหว่างสหรัฐฯ และเม็กซิโก

ดังนั้น หากพิจารณาโดยรวมแล้ว ในปี 2562 นี้ สหรัฐฯ ยังคงมีประเด็นความเสี่ยงทางเศรษฐกิจจากทั้งปัจจัยภายในประเทศและภายนอกประเทศ ซึ่งผลกระทบที่ชัดเจนที่สุดน่าจะเป็นการอนุมัติงบประมาณที่ยากขึ้น ซึ่งคาดว่าพรรคเดโมแครตจะไม่ยอมอ่อนข้อให้แก่ทรมป์และพรรคริพับลิกันโดยง่าย เนื่องจากเหลือเวลาอีกเพียงไม่ถึง 2 ปีก็จะมีการเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐฯ ครั้งใหม่ (วันที่ 3 พฤศจิกายน 2563) ซึ่งแม้การเลือกตั้งกลางเทอมที่ผ่านมาจะไม่มีผลต่อตำแหน่งประธานาธิบดีโดยตรง แต่อาจมีผลต่อการเลือกตั้งประธานาธิบดีในครั้งถัดไป นอกจากนี้ ผลสำรวจของหลายสำนัก ไม่ว่าจะเป็นสำนักข่าวฟอกซ์ (Fox News) ซึ่งค่อนข้างโอนเอียงเข้าข้างทรมป์ สำนักข่าวรอยเตอร์ (Reuters) และสำนักข่าวโพลิติโค-มอร์นิงคอนซัลต์ (Politico/Morning Consult) ล่าสุด ณ 24 มกราคม 2562 บ่งชี้ว่าคะแนนความนิยมของทรมป์ได้ลดลงมาก สาเหตุหลักจากการปิดทำการของรัฐบาลที่ยืดเยื้อ ดังนั้น เวลานี้จึงเป็นเวลาที่เหมาะสำหรับพรรคเดโมแครตที่จะพิสูจน์ผลงานเพื่อการเลือกตั้งในครั้งต่อไป

สำหรับประเด็นความขัดแย้งด้านการค้าของสหรัฐฯ และจีน คาดว่าหากทั้งสองประเทศยังคงดำเนินนโยบายกีดกันทางการค้าต่อไป จะส่งผลให้ผู้ประกอบการในสหรัฐฯ ได้รับผลกระทบจากต้นทุนที่สูงขึ้น ทำให้ทั้งภาคการผลิตและการบริโภคภายในสหรัฐฯ มีแนวโน้มที่จะชะลอลงจากปี 2561 ได้

ทั้งนี้ การส่งออกของไทยอาจได้รับผลกระทบจากนโยบายกีดกันทางการค้าระหว่างสหรัฐฯ และจีน ในบางส่วนจากผลทางห่วงโซ่อุปทาน (Supply chain effect) ขณะที่ไทยมีแนวโน้มส่งออกสินค้าที่ไทยมีความชำนาญในการผลิตสูงไปยังสหรัฐฯ และจีนได้เพิ่มเติม ทำให้เป็นโอกาสสำหรับการส่งออกของไทยเช่นกัน (Substitution effect) ดังนั้นจึงเป็นโอกาสที่ไทยควรเร่งสร้างขีดความสามารถในการผลิตและส่งออกสินค้าคุณภาพ ผลักดันสินค้าที่เป็นตลาดเฉพาะ (Niche market) และยกระดับการให้บริการด้านการค้าระหว่างประเทศ เพื่อให้การส่งออกซึ่งเป็นเครื่องยนต์สำคัญสำหรับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยสามารถขยายตัวได้อย่างต่อเนื่องในอนาคต

Thailand's Key Economic Indicators

ตารางเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจ (Economic Indicators)

ตารางที่ 1 เครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจ (Economic Indicators) รายเดือน															
	2560	2561	ม.ค. 61	ก.พ. 61	มี.ค. 61	เม.ย. 61	พ.ค. 61	มิ.ย. 61	ก.ค. 61	ส.ค. 61	ก.ย. 61	ต.ค. 61	พ.ย. 61	ธ.ค. 61	YTD
ภาวะเศรษฐกิจภายนอก /7															
- ราคาน้ำมันดิบ Dubai (ดอลลาร์สหรัฐ/บาร์เรล) /7	53.2	69.4	66.2	62.7	62.7	68.3	74.4	73.6	73.1	72.4	77.2	79.4	65.6	57.4	69.4
- อัตราดอกเบี้ย Federal Fund (%) /7	1.00-1.25	2.25-2.50	1.00-1.25	1.00-1.25	1.50-1.75	1.50-1.75	1.75-2.00	1.75-2.00	1.75-2.00	2.00-2.25	2.00-2.25	2.00-2.25	2.00-2.25	2.25-2.50	2.25-2.50
ภาคการคลัง /1															
- รายจ่ายรวม (พันล้านบาท)/1	967.5	963.7	244.6	166.0	220.2	246.4	189.6	302.5	213.0	179.0	278.6	468.3	226.3	269.2	963.7
(%YoY) /1	-0.2%	-0.4%	-4.1%	5.1%	-1.5%	13.5%	-9.6%	34.5%	-17.0%	8.4%	31.9%	9.3%	-9.6%	-6.8%	-0.4%
- รายจ่ายงบประมาณ (พันล้านบาท)/1	897.77	892.97	226.8	147.1	198.9	236.6	172.4	286.6	202.6	167.0	256.3	447.8	199.7	245.5	893.0
(%YoY) /1	2.5%	-0.5%	-1.3%	3.0%	-2.6%	12.6%	-14.7%	34.8%	-19.5%	5.6%	28.6%	8.2%	-9.7%	-6.5%	-0.5%
รายจ่ายประจำ (พันล้านบาท)/1	810.59	817.73	200.4	119.0	159.7	211.3	142.7	249.7	177.1	134.0	207.2	422.3	181.4	214.0	817.7
(%YoY) /1	3.4%	0.9%	-5.1%	4.6%	4.4%	12.2%	-16.6%	37.3%	-22.0%	5.9%	38.9%	10.6%	-10.2%	-5.6%	0.9%
รายจ่ายลงทุน (พันล้านบาท)/1	87.18	75.24	26.5	28.1	39.1	25.3	29.7	36.9	25.5	33.0	49.1	25.5	18.3	31.5	75.2
(%YoY) /1	-5.4%	-13.7%	41.6%	-3.1%	-23.5%	15.7%	-3.7%	19.7%	3.4%	4.6%	-1.9%	-20.7%	-4.7%	-12.2%	-13.7%
- รายจ่ายเหลือปี (พันล้านบาท)/1	69.69	70.75	17.7	18.9	21.3	09.8	17.2	15.9	10.4	12.0	22.3	20.5	26.6	23.7	70.8
(%YoY) /1	-25.1%	1.5%	-29.8%	24.4%	9.6%	38.8%	120.8%	29.8%	105.7%	71.8%	85.9%	41.9%	-8.3%	-9.8%	1.5%
ด้านอุปทาน															
ภาคการเกษตร															
- ดัชนีผลผลิตสินค้าเกษตร (%YoY) /6	7.0%	5.5%	14.3%	9.0%	13.4%	14.1%	15.9%	6.0%	11.0%	-2.0%	-2.7%	5.4%	-4.2%	3.1%	5.5%
- ดัชนีราคาสินค้าเกษตร (%YoY) /6	-2.8%	-5.7%	-14.4%	-13.3%	-8.2%	-9.0%	-4.5%	-3.2%	-0.5%	-2.7%	-5.7%	-0.1%	-1.8%	-1.6%	-5.7%
- รายได้เกษตรกรที่แท้จริง (%YoY) /14	4.1%	-0.7%	-2.7%	-5.7%	3.4%	3.0%	9.4%	1.6%	9.2%	-5.9%	-9.2%	4.3%	-6.4%	1.7%	-0.7%
- การจ้างงานภาคเกษตร (%YoY) /3	-0.1%	3.1%	7.0%	5.4%	4.5%	1.8%	4.4%	1.8%	0.7%	0.9%	3.7%	3.7%	2.7%	1.3%	3.1%
ภาคอุตสาหกรรม															
- ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (%YoY) /10	2.5%	2.8%	4.7%	4.6%	3.2%	3.1%	2.9%	5.0%	4.9%	0.8%	-2.7%	5.8%	0.9%	0.8%	2.8%
- มูลค่าการนำเข้าวัตถุดิบในรูปดอลลาร์สหรัฐ (%YoY) /1	18.7%	9.7%	12.2%	21.6%	15.3%	15.9%	9.5%	0.9%	2.8%	37.8%	11.5%	13.4%	2.9%	-20.9%	9.7%
- ปริมาณการนำเข้าวัตถุดิบในรูปดอลลาร์สหรัฐ (%YoY) /1	14.1%	5.2%	6.2%	3.1%	9.2%	10.4%	5.0%	-2.9%	-0.6%	33.9%	9.3%	11.3%	1.7%	-21.7%	5.2%
- อัตราการใช้กำลังการผลิต (%) /10	67.1%	68.5%	70.5%	70.5%	76.3%	60.9%	69.8%	69.1%	66.9%	66.3%	66.1%	68.9%	69.3%	67.5%	68.9%
- การจ้างงานภาคอุตสาหกรรม (%YoY) /3	-4.1%	1.1%	-5.4%	-3.7%	-0.7%	-0.9%	0.7%	3.5%	1.2%	0.8%	6.1%	5.1%	-0.1%	8.5%	1.1%
- ดัชนีความเชื่อมั่นภาคอุตสาหกรรม (ระดับ) /9	86.3	91.6	91.0	89.9	90.7	89.1	90.2	91.7	93.2	92.5	91.5	92.6	93.9	93.2	91.6
ภาคบริการ															
- จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศ (ล้านคน) /11	35.6	38.3	3.5	3.6	3.5	3.1	2.8	3.0	3.2	3.2	2.7	2.7	3.2	3.8	38.3
(%YoY) /14	9.4%	7.5%	10.9%	20.2%	15.9%	8.4%	5.9%	10.8%	2.5%	1.3%	2.1%	-0.5%	4.5%	7.7%	7.5%
- การจ้างงานภาคบริการ (%YoY) /3	0.8%	-0.2%	-2.3%	-1.7%	-3.3%	0.4%	1.9%	-2.9%	2.7%	3.1%	-1.6%	0.7%	1.3%	-1.1%	-0.2%
ด้านอุปสงค์															
การบริโภคภาคเอกชน															
- ภาษีมูลค่าเพิ่ม ณ ราคาท้องที่ (%YoY) /1	3.7%	5.6%	6.9%	7.3%	-1.6%	7.0%	4.1%	6.9%	18.2%	1.7%	0.8%	7.2%	9.6%	0.9%	5.6%
- ปริมาณการนำเข้าสินค้าอุปโภคบริโภคในรูปดอลลาร์สหรัฐ (%YoY) /1	4.7%	8.3%	15.7%	9.3%	-1.6%	17.5%	7.5%	10.5%	5.3%	8.8%	4.0%	18.7%	9.4%	-3.1%	8.3%
- ปริมาณจำหน่ายรถยนต์นั่ง (%YoY) /14	23.7%	15.4%	27.3%	10.9%	3.8%	17.2%	26.8%	26.2%	21.4%	27.2%	15.6%	14.1%	12.8%	-2.7%	15.4%
- ปริมาณรถจักรยานยนต์จดทะเบียนใหม่ (%YoY) /13	4.5%	-2.9%	3.5%	-5.3%	-2.9%	-3.1%	-12.0%	-1.0%	-4.0%	3.9%	-10.8%	1.9%	-6.1%	4.8%	-2.9%
- ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคต่อเศรษฐกิจโดยรวม (ระดับ) /5	64.0	67.8	67.0	66.2	66.8	67.8	66.9	67.9	69.1	70.2	69.4	68.4	67.5	66.3	67.8

	2560	2561	ม.ค. 61	ก.พ. 61	มี.ค. 61	เม.ย. 61	พ.ค. 61	มิ.ย. 61	ก.ค. 61	ส.ค. 61	ก.ย. 61	ต.ค. 61	พ.ย. 61	ธ.ค. 61	YTD
การลงทุนภาคเอกชน															
- ปริมาณการนำเข้าสินค้าทุน ในรูปดอลลาร์สหรัฐ(%YoY) /1	6.3%	3.5%	31.1%	1.8%	-1.0%	3.5%	7.3%	5.9%	-0.8%	5.2%	-6.9%	0.3%	5.1%	-3.6%	3.5%
- ปริมาณจำหน่ายรถยนต์เชิงพาณิชย์ (%YoY)/14	7.5%	22.2%	10.2%	9.9%	17.5%	30.6%	28.6%	25.6%	28.8%	28.1%	13.5%	36.0%	26.9%	16.5%	22.2%
- ภาษีจากการทำธุรกรรมอสังหาริมทรัพย์รวม (%YoY) /1	-0.9%	13.7%	23.8%	15.2%	9.2%	25.5%	14.7%	13.0%	12.3%	23.3%	9.7%	16.1%	2.1%	10.5%	13.7%
- ยอดขายปูนซีเมนต์ (%YoY) /14	1.3%	4.9%	1.1%	-0.4%	3.8%	0.0%	8.1%	3.4%	10.5%	7.3%	8.8%	13.8%	5.4%	-1.4%	4.9%
- ดัชนีราคาวัสดุก่อสร้าง (%YoY) /14	1.9%	2.6%	2.8%	2.9%	2.7%	2.7%	3.8%	4.4%	4.7%	3.3%	1.5%	1.2%	1.3%	0.5%	2.6%
การค้าระหว่างประเทศ															
- มูลค่าการส่งออก (พณีสถิติดอลลาร์สหรัฐ); ระบบศุลกากร	236.6	252.5	20.1	20.4	22.5	19.0	22.3	21.8	20.4	22.8	20.7	21.8	21.2	19.4	252.5
(%YoY) /4	9.9%	6.7%	17.8%	10.4%	7.9%	13.0%	11.7%	8.4%	8.3%	6.7%	-5.2%	8.7%	-1.0%	-1.7%	6.7%
- ราคาสินค้าส่งออก (%YoY) /4	3.6%	3.4%	4.8%	4.5%	4.8%	4.7%	4.7%	4.2%	3.7%	3.0%	2.4%	2.5%	1.5%	0.7%	3.4%
- ปริมาณการส่งออก (%YoY)/14	6.0%	3.2%	12.4%	5.6%	2.9%	7.9%	6.7%	4.0%	4.4%	3.6%	-7.5%	6.0%	-2.4%	-2.4%	3.2%
- มูลค่าการนำเข้า (พณีสถิติดอลลาร์สหรัฐ); ระบบศุลกากร	221.5	249.2	20.2	19.5	21.0	20.2	21.0	20.1	20.9	23.4	20.2	22.0	22.4	18.3	249.2
(%YoY) /4	14.1%	12.5%	24.4%	16.2%	10.2%	20.9%	11.3%	10.2%	10.5%	22.8%	9.9%	11.2%	14.7%	-8.1%	12.5%
- ราคาสินค้านำเข้า (%YoY) /4	5.5%	5.6%	6.7%	6.2%	6.8%	6.4%	7.3%	7.8%	6.9%	6.0%	5.6%	5.5%	2.3%	0.4%	5.6%
- ปริมาณการนำเข้า (%YoY)/14	8.1%	6.5%	16.6%	9.4%	3.2%	13.6%	3.7%	2.2%	3.4%	15.8%	4.0%	5.4%	12.1%	-8.6%	6.5%
- ดุลการค้า (พณีสถิติดอลลาร์สหรัฐ); ระบบศุลกากร /4	15.1	3.3	-0.1	0.9	1.5	-1.1	1.3	1.7	-0.5	-0.6	0.5	-0.3	-1.2	1.1	3.3
เสถียรภาพทางเศรษฐกิจต่างประเทศ															
- อัตราแลกเปลี่ยนเฉลี่ย (บาท/ดอลลาร์สหรัฐ)/2	33.8	32.3	31.4	31.5	31.2	31.5	32.0	33.2	33.3	32.7	32.4	33.3	32.9	32.4	32.3
- ดุลบัญชีเดินสะพัด (พณีสถิติดอลลาร์สหรัฐ)/2	50.2	34.4	4.5	5.5	5.1	1.4	1.0	4.1	1.1	0.7	2.4	1.9	1.6	5.0	34.4
- ทุนสำรองทางการ (พณีสถิติดอลลาร์สหรัฐ)/2	202.6	205.7	214.7	212.7	215.6	215.2	212.6	206.8	205.5	204.5	204.5	201.8	203.2	205.7	205.7
- ฐานะซื้อเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าสุทธิ (พณีสถิติดอลลาร์สหรัฐ)/2	36.7	33.7	34.8	36.1	35.8	34.2	33.4	33.0	32.2	32.3	31.9	32.6	32.2	33.7	33.7
- ทุนสำรองทางการต่อหนี้ต่างประเทศ ระยะสั้น /2	2.9	3.3	3.3	3.3	3.5	3.5	3.5	3.4	3.5	3.2	3.1	3.2	3.2	3.3	3.3
เสถียรภาพทางเศรษฐกิจในประเทศ															
- อัตราการว่างงาน (%) /3	1.2%	1.1%	1.3%	1.3%	1.2%	1.1%	1.0%	1.1%	1.0%	1.0%	1.0%	1.0%	1.0%	0.9%	1.1%
- ดัชนีราคาผู้บริโภค (%YoY) /4	0.7%	0.4%	-1.1%	-1.9%	-1.4%	-0.8%	0.7%	1.8%	2.2%	1.8%	1.3%	1.7%	0.9%	-0.5%	0.4%
- อัตราเงินเฟ้อทั่วไป (%YoY) /4	0.7%	1.1%	0.7%	0.4%	0.8%	1.1%	1.5%	1.4%	1.5%	1.6%	1.3%	1.2%	0.9%	0.4%	1.1%
- อัตราเงินเฟ้อพื้นฐาน (%YoY) /4	0.6%	0.7%	0.6%	0.6%	0.6%	0.6%	0.8%	0.8%	0.8%	0.7%	0.8%	0.7%	0.7%	0.7%	0.7%
- หนี้สาธารณะต่อ GDP(%) /1	41.2%	N/A	41.5%	41.4%	41.2%	41.2%	41.0%	41.0%	40.9%	41.3%	41.7%	41.7%	41.8%	41.8%	41.8%

1/ข้อมูลจากกระทรวงการคลัง

2/ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย

3/ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ

4/ข้อมูลจากกระทรวงพาณิชย์

5/ข้อมูลจากมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

6/ข้อมูลจากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

7/ข้อมูลจาก Reuters

* ข้อมูลเบื้องต้น

8/ข้อมูลจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

9/ข้อมูลจากสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

10/ข้อมูลจากสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

11/กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

12/กรมจัดเก็บประกอบด้วยกรมสรรพากร กรมสรรพสามิต และกรมศุลกากร

13/ข้อมูลจากกรมการขนส่งทางบก

14/คำนวณโดยสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

ตารางเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจ (Economic Indicators) รายไตรมาส

ตารางที่ 2 เครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจ (Economic Indicators) รายไตรมาส											
	2560	2561	2560				2561				YTD
			Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	
ภาวะเศรษฐกิจภายนอก /7											
- ราคาน้ำมันดิบ Dubai (ดอลลาร์สหรัฐฯ/บาร์เรล) /7	53.2	69.4	53.1	49.8	50.5	59.3	63.9	72.1	74.2	67.5	69.4
- อัตราดอกเบี้ย Federal Fund (%) /7	1.00-1.25	2.25-2.50	0.75-1.00	1.00-1.25	1.00-1.25	1.00-1.25	1.50-1.75	1.75-2.00	2.00-2.25	2.25-2.50	2.25-2.50
ภาคการคลัง /1											
- รายจ่ายรวม (พันล้านบาท) /1	967.5	963.7	636.6	651.8	633.1	967.5	630.7	738.4	670.6	963.7	963.7
(%YoY) /1	-0.2%	-0.4%	-6.4%	-3.8%	13.3%	-0.2%	-0.9%	13.3%	5.9%	-0.4%	-0.4%
- รายจ่ายงบประมาณ (พันล้านบาท) /1	897.77	892.97	576.7	624.8	609.1	897.8	572.8	695.6	625.9	893.0	893.0
(%YoY) /1	2.5%	-0.5%	-4.6%	-2.2%	15.3%	2.5%	-0.7%	11.3%	2.8%	-0.5%	-0.5%
- รายจ่ายประจำ (พันล้านบาท) /1	810.59	817.73	477.8	541.2	502.8	810.6	479.2	603.7	518.3	817.7	817.7
(%YoY) /1	3.4%	0.9%	-6.1%	0.7%	17.4%	3.4%	0.3%	11.5%	3.1%	0.9%	0.9%
รายจ่ายลงทุน (พันล้านบาท) /1	87.18	75.24	98.8	83.5	106.3	87.2	93.6	91.9	107.6	75.2	75.2
(%YoY) /1	-5.4%	-13.7%	3.9%	-17.7%	6.1%	-5.4%	-5.2%	10.0%	1.3%	-13.7%	-13.7%
- รายจ่ายเหลือปี (พันล้านบาท) /1	69.69	70.75	59.9	27.0	24.0	69.7	57.9	42.8	44.7	70.8	70.8
(%YoY) /1	-25.1%	1.5%	-20.9%	-30.7%	-21.1%	-25.1%	-3.3%	58.3%	86.0%	1.5%	1.5%
ด้านอุปทาน											
ภาคการเกษตร											
- ดัชนีผลผลิตสินค้าเกษตร (%YoY) /6	7.0%	5.5%	7.4%	16.7%	16.9%	-2.3%	12.2%	12.1%	1.3%	-0.1%	5.5%
- ดัชนีราคาสินค้าเกษตร (%YoY) /6	-2.8%	-5.7%	11.6%	-2.2%	-12.9%	-6.0%	-12.0%	-5.6%	-3.0%	-1.2%	-5.7%
- รายได้เกษตรกรที่แท้จริง (%YoY) /14	4.1%	-0.7%	18.1%	14.9%	2.3%	-8.6%	-1.7%	4.6%	-3.0%	-1.8%	-0.7%
- การจ้างงานภาคเกษตร (%YoY) /3	-0.1%	3.1%	-1.8%	5.8%	-1.7%	-2.3%	5.6%	2.6%	1.8%	2.5%	3.1%
ภาคอุตสาหกรรม											
- ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (%YoY) /10	2.5%	2.8%	0.1%	0.8%	5.0%	4.4%	4.1%	3.7%	0.9%	2.4%	2.8%
- มูลค่าการนำเข้าวัตถุดิบในรูปดอลลาร์สหรัฐฯ (%YoY) /1	18.7%	9.7%	21.4%	20.4%	18.5%	15.1%	16.2%	8.4%	17.2%	-2.1%	9.7%
- ปริมาณการนำเข้าวัตถุดิบในรูปดอลลาร์สหรัฐฯ (%YoY) /1	14.1%	5.2%	17.1%	16.5%	15.9%	8.0%	6.4%	3.9%	14.0%	-3.4%	5.2%
- อัตราการใช้กำลังการผลิต (%) /10	67.1%	68.5%	69.6%	64.5%	67.1%	67.4%	72.5%	66.6%	66.4%	68.5%	65.9%
- การจ้างงานภาคอุตสาหกรรม (%YoY) /3	-4.1%	1.1%	-3.5%	-6.3%	-4.0%	-2.3%	-3.3%	1.1%	2.6%	4.4%	1.1%
- ดัชนีความเชื่อมั่นภาคอุตสาหกรรม (ระดับ) /9	86.3	91.6	87.0	85.5	85.2	87.3	90.5	90.3	92.4	93.2	91.6
ภาคบริการ											
- จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศ (ล้านคน) /11	35.6	38.3	9.2	8.2	8.9	9.3	10.6	8.9	9.1	9.7	38.3
(%YoY) /14	9.4%	7.5%	2.0%	9.0%	7.7%	20.2%	15.5%	8.4%	1.9%	4.3%	7.5%
- การจ้างงานภาคบริการ (%YoY) /3	0.8%	-0.2%	1.7%	0.3%	-0.4%	1.6%	-2.4%	-0.2%	1.4%	0.3%	-0.2%
ด้านอุปสงค์											
การบริโภคภาคเอกชน											
- ภาษีมูลค่าเพิ่ม ณ ราคาคงที่ (%YoY) /1	3.7%	5.6%	3.4%	1.1%	5.9%	4.6%	4.1%	6.0%	6.6%	5.8%	5.6%
- ปริมาณการนำเข้าสินค้าอุปโภคบริโภคในรูปดอลลาร์สหรัฐฯ (%YoY) /1	4.7%	8.3%	0.2%	3.2%	5.3%	10.0%	7.5%	11.5%	6.1%	8.2%	8.3%
- ปริมาณจำหน่ายรถยนต์นั่ง (%YoY) /14	23.7%	15.4%	38.7%	13.9%	11.2%	33.9%	12.1%	23.6%	21.2%	6.8%	15.4%
- ปริมาณรถจักรยานยนต์จดทะเบียนใหม่ (%YoY) /13	4.5%	-2.9%	3.2%	8.3%	0.2%	6.5%	-1.7%	-5.8%	-3.7%	-0.2%	-2.9%
- ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคต่อเศรษฐกิจโดยรวม (ระดับ) /5	64.0	67.8	64.2	64.4	62.4	65.2	66.7	67.5	69.6	67.4	67.8

	2560	2561	2560				2561				YTD	
			Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4		
การลงทุนภาคเอกชน												
- ปริมาณการนำเข้าสินค้าทุนในรูปดอลลาร์สหรัฐ(%YoY) /1	6.3%	3.5%	1.2%	9.8%	8.4%	6.2%	9.1%	5.6%	-0.9%	0.7%	3.5%	
- ปริมาณจำหน่ายรถยนต์เชิงพาณิชย์ (%YoY)/14	7.5%	22.2%	5.3%	2.2%	12.8%	9.5%	13.0%	28.2%	22.8%	24.9%	22.2%	
- ภาษีจากการทำธุรกรรมอสังหาริมทรัพย์รวม (%YoY) /1	-0.9%	13.7%	-9.7%	-8.4%	12.3%	3.1%	14.8%	16.8%	14.9%	9.4%	13.7%	
- ยอดขายปูนซีเมนต์ (%YoY) /14	1.3%	4.9%	0.5%	-1.6%	3.5%	3.1%	1.6%	4.0%	8.8%	5.6%	4.9%	
- ดัชนีราคาวัสดุก่อสร้าง (%YoY) /14	1.9%	2.6%	2.0%	-1.0%	3.0%	3.6%	2.8%	3.6%	3.2%	1.0%	2.6%	
การค้าระหว่างประเทศ												
- มูลค่าการส่งออก (พณีสถิตดอลลาร์สหรัฐ);ระบบศุลกากร	236.6	252.5	56.4	57.0	62.1	61.2	63.0	63.2	63.9	62.4	252.5	
(%YoY) /4	9.9%	6.7%	4.8%	10.7%	12.3%	11.6%	11.7%	10.9%	3.0%	2.0%	6.7%	
- ราคาสินค้าส่งออก (%YoY) /4	3.6%	3.4%	3.8%	2.8%	3.5%	4.3%	4.7%	4.5%	3.0%	1.6%	3.4%	
- ปริมาณการส่งออก (%YoY)/14	6.0%	3.2%	1.0%	7.7%	8.5%	6.9%	6.7%	6.1%	0.0%	0.4%	3.2%	
- มูลค่าการนำเข้า (พณีสถิตดอลลาร์สหรัฐ);ระบบศุลกากร	221.5	249.2	52.1	53.8	56.4	59.3	60.7	61.2	64.5	62.8	249.2	
(%YoY) /4	14.1%	12.5%	14.1%	14.3%	13.8%	14.1%	16.6%	13.9%	14.5%	5.8%	12.5%	
- ราคาสินค้านำเข้า (%YoY) /4	5.5%	5.6%	8.1%	4.5%	3.8%	5.8%	6.6%	7.2%	6.2%	2.7%	5.6%	
- ปริมาณการนำเข้า (%YoY)/14	8.1%	6.5%	5.6%	9.4%	9.6%	7.9%	9.4%	6.2%	7.8%	3.0%	6.5%	
- ดุลการค้า (พณีสถิตดอลลาร์สหรัฐ);ระบบศุลกากร /4	15.1	3.3	4.3	3.2	5.7	1.9	2.3	2.0	-0.6	-0.4	3.3	
เสถียรภาพทางเศรษฐกิจต่างประเทศ												
- อัตราแลกเปลี่ยนเฉลี่ย (บาท/ดอลลาร์สหรัฐ)/2	33.8	32.3	34.8	34.2	33.3	32.8	31.3	32.2	32.8	32.9	32.3	
- ดุลบัญชีเดินสะพัด (พณีสถิตดอลลาร์สหรัฐ)/2	50.2	29.3	15.2	7.8	14.9	12.4	15.1	6.5	4.2	8.5	34.4	
- ทุนสำรองทางการ (พณีสถิตดอลลาร์สหรัฐ)/2	202.6	205.7	180.9	185.6	199.3	202.6	215.6	206.8	204.5	205.7	205.7	
- ฐานะซื้อเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าสุทธิ (พณีสถิตดอลลาร์สหรัฐ)/2	36.7	33.7	26.6	31.3	31.2	36.7	35.8	33.0	31.9	33.7	33.7	
- ทุนสำรองทางการต่อหนี้ต่างประเทศระยะสั้น /2	2.9	2.9	3.2	3.3	3.1	2.9	3.2	3.1	3.1	3.3	3.3	
เสถียรภาพทางเศรษฐกิจในประเทศ												
- อัตราการว่างงาน (%) /3	1.2%	1.1%	1.2%	1.2%	1.2%	1.1%	1.3%	1.1%	1.0%	1.0%	1.1%	
- ดัชนีราคาผู้ผลิต (%YoY) /4	0.7%	0.4%	3.2%	0.1%	-0.5%	0.0%	-1.5%	0.6%	1.7%	0.7%	0.4%	
- อัตราเงินเฟ้อทั่วไป (%YoY) /4	0.7%	1.1%	1.3%	0.1%	0.4%	0.9%	0.6%	1.3%	1.5%	0.8%	1.1%	
- อัตราเงินเฟ้อพื้นฐาน (%YoY) /4	0.6%	0.7%	0.7%	0.5%	0.5%	0.6%	0.6%	0.8%	0.8%	0.7%	0.7%	
- หนี้สาธารณะต่อ GDP(%) /1	41.2%	41.8%	41.7%	41.3%	41.9%	41.2%	41.2%	41.0%	41.7%	41.8%	41.8%	

1/ข้อมูลจากกระทรวงการคลัง

2/ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย

3/ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ

4/ข้อมูลจากกระทรวงพาณิชย์

5/ข้อมูลจากมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

6/ข้อมูลจากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

7/ข้อมูลจาก Reuters

*ข้อมูลเบื้องต้น

8/ข้อมูลจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

9/ข้อมูลจากสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

10/ข้อมูลจากสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

11/กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

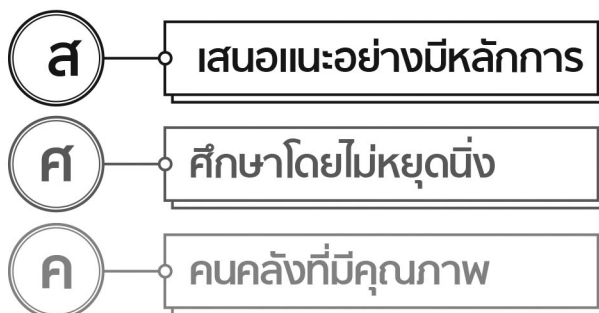
12/ กรมจัดเก็บประกอบด้วยกรมสรรพากร กรมสรรพสามิต และกรมศุลกากร

13/ข้อมูลจากกรมการขนส่งทางบก

14/คำนวณโดยสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

FISCAL POLICY OFFICE

คณะผู้จัดทำ

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค
ดร.พิสิทธิ์ พัวพันธ์: pisitp@mof.go.th

ผู้อำนวยการส่วนแบบจำลองและประมาณการเศรษฐกิจ
วิภารัตน์ ปั้นเปี่ยมรัษฎ์: wiparat@fpo.go.th

ผู้อำนวยการส่วนการวิเคราะห์เศรษฐกิจมหภาค
พงศันคร โกษากรรณ์: p_pochakorn@hotmail.com

ผู้อำนวยการส่วนการวิเคราะห์ศักยภาพเศรษฐกิจ
ดร.พิมพินารา หิรัญกลี: pim.hirankasi@gmail.com

ผู้อำนวยการส่วนวิเทศและสถาบันสัมพันธ์
ดร.นรพัชร อัครวัลลภ: norabajra@mof.go.th

ผู้รับผิดชอบรายการภาคเศรษฐกิจ

ภาคการคลัง

จริยา จิริยะสิน: jariyaj@fpo.go.th
ศิวัจน์ จิรภัทยาพัฒน์: siwat.ji@gmail.com
อิทธิพัฒน์ ประภาประเสริฐ: Ittipat.p@outlook.com
ณัฐธิดา จันทักดี: fongnutdee@hotmail.com

ภาคการค้าระหว่างประเทศ

ภัทรพร คุ่มสะอาด: phattraporn088@gmail.com

ตลาดน้ำมัน

ภัทร จารุวัฒนมงคล: patharac@fpo.go.th

เศรษฐกิจต่างประเทศ

ศิริพล ฤทธิประศาสน์: sirapol@jhu.edu
วณิช บัณฑิตาโสภณ: economicque.mzero@outlook.com
ทิตา ปทุมเทวาภิบาล: thita.psed10@gmail.com

ภาคการเงิน

อริสา แก้วสลับศรี: arisaka@outlook.co.th

อัตราการแลกเปลี่ยน

อภิญา เจนธัญญารักษ์: apinya.psed8@gmail.com

ภาคอุตสาหกรรม

รชากานต์ เคนชมภู: racha.rachakan@gmail.com

ภาคเกษตรกรรม

ภัทร จารุวัฒนมงคล: patharac@fpo.go.th

ภาคการท่องเที่ยว

สลิล พิงพัฒนานุกุล: salin_sp@hotmail.com

ภาคการบริโภค การลงทุน และอสังหาริมทรัพย์

ประกอบ สุริเยนทรากกร: prakob.suriyen@icloud.com
ธนิต เกตุปรางค์: tanit.kgetprank@gmail.com

ด้านเสถียรภาพ

รชากานต์ เคนชมภู: racha.rachakan@gmail.com

เศรษฐกิจรายภูมิภาค

กาญจนา จันทราชิต: Jantarachit.k2525@gmail.com
รอม อรุณวิสุทธิ์: romaroon@gmail.com
ชัยลักษณ์ โกษาเสวียง: netfpo@gmail.com
กฤษณ์ภูเบศวร์ มณีวงศ์: kritthubet.m@ku.th

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

ถนนพระรามที่ 6 แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร 10400

โทรศัพท์ 0-2273-9020 โทรสาร 0-2298-5602

www.fpo.go.th